

17730.

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GENEL TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI

1201-1202 TARİHLİ 165 NUMARALI KAYSERİ ŞER'İYYE SİCİLİ

-TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME-

- YÜKSEK LİSANS TEZİ -

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

Hazırlayan:
Tufan GÜNDÜZ

Tez Danışmanı:
Prof. Dr. Kâzım Yaşar Koprıman

Ankara 1990

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	III
KISALTMALAR.....	V
GİRİŞ.....	1

I. BÖLÜM

A-Kayseri Şer'iyeye Sicilleri ve 165 Numaralı Şer'iyeye Sicili.....	8
B-165 Numaralı Kayseri Şer'iyeye Sicilindeki Kayıtların Tasnifi	9
a-Fermanlar.....	9
b-Beratlar.....	10
c-Buyurulduklar.....	10
d-Temessükler.....	11
e-Verâset Dâvâları ile Alâkalı Kayıtlar.....	11
f-Vasf ve Kayyım Tayinine Dâir kayıtlar.....	11
g-Kisve Bahâ ve nafakaya Dâir Kayıtlar.....	12
h-ihtida Qlaylarına Dâir Kayıtlar.....	12
ı-Cizye Kaydı.....	12
j-Çeşitli Konuları Muhtevî Kayıtlar.....	12

II. BÖLÜM

A-KAYSERİ'NİN FİZİKİ VE TARİHİ DURUMU.....	14
a-Kayseri'nin Tarihi ve Coğrafi Durumu.....	14
b-Kayseri'nin İdâri Statüsü.....	15
B-165 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE KAYSERİ'DE SOSYAL VE EKONOMİK HAYAT.....	17
1-Siyâsî ve sosyal Olaylar.....	17
a-1787 Türk-Rus Savaşı ve Kayseri.....	17
b-Kayseri halkının yaşayışı.....	19
c-Lakaplar.....	21
d-Ayanlık.....	22
e-Şekâvet Olayları.....	23
f-Tereke Kayıtlarına Göre Giyecekler ve Ev Eşyası.....	24

Malların Fiyatları.....	28
h-Verâset Davaları.....	32
ı-Vasî Tayini.....	33
i-Kayyım Tayini.....	34
j-Kisve Bahâ ve Nafaka.....	34
2-1787-1788 Yıllarında Kayseri'de İktisâdî Durum...	36
a-Genel Durum.....	36
b-Üretim.....	37
c-Ticâret ve Meslekler.....	38
SONUÇ.....	41
III.BÖLÜM	
165 NUMARALI KAYSERİ ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU	42
BİBLİYOGRAFYA.....	199
EKLER.....	201

ÖNSÖZ

Çalışmamızın konusu H.1201-1202/M.1787-1788 yıllarını içine alan Kayseri'nin 165 numaralı şer'iyeye sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirmesidir.

1787-1788 yılları Osmanlı Devleti'nin Rusya ile Özü Kalesi'nin muhafazası için savaşa girdiği bir dönemi içine almaktadır. Devlet olağanüstü bir durum yaşarken küçük bir Anadolu şehri olan Kayseri'de ictimâî ve iktisâdî hayat incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışmamız üç bölüm halinde tertib edilmiştir.

Birinci Bölüm'de Kayseri şer'iyeye sicilleri tanıtımı y hakkında bilgi verilmiş ve incelenen defterdeki kayıtların tasnifi yapılmıştır.

İkinci Bölüm'de 165 Numaralı Kayseri Şer'iyeye Sicili'nin değerlendirilmesi yapılmıştır. Burada defterdeki kayıtlara dayanılarak, 1787-1788 yıllarında Kayseri'nin iktisâdî ve ictimâî durumu ortaya konulmaya gayret edilmiştir.

Üçüncü Bölüm'de ise çalışma konusu olan 165 Numaralı Şer'iyeye Sicili'ni transkripsiyonu verilmiştir.

Şer'iyeye sicilinin transkripsiyonu sırasında teknik imkansızlıklardan dolayı ع ('), 9 (ü), \ (a) . sesini verdiği yerlerde (â) şeklinde yazılmış fakat tam bir transkripsiyon yapılamamıştır.

İncelediğimiz sicildeki kayıtlara önceden numara verilmemiş olduğu için, kolaylık sağlamak maksadıyla, defterdeki sahife numaralarına sâdık kalınarak her kayıt için ayrı birer numara verilmiştir. Burada önce sahife numarası, sonra da kayıt numarası yazılmıştır. (Mesela, Belge No: 54/88= 54 numaralı sahifede 88 numaralı belge)

Bu vesile ile, çalışmamız sırasında kıymetli vakitlerini harcayarak, sabırla ve titizlikle yardımcı olan muhterem Hocam Prof.Dr. Kâzım Yaşar KOPRAMAN'a, manevî desteklerini hiç bir zaman esirgemeyen ve sürekli bizi

Çalışmaya teşvik eden muhterem Hocalarım Yrd.Doç.Dr. Mehmet ŐAHINGÖZ ve Yrd.Doç.Dr. Ahmet Ender GÖKDEMİR'e, çalışmaya başladığımız andan itibaren her türlü zorluğu beraber göğüslediğimiz, muhterem Kardeşim Arş.Gör. Hamza KELEŞ'e Őükranlarımı bildirmek istiyorum

Tufan GUNDUZ

KISALTMALAR:

a.g.e.	: Adı geçen eser.
a.g.m.	: Adı geçen makale.
B.	: Belge No:
bkz.	: Bakınız.
C.	: Cilt.
H.	: Hicrî Tarih.
İA	: İslâm Ansiklopedisi.
İİED	: İslâmî İlimler Enstitüsü Dergisi.
M.	: Milâdî Tarih.
S.	: Sayı.
s.	: Sahife.
TAD	: Tarih Araştırmaları Dergisi

GİRİŞ :

Şer'iyeye Sicilleri ve Tarihi Kıymeti:

Osmanlı Devleti'nde kadılar, buldukları yerlerde toplumun hukuk ve ceza ile ilgili davalarına bakarlar¹, meseleleri Hanefî fıkhnın esaslarına göre hükme bağlarlardı. Ülkede Şafî, Malîkî, Hanbelî vatandaşların yanısıra Hıristiyan ve Yahudilerin olmasına rağmen halkın çoğunluğu Hanefî mezhebinden olduğu için bu mezhebe göre hüküm verirlerdi². Bazı hallerde, Hanefî mezhebinin tartışmalı olan görüşlerinden en muteber olanı araştırıp uygularlardı³.

Kadılar, şer'î ve hukuki görevlerinin yanısıra idarî görevleri de vardı⁴. Buldukları bölgelerde asayişin dışında, zahire ve amele tedârîki, hayvan sevki, menzil emirleri, asker toplanması, iktisâdî işler, mahallî rayice göre eşyaya narh konması gibi devlete ait bütün işleri yerine getirirlerdi⁵. Bunların yanısıra, kasabalara naib tayin etmek, ölmüş kişilerin terekelerini murisleri arasında adaletle pay etmek, nikah kıymak, mukata'aları kontrol etmek, vasî tayin ve azli⁶ gibi işleri de yürütürlerdi.

Bu geniş vazifelerinden dolayı, kendilerine gelen hüküm ve fermanları ve bunlara verilen cevabları ve gördükleri çeşitli davalara dair vermiş oldukları hükümleri

(1) Atalar, Ass. Münir; "Şer'iyeye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe", A.Ü.i.F. İ.İ.E.D. S.IV , sh.110

(2) Bayındır, Dr.Abdülaziz; İslâm Muhakeme Hukuku Osmanlı Devri Uygulaması,Ankara 1986 s.34

(3) Akgündüz, Doç.Dr.Ahmet- Cin,Prof.Dr.Halil, Türk İslâm Hukuk Tarihi I. İstanbul 1990, s.274

(4) Uzunçarşılı, Ord.Prof.Ismail Hakkı; Osmanlı Devletinin İlmîye Teskilatı,Ankara 1984, s.109

(5) Uzunçarşılı,İ.H; a.g.e. s. 109

(6) Atalar, Münir; a.g.d. sh.310

kayıt için kadıların "sicil" denilen birer defter tutmaları kanundu⁷. Bu mecburiyet daha çok hüküm, ilâm, hüccet, ferman gibi bir nüshası da muhâtab kişilere verilen belgelerin tahrifatını ve ihtilafını engellemek maksadından ortaya çıkmıştı.

Şer'iyeye sicilleri genellikle eni dar, boyu uzun defterlere yazılırdı. Muhtevâsını oluşturan ilâm, hüccet, vakfiye kayıtları, miras taksimi, kirâların kontrolü, narh koyma, husûmete dayanan davalar vs. şer'î mahkemelere mahsus bir usûl ve kaide içinde kaleme alınır ve bu tahrir tarzına da sakk-ı şer'î denilirdi⁸.

Şer'iyeye sicillerinin Osmanlı Devletinin kuruluş ve büyüme dönemlerinden Kanûni'nin ilk yıllarına kadar genellikle Arapça tutulduğu gözlenmiştir⁹. Yanlız hükümetin verdiği emir ve onların cevapları Türkçe olarak kaydedilirdi. Ülke sınırları genişledikçe hâkim unsurun dili ile yazmak daha uygun bulunacak ve Türkçe yazılmaya başlanacaktır.

Anadolunun dışında bir zamanlar Osmanlı Devleti'nin hâkimiyeti altında bulunmuş olan Avrupa ülkelerinde de kadıların tuttuğu şer'iyeye sicilleri vardır. Bu sicillerin çoğunluğu bulunduğu ülkenin merkezî şehrinde toplanmıştır¹⁰.

Şer'iyeye sicilleri sosyal tarih araştırmacıları için oldukça zengin bir kaynaktır.

(7) Uzunçarşılı, İ.H; a.g.e. s. 109

(8) Uzunçarşılı, İ.H; a.g.e. aynı yer

(9) Sahillioglu, Halil; "Kitabü'l-Kadı ve Süfteceler",

Türkiye İktisat Tarihi Semineri, Ankara 1974, Hacettepe Üniversitesi yay. s.106

(10) Özkaya, Doç.Yücel; "Sofya Millî Kütüphanesi National Biblioteque'deki Şer'iyeye Sicilleri", Ankara 1980 IAD 1979-1980 C.XIII, S.24 s. 22

Şer'iyeye sicilleri, sosyal, ekonomik, ticarî, ziraf, beledî, askerî, siyâsî bakımlardan tarihimizin aydınlatılması ve geçmiş devirlerdeki hayat şartlarımızın ortaya çıkarılması bakımından çok değerli bir hazinedir.

Bunların aynı zamanda askerî seferlerin tarihini belirlemesi, seferlerin hangi şartlarda yapıldığının, sefere katılan askerlerin şehir ve kasabalara göre nisbetinin ve askerlerin toplanma mahallinin belirlenmesinin en doğru şekilde yapılması için vazgeçilmez bir kaynak olduğu muhakkaktır. Bu sayede devletin savaş hallerinde ortaya koyduğu tavrı da anlamak mümkündür.

Siciller, Osmanlı ülkesinde azınlıkların sosyal, iktisadî, ticarî, dinî vs. hayatları hakkında da fevkalade geniş bilgileri ihtivâ etmektedir. Kayıtlar olayı müteakiben hemen tutulduğu için herhangi bir tahrifatın yapılması veya yanıltıcı bilgilerin bulunması ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. Bu haliyle son derece güvenilir belgelerdir. Burada Osmanlı ülkesinde müslim ve gayr-i müslim teb'anın birbirleri ile münâsebetleri rahatlıkla incelenebilir.

Defterlerde , Osmanlı Devleti'nde iktisadî kriz ve dalgalanmaların eşyâ fiyatlarına nasıl yansıdığı açıkça görülmektedir¹¹.

Tereke defterlerinde görülen Türkçe terimlerle imlâ özellikleri, anlatım ve üslup şekilleri, tereke zabıtlarında ve râyiç listelerinde görülen eşyâ ve yiyecek maddelerinin isimleri, dil ve folklor yönünden ayrı ayrı inceleme ve karşılaştırma konuları olabilir¹².

Şer'iyeye sicilleri, dinî hareketlilik bakımından

(11) Özdeğer, Doç.Dr. Hüseyin;1463-1640 Bursa Tereke Defterleri, İstanbul 1988, i.Ü. yay. sh.1

(12) Atalar, M. a.g.e. sh. 313

da incelenmeye değer belgelere sahiptir. Özellikle Hıristiyan gurupların (Ermeni, Rum, vs.) islâmiyeti seçmeleri ile alakalı çok sayıda belgeler mevcuttur.

Kayıtlarda sık sık câmi, kervansaray, han, hamam, mahalle, kilise vb. adların geçmesi bugün kimi hâlâ ayakta, kiminin ise yalnız kalıntıları kalmış olan bir çok tarihi eserler hakkında da bilgi sahibi olmamızı kolaylaştırmaktadır.

Vakıf suretlerinin de zaman zaman defterlere kayd olunması , incelenen bölgedeki vakıflar hakkında da bize hayli malumat vermektedir. Nerelerin vakıf malları olduğu bunların hangi surette kimlere verildiği, vakıf gelirlerinin nasıl ve nerelere tahsis olunduğunun yanısıra vâkıfın iktisâdi ve sosyal durumu hakkında bilgiler bulmak mümkündür. Yine tımarların kimlere, ne surette verildiği, tımarın el değiştirmesi veya tapuya bağlanması ile ilgili sicillerde kayıtlara rastlanmaktadır.

Bütün bunlardan başka, şer'î ve örfî hukukun tatbikatına dair zengin örneklerin varlığı şer'îye sicillerinin, yalnız tarih ve folklor açısından değil, hukuk tarihi açısından da önemini artırmaktadır.

Bu zengin tarihi kaynaklar Türk ilim adamlarının dikkatini çekmekle beraber şimdiye kadar yapılan çalışmalar şer'îye sicillerinin sayı ve muhtevası ile göre ters orantılıdır. Bu günkü haliyle çalışmaları üç grupta toplamak mümkündür.

I. Sicillere dayalı olarak yapılan çalışmalar¹³

II. Metin yayın çalışmaları¹⁴

III. Katalog

çalışmaları¹⁵

(13) Son yıllarda hayli ilgi toplayan ser'î mahkeme sicillerine dayanarak yeni yeni eserler vermeye başlanmıştır. bkz. Prof. Dr. Yücel Özkaya, XVIII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları ve Toplum Yasantısı, Ankara 1985 5

ilk sicil çalışmasını Halit Ongan Ankara'nın 1 Numaralı Defterini neşrederek yapmıştır. Günümüzde ise metin yayın çalışmalarından ziyade, şer'iyeye sicillerinden geniş ölçüde faydalanılarak, Osmanlı şehir ve toplum yaşantısı ile ilgili fevkalade güzel ve kayda değer çalışmalar ortaya konulmaktadır.

Özdeğer, Doç.Dr. Hüseyin ; 1463-1640 Bursa Tereke Defterleri, İstanbul 1988

Özdemir, Dr. Rifat; XIX Yüzyılda Ankara, Ankara 1989
Demirel, Ömer, Sivas'ta Esnaf Teskilatı ve Üretim Tüketim İlişkileri, Ankara 1989 , başlıcaları sayılabilir.

(14) Ongan, Halit; Ankara'nın I Numaralı Şer'iyeye Sicili, Ankara 1958

Güzelbey, Cemil; Gaziantep Şer'î Mahkeme Sicilleri, Gaziantep 1966 ilk örneklerdir. DTCF'de Lisans ve Yüksek Lisans çalışmaları da yapılmış olup bunlar yayınlanmamıştır.

(15) Atalar, Münir; Şer'î Mahkemeler Hakkında Kısa Bir Tarihçe, i.i.E.D. S IV. Ankara şer'iyeye sicillerinin muhteviyatı ile beraber tanıtımı yapılmıştır.

İlgürel, Mücteba; Şer'iyeye Sicillerinin Toplu Kataloguna Doğru, i.U.E.F. Tarih Dergisi, 28-29 (1975)

Ersoy, Osman; Şer'iyeye Sicillerinin Toplu Kataloguna Doğru, DTCF dergisi XXI,3-4 (1975)

Halaçoğlu, Yusuf; Şer'iyeye Sicillerinin Toplu Kataloguna Doğru, "Adana Şer'iyeye Sicilleri" i.U.E.F. Tarih Dergisi 30 (1975)

Özkaya, Doç.Dr.Yücel; Sofya Milli Kütüphanesi National Biblioteque'da Şer'iyeye Sicilleri, TAD 1979-1980

Akgündüz, Doç.Dr.Ahmet; Şer'iyeye Sicilleri, İstanbul 1989

Katalog çalışmaları ise hayli zor ve vakit alıcı olduğundan olsa gerek istenilen seviyeye ulaşmamıştır. Fakat yine de araştırmacılar için yol göstericilik özelliğini, yetersiz de olsa yerine getirmektedirler.

Şer'iyye sicilleri çok iyi korunmak mecburiyetinde idi. Fakat buna rağmen savaşlar, yangınlar, su baskını, ehil olmayan ellere teslim gibi bir çok sebepten dolayı defterlerin sayılarında hayli azalma olmuştur. Bu gün çeşitli müzelerimizde bulunan Şer'iyye sicili sayısı 20.000 adet ve 500.000 sayfa civarındadır¹⁶. Bu defterler ağırlıkla Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde toplanmaya çalışılmıştır. Burada Ankara Şer'iyye sicillerinden başka, Ayaş, Bogazlıyan, Çankırı Merkezi, Çerkeş, Çiçekdağı (Mecidiye), Çorum Merkezi, Egin (Kemaliye), Eskişehir Merkezi, Gümüşhane Şiran, Ahıska, Beypazarı, Devalı, Zir=Yenikent(Ankara), Çubukabat, Asiyozgad=Elmadag, Nevşehir Merkezi, Arapsu=Gülşehri'ne ait 1525 defter ve ayrıca çeşitli eyaletlerin tımar ve tahririne ait mufassal defterler ile vakıf,ferman, berat, vs. olarak kayıtlı 34 ,toplam 1559 defter¹⁷. toplanabilmiştir. Defterlerin geri kalanları başta İstanbul olmak üzere çeşitli şehirlerimizin müzelerinde korunmaktadır. Son alınan bir karar ile Anadolu'daki şer'iyye sicillerinin Ankara'daki Millî Kütübhâne'de toplanmasına başlanmıştır.

Yurt dışında ise Sofya Millî Kütüphanesi'nde, Usküp'te Makedonya Tarih Enstitüsü'nde, Yunanistan'da Selanik Makedonya Tarih Enstitüsü'nde,Kıbrıs'ta, Kahire'de, Şam'da Basra'da Osmanlı Devleti'nden kalma

(16) Akgündüz-Cin; a.g.e. sh. 274

(17) Atalar,M. a.g.m. s.315

kadı sicillerinin varlığı bilinmektedir. Doğu illerimize ait sicil defterelerinin -bir, ikisi dışında- hemen tamamı ise 1877-78 Osmanlı-Rus savaşı ile ve 1914-18 I. Dünya savaşı sırasında buralar Rus işgaline uğradığı için muhtemelen Ruslar tarafından götürülmüş veya tahrip edilmiştir. Doğu illerimiz ile ilgili bize tek defter Ahıska 'ya aittir. O da tesadüfen tesbit edilip para ile satın alınmıştır¹⁸.

(18) Atalar, Münir; a.g.e. sh.216 2 nolu dipnot.

I. BÖLÜM

A.- Kayseri Şer'iyye Sicilleri ve 165 Numaralı Şer'iyye Sicili:

"Kayseri Şer'iyye sicilleri" diğer pek çok şehrimize ait siciller gibi Ankara Etnografya Müzesi'nde bulunmaktadır. Burada Kayseri'ye ait 289 defter bulunmaktadır. Defterlerin en eskisinin tarihi 895/1489, sonuncusunun tarihi ise 1333/1914 dür.

Bizim incelemeye aldığımız defter ise 165 numara ile kayıtlı olup Hicri 1201-1202 tarihlerini içine almaktadır. Bununla beraber defter'in başında 1203 tarihli iki belge daha vardır. Bunlar muhtemelen ilk sıradaki belge ile aynı konuda olduğu için biraraya yazılmıştır. Veya ilk sahifenin boş bırakılıp defter bittikten sonra boş olan o sayfaya sonradan yazılmış olabileceği de düşünülebilir. Nitekim arka sayfanın (2.sayfa) boş olması bu düşüncemizi doğrulamaktadır.

Defterde biri tarihsiz 97 aded belge vardır. Genellikle tek bir kâtip tarafından yazıldığı görülmektedir. Fakat bazı kayıtlar, muhtemelen yer ve zaman sebebiyle fevkalâde bozuk bir yazı ile yazılmıştır. Bir adet belgede noktalama işareti hiç kullanılmamış, bir kaç belge ise adeta çiziktirilerek yazıldığında okunmasında hayli zorluk çekilmiştir. Özellikle terekelerde eşya isimlerinin okunması büyük sıkıntı yaratmaktadır. Bunun dışında yazı düzgün olmamasına rağmen okunabilecek niteliktedir.

Kayseri şer'iyye sicili defterlerine genellikle sonradan yalnız sayfalara numara verilmiş olup, belgelerin teker teker numaralandırılması yoluna gidilmemiştir. Çalışmamız sırasında karışıklığa yer vermemek için belgeleri defterdeki sıralarına göre numaraladık.

Bazı büyük şehir kadılıklarında tanzim edilen siciller ihtivâ ettikleri kayıtların konusuna göre müstakil

defterler halinde tutulmuştur. Genel başlıkları ile bunlar Hücce , ferman, narh, ihtisab, vakıf muhâsebesi, tereke defterleri gibi¹⁹ bölümlere ayrılmıştır. bazan herhangi bir ayırım gözetmeden bütün bunların bir deftere de yazıldığı vâkidir. Nitekim elimizdeki defter bu neviden olup , karışık konuları ihtiva etmektedir.

B -165 Numaralı Kayseri Şer'iyeye Sicili'ndeki Kayıtların Tasnifi:

â -Fermanlar:

Belge No:	Tarihi:
B-3/5	5 Cemâziye'l-evvel 1201 / 23 Şubat 1787
B-3/6	5 Cemâziye'l-evvel 1201 / 23 Şubat 1787
B-5/8	Evâsıt-ı Rebiü'l-evvel 1201 / 6 Mart 1786
B-9/14	3 Zi'l-ka'de 1200 / 28 Ağustos 1786
B-12/17	6 Zi'l hicce 1200 / 30 Eylül 1786
B-14/18	19 Cemâziye'l-evvel 1201 / 9 Mart 1787
B-16/21	Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1201/5 Mart 1787
B-17/22	18 Cemâziye'l-ahir 1201 / 7 Nisan 1787
B-17/23	Evâsıt-ı Cemâziye'l-ahir 1201/ 5 Nisan 1787
B-22/34	30 Cemâziye'l-evvel 1201 / 20 Mart 1787
B-23/35	21 Cemâziye'l-ahir 1201 / 11 Nisan 1787
B-25/39	15 Cemâziye'l-ahir 1201 / 5 Nisan 1787
B-25/40	15 Cemâziye'l-evvel 1201 / 5 Mart 1787
B-30/51	21 Ramazan 1201 / 7 Temmuz 1787
B 37/62	24 Şa'ban 1201 / 12 Haziran 1787
B-37/65	11 Ramazan 1201 / 27 Haziran 1787
B-39/66	8 Ramazan 1201 / 24 Haziran 1787
B-40/67	1 Şevvâl 1201 / 17 Temmuz 1787
B 42/70	1 Receb 1201 / 19 Nisan 1787
B-43/73	15 Şevvâl 1201 / 1 Ağustos 1787

(19) Özdeger, H. a.g.e. aynı yer.

B 44/74	15 Sevvâl 1201	/ 1 Ağustos 1787
B-45/76	Evâhir-1 Muharrem 1201	/ 23 Kasım 1786
B-47/77	1 Zi'l-ka'de 1201	/ 14 Eylül 1787
B-48/79	1 Cemâziye'l-evvel 1201	/ 19 Şubat 1787
B-49/80	3 Zi'l-hicce 1201	/ 16 Eylül 1787
B-50/81	15 Zi'l-hicce 1201	/ 28 Eylül 1787
B-51/82	15 Zi'l-hicce 1201	/ 28 Eylül 1787
B-51/83	15 Zi'l-hicce 1201	/ 28 Eylül 1787
B-52/84	1 Zi'l-hicce 1201	/ 14 Eylül 1787
B-52/85	1 Zi'l-hicce 1201	/ 14 Eylül 1787
B-58/94	4 Muharrem 1202	/ 12 Ekim 1787
B-58/95	17 Muharrem 1202	/ 29 Ekim 1787
B-58/96	16 Zi'l-hicce 1201	/ 29 Eylül 1787
B-59/97	15 Muharrem 1202	/ 27 Ekim 1787

b -Berâtlar:

Belge No:	Tarihi:	
B-18/25	12 Cemâziye'l-ahir 1201	/ 2 Nisan 1787
B-18/26	Evâhîr-1 Cemâziyel-ahir 1201	/ 5 Nisan 1787
B-18/27	24 Cemâziye'l-ahir 1201	/ 14 Nisan 1787
B-41/69	26 Şa'ban 1201	/ 24 Haziran 1787
B-26/41	3 Cemâziye'l-evvel 1201	/ 21 Şubat 1787
B-29/47	20 Şa'ban 1201	/ 8 Haziran 1787
B-34/57	11 Şa'ban 1201	/ 29 Mayıs 1787
B-41/69	26 Şa'ban 1201	/ 24 Haziran 1787
B-54/86	30 Cemâziye'l-evvel 1201	/ 20 Nisan 1787
B-54/87	8 Cemâziyel evvel 1201	/ 26 Şubat 1787
B-54/88	27 Zi'l-hicce 1201	/ 11 Ekim 1787
B-55/89	10 Muharrem 1202	/ 22 Ekim 1787

c -Buyuruldular:

B-35/60	21 Sevvâl 1201	/ 7 Ağustos 1787
---------	----------------	------------------

d -Temessükler:

B-7/10	7 Cemâziye'l-evvel 1201	/ 25 Şubat	1787
B 12/16	15 Cemâziye'l-evvel 1201	/ 13 Mart	1787
B-19/29	15 Receb 1201	/ 2 Mayıs	1787
B-28/45	5 Ramazan 1201	/ 21 Haziran	1787
B-48/78	1 Zi'l-ka'de 1201	/ 14 Eylül	1787

5-Tereke Kayıtları:

B-7/9	7 Cemâziye'l evvel 1201	/ 25 Şubat	1787
B-8/12	11 Cemâziye'l-âhir 1201	/ 2 Nisan	1787
B-14/19	27 Cemâziye'l-evvel 1201	/ 17 Mart	1787
B-16/20	3 Cemâziye'l-evvel 1201	/ 21 Şubat	1787
B-19/28	15 Receb 1201	/ 2 Mayıs	1787
B-27/44	5 Ramazan 1201	/ 21 Haziran	1787
B-32/54	10 Şevvâl 1201	/ 26 Temmuz	1787
B-32/55	10 Şevvâl 1201	/ 26 Temmuz	1787
B 38/64	4 Zi'l-ka'de 1201	/ 18 Ağustos	1787

e -Verâset Dâvâları ile Alâkalı Kayıtlar:

B-20/30	8 Receb 1201	/ 26 Nisan	1787
B-21/32	16 Receb 1201	/ 3 Mayıs	1787
B-24/37	15 Şa'ban 1201	/ 3 Haziran	1787
B-25/38	20 Şa'ban 1201	/ 8 Haziran	1787
B-26/42	21 Şa'ban 1201	/ 9 Haziran	1787
B-27/43	3 Ramazan 1201	/ 21 Haziran	1787
B-29/48	23 Ramazan 1201	/ 10 Temmuz	1787
B-31/52	8 Şevvâl 1201	/ 24 Temmuz	1787
B-31/53	10 Şevvâl 1201	/ 26 Temmuz	1787
B-33/56	13 Şevvâl 1201	/ 29 Temmuz	1787
B-45/75	21 Zi'l-ka'de 1201	/ 15 Eylül	1787
B-42/72	15 Zi'l-ka'de 1201	/ 29 Ağustos	1787

f -Vasî ve Kayyım Tayinine Dair Kayıtlar:

B-9/13	13 Cemâziye'l-âhir 1201	/ 4 Nisan	1787
B-34/58	12 Şevvâl 1201	/ 28 Temmuz	1787

B-5/7	5 C.Ahir	1201	/ 25 Mart	1787
B-35/59	22 Şevvâl	1201	/ 8 Ağustos	1787
B-11/15	13 Cemâziye'l-evvel	1201	/ 10 Mart	1787

ğ-Kisve Bahâ ve Nafakaya Dair Kayıtlar:

B-17/24	23 Cemâziye'l-âhir	1201	/ 12 Nisan	1787
B-55/90	25 Rebfü'l-âhir	1201	/ 15 Eylül	1787

h-İhtidâ Olaylarına Dair Kayıtlar:

B-1/1	Tarihsiz			
B-1/3	21 Muharrem	1203	/ 2 Ekim	1788
B-1/4	27 Rebfü'l-evvel	1203	/ 26 Aralık	1788

ı-Cizye Kaydı:

B-1/2	Gurre-i Muharrem	1202	/ 13 Ekim	1787
-------	------------------	------	-----------	------

j-Çeşitli Konuları Muhtevî Kayıtlar:

B-7/11	6 C.Evvel	1201	/ 24 Şubat	1787
B-20/31	7 Receb	1201	/ 25 Nisan	1787
B-22/33	15 Receb	1201	/ 2 Mayıs	1787
B-24/36	21 Şa'ban	1201	/ 9 Haziran	1787
B-28/46	15 Ramazan	1201	/ 1 Temmuz	1787
B-29/49	8 Ramazan	1201	/ 24 Haziran	1787
B-30/50	10 Şevvâl	1201	/ 26 Temmuz	1787
B-35/61	29 Şevvâl	1201	/ 15 Ağustos	1787
B-36/62	17 Şevvâl	1201	/ 3 Ağustos	1787
B-41/68	1 Zi'l-kade	1201	/ 15 Ağustos	1787
B-42/71	1 Zi'l-kade	1201	/ 15 Ağustos	1787

165 NUMARALI KAYSERİ ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ

II. BÖLÜM

A-KAYSERİ'NİN FİZİKİ VE TARİHİ DURUMU:

a-Kayseri'nin Tarihi ve Coğrafi Durumu:

Orta Anadolu Bölgesinin en eski yerleşme merkezlerinden olan Kayseri, ilk yerleşim yeri olarak, bugünkü şehrin Güney-Dogusunda, Erciyes Dağı eteklerinde ovaya hakim bir tepe üzerine kurulmuştu. Buraya Mazaca (Mazaka) ve Euesibia adı verilmişti. M.S. 17 yılına dogru Kapodokya ülkesini Roma eyaleti haline koyan imparator Tiberius tarafından, Augustus'un hatırasına izafeten Caesarea ismi verilmiş zaman içerisinde Mazaka Caesarea veya yalnızca Caesarea şeklinde söylenmiştir. Arap müelliflerince Kayşāriyā كَيْسَرِيَا veya Kayşāriyā كَيْسَرِيَا şeklinde yazılmış olup, ikinci yazılış Osmanlı Devletinin son devirlerine kadar resmî yazılarda bâki kalmıştır¹.

Eski Kayseri'nin ne zaman terk edildiği hakkında kesin bir bilgi yoktur.

Kızılırmak boylarından, Karadeniz kıyılarından, Toros geçitlerinden gelen yollar üzerinde bir düğüm noktası teşkil eden Kayseri daha o devirlerde önemli bir ticâret merkezi idi. Bu özelliği yüzünden zaman zaman taârruzlara marûz kaldı.

Kayseri, Malazgirt zaferinin hemen arkasından Türklerin eline geçti. Kesin olmamakla beraber Kayseri'nin Anadolu'nun fethiyle görevlendirilen Tursan Bey tarafından fethedildiği ve Melik Danışmend Ahmet Gazi hükümetine tâbi olduğu söylenmektedir.

En parlak devirlerini Selçuklular zamanında yaşayan Kayseri, bir ara Eretna ogullarının hâkimiyeti altına da girmiştir. Türk Beylikleri arasında sık sık

(1) Darkot, Besim; Kayseri, IA. C.VI.

eldegiştiren Kayseri, Osmanlı Devleti'ne Dulgadirli Beyliği'ne 1515 tarihinde geçti.

1649 yılında Kayseri'yi ziyaret eden Evliya Çelebi şehri oldukça mâmur bulmuştu. Evliya Çelebiye göre pastırma imâli ve sarı sahtiyan oldukça revaçta idi².

1603 yılında Celâliler tarafından Kayseri de talan ve tahrip edilmişti³. Kayseri etnik yapı olarak da çeşitlilik arzeder. Müslüman Türklerin çoğunlukta olduğu Kayseri'de ikinci sırayı Ermeniler alır. Rumlar ise şehir merkezinde pek az olmakla beraber daha çok köylerde yaşamakta idiler.

b-Kayseri'nin idâri Statüsü:

Osmanlı Devleti'nde taşra idâresi yukarıdan aşağıya eyâlet, sancak , kazâ, nahiye ve köy olarak teşkilâtlanmıştı. Devletin eyâletlere bölünmesinden maksat bunların, iktisâdî yönden kendi kendini yönetmesi idi. Osmanlı mülki idâresinde bütün sancakları bünyelerinde bulunduran eyâletlerin başında Beylerbeyi bulunurdu⁴. Eyaletler sancaklara bölünmüştü. Sancakların başında da Sancakbeyi bulunurdu.

Kayseri, Karaman eyâletine bağlı bir sancak durumunda idi. Şer'iyeye kayıtlarında sancaktan başka, kazâ, livâ gibi isimlerle de anılmıştır.

Sancakbeyi, kendisine bağlı kazâların merkezi olanında otururdu. Burası sancak merkezi kabul edilirdi.

(2) a.g.m.

(3) Akdag, Mutafa; Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası "Celâli isyanları" s. 475. Ankara 1975.

(4) Özkaya, Yücel; XVIII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları ve Toplum Yaşantısı. s.19. Kültür Bakanlığı yay. Ankara 1985.

Sancakbeyi, sancagın en büyük idârecisi olması dolayısıyla bazı yükümlülükleri ve hakları vardı. Savaş esnâsında sancagında bulunan tımarlı sipahilerle birlikte bağlı bulunduğu Beylerleyinin komutası altında savaşa katılmak, sancakta âsayişi temin etmek, kalpazanlıkla mücâdele etmek, özel görevle gelen memurlara yardımcı olmak gibi vazifeleri de yerine getirirlerdi⁵.

XVIII. yüzyılda ise sancak beyleri bu, görevlerini yerlerine mütesellimler tayin etmek vasıtasıyla yürütürlerdi⁶. H.1202/M.1788 tarihinde Kayseriye Sancagı mutasarrıfı Vezir İbrahim Paşa tarafından daha önce "emr-i şerif ile mütesellim tayin olunan⁷ Derviş Mehmed idâre-i umûr-ı mütesellimliğe adem-i liyâkatına binâen" görevinden azledilmiş, yerine Kayseriye sâkinlerinden, işi ve tavırlarıyla halk tarafından sevilen Ahmed tayin olunmuştu⁸.

Sancakların arpalık olarak verildiği de olurdu. 1201 senesi Şevvâl-i şerifin evâhîrinde(15.8.1787) Kayseriye sancagı, el-Hac Ali Paşa'ya arpalık olarak tevcih edilmişti. Burada, el-Hac Ali Paşa'nın "da'ire-i devletleriçün" 500 kıyye nân-ı azîz, 180 kıyye lahm-ı gânem, 180 kıyye piriñç, 30 kıyye asel, 30 kıyye, 30 kıyye tuz, 18 kıyye şem'i rugan, 90 yük saman, 90 keyl şa'ir, 9 kıyye kahve ve kifâyet miktarı has un, baharat, biber, sebzevât, odun tayin edilmişti⁹.

 (5) Halaçoğlu, Prof.Dr. Yusuf; Osmanlı Devlet Teskilatı. Doğustan Günümüze Büyük İslam Tarihi. C.12, s.367. İstanbul 1987.

(6) Özkaya, Yücel; a.g.e. s.22.

(7) *Ankara Etnografya Müzesi 165 Numaralı Kayseri Pesiyye Sicili*
 (8) B-51/82. *Belge No: 35/60*

(9) B-35/61.

B- 165 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE KAYSERİ'DE
SOSYAL VE EKONOMİK HAYAT:

1-Siyasi ve Sosyal olaylar:

a-1787 Türk-Rus Savaşı ve Kayseri:

Osmanlı Devleti Rusya ile yaptığı son savaşı yenilgi ile noktalamış ve çok ağır şartları olan Küçük Kaynarca Antlaşmasını yapmıştı. Fakat Rus Çariçesinin doymak bilmez iştahası yüzünden¹⁰ Küçük Kaynarca anlaşması ancak onüç yıl geçerli kalabilmişti. Rus Çariçesi II. Katherina anlaşmanın hilâfına hareket etmesi ve Özi ile Kerson taraflarına "geziye" çıkması Osmanlı Devletini rahatsız etmişti. O'nun "Potemkin nâm Ceneralini kırk-elli bin asker terfikiyle" Özü kalesi karşısına göndermesi kendisinin de gayr-i mu'tad, sınırları teftiş bahanesiyle Özü taraflarına gelmesi durumun ciddiyeğini gösteriyordu.

"Dost ve komşu" Rusya'nın niyeti savaşmak olduğuna göre, Osmanlı Devleti de kendisini savunup "ehl-i islâma" zarar gelmesine müsaâde edemezdi. Anadolun'un Orta Kolu'nda vâki kazalara gönderilen fermanla Rusya'ya savaş ilân edildiği ve "dostluğa münâfi hâli def' için" Ali Paşa'nın Serasker tayin olunduğu bildiriliyordu¹¹. Aynı fermanla, Özü Kalesinin muhâfazası için Anadolu'nu Orta Kolu kazalarının ne kadar asker göndereceği de belirtiliyordu.

Kayseri ve İncusu'dan ikiyüzelli kişi istenmekteydi. Diğer kazalardan ise; İsaklı, Çerkeş, Karacalar'dan otuzar; Ilgın, Kır ilî kazalarından kırkar, Seydişehir, Beyşehir, Karaman, Ereğli-i Karaman, Bozkırı, Develükarahisar, Kuzupazarı, Mihaliççik, Karahisar, İznik, Torbalı, Bilecik, Söğüt, Eskişehir, Akşehir,

(10) Danişmend, İ.H.; İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi,

C.IV, s.64 İstanbul 1972.

(11) B-3/6.

Korhisar, Günyüzü, Taraklı, Ma'lan ma'a Karacalar, Sivrihisar, Öküz, Osmancık kazalarından ellişer, Akhisar-ı Geyve, Kengiri, Kırşehir kazalarından seksener, Lefke, Gölpazarı, Karahisar, Mezifon, Zile Ayaş, Göynük, Geyve kazalarından yüzer, Begpazarı, Çorum, Tosya, Amasya kazalarından yüzellişer, Koçhisar kazasından ikiyüzelli, İskilip'de ikiyüz, Ankara ve tevâbi' kazalardan ise dörtüüz asker istenmişti. Bu askerler karadan ve denizden her nasıl olursa olsun acele Edirne sahrasında toplanacaklardı.

Yine aynı fermada bu konunun diğerlerine kıyas olunmayarak daha ciddi ele alınması bildirilmekte, neferlerin firâr etmesine engel olunarak, toplanma mahalline acele gelmeleri istenmektedir.

Anadolu'nun Orta Kolu'nda vâki kazalara gönderilen M. 6. Şubat 1786 tarihli başka bir fermada¹², her kazadan ne kadar asker gönderildiğinin deftere yazılması ve mübâşir vâsıtasıyla İstanbul'a gönderilmesi istenmektedir.

Özü Kalesi'nin muhâfazası için, Anadolu'nun Orta Kolu kazalarındaki sâkin Yeniçeri, Kuloğulları, Cebeci, Topçu neferâtının cümlesi¹³ ile Çavuş, Gediklü, Divân-ı Hümâyun ve Defter-i Hakanî kâtip ve şâkirdleri de çağrılmış idi¹⁴. Bunların da Edirne Sahrâsı'nda toplanmaları istenmekteydi.

Kayseri, Konya, Niğde, Akşehir, Beyşehir, Kırşehir kazalarından sefere katılmaktan muaf tutulan askerlerin yerine 7289 Guruş 15 Para Cebelü bedeliyesi tayin kılınmıştı. Bu paranın hemen toplanarak mübâşir vâsıtasıyla Hazine-i Amireye ulaştırılması gerekmekteydi¹⁵

(12) B-5/8.

(13) B-52/85.

(14) B-47/77.

(15) B-22/34.

Özü Kalesinin muhâfazası için Kayseriye Mutassarıfı Vezir İbrahim Paşa'da Başbuğ olarak katılmıştı. Osmanlı Devleti'nde, Eyâlet ve Sancak mutasarrıfları sefere katılınca onların masraflarını karşılamak için imdâd-ı seferiye toplanırdı¹⁶. İbrahim Paşa'nın masraflarının karşılamak için Kayseriye Sancagına onaltıbuçuk kese imdâd-ı seferiye tayin olunmuştu¹⁷.

b-Kayseri Halkının Yaşayışı:

XVIII. asrın sonlarına doğru, Kayseri, çeşitli etnik grupların bir arada yaşadığı gelişmiş bir şehir idi.

İncelediğimiz defterde Kayseri'nin mahallelerinin sayısı hakkında doyurucu bilgiler bulduğumuz kanaatinde değiliz. Çünkü komşu şehirlere nazaran küçük sayılmayacak bir şehir olan Kayseri'de, mahalle sayısının, bizim tesbit ettiğimizden çok fazla olması gerekir¹⁸. Defter'de geçen mahalle isimleri şunlardır: Kebe İlyas (كبة الیاس), Merkebcı, Şeyh Tâceddin, Hüseyin Bey, Oduncu, Câfer Bey, Karakeçi, Bahçıvân, Hisarönü, İslim Paşa, Musa Gâzi, Tavas (تواس) Seydi Gâzi, Hasan Fakih, Yenice, Sınıkcı, İç Kal'a, Bozatlı, Mevlevi-hâne, Pervâne, Eski Bedestan.

Mahalle, birbirlerini tanıyan, bir ölçüde birbirlerinin davranışlarından sorumlu ve sosyal dayanışma içinde olan kişilerden oluşmuş bir topluluğun yaşadığı yerdir¹⁹. İslâm memleketlerinde mahallelerin vaz geçilmez

(16) Cezar, Yavuz; Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi, s.53. İstanbul 1986.

(17) B-51/83.

(18) Defterde geçen mahalle adları, o mahalle sâkinlerinden mahkemeye intikâl eden dâvâlar veya mahallelerin dolaylı olarak anılışından çıkarılmıştır.

(19) Demirel, Ömer; II. Mahmut Döneminde Sivas'ta Esnaf Teşkilatı ve Üretim Tüketim İlişkileri, Ankara 1989

yapıları cāmilerdir. Cāmiler, ya doğrudan cāmi olarak inşa edilir, yahut mescidden cāmiye çevrilirdi. Mescidler ibâdetler yeri olmaktan başka, sıbyân mektebi vazifesini de yürütürlerdi. Burada müezzinler aynı zamanda muâllim-i sıbyân idiler ve padişah berâtı ile bu görevlerine getirirlerdi. Kebe İlyas mahallesinde Topal el-Hâc Ali'nin hayır için yaptırdığı mescid-i şerife her yönüyle bu işe lâyık olan Hafız İbrâhim müezzin ve muâllim-i sıbyân olarak tayin olunmuştu²⁰.

Cāmilerin mescide çevrilmesi mahalle halkının isteği ile olduğu gibi, hayır sahibi bir kişinin masrafları karşılayarak mescidi, Cuma namazı kılınacak nitelikte büyütmesi sonucu da olabilirdi. Kayseriye sâkinlerinden Can Hasanzâde es-seyyid el-Hâc Mahmud Efendi, berât-ı hümâyûnla, iç Kale Kapısı haricindeki mescid-i şerifi, cemaâti iyice fazlalaştığı için kendi malından harcayarak cāmiye çevirtmiş ve yeni bir minber yaptırmıştı. Mahmud Efendi, yine aynı berât ile, mescid-i şerifin adını da Hediye Cāmi olarak değiştirmişti²¹.

Cāmilerde müezzin, muâllim-i sıbyân, ders-i 'âmm olarak görev yapanlar, bu hizmetleri karşılığı ücret alırlardı. Hediye Cāmi ders-i 'âmi yevmi beş akça ile görevlendirilmişti²². Bu ücretler genellikle vakıflardan karşılanırdı. Tomarza mukataâtının gelirlerinden bir kısmı Kurşunlu cāmi-i şerifi hizmetlileri için ayrılmıştı²³.

Kayıtlardan, Kayseri'de Hisar Önü mahallesinde bir muâllim-i sıbyân mektebinin varlığını da öğreniyoruz.

(20) B-34/57.

(21) B-18/25.

(22) B-18/26.

(23) B-19/29.

Bu mektebe eski hocasının ölümü üzerine, bu vazifeyi yapmaya "her yönüyle lâıyk" olan eş-Şeyh Mehmet Halife muâllim-i sıbyân olarak tayin olmuştur²⁴.

c-Lakablar:

Kayseri hakkında insanları lakabı ile çağırmanın da yaygın olduğunu görüyoruz. Defter'de geçen lakablar bazan yalnız bir şahsı, bazan da şahsın mensub olduğu sülâleyi temsil etmektedir. Defter'de geçen lakaplar bir fikir vermesi bakımından şöyle sıralayabiliriz:

Baldöktü	Çanakçıoğlu
Torun	Kanûnî
Çolak	Kocabeyoğlu
Şalvarcı (Bedros),	Kör (Abraham)
Kavak	Eşekli
Hocazâde	Söylemezzâde
Daltabanoglu	Karaoğlu
Caferoğlu	Kahveci
Kedici	Alemdâr
Serdâr	Ürgüplü
Bahçeci	Gürcü
Bektâşizâde	Gavramzâde
Mesci	Bursalı
Kılıç (Zımmî)	Kel
Kanter	Çopur
Çıbıkçı	Arapoğlu
Merkepçi	Hallâc
Soğancı	Köse
Saccı,	Altıparmak
Çanaklılı	Bostancı
Berber (Türk ve Ermeni)	Kürd
Kürtüncü	Nalband

Yaylacioğlu	Kalaycı
Guruşcuoğlu	Molla
Samurkaş	Esir
Asılmış	Cıngıllıoğlu
Cizmeci	Deli
Külahçı	Güccük (Küçük)
Tatarzâde	Nevbetçi
Hırsız	Topal
Oturakçı	Sarı
Çoban	Tütü Dilli (Agop)
Karaoğlan	Köroğlu
İmamzâde	Ahvalibelli
	Odabaşı
Minâreci	Köse
Berberoğlu	Koluçolak
Şeyh	Aşıkoğlu
Külahçı	Kurtbeyoğlu
Gevrek	Avare
Karaca	Türkücü

Ermenilere de Türkçe lakap verilmesi Ermeniler ile Türklerin iç-içe yaşadıklarının değişik bir örneği olarak ele alınabilir.

d- Ayanlık:

Ayanlar, XVII. yüzyıl sonları ile XVIII: yüzyıl boyunca Devlet ile halk arasında asker sağlanması, vergi dağıtımını ve toplanması zahire, hayvan temini konularında aracı olan ve halkın isteği ile seçilmesi gerekirken, bu kural dışında, özellikle şehrin ileri gelenlerini tarafına çekerek bu görevi eline geçiren bir zümredir²⁵.

(25) Özkaya, Yücel; a.g.e. s.198,199.

incelediğimiz defterde Kayseri'de de Ayanların varlığını görüyoruz²⁶.

e- Şekâvet Olayları:

1787-1788 yılları arasında Kayseri'de çeşitli şekâvet olaylarına da rastlanıyordu. Kayseri sâkinlerinden "bi'l-cümle ulemâ, sulaha, şehir kethudâsı, eşrâf ve vücûh-ı ahâli meclîs-i şer'e varıp" şehirdeki medreseleri kendilerine bağlayarak, Kürt, Afşar ve Cebel-i Kozan göçebe taifesini kılık değiştirtip şehre musallat eyleyen, rüşvet ve soygunlarla halka zulmeden, aslen Harputlu Kürd Ali²⁷ ile , aslen Ankara'lı olan Sarı Abdullah'tan²⁸ şikâyetçi olduklarını söylediler. Kayseri nâibi olayı bir arz-ı hâl ile Divân-ı Hümâyûna bildirdi. Kayseri'ye gönderilen ferman ile bu kişilerin tutuklanarak asıl vatanları olan Harput ve Ankara'ya sürgün edilmesi ve gittikleri yerlerde tutulması emrediliyordu. Medrese müderrisliğine ise Akşehirli Hoca Hâfız el-Hâc Osman tayin edilmişti²⁹.

Yine Kayseri'de, gece ve gündüz ehl-i ırz'ın kapılarını ve menzillerini açan, mallarını çalan Hırsız İsmâil diye bilinen kişi; Hırsız makûlesinden ve sarık tâifesinden olduğu, hareket tarzından kimsenin memnun olmadığı için, kadı tarafından başka bir beldeye sürgün edildi³⁰.

Kayseri'de Müslüman ve Türk asıllıların yanısıra gayr-i müslimlerden de eşkiyâlık yapanlar oluyordu. Talas ve tevâbi karye/köylerden ehl-i islâm ve ehl-i zımmî

(26) B-10/8.

(27) B-16/21.

(28) B-17/23.

(29) B-16/22.

(30) B-29/49, B/29/50.

reâyalar Kayseri kadısına varıp, Egrünâs köyünden Kör Abraham, Kiyoris ve Gergis nâm müfsidîn kişilerin ehl-i ırz tâifesine zulm ettiklerini bildirdiler. Bu olay yine Kayseriyye nâibi tarafından Divan-ı Hümâyûn'a aksettirildi. Kayseri kadısına gönderilen fermanla bunların derhal tutuklanarak Magosa kalesine hapsedilmesi isteniyordu³¹.

Kayseriyye Kadısına gönderilen başka bir fermanla da, yine ehl-i ırza zulmeden Kaz () Abraham, Karabet, Sekeşoğlu ve Ebşe adlarındaki müfsidîn kişilerin tutuklanarak Konya kalesine hapsedilmesi bildiriliyordu³².

f- Tereke Kayıtlarına Göre Giyecekler ve Ev Eşyâsı:

Tereke ölmüş kişinin arkasında bıraktığı mal varlığına denilmektedir. Terekeyi mûrisleri arasında Kassâm denilen memurlar paylaştırdı. Kassâmlar terekeyi tesbit ettikten sonra bilirkîşi ile beraber her mala malî kıymet biçer ve deftere kayd ederlerdi. Tereke kayıtları ayrı bir deftere yazıldığı gibi, kadı defterine de yazıldığı da olurdu. Şer'iyeye sicillerindeki tereke kayıtları etnografi bakımından oldukça zengin bilgileri ihtivâ etmektedir. Bizim incelediğimiz defterde 9 tane tereke kaydı bulunmaktadır³³.

Terekelerde eşyâların, cinsi, rengi, vasıfları çoğunlukla belirtilerek yazılmıştır. Köhne, cedîd, sağır, kebîr, sağır, sarı, maf, alaca, gibi tanımlamalar en sık rastlananlarıdır.

(31) B-58/95.

(32) B-58/96.

(33) B-7/9, B-8/12, B-14/19, B-16/20, B-19/28, B-27/44,
B-32/54, B-32/55, B-38/64.

(34) B-38/64.

Terekelerde Kayseri halkının giyecekleri hakkında bilgi sahibi olabilmekteyiz. Kadın ve erkek giysileri olarak aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz.

Kavuk,	Feres
Keçe	Gömleklük
Kuşak,	Uçkur
Don	Mahrâma
Gömlek	Basma Cebe Kürk
Yağmurluk	Mûmi (مومي) Çit
Entâri	Gömlek Enli
Çuka Entâri	iç Entârisi
Çuka Şalvar	Bez Kürk
Çuka Beş	Ferâce
Cebe	Yaşmak
Aba	Bürümcek
Kurubeş	Entâri
Cebe	Penbe
Cebe Kürk	Bez Çarşaf
Çakşır	Çarkık Kürk
Melâz Gömlek Elişi	Şâli Entari
Halep Alacası	Şâli Kuşak
Destâr	Kadık
Yağlık	Kalpâk
Trablus Kuşağı	Palas Destârı
Trablusî Taklidi Kuşak	ilmiye Aba
Papuç	Türkmen Puşusu
Koyun Kürkü Kavak	Makat
Halep Esbâbı	Peştemâl
Bor Esbâbı	Baş Vâlâsı
Gül Kız Babuğı	Bez Kaftan

كل قیز بابوگی

Tereke kayıtlarında geçen ev eşyası ise

şöyledir:

Şilte	Maî Beklik
Nehir hasır	Yoz Kilim
Orta Halı	Çarşaf
Tahta Sandık	Döşek Şiltesi
Hegbe Ayna	Kilim Müsta'mel
Sergi Halı	Seccâde
Bohça	Harâr
Sımat Peşkiri	Kahve İbrıkları
Perde	Kahve Değirmeni
Zeli Kilim	Tas
Maşraba	Kebe
Pilav Lengeri	Şamdan
Sitil	Havan
Kapı Kilidi	Çul
Hamam Kilimi	Tencere
Sofra Peşkiri	Çit Döşek
Kolan	Çit Yorgan
Kendir	Piştov
Nuhas	Mangal
Silah	Tas
Tüfenk	Penbe Feçete
Çit Minder	Harâr Çit
Çıbık	Evani-i Nuhasiye
Kilim	Yasdık
Halı	Yorgan
Yan Halı	Döşek
Yan Kilim	Sedir Minderi
Kebîr ve Sagir Hegbe	Minder
Hurcî Keçe	Havlû
Beş	Eyer
Çuka Cübbe	
Kılıç	Kilim Seccade

Musul Havlusu	Kebir Sital
Musul Çiti	Dımı Yasdik
Temmi Yasdik	Temmi Döşek
İskemli Yorganı	İskemli
Tencere	Hurc Hegbe
Tava	Bıçak Horde
Kılıç	İplik
Silgi	Küp
Ambar	Fener
Şehr Destarı	Çakşır

Tereke kayıtlarında eşya ve giyeceklerin Bedestanda satıldığını görüyoruz. Bu malların bazıları Kayseri'de üretilmekte bazıları da başka şehirlerden Kayseri'ye getirilmekteydi. Daha çok kumaş türü olan bu mallar ise şöyledir:

	İplik
Astar	Keten Bezi
Mümi Çit	Gürün Bezi
Diyarbakir Mümisi	Maraş Alacası
Tokatı Mücesem	Kutni Parçalar
Hacı Ali İşi Büyük Peştemâl	Sorgun Bezi
Nişan Peştemali	Bünyan Bezi
Trablusî Taklidî Kuşak	Altın Yüzük
Malatya Bezi	Saât
Yorgan Yüzü	Beledi Döşek
Karacalar Kuşağı	Beledi Yasdik Yüzü
Tokat Beş Nişanî Çit	Keşan Bezi
Marsivan Kuşağı	Diyarbakir Hamanisi
Yaşmaklık Degirmi	Şehr Destarı
Alaca Parçaları	Küpe
Bor Alacası Entari	Gerz-i Halep
Ham Bez	Mücessem Degirmi
Tokat Mümisi	Halep Peştemâlî
Kavuk	Destar

Görüldüğü gibi Kayseri ev eşyası ve giyecekler bakımından oldukça zengin bir çeşitlilik arz etmektedir. Başka şehirlerden gelen mallar ise daha çok giyim ve ev eşyası üzerinde yoğunlaşmaktadır.

3- 1787-1788 Yılları Arasında Kayseri'de Bazı Malların Fiyatları:

Osmanlı Devletinde kadılar şer'î vazifelerinin yanında şehirde satılan eşya ve erzâkın fiyatlarının belirlenmesi işiyle de uğraşırlardı. Belirlenen fiyatlar bazı büyük şehirlerde narh defteri adı verilen defterlere veya kadı sicillerine kayd edilirdi.

İncelediğimiz defterde narh kaydı olmadığından biz, mecburen, tereke kayıtlarına müracaat etmekteyiz. Müteveffânın terekesi paylaşılırken bilirkişi huzurunda malların o günkü râyiçten fiyatları belirlenirdi. Bundan sonra mallar satılığa çıkarılır, elde edilen paralar mûrisler arasında pay edilirdi.

Tereke kayıtlarında daha çok, binek hayvanları, inek, ev eşyaları, giyecek maddeleri ve arpa, buğday, mercimek gibi kuru yiyecekler ile ilgili kayıtlara rastlanmaktadır. Dolayısıyla ancak andığımız malların fiyatları hakkında bilgi verebileceğiz.

1787 yılının Şevvâlinde bir atın fiyatı 50 Guruş olarak belirlenmişti³⁴. Aynı yıl içerisinde bir katırın fiyatı da 50 Guruş iken³⁵, bir merkebin fiyatı 12 ilâ 15 Guruş, bir inegin fiyatı 10 ilâ 12,5 Guruş arasında değişiyordu.

Tereke kayıtlarına göre aynı yıl içerisinde diğer malların fiyatları ise aşağıdaki şekilde tesbit edilmiştir.

(35) B-7/9.

(36) bkz. tereke kayıtları.

Ev Eşyaları:

Sıra No	Malın Cinsi	Fiyatı Gurusu (**)
1	Yan Halı	1,5
2	Orta Halı	15
3	Yan Kilim	1,5
4	Köhne Kilim	4-6,5-2
5	Çit Makat	0,6
6	Seccâde	0,6
7	Yasdık	1
8	Beledî Yasdık Yüzü	4
9	Yorgan	2-3
10	Döşek	3-4
11	Döşek Şiltesi	3
12	Evanî-i Nuhâsiye	1
13	Fener	1
14	Şamdan	1
15	Kahve Takımı	1
16	Nuhâs Malgâl	2
17	Cedit Kilim	19
18	Köhne Anbâr	2,5-4
19	Sandık	2-3-4
20	Çuka Seccâde	3
21	Nuhâs Mangal	20
22	Feres	1
23	Yorgan Yüzü	8
24	Eyer	3
25	Raht	25
26	Piştov	3
26	Yoz Kilim	3
27	Kilim Müstâ'mel	4
28	Hegbe	2
29	Pilav Lengeri	3

(*) Ortalama fiyatları alınmıştır.

Sıra No:	Malın Cinsi:	Fiyatı (Guruş):
30	Cedid Anbâr	25-50
31	Sergi	10
32	Ayna	4,5
33	Zeli	7,5
34	Kılıç	10
35	Tüfenk	7
36	Nehir Hasır	3

Giyecek Fiyatları (Ortalama):

Sıra No:	Cinsi:	Fiyatı (Guruş):
1	Bez Çarşaf	4
2	Çuka Beş	5
3	Çuka Entârî	5
4	Köhne Çakşır	1,5
5	Yağlık	0,3
6	Bünyan Bezi (top)	1,2
7	Destâr	3
8	Melâz Gömlek	6
9	Halep Alacası (top)	5
10	Keten	3
11	Kutnî Parçalar	10
12	Sorgun Bezi	2
13	Gömleklik	6
14	Uçkur	3
15	Basma Cebe Kürk	30
16	Maraş Alacası	2,5
17	Karacalar Kuşağı	5-7
18	Halep Peştemâlı	1,2
19	Bor Alacası Entârî	1
20	Cennet Bohça Mor "	5
21	Kaftan	2
22	Köhne Çuka Beş	2,5
23	Köhne Şalvar	15

Sıra No:	Cinsi:	Fiyatı(Guruş):
24	Yaşmak	2
25	Astar	2,2
26	Malatya Bezi(top)	3
27	Yorgan Yüzü	8
28	Trablus Kuşağı	15
29	Trablusî Taklidî Kuşak	9
30	Marsivan Kuşağı	15
31	Tokat Mûmîsi	10
32	Diyarbakir	4
33	Bor Alacası Entari	6
34	Köse Destârı	7
35	Şehir Destârı	9
36	Türkmen Puşusu	3,5
37	Maî Beklik	3
38	Kavuk	1
39	Sarık	1
40	Baş Vâlâsı	6

Yiyecek Fiyatları:

Sıra No:	Cinsi:	Fiyatı(Guruş):
1	Tuz (Batman)	2
2	Pirinç (Batman)	1,3
3	Pastırma "	3
4	Yağ (kıyye)	0,3 - 0,5
5	Palas Tuzu "	1
6	Şair (kile)	1
7	Bugday (mud)	10
8	Nohut "	10
9	Mercimek "	10
10	Bakla "	10

Ayrıca, terekelerde bir inek derisine 2 Guruş, bir manda derisine ise 7,5 Guruş kıymet biçilmiştir. Yine

tavla deri: 0,5 ilâ 0,7 Guruş arasında değeri lenirken, Erzincan derisi 1 ,deri 1 guruş olarak tesbit edilmiştir. Kayseride mazunun batmanı ise 7 Guruş civarında idi.

1776 yılında, otuz ırgatlık bir bağ içindeki ağaçlarla beraber 180 Guruşa satılmıştı³⁷. 1786 yılının ortalarında ise yirmi ırgatlık bir bağ, içindeki ağaçlarla beraber 160 Guruşa satılmıştı³⁸. On yıl içinde fiyatların sürekli arttığı gözlenmektedir. 1786 yılının ortalarında üç göz in, bir havlu ve bir örtmeyi müstemil bir menzil 360 Guruşa satılmıştı³⁹.

Tereke kayıtlarında, tarla ve bağ fiyatları hakkında da bilgiler vardır. Fakat, tarla veya bağın alanı hakkında bilgi verilmediği için fiyatlandırmanın neye göre yapıldığı hakkında kesin bir sonuca varamamaktayız.

h- Verâset Davaları:

incelediğimiz defterde verâsetle ilgili onsekiz kayıt vardır⁴⁰. Verâset davaları daha, çok esas mûris tarafından açılmaktadır. Bunun sebebi; mûrisin veya mûrislerin kendi hisselerine düşen malların, kendi inisiyatiflerinin dışında başkaları tarafından satılmasıdır. Bu gibi durumlarda öncelikle "udûl-ı ahrâr-ı müsliminden" beyine taleb olunuyordu. Eger davacının elinde fetvâ var ise buna da bakılıp karar ona göre veriliyordu. Şeyh Taceddin mahallesi sâkinlerinden Seyyid Mustafa ibn el- Hâc Ali, "babam öldüğünde ben küçük idim. Onbir sene evvel babalığım Molla Osman eşcâr-ı müsmire ve kurumi hâvi otuz ırgatlık bağımı Hacadır veled-i Elceci'ye

(37) B-26/43.

(38) B-24/36.

(39) B-5/7.

(40) bkz. I.Bölüm belgeleri tasnifi.

satmıştı. Şimdi bu tarla esasta benim olduğu için geri istiyorum” diye dava açmıştı. Seyyid Mustafa'nın elindeki fetvâya da bakılarak tarlası geri iade edilmişti⁴¹.

Verâset davalarında mürûr-ı zaman (zaman aşımı) da söz konusu olabiliyordu. Harput mahallesi sâkinlerinden Yagop veled-i Hokordi ve oğlu Karabet, kızları Maryam , Horsima ve diğer Maryam, Emirze oğlu Baryam'ı dava ederek, ev ve müstemilâtını hâvi menzilin kendi malları olduğu, fakat Emirze oğlu Baryam'ın haksız yere müdahale ettiğini bildirdiler. Dâvâlı Baryam, anılan menzili yirmi sene önce satın aldığını söyledi. Dava mürur-ı zamana uğradığı için Emirze oğlu Baryam'ın lehine sonuçlanmıştı⁴².

1- Vasî Tayini:

Kişi ölünce çocuğu veya çocukları, mallarını tasarruf edemeyecek kadar küçük ise hâkim tarafından "emin ve müstakim" bir vasî tayin edilirdi. Vasî mallar üzerinde tasarruf hakkına da sahip olurdu. Fakat bu hakkını layıkıyla yerine getiremezse vasîlikten azledilirdi. Vasîlerin tasarruflarını kontrol için bir nâzır tayin olurdu. Vasîler öncelikle yakın akrabalarından seçilirdi.

İslim Paşa mahallesi sâkinlerinden vefat eden Seyyid Mehmed b. Hacı İbrâhim'in oğlu Mehmet çok küçük olduğundan, müteveffanın annesi Ayşe bint-i Mehmet vasî ve kardeşi Mahmut Çelebi nâzır tayin olunmuştu⁴³.

Gayr-i müslimler için de aynı hükûkun geçerli olduğunu görüyoruz. Hisarönü mahallesi sâkinlerinden Horsa veledit Bogos vefât edince küçük oğlunun vasîliğine li-ümm ceddesi Kerdehi veledit Manas vasî nasb olunmuştu⁴⁴.

(41) B-26/43.

(42) B-21/41.

(43) B-35/59.

(44) B-34/58.

î- Kayyım Tayini:

"Diyâr-ı ahara" giden bir kişinin yaşayıp-yaşamadığı hakkında bilgi sahibi olunamıyorsa, ona "mefkud" denilirdi. Mefkudun kanunî bütün hakları saklı kalırdı. Karısı evlenemez, malları mirasçılara paylaştırılmazdı⁴⁵. Mefkud "diyar-ı ahara" giderken mallarını tasarrufu için bir vekil tayin⁴⁶ etmemişse, onun nâmına mallarını tasarruf edebilmek için "kayyım" tayin edilirdi. Kayyımın "emin ve müstakim" olması şarttı.

Hasan Fakih mahallesi sâkinlerinden Seyyid Miktad b. es-Seyyid Mehmed gaib ve mefkûd olduğundan " mal-ı mevrûsunu ve emvâl ve eşyâsını zabt ve hıfza" kız kardeşi Seyyide Şerife bint-i Mehmed vasi ve kayyım tayin olunmuştu⁴⁷.

ĵ- Kısve Bahâ ve Nafaka:

Hâkim tarafından vasi ve kayyım tayin edilen kişiler, meclis-i şer'e varıp, vesâyetlerine aldıkları çocukların günlük ihtiyâçları, eğitimleri ve elbise masraflarını karşılamak için , kendi mallarından, para talep ederlerdi.

Mükrimin mahallesi sâkinlerinden, müteveffâ Hacı Mehmed'in küçük kızı Ayşe'nin vasisi, eniştesi Ahmed b. Hasan meclis-i şer'de çocuğun bakımı ve elbise masrafları için kısve baha talep etmiş, vasinin tasarrufunda bulunan maldan günlük 60 para harcamasına karar verilmişti⁴⁸.

Yine, Kalenderhâne mahallesi sâkinlerinden Seyyid Ali b. Mehmed "meclis-i şer'e varıp vasisi olduğu üvey evlâdı için, kendi malından, kısve baha ve nafaka" talep

(45) Akgündüz, A. -Cin, H; Türk-İslam Hukuk Tarihi C. II, İstanbul 1989. s.14.

(46) B-11/15.

(47) B-9/13.

(48) B-55/90.

Azınlıklar, Müslümanlar gibi bütün temel hak ve hürriyetlere sahiptiler. Bu hali engelleyici durum vâki olduğu zaman mahkemeye giderek şikâyet edebiliyorlardı⁵⁴. Bunun yanısıra kendi aralarındaki anlaşmazlıklarını da Şer'î mahkemelerde çözüyorlardı⁵⁵. Belgelerden, İslam hukukunda satılan mülkün alıcıya mal olmuş fiyatıyla temellükü demek olan "şuf'a hakkı"nın⁵⁶ azınlıklar tarafından da benimsendiğine şahit oluyoruz⁵⁷.

Azınlıkların terekeleri de İslam Hukukuna göre taksim olunuyordu⁵⁸. Yine bir gayr-i müslim ölünce eğer çocukları küçük ise, kadı, bir akrabasını vasi tayin edebilirdi⁵⁹.

Gayr-i müslimler Türklere borç para verdiği gibi zaman zaman borç para alıyorlardı⁶⁰. Bu cümleden olarak her iki topluluğun ticârî bağlarla da birbirine bağlandığını görüyoruz.

Azınlıkların, kilise, havra gibi ibâdethâne yapıları veya tamir etmeleri izne bağlı idi. Kiliseleri veya havraları harap olması halinde durumu bir arz-ı hâl ile Divân-ı Humâyûna bildirirlerdi. Zaman zaman emr-i ali-şân ile kiliselerini tamirlerini yaparlarken ehl-i İslamın müdahalesi ile karşılaşıyorlardı. Böyle bir hâl vukûunda yine durumu arz-ı hal ile Divân-ı Humâyûn'a bildiriyorlar ve emr-i ali-şâna göre hareket ettiklerini te'yid ettiriyorlardı⁶¹.

(54) B-5/7, B-12/17, B-21/31, B-28/46, B-58/95, B-58/96.

(55) B-28/46, B 21/31, B-5/7.

(56) Akgündüz-Cin; a.g.e. s.281.

(57) B-5/7.

(58) B-38/64, B-16/20.

(59) B-35/58.

(60) B-14/19.

(61) B-12/17.

Gayr-i müslimler askere alınmazlardı. Bu yüzden bilhassa iktisâdî yönden oldukça gelişmiş idiler. Bütün bu nimetlerin karşılığı olarak onlardan cizye vergisi alınırdı. Cizye aslında fethedilen yerlerdeki ehl-i zimmi ahâliyi himâye etmenin karşılığı olarak toplanırdı. Vergi zimmîlerin ekonomik durumlarına göre ayarlanırdı. Cizye miktarları belirlendikten sonra, mühürlü bohçalar şeklinde hazırlanır, ilgili şehirlerin kadılıklarına gönderilirdi. Kayseri'ye gönderilen cizye bohçasında cizye miktarı 809 büyük, 4567 orta, 274 küçük olarak belirlenmişti⁶².

2- 1787-1788 Yıllarında Kayseri'de İktisadî Durum:

a-Genel Durum:

XVIII. asrın sonlarına doğru Osmanlı Devleti'nde ortaya çıkan bütçe açıkları şehir ekonomilerini de doğrudan etkilemekteydi. Çünkü bütçe açıklarını kapatmak için kısa vâdeli tedbirler yoluna gidilmişti. İç borçlanma, paranın tağsişi gibi yöntemler sonuç vermeyince nakit para ihtiyacını karşılamak için yeni bir sistem oluşturuldu. Bu, mirî hâslardan başlayarak devlete ait gelir kaynaklarının özel kişilere satılması idi.

"Mâlikâne Sistemi", mukâtaâ adı verilen ve Hazine-i Amire'ye bağlı gelir kaynaklarının, ömür boyu tasarruf etme yetkisiyle özel kişilere verilmesi idi⁶³. Bunda güdülen amaç mukâtaânın mâlikâneye çevrilirken ilk alınan muâcceler sayesinde hazîneye nakit akışını sağlamaktı. Mâlikânelerin tasarrufu, mâlikâneyi üzerine alan kişinin hayatı boyunca, o kişiye aitti. Devlet ancak mâlikâneyi alan kişi öldükten sonra geri alabiliyordu.

Mâlikâne sisteminin Kayseri'de de varlığını

(62) B-1/2

(63) Cezar, Y. a.g.e. s.33.

görüyoruz⁶⁴.

Mâlikâne sisteminin ihdâsından önce mukâtaâlar iltizâma veya emânete verilerek vergiler tahsîl olunuyordu⁶⁵. Bu sistem mâlikâne sisteminin yaygınlaşmasına rağmen halâ hayâtiyetini devâm ettiriyordu. Mukâtaâlar genellikle mâlî yılbaşından itibaren bir yıllığına iltizâma verilirdi. Kayseri'nin adet-i agnâm mukâtaâsı H.1201/M.1787 martı başlangıcından gelecek senenin Şubatına kadar iltizamen verilmiş ve bedeli peşin olarak tahsîl edilmişti⁶⁶.

iltizama verilen yerler için mültezime temessük verilirdi⁶⁷. Mültezim eskiden beri nasıl yapılıyorsa o ölçüler içinde vergilerini toplamak zorunda olup, halka zulm edemezdi.

Mâlikâne sistemi ile beraber vali ve sancak beylerinin iktisâdî sıkıntı içine düşmeleri üzerine, bunlara yeni bir kaynak arama yoluna gidildi. İmdâd-ı seferiyye ve imdâd-ı hazariyye bu ihtiyaçtan ortaya çıkmıştı. İmdâd-ı seferiyyeler genellikle savaş sırasında toplanırdı⁶⁸. İmdâd-ı hazariyyeler ise yıllık meblağ belirlendikten sonra iki veya üç taksitte tahsîl edilirdi.

1201/1787 yılında Kayseri için belirlenen imdâd-ı hazariyye miktarı 1750 Guruş idi ve üç taksitte ödenmesi gerekiyordu⁶⁹.

b- Üretim:

Osmanlı devleti'nde madenlerin işletilmesi

(64) B-9/14

(65) Cezar, Y. a.g.e. aynı yer.

(66) B-28/45.

(67) B-7/10, B-11/15, B-12/16, B-28/45.

(68) bkz. yukarıda Türk-Rus savaşı ve Kayseri.

(69) B-44/74.

devletin kontrolunda idi. Devlet, tayin ettiği nâzır vâsıtasıyla madenlerin işletilmesini sağladığı gibi iltizâma da verebilirdi.

incelediğimiz defterde Kayseri'de güherçile üretiminin varlığına şahit oluyoruz⁷⁰. Gelibolu baruthânesinin güherçilesi Kayseri, İçel, Usküp, Filibe Tatarpazarı'ından sağlanırdı⁷¹.

Kayseri'de dericilikte hayli gelişmiş idi. Burada işlenen deriler genellikle İstanbul'a gönderiliyordu. Zaman zaman başka vilâyetlerden kaçak yollarla Kayseri'ye mazu sokuluyor ve pahalı satılıyordu. Bu durum İstanbul'un mazu sıkıntısı çekmesine yol açıyordu⁷². Bir grup mazu tüccârı Kadiya gelerek Diyârbekir'den mazu getirip Kayseri'de pahalı satanlarla mücâdele edeceklerini bildirdiler⁷³. Bu sayede İstanbul'un mazu sıkıntısı çekmesine de fırsat verilmemiş olacaktı.

c- Ticaret ve Meslekler:

Kayseri'de satılan malların bir bölümü başka şehirlerden karşılanıyordu. incelediğimiz defterde bunların tuhafiye mallarında yoğunlaştığını görüyoruz. Bu mallar genellikle Bedestân ve Nebî Efendi Çarşısı'nda satılmakta idi.

Kayseri'de dericiliğin hayli gelişmiş olduğunu yukarıda kaydetmiştik. Dolayısıyla mazu ticareti de önemli bir yer tutmaktadır. Alış-veriş müslim, gayr-i müslim

(70) B-42/70, B-42/71.

(71) Özkaya, Yücel; a.g.e. s.302.

(72) B-3/5.

(73) B-7/11

gözetilmeden yapılmaktadır. Borçlanmalarda her hangi bir tefecilik ve faiz misali yoktur. Türkler Ermenilere Borç verdikleri gibi Ermeniler de Türklere borç para vermekte idi⁷⁴.

incelediğimiz defterde adı geçen meslekler ise şöyledir:

Debbâgân	Kalaycı
Berber	Nalbant
Bakkal	Demirci
Çilingir	Dokumacı
Mazu Tüccarı	Tüccar
Kunduracı	Ekmekçi
Papuççu	Hızarcı
Çanakçı	Kahveci
Mesci	Şalvarcı
Hallac	Bostancı
Saccı	Sogancı
Çıbıkçı	Çoban
Oturakçı	Cizmeci
Külahçı	Sahaf
Minareci	Dikici
Kasap	Pastırmacı
Helvacı	

Osmanlı Devleti'nde esnaf grupları lonca teşkilatlarına bağlı idiler. Bu teşkilatın başında "şeyh" bulunurdu. Şeyhten başka "yigitbaşı" , "kethüda" da loncalarda görev alırlardı. İnceldiğimiz defterde yalnızca "Debbağlar Şeyhi ve Kethüdası" na rastlamaktayız⁷⁵.

(74) B-14/19.

(75) B-7/11

SONUÇ:

Osmanlı Devleti'nde Karaman eyâletine bağlı bir sancak olan Kayseri, Türk, Ermeni ve Rumlar'ın berâber yaşadığı bir şehir durumunda idi.

Şehir, Selçuklular'dan başka Anadolu Beyliklerinin ve Osmanlıların yönetimi altında kalmış, en parlak dönemini Anadolu Selçukluları zamanında yaşamıştı.

Celâli isyânları sırasında tahribâta uğrayan Kayseri şehri, sonraki devirlerde eski ticarî canlılığına kavuşmuştu.

İncelediğimiz dönemde, Kayseri halkı tarımın yanısıra ticaret ile de meşgul oluyordu. Ticârî mallar şehrin kendi kaynaklarından çıkarıldığı gibi, başka mahallerden de getirilerek bedestan ve çarşılarda satılıyordu. Kayseri'de Trablus Kuşağı 15 kuruşa satılırken bir inek 10 ilâ 12 kuruş bir merkeb 15 kuruşa satılıyordu. Bir at 50 kuruş iken at koşum takımı 25 kuruş idi.

İstanbul'un mazu ihtiyacı ile Gelibolu Baruthânesinin güherçile ihtiyacını karşılayan şehirler arasında Kayseri de bulunuyordu.

Kayseri'de müslim ve gayr-i müslim teb'a iç içe yaşıyordu. Gayr-i müslimlerde islâm Hukûkunun kolaylıklarından faydalanıyorlardı. Ermeniler ile Rumlar arasında Müslümanlık yayılma istidâdı gösteriyordu.

Bazı dâvâlarda Ermenilere, Türkler şahitlik yapmakta idiler.

Kayseri'de meslekler de Türk ve Ermeniler tarafında ortaklaşa icrâ edilmekte idi. Berberlik, tüccarlık, mazu ticareti gibi iş kollarında hem Ermeniler hem de Türkler faâliyet gösteriyorlardı.

Osmanlı Devleti'nin mukâtaâ arazileri "malikâne" sistemine çevrilmeye çalışılması sırasında Kayseri'de bazı büyük mukâtaâlar da "malikâne divâni" ye çevrilmiş idi. Mukâtaâların iltizâma verilmesi ise geçerliliğini devam

ettiriyordu.

Çalışmamızda Kayseri'de medrese'nin ve sıbyân mekteblerinin eğitim ve öğretim ihtiyâcına cevap vermeye çalıştığını görüyoruz. Sıbyân mektepleri, bağımsız olarak açıldığı gibi bir câmiin içerisinde de hizmet verebiliyordu. Diğer Osmanlı şehirlerinde olduğu gibi, Kayseri'de de müderris, muallim, ders-i âmm, müezzin, hatib gibi görevlilerin maâşları vakıflardan karşılanmakta idi.

III. BÖLÜM

165 NUMARALI KAYSERİ ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN

TRANSKRİPSİYONU

Belge No:1/1

Bozok kazâsında Uzunlu karyesinde Kirkor veled-i Selver şeref-i islâm ile müşerref ve bâtil dinden teberrî ve din-i islâmı kabûl ve kelimeteyn-i şehâdeteyni tâlî ve Ali ismiyle müsemmâ olduğu kayd şod.

(Şuhûdü'l-hâl:)

Ahmed bin Köroğlu Mehmed / Topal Seyyid Mehmed bin Mustafa imâm zâde / Mehmed Beşe ibn İbrahim / Ahvali Belli Hasan Beşe ibn Mustafa / Sahaf Ahmed bin Ahmed / Odabaşı Hacı Mükrimîn / Nakîb Çavuş / Mustafa bin Mehmed ve gayruhum.

Belge No:1/2

Medîne-i Kayseriyye cizyesinin binikiyüziki Muharremi guresinden cizye boğçası küşâd derûnundan ihrâc olunan Hazine-i Hümâyûn pusulası mûcebince

809 â'lâ evrâk

4567 evsat

274 ednâ

5640

Belge No:1/3

'An asl nefsi-i 'Ayntâb'dan olub Kayseriyye'de bi'l-misâfir sâkin Ermeni tâifesinden Artin veled-i Bogos şeref i islâm ile müşerref ve bâtil dinden teberrî ve din-i islâmı kabûl ve kelimeteyn-i şehâdeteyni tâlî ve Ahmed ismiyle müsemmâ olduğu kayd şod.

Fî 21 M. sene 203

Şuhûdü'l-hâl:

Minâreci zâde es-Seyyid Kasım Efendi / es-

Seyyid İsmail Efendi / Kethüdâ Mehmed Ağa /

Baş Çukadâr Hüseyin Ağa / Ser-i Muhzırân Süleyman Ağa

No:1/4

Fi'l-asl Sarımsaklu'dan olub Tunsun karyesinde mütemekkin iken bi-hidâyeti'l-lahi ta'âlâ Ermeni isodar ve oğlu Agop ve diğer oğlu Kirkor islâm ile müşerref olub bâtil dinden teberrî ve din-i islâmı kabûl ve kelimeteyn-i şehâdeteyni kirâren ve mirâren tâlî olan Mehmed ismiyle ve oğlu Ahmed ismiyle tesmiye ve diğer oğlu Mustafa ismiyle tesmiye şode. Ve yine Tunsun'dan Rum tâifesinden Sofya dahi dîn-i islâmı kabûl ve 'Aîşe ismiyle müsemma olduğu kayd şode. Ve kızları sagire Anişne ve Maryam dahi islâmı kabûl ve Anişne Hadice ve Maryam Fâtıma ismiyle müsemmâ şode. Fi 27 R.E sene 203

Şuhûdü'l-hâl:

Ali bin ismail / muhsin Beşe ibn Mustafa / Köse Osman oğlu Eyyûb / Seyyid Süleyman Efendi /Ali Beşe bin Ahmed Efendi

Belge

No:3/5

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Kayseriyye kazasında nâibi's-şerr' olan mevlânâ zîde 'ilmuhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kayseriyye sancığı mütesellimi zîde kadrehu tevkî'i refî'i Hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Asitâne-i 'Aliyyemde olan Dikici ve Sahtiyancı esnâfının birbirlerinden iştikâlarına binâen tarafeynin kethüdâ ve sâir tüccarı istintâk olundukda sahtiyancı tâifesinden Seyyid Ahmed nâm kimesna onsekiz gurus kıymetli sahtiyancı yirmiüç guruşa bey' ve ismail nâm kimesne dahi Kayseriyye'ye mektûb tahrîr ve bu tarafda olan tüccâra dahi tenbîh ile sahtiyanın gelmemesine 'illet ve yedlerinde mevcûd sahtiyanın dahi ziyâdeye furûhta cesâret üzre olduğunu ihbâr ve merkûmân dahi lede's-suâl mukaddemen Kayseriyye'de mazunun beher kantarı yüz guruşa mübâya'a olunur iken bu

esnâda ikiyüz guruşa ve dahi ziyâdeye furûht olunuyor ve ol tarafda olan şeriklerimizden dahi mektûblar gelmekle kadîmisi üzre furûht olsa zarar ederiz deyü takrîr eylediklerine binâen bu husûsın hakikat-ı keyfiyyetine tahsîl-i vukûf muktezâ-yı umûr-ı nizâmiyyeden olmagla tâîfeteyn-i merkûmeteyn beynlerinde ber vech-i muharrer vuku' bulan münâza'anın sebep ve menşe'ini tahkikine irâde-i 'aliyyem ta'alluk itmekle isti'lâmı hâvî iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâileyhimasız gerek zikr olunan mazunun ve gerek sahtiyanın bu esnâlarda ol tarafda ziyâdeye mübâya'a olunması vâki' midir ve ne 'illet ve sebebe mebnidir yoksa fi'l-hakika bir sebep ve 'illeti olmayıp mücerred esnâf-ı merkûmenin tam'-ı hamlarından nâşî beynlerinde müsenna' hîle ve habâsetlerinden mi neş'et eylemişdir. Hasılı bu keyfiyyetin gereği gibi tashîh ve tahkiki kat'a matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda bu bâbda ser-i mû şekk u şübhe kalmayacak vechile ol tarafda olan tüccârdan ve sâir erbâb-ı vukûfdan sırren ve 'alenen taharri ve tahkik birle sıhhâti üzre Der-i 'aliyyeme tahrîr ve i'lâma müsâra'at ve ser-i mû hilâfından ve tashîh-i mâddede rehâvet ve kusûrdan gayetü'l-gaye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân ı 'âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibili'l-ittiba' ve lâzimi'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makruniyle 'amel ve hareket ve hilâfından begayet hazar ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet i şerife i'timâd kilasız. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele fî selh-i C.E. sene 201

be-Makâm-ı Kostantiniyye

el-Mahrûse

Mûcebince sadr-ı a'zam mektûbu dahi sâdır olmuşdur.

Belge No:3/6

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ
vulâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râff'u
â'lâmi's-şeri'a ve'd dîn vârisu 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-
mürselin el-muhtass bi-mezîd 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în
mevlânâ Konya kadısı zîdet fezâiluhu ve mefâhirü'l-kuzat
ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-kelem Anadolu'nun orta
kolu kazalarında vâki' Bilecik ve iznik ve Lefke ve Söğüd
ve Torbalı ve Gölbazarı ve Eskişehir ve İsaklı ve Akşehir
ve Karahisar ve Ilgın ve Kır ili ve Seydişehir ve Begşehir
ve Bozkırı ve Ereğli-i Karaman ve Bor ma'a Niğde ve
Develükarahisar ve Kayseriye ma'a İncesu ve Ürgüp ve
Nevşehir ve Tosya ve Çorum ve İskilib ve Merzifon ve Amasya
ve Zile ve Ordu ve Kırşehir ve Ankara ve Ayaş Begpazarı ve
Kuzu Pazarı ve Mihaliççık ve Kara Hisar ve Na'allu ve
Göynük ve Günyüzü Taraklı ve Geyve ve Akhisar-ı Geyve
Çerkeş ve Ma'lân ma'a Karacalar ve Karaca Ören ve Koçhisar
ve kezâlik Kengiri ve Seb'a Karıhisar(?) ve Zeytun ve
Öküz ve Kargı ve Osmancık ve kazalarının kuzat ve nüvvâbı
zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâil ve'l- 'ayân ocakdan me'mûr
ser turnayı Keleş Ahmed Ağa zîde mecduhu ve mefâhirü'l
emâsil ve'l-akrân vücûhi belde ve söz sâhiblari ve ağavât
ve 'alemdârân ve ocak ihtiyârları zîde kadrahum tevkî'-i
refî'-i Hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hudûdları
birbirine yakın iki devlet dâima birbirinin etvâr ve
harekâtına bakıp iki taraftan biri bir türlü tedârikâta
başlasa aharı dahi ana karşılık olarak anın gibi tedârikâta
başlamak merâsimi cezm u ihtiyâtdan olduğunu ve kâ'ide-i
kadime-i devletden idüğü zâhirdir el-hâletu hezihi devlet-
i 'Aliyye-i ebedyyi'l-kiyamımla dost ve komşu olan Mosku
devleti Potemkin nâm Ceneralını kırk elli bin 'asker
terfîkiyle Özü ve sair ol havâli karşularında vâki'
hudûduna Feld Mareşal ta'yîn eylediği ve Mosku kiralıçesi
dahi evvel-i baharda kendü memleketlerini temâşâ itmek

bahânesiyle Kerson ve Kırım taraflarına gelmek üzere tahkik olunub bu sûretde bî-hengâm böyle ağır 'asker ile hudûdlarımız mukâbelesinde Ceneral mûmâ ileyhin me'mûriyyet ve kıyâmı nev-hudûs bir hâlet ve mülâhazayı mûcib bir vâkı'a olduğundan beher hâl rusûm-ı cezm ve ihtiyât ve kâ'ide-i mer'iyeye-i mezkûre ri'âyât birle serhadlerimizin 'asker ve mühimmât ve cepâne ve tophâne ile istihkâmları ve 'ale'l-husûs vüzerâ-yı 'izâmın kavıyyü'l-iktidârından birinin ma'iyetine sâir vüzerâ-yı 'izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm terfîkı ve kırk elli bin nefer piyâde ve süvâri 'asker ta'yîni ile isma'il cânibine Ser'asker nasbı ve özü kal'asına dahi külliyyetlü yamakân tertîb Anadolu ve sâir mahallerden neferât ta'yîn ve istihkâmı ve ta'yînât ve levâzımâtı tehyiesine mübâderet ve hâlâ özü Valisi düstûr-i mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-'âlem sadr-ı sâbık 'Ali Paşa edâm Allahu Ta'âlâ iclâluhu taraf-ı Hümâyûnumdan Serasker nasb olunub Moskulu tarafından dostluğa münâfi tecâvüz vuku' bulduğu sûretde def'-i hâile için ma'iyet-i müşârün ileyha müstevfâ yeniçeri dilâverleri ta'yîn ve Anadolu ve Rum ili'nin münâsib mahallerinden tertîb olunub özü Kal'asına dahi Anadolu'nun sol ve orta kollarından 'asâkir tertîb ve berren ve bahren irsâlleri enseb olduğu vechile kazalarının dilâverleri dahi özü Kal'asına me'mûr ve ta'yînât ve levâzımât-ı sâireleri verilip ve esbâb-ı refahiyetleri vucûhla istihsâl olunub bir türlü zarûret ve müzâyaka çekdirilmeyerek safâ-yı hâtır ve sebât-ı ikdâm ile emr-i muhâfazada bünyân-ı mersûs gibi kıyâmlarına ve lede'l-iktizâ hudûd ve bir mahalle ta'yîn olduklarında merdâne ve delîrâne ez cân u dil hedamât me'mûrelerinde ihtimâm eylemeleriyle irâde-i kâtı'a-ı şâhânem ta'alluk edip yeniçeri ocağı sâir 'askere kıyâs olunmayıp hâsılı dîn-i mübîn ve Devlet-i 'Aliyyemin kadîmi ocağı ve âb-ı rûye olup neferâtı kırkı bir fil(?) ile yediyor ve yol erkânı

bilir ve ka'ide-i kadime ri'ayet ve mülâki-i me'mûlelerinde izhâr-ı ve sebât ider şahbâz yigitlerden oldukları ve fi'l-asl bu kadar memleketler ve vilâyetler ve düşmanlar ellerinden fethi anların dîn ugrunda ve Devlet-i 'Aliyyem gayretinde taş yaslanub toprak döşenerek ve cân u tenlerinden geçerek ikdâm ve gayretleriyle vucûda gelmiş olduğu tevârih kitâblarında mestûr ve cemî'i nâs lisânlarında mezkûr olub ve fîmâ ba'd dahi yeniçeri neferatı uğuru-yı dîn-i mübînde sâdikâne ve şecî'âne hizmet âyet-i kerîmede Bismillah:" Utî'ullahe ve utî' ur-resûle ve ūlû'l-emr-i minkûm" mefhûmı münifi üzre emr-i Pâdişâhâneme itâ'at ve ocağın yol ve erkânına kemâl-ı ri'ayet iderek me'mûr oldukları mahalle varub dîn u Devlet-i 'Aliyyem hedamâtında gayret ve nân-ı ni'met şükrünü ifâya bezl ü sa'y ve miknet eylemeleri meczûm-ı şehriyârânem olmakdan nâşi nevrûz-ı firûzda serdâr bayraklarıyla özü muhâfazasında ısbât-ı vucûd eylemeleri üzre semt ve münâsib olan mahallerden tahammüllerine göre yeniçeri ve kul oğulları ve dîn ve ocak gayreti çeken yigitlerden tertîb olunduguna binâen Bilecik ve iznik ve Sögüt ve Torbalı ve Eskişehir ve Akşehir kazalarından ellişer ve Lefke ve Gölpazarı ve Karahisar kazalarından yüzer ve İsaklı'dan otuz ve Ilgın ve Kırili kazalarından kırkar ve Seydişehir ve Begşehir ve Bozkırı ve Karaman ve Ereğli-i Karaman ve Devlûkarahisar kazalarından ellişer ve Konya'dan ikiyüz ve Bor ve Nigde'den yüz ve Kayseriye ma'a İncesu'dan ikiyüzelli ve Ürgüb ve Nevşehir kazalarından yüzelli ve Kırşehirin'den seksen ve Ankara ve tevâbi'i kazalarından dörtyüz ve Ayaş'dan ve Göynük ve Geyve'den yüzer ve Begpazarı'ndan yüzelli ve Kuzupazarı ve Mihaliçcik ve Karahisar ve Koçhisar(?) ve Günyüzü ve Taraklı kazalarından ellişer ve Akhisar-ı Geyve ve Kengiri kazalarından seksener ve Çerkeş ve Karacaören ve Kargı kazalarından otuzar Ma'lan(?) ma'a Karacalar ve Sivrihisar ve Öküz ve Osmsncık

kazalarından ellişer ve Koçhisar Kazası'ndan ikiyüzelli ve Tosya ve Çorum ve Amasya kazalarından yüzellişer ve iskilib'den ikiyüz ve Merzifon ve Zile kazalarından yüzer (.....)* kazalarından pâk u güzide yeniçeri ve kulogulları ve harb darba kâdir neferât tertibine irâde i seniyye-i şâhânem ta'alluk ve hemân tahrik ve tahrir ve semt olan iskeleden sefâine irkâb ve dogru Özü Kal'ası'na irsâl ve tesyire bezl u sa'y ve miknet eylemek fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mubâşir-i mûmâileyh ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâileyhimsiz işbu tenbîh-i şâhânem tenbîhât-ı sâire kıyâs olunmadığı ve Rusya 'askerinin hudûda gelmeleri sûret-i zâhirde nekadar muhârebe için degil ise dahi 'adem-i ihtiyât ve gaflet bir vechle câiz olmayıp Rusyalu'nun merâmları fesh-i sulh ile hudûdlara hücum ise beri taraftan mukâbele-i düşmana dahi 'asâkir bulunmamak ma'âzallahu ta'âlâ a'dânın Memâlik-i islâmiye'ye bâ-nihâde olmalarını mûcib ve sükkân-ı memâlik olan dîn-i mubînin pây-ı mâl olmalarını müstevcib idüğü evvel emirde tehyie-i tedârikât ile Rusyalu'nun o makûle bir kasd u garazı zuhûr ider ise bi'l-mukâbele def'-i hâiline ikdâm şer'an ve kânûnen ve 'aklen vâcibdir. Bu bâbda dîn u devlet ve ocak gayretini iltizâm ile emr-i şerîfime imtisâl idenlerin dünya ve âhiretde mazhar-ı mükâfât ve tereddût ve betâet idenlerin dâreynde giriftâr-ı mücâzât olacakları ma'lûmunuz oldukda bu mefhûm-ı fermân-ı 'âlişânımı yeniçeri ve kulogullarına ifade ve teşvik ve terğiblerine bezl-i tâb ve tuvân iderek kazalarınızdan matlûb neferâtı noksan ve işe yaramaz ırgâd ve nâtuvân makûlesinden olmayıp cümlesi yol ve erkân bilür darb u harbe kâdir erbâbdan tâmü'l- eslihâ olmak üzere ma'rifetiniz ve ocaktan me'mûr mubâşir ma'rifetiyle cümle serdâr bayraklarıyla münâsib vechle berren ve bahren nevrûz ı firûz'dan evvel Özü muhâfazasında mevcûd ve ısbât-ı vucûd

etmek üzere vakt-ı zamânıyla ihrâc ve yoldan ve mahallinden bir neferi firâr eylememek şartıyla irsâle ikdâm ve bu bâbda ocak nâmını ihyâya sa'y ve miknetde ve kazâmızdan nefer azdır deyu 'illet veyahut bir mikdârını 'avf için i'lâm etdirmekden begâyet hazar ve rızâ-yı şâhânem tahsiline nisâr-ı miknet eyleyesiz. Şöyle ki ednâ-ı kusûr ve rehâvet birle âsâkir-i matlûbe noksân ve nâtuvân olmak ve vaktiyle mahall-i me'mûrelerinde bulunmayub te'hîr kalmak veyahut birisi noksân gönderilmek ve firâr itmek ihtimâl olunur ise cevâba kâdir olmayıp vehâmeti tarafınıza râci' ve ocağın şânına naksı mûcib olduğu muhakkaktır. Ona göre hareket eyliyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâileyhsin senin ocaklu beyninde intihâb ve bu umûr-ı vâcibi'l-i'tinâyâ me'mûr kılınmandan maksûd senden sûret-i hamiyet me'mûliyle işbu emr-i şerîfimin icrâsına bezl-i meçhûd eylemen irâdesi idügi ma'lûmun oldukda mantûk ı emr-i âlî üzere 'asâkir-i mezkûru serdâr bayraklarıyla ma'rifetin ve cümlelerin i'ânetiyle tamâmen ihrâc ve cümlesi tûvâna ve cenk ve peygâra iktidârları hüveydâ yigitlerden olarak istihsâl ve bir ferdi noksân olarak yollardan ve mahallinden 'avdet ve firâr eylememelerin nevrûz-ı fîrûz'da emri muhâfazada tamâmen dâhil ve mevcûd olduklarını hâvî Özü Muhâfızı ve Özü Ağası tarafından tahrîrât olub cânib-i ocağa irsâl ve icrâ-yı mübâşeret ve ber-vechi merâm-ı esmâm ı hizmet ve mazhar-ı mükâfât (.....)* kusûr ve rehâvetden mübâ'adet ve rızâ-yı şâhâneme muhâlif akça ahz ile mazhâr-i ikâb olmakdan begâyet tehâşi ve mücânebet eyleyesiz deyu bi'l-fi'îl Dergâh-ı Muâllâm yeniçerileri ağası olan iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir Hasan Aga dâme 'uluvvuhu tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'ali-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân ve ağa-yı mûmâileyh tarafından verilen mektûb mûcibilerince 'amel ve

hareket ve hilâfından hazar ve tehâşi ve mübâ'adet eyliyesiz. Şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız. Li-seneti ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele fi 5 C. sene 201.

Belge No:5/7

Husûs-ı âti'l-beyânı mahallinde ketb ve tahrîr ve fasl-ı husûmet ve istimâ'-i da'vâ için savb-ı şer'-i şerif-i enverde bi'l-iltimâs ta'yîn ve irsâl olunan mevlânâ es-Seyyid ismail Efendi medîne-i Kayseriyye'ye tâbi' Germür nâm karyeye varıp zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi kimesneler mahzarlarında 'akd-i meclîs-i şer'-i kavim eyledikde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden bâ'isi'r-rakîm Vasil veled-i Abraham meclîsde Yagof veled-i Mort ve Kibriyanos veled-i Sefer muvâcehelerinde da'vâ (idüp) karye-i mezbûre de vâki' etrâf-ı erba'dan üç tarafı bizlerin menzilleri ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd üç göz in ve bir havlu ve bir kış evi ve bir örtmeyi müştamil bir bâb menzili tarih-i kitâbdan sekiz ay mukaddem üç yüz altmış guruşa iş bu mesfûrân Yagof ve Kibriyanos iştirâ eyledikleri anda ittihâz-ı şuf'a idüp şerâitine bi-temâmihâ ri'âyet idüb işhâd dahi itmişidim didikde gibbe's-suâl ve 'akîbü'l-inkâr müdde'î mesfûr dahi müdde'asına mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l-istimhâl ve'l-imhâl ityân-ı beyyineden izhar-ı 'aciz idüb istihlâf eyledikde mesfûr Yagof yeminden nükûl ve mesfûr Kibriyanos half-ı Billah iderim didikde müdde'î mesfûr istihlâf itmemeğin mesfûr Yagof'un menzil-i mahdûd-ı mezkûre müdâhelesi ba'de'l-men' menzil-i mahdûd-ı mezkûr müdde'î mesfûr Vasil ile mesfûr Kibriyanos beynlerinde müşterek olmak üzere ba'de't-tenbih mesfûrân dahi bâ-vesâtet-i müslimûn-ı müsallihûn menzil-i mahdûd-ı mezkûr kış evini ve üzerinde sallık ile mesfûr Vasil kabûl ve mâ'adâ üç göz ini ve havluyu ve örtmeyi mesfûr Kibriyanos kabûl ve iktisâm ve tarafeyn kısmet-i mezbûreyi bi't-terâzi

kabûl ve ahad-ı humâ aharın zimmetini tagrîr-i 'ayn fâhiş da'vasından ibrâ-i 'âmm ile ibrâ ve ıskât eylediklerinden gıbbe't-tasdiki'l-mu'teber vâki' hâli mevlânâ-yı merkûm mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehu meclis-i şer'a gelüb ma'an ba's olunan ümenâ-i şer'le 'alâ vuku'ihî inhâ ve takrîr etmeleriyle tenfiz ile ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmis min Cemazi'l-1-âhir li-seneti ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hacı Yusuf oğlu Yusuf Ağa / Muhzır Mustafa / Acı Bodos / Acı Sehek / Kethüdâları Kirkor

Belge No:5/8

Akzâ kuzatü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfî'u â'lâmi's-şeri'a ve'd-din vârisu 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Konya kadısı zîdet fazâilîhu ve mefâhirü'l-kuzat-i ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keîâm Anadolu'nun orta kolunda vâki' Bilecik ve iznik ve Lefke ve Söğüd ve Torbalı ve Gölbazarı ve Eskişehir ve isaklı ve Akşehir ve Karahisar ve Ilgın ve Kır ili ve Beyşehir ve Seydişehir ve Bozkırı ve Ereğli-i Karaman (ve) Bor ma'a Niğde ve Karahisarı ve Develü ve Kayseriyye ma'a Incesu ve Ürgüp ve Nevşehir ve Kırşehir ve Ankara kazaları ve Beg Pazarı ve Kuzu Pazarı ve Mihaliççık ve Karahisar-ı Na'allu ve Göynük ve Günyüzü ve Taraklı ve Geyve ve Koçhisar ve Akhisar-ı Geyve ve Çerkeş ve Ma'lân ma'a Karacalar ve Karacaören ve Koçhisar ve Kengırı ve Sivrihisar ve Zeytun ve Öküz ve Kargı ve Osmercık ve Tosya ve Çorum ve İskilib ve Merzifon ve Amasya ve Zile ve Ordu kazalarının kuzat ve nüvvâbı zîde fazluhum ve kıdveti'l-emâcid ve'l-'ayân zikr olunan kazâlardan 'asâkir ihrâcına diğere emr-i 'âlî ile me'mûr ser turnacı Keleş

Ahmed zide mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân vucûhe belde ve serdârân ve 'atık ve ağavât ve 'alemdârân ve ihtiyârân zide kadruhum tevkî'-i refî'-i Hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki hudûdları birbirine yakın iki dost devlet daimâ birbirinin etvâr ve harekâtına bakıp iki taraftan biri bir türlü tedârikâta başlamasa aharı dahi ana göre karşılık olarak anın gibi tedârikâta başlamak merâsim-i cezm ve ihtiyatdan olduğu ka'ide-i kadîme-i devletden idüğü zâhirdir el-hâlet-i hazihi devlet-i 'aliyye-i ebediyi'l-kararımla dost ve komşu olan Rusya devleti Potemkin nâm Ceneralini kırk-elli bin 'asker terfîkiyle Özü ve sâir ol-havalide karşularında vâki' hudûdlarına Feld Mareşal ta'yîn eylediği ve Mosku kıraliçesi dahi evvel-i baharda kendü memleketlerini temâşa itmek bahânesiyle Kerson ve Kırım taraflarına gelmek üzere idüğü tahkik olunub bu sûretde bi-hengâm böyle ağır 'asker ile hudûdlarımız mukâbelesinde Ceneral mûmâileyhin me'mûriyyet ve kıyâmı nev hudûs bir hâlet ve mulâhazâyı mücib bir vâkı'a olduğundan beher hâl rusûm-ı cezm u ihtiyât ve kâ'ide i mer'iyye-i mezkûreye ri'âyeten serhâdâtın 'asker ve mühimmât ve cephâne ve tophâne ile istihkâmları ve 'ale'l-husûs vüzerâ-yı i'zâmın kavıyyü'l-iktidârlarından bir ser'asker nasbı lâzım geldiginden hâla Özü Vâlisi düstûr-ı mükerrerem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-'âlem sadr-ı sâbık vezîrim Ali Paşa edâmellahu ta'âlâ iclâlehu taraf-ı Hümâyûn ı tâcdârânemden ismail cânibi ser'asker ta'yîn ve Moskulu tarafından dostluğa münâfî tecâvüz vuku' bulduğu sûretde def'i hâil için müşârün ileyh mâ'iyyetine müstevfâ yeniçeri dilâverleri ta'yîn ve 'atık ve ağvât ve 'alemdârân tevâbi' haklarıyla me'mûr ve kâ'ide üzere ta'yinât ve etmâm-ı me'mûriyyetlerinde 'atık-i terakkileri virilüb bir türlü muzâyaka çektirilmeyeceği ve safâ-yı hâtır ile ma'iyyet-i müşârün ileyhte bünyân-ı mersûs gibi kıyâmları ve hudûdda

hasbe'l-iktizâ ta'yîn olunduklarından merdâne ve delîrâne sebât ve ikdâm ile ez cân u dil ihtimâm eylemelerine irâde-i katı'â-ı şehriyârânem ta'alluk idüb husûsıyla ağavât ve 'alemdârân-ı ocağ-ı 'amiremin yararı ve buldukları mahallerde sebât-ı kademleri der kâr ve lede'l-iktizâ tedâbir ve 'amâl-ı neferât emri ve hıdemât-ı dîn u devlet-i 'aliyyemde bezl u sa'y ve miknet eyledikleri tevârih kitâblarında mastûr ve cümle nâs kitâblarında mezkûrdur. Fima ba'd dahi ugr-ı dîn-i mübînde sadıkâne ve şecf'âne hıdamet ve âyet-i kerîmelerıyla utî'ullâhe ve utî'urresûle ve Oli'l-emri minküm mefhûmu üzre emr-i pâdişâhâneme mutâva'ât ve heman yol u erkân ve kâ'ide-i kadîme ri'âyet ederek tevâbi'i ve livâhıkıyla hareket ve cümleden akdem ve nevrûz ı fıruzdan mukaddem varub özü Kalâsı muhâfazasına varub muhâfızı Paşa ma'iiyyetinde mevcûd bulunmaları emrine siz ki mevlânâ ve mübâşir ve vucûh-ı belde ve serdârân mûmâ ileyhimsiz kemâl-i i'tinâ ve mezîd-i dikkât ve her kazâda kaç 'atık ağa ve kaç 'alemdâr ihrâc olundugunu tescil ve defter-i mübâşir-i mûmâ ileyhe teslim olunarak ihrâc ve irsâllerına bi'l-ittihâd sıdk-ı mâ-hasal miknet ve ketm u ihtifâ ve musâ'ade birle te'hirlerine bâdi hilâf-ı rızâ-yı 'aliyyeme harekâtdan begâyet hazar ve tehâşi ve mücânebet eylemeniz fermânım olmagın mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir mûmâ ileyhle irsâl olunmuşdur. İmdi işbu tenbîh-i Şahânem tenbihât-ı sâireye kıyâs olunmadığı beri tarafdán mukabele-i düşmana dahi ağavât ve 'alemdârân bulunmamak ve a'dânın memalik-i islâmiyeye bâ-nihâde olmalarını mûcib ve dîn karındaşlarının pâyümâl olmalarını müstevcib hâlât vuku'u lâzım gelür ise bir türlü cevâba kâdir olamayub mazhar-ı 'ikâb-ı pâdişâhânem olacağınızi muhakkak bilüb ana göre 'amel eylesiniz. Ve sen ki mübâşir mûmâileyhsin senden hizmet ve hamiyet me'mûliyle bu umûr-ı dîn u devlet-i 'aliyyeme me'mûr kılınmışsındır. Bu bâbda kemâl-ı sadâkat ve me'mûr oldugun kazâlarda kâin 'atık

agavât ve 'alemdârânı geregi gibi taharrî ve cem'den gerü kalmayarak tamâmen tahrîr ve tescîl ve tevâbi' ve levâhıkıyla derhâl ihrâc ve me'mûr oldukları muhâfaza-i merkûmede müşârün ileyhın ma'iiyyetine tesyîr ve tekmîlen vusûllarını muhtevi müşârün ileyh ve muhâfızını merkûm zâbıtı taraflarından tahrîrât ahz u hilâf-ı rızâ-yı şahânem akça ahz ile te'hîrlerine cevâz gösterilmek lâzım gelür ise te'dîb ve gûsmâl olacağını mukarrer bilüb ona göre mütebassırâne hareket eylesin. Ve siz ki 'atik agavât ve 'alemdârân mûmâ ileyhimsiz sizler ocagın yarar ve müntahab ve sadâkatkârı ve dîn u devlet-i 'Aliyyem yolunda can u baş fedâ ider erbâbı olduğunuz nezd-i pâdişâhânem ve cümle indinde meczûm ve ta'yîn ve terakkileriniz itâ ve müzâyaka çekmeyeceklerinizi tertîbât-ı tehyie olmagla hemân emr-i şerîfim vusûlunda cümleden akdem muktezâ-yı gayret ve hamiiyetiniz üzre tevâbi'i ve livâhıklarınız cem' u kesret ve vakarrat üzre hareket ve müsâra'aten varub ma'iiyyet-i müşârün ileyhde mevcûd birle tahsîl-i rızâ-yı 'aliyyem ve tekmîl-i nâmusu ocağa sa'y evfa eylesiniz deyu bi'l-fi'il Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan iftihârü'l-ümerâ i ve'l-ekâbir Hasan Ağa dâme 'ulûvvuhu tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımı'l-imtisâlının mazmûn-ı itâ'atmakrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından hazar ve mücânebet eylesiniz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılasız.

Tahrîren (ff) evâsıt-ı şehri Rebî'l-âhir sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele fî 8 C. sene 201

Belge No:7/9

Medine-i Kayseriyede Seydigâzi Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden es-Seyyid el-Hac 'Ömer bin 'Ömer'in verâseti zevce-i menkûhâ-i metrûkesi Ayiše bint-i Bektaş ile sulbî kebîr oğulları Seyyid İbrahim ve Seyyid Ömer ve sulbî sağır oğlu Seyyid Bektaş ve sulbîyye kebîre kızları Sâbire ve Fâtıma ve Havvâ ve sulbîyye sağire Şerife Raziye ve Şerife Ummügülsüm'e münhasır olduğu ba'de't-tahkîki's-şer'i tereke-i müteveffâ yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızatı's-şer'iyeye tevzi' ve taksîm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Terekenin adı:	'Aded	Kıymet
Mülk menzil dahiliyye hariciyye der mahalle-i mezbûr		420
Mülk bag der nahiye-i Merkeb Meydanı		250
Nısf sile (?) dükkân		100
Tavla deri	870	650
Mazu (Batman)	25	170
Katır (Re's)	1	50
Merkeb (Re's)	1	15
inek kozana		10
Palas tuzı		2
Ter bezi yaprak (Batman)	2	3
Şa'ir (Kile)	3	3
Dühn-i berber (Batman)	3	55,5
Köhne yan minderi	4	6
Köhne kilim	3	8
Temiz yasdık	2	7
Köhne Yasdık	5	3
Köhne yorgan	3	3
Köhne döşek	1	2

	'Aded	Kıymet
Avânî nuhâsiyye (Kıyye)	40	40
Nuhâs mangal		20
Anbar ma'a derûnunda dakık		4
Yağ (Kıyye)	8	4
Hırdavât-ı hâne		5
Nukûd-ı mevcûde		5
YEKÛN-I TEREKE		1812,5
Resm-i 'âdî		45
Kalemiyye ve ücret		5
Emîniyye hıdâmiyye		5
Çökadâriyye		4
Ser Muhzırân		5
ihzârına haberle		1
YEKÛN-I İHRACAT.		65
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1747,5
	Sehm	Hisse
Hisseti'z-zevceti'l-mezbûre	52	218
Hissetü'l -ibn	1	278
Hissetü'l -ibn	1	278
Hissetü'l -ibn	1	278
Hissetü'l-bint	0,5	139
Hissetü'l-bint	0,5	139
Hissetü'l-bint	0,5	139
Hissetü'l-bint	0,5	139
Hissetü'l-bint	0,5	139

Sağır ve sağırer mezbûrların vâlideleri mezbûre
Ayîşe bint-i Bektaş vasî nasb ve ta'yîn olmuşdur. Kayd şode.

Şuhûdü'l-hâl:

Baldökdü imâm Mehmed Efendi / Emir Ağa /
Ömer Ağa / Muhzırbaşı Kara Süleyman

Belge No:7/10

Vech-i tahrir-i hurûf budur ki,

Bâ-hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn berât-ı 'âli-şân ile mutasarrıf olduğum ze'âmetim aklâmından Kayseriyye sancagında ve nahiyyesinde Hisarcık ve tevâbi'i karyelerini iş bu bin ikiyüzbir senesi martı ibtidâsından sene-i mezbûr şubâtı gâyetine gelince bir sene zabt eylemek üzere ve ellerinde temessük 'izzetlü Şeyh Mehmed Ağa'ya sene-i sâbıkı üzere ancak kendü hisseme isâbet iden meblağı mültezim mûmâ ileyh yedinden bi't-tamâm ahz u kabz olunub gerektiği ze'âmetim karyelerinden sâhib olan a'sâr-ı şer'iyye ve rusûmât-ı sâiresin duyûn-ı kadîm üzere cem' u tahsîl edip zabt u rabtına tarafımızdan ve taraf-ı âhardan bir kimesne mâni' ve müzâhim olmayub bir sene zabtıyçün yedine iş bu zabt temessûki verildi.

Fî târîh-i mezbûr.

Hâfız İsmail

Sâbık(?)

Katib-i Divan-ı Hümâyûn

Belge No:7/11

Medîne-i Kayseriyye'de vâki' mazu tüccârı olan Çanakçıoğlu el-Hâc Ahmed Ağa ve Demircizâde es-Seyyid el-Hâc Torun Efendi ve Kanûni Ahmed Ağa ve Kocabegoglu Çolak Hacı Seyyid Ağa ve ehl-i zımmetten Şalvarcı Bedros ve Kirkor ve Nemzaroglu Kiryakos ve Bogos ve Tommafoglu ve Avadis ve Talaslı Kör Abraham ve Bayram ve sâirleri meclis-i şer'i şerif-i enverde yine medîne-i mezbûrenin debbâgân esnâfından râfi'u el-kitâb Debbâglar Şeyhi es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid el-Hamza ve Yigitbaşı Kavak Mehmed bin 'Ali Eşekli (veya Eşkili) oğlu el-Hâc 'Abdurrahman ve Hocasâde es-Seyyid Hasan Efendi ve Söylemezzâde es-Seyyid Abdurrahman Safer Külhân Ağa bin Bekir el-Hâc Ömer Hacı Osman oğlu Mehmed Ahmed Kara Hacı Mehmed Hacı

Abdülkâdiroğlu Hacı Mehmed Daltabanoglu Ali Sarı Hacı Mehmed Sosukoğlu Hacı Mehmed Kul Eyyûboglu Hacı Hüseyin Hüseyin Karaoğlu Hacı Mehmed Emir Ca'feroğlu Hacı Ali Mehmed ve sairleri mahzarlarında her birleri bi't-tav' dâf ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip iş bu sene-i mübârekede cânib-i Diyârbekir'den mazu irkilüb işbu debbâgân esnâfına müzâyaka 'âriz olub Asitane-i 'Aliyye'ye sahtiyan ekall-ı kalîl gitmek takribiyle Asitane-i 'Aliyye'de dahi kemâl-ı müzâyakaya düçâr olmakdan nâşi bu husûsa bâ'is va bâdf olanlar te'dib ve keyfiyyet neden neş'et eylediği zâhir ihrâc olunmak üzere emr-i 'âli sâdir olub nizâm-ı (.....)? muhtâc olmagla ba'de'l-yevm bizle (...)? sine beldemiz debbâglarına her ne mikdâr mazu iktizâ ider ise eyyâm-ı sayf ve şitâda bu ziyâde bulmak üzere bizler kefil ve müte'ahhid olub ve ba'de'l-yevm kefâletimizin hilâfı bizlerden harekât zuhûr ider ise lede'l-hükkâm cümlemiz te'dib ve gûşmâl olmamızı kabul ve debbâgân esnâf ihtiyârlarına tanınarak ve öz icâretleri zamm olarak diyâr-ı âhara nakl ve bey' itmek (ve) anlar dahi bizlere müte'ahhid ve bizler dahi minvâl-ı muharrer üzere kabûl ve tarfeyn ta'ahhüde râzı ve nizâmımıza ba'de'l-yevm beynimizde menşûri'l 'amel tutulub her kangı taraftan naks-ı ta'ahhüd zuhûr iderse bi'l-farızati's şer'iyeye te'dib üzere olsun didiklerinde debbâgân esnâfı dahi mezbûrunı cemf'i kelimâtlarında vicâhen tahkik ve tasdik itmeleriyle vesika-i esbak 'alâ mâ-hüvel hakika hıfzen li'l-makâl ketb ve tahrîr olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min Cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l- hâl:

es-Seyyid Mehmed Aga / 'Umdeti'l-'âyân es-Seyyid Hamid Aga / Umdeti'l A'yân Emin Efendi / Fahrü'l-Akrân el-Hac Ömer Efendi / Fahrü'l-A'yân es-Seyyid Ebubekir Aga / Sarı Selim Aga / Fahrü'l-a'yân Hüsnüzâde es-Seyyid

Mehmed Hâdi Ağa / ve sâir tahrîr-i defter el-esâmî.

Belge No:8/12

Medîne-i Kayseriyye'de Sınıkçı mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Osman bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûke Ayişe bint-i Osman ile sulbî sagîr oğulları Yusuf ve Mustafa ve Mehmed ve Yakub ve sulbiye kebîre kızları Sâfiye ve Fâtıma ve sagîre kızı Hafize'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahkiki's-şer'i tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âti tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızati's-şer'iyeye tevzi' ve taksîm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdi 'aşer min Cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

	'Aded	Kıymet
Mülk menzil der mahalle-i mezbûr		300
Yasdık	12	20
Minder	3	3
Çit Makad	3	2
Köhne Kilim	2	8
Def'a Köhne Kilim	2	13
Seccâde	3	2
Yan Halı		1,5
Yan kilim	1	1,5
Sagîr Minder	2	1
İskemle yorganı		5
Yorgan	3	10
Döşek	3	10
Kuribeş ve cebe kürk		12
Çuka entâri	1	5
Çuka beş		5
Köhne Çakşır ve köhne kuşak		1,5
Avânî nuhâsiyye	60	60
Fenâr	1	1

Şamdan	4	4
Kahve takımı		5
Nuhas mangal		2
Minder	3	6
Yorgan		3
Yasdık		3
Cedîd kilim ma'a seccâde		19
Def'a yasdık	2	2
Def'a köhne kilim	3	6,5
Anbar	2	5
Sandık	4	3
Tuz (Batman ve çuval)	12	2
Pasdırma (Batman)	3	8
Bünyân bezi (Top)	5	6
Çatma yasdık yüzü		3
Çuka seccâde	1	3
Destâr		3
Melâz gömlek ma'a elîşi	4	25
Haleb alacası (Top)		5
Beşkir ve yağlık		2
Def'a keten (Top)	8	30
Def'a yağlık	3	1
Kutni parçalar		10
Def'a nuhâs kıyye	5	5
Feres	2	2
Kahve değirmeni		3
Def'a yorgan		3
Sorgun bezi		2
Beledî yasdık yüzü		4
Gömleklük		6
Ketân Beşkir		2
Mahrâma	2	3
Uçkur		3

	' Aded	Kıymet
Yağlık	1	1
Def'a beşkir	14	15
Basma cebe kürk		30
Me'kûlât		14
Hırdavat-ı menzil		5
Zayıd(11) ve Fılık (11) ve Taban		40
Def'a taban	27	2

Müteveffâ-yı mezbûrun gerek Bedastan'da ve gerek dükkânında olan eşyâlar ber vech-i âtî tahrîr olundu beyân olunur.

	' Aded	Kıymet
Yirmi iplik top	24	54
Yorgan yüzü		4
Maraş alacası top	7	17,5
Beş nişân bir top	2	3
Karacalar kuşağı	2	10
Haleb peştemali	6	7,5
Bor Alacası entari	2	2
Cennet bohça mor entari		5
Bor ve Manisa ve Şehir alacası entari		46
Def'a alaca sağır entari	30	31
Def'a entari	6	12
Def'a sağır entari	9	6
Def'a alaca entari	7	14
Bor alacası	16	24
Bir kaftan ve entari	2	20
Def'a entari	8	16
Fındıkî bir top	11	15
Ketân bezi		6
Yaşmak		2
Def'a yaşmaklık		2
Silgi		1
Gürün bezi top	2,5	27,5
Yirmi iplik top	6	18

	' Aded	Kıymet
Astar top	14	33
Malatya bezi top	3	9
Cizmeci boyası		2
Yorgan yüzü		8
Def'a yorgan yüzü		31,5
Karacalar kuşağı		7
Tokat beş nişanı çit top	4	8
Gül kız babuğı	11	3
Marsivan kuşağı		15
Yaşmaklık değirmi		2,5
Alaca parçası		10
Entari		2
Bor alacası top entari		21
Yorgan yüzü	6	6
Entari		1
Ham bezi top		5
Def'a astar top		2
Ham bez parça		1
Def'a astar		1,5
Mücessem değirmi		8
Tokat mûmisi		10
Diyârbekir mûmisi çit	6	23,5
Yorgan yüzü		3
Bor alacası entari		6
Gül kız babuğı değirmi		5
Diyârbekir mavisi top		9
Def'a top		4
Haleb peştemâli	10	20
Def'a sağır peştemâl	6	4,5
Şehir destârı		9
Köse destârı		7
Fındıkî bez		20
Türkmen puşusu		3,5

	'Aded	Kıymet
Def'a Haleb peştemâlı	4	8
Baş vâlâsı		6
Diyârbekir hamânisi top	7	38,5
Bez kaftan	21	40
Şehr destârı		3
Bor alacası top		3
Keşân bezi zıra'		2,5
Def'a Keşânî zıra'		10
Mar'aş alacası top		20
Yorgan yüzü		8,5
Beledî yasdık yüzü		5,5
Beledî döşek		4
Felâhiye bezi		36
Baş vâlâsı		12
Bandırma bezi		3
Astar top		2
Gülkız babuğı	17	2
Sağır hegbe		0,5
Horde kılıç ma'a bıçak		4,5
Minder halı köhne		2,5
Koyun kürkü		1,5
Hırdavât-ı dükkân		2
Nakd-ı mevcûd		2
Def'a nakd-ı mevcûd		140
Zımem-i nâsda olanı:		
Berberoğlu Hasan Beşe zimmetinde		28,5
Der zimmet-i Cerceroğlu Hasan		19
Der-zimmet-i Duranoğlu Mustafa		20
Der-zimmet-i Köse Bekir		5,5
Der-zimmet-i Koluçolak İsa karındaşı		2
Der zimmet-i Şeyh Ali		6
Der-zimmet-i Aşıkoğlu Mevlüd		3,5
Der zimmet-i Molu'lu Kûlahçı		10

	'Aded	Kıymet
Der zimmet-i Kurd Begoglu Ali		2,5
Toburcalı Konur Emiroglu		8
Der-zimmet-i Kayalı Mahmud Ağa		6,5
Der-zimmet-i Molu'lu		
Hasan Ağa'nın Mahmud'da		3
Der-zimmet i Gevrek'in Avâre Behcet		10
Der-zimmet-i Karaca'nın İlyas Beg		12
Der-zimmet-i Yamaçlar Tayyar'ın oğlu		12
Der-zimmet-i Sarılar Türkücü Hırdavat-ı		
Defter		12

YEKUN 1987,5

Minha el-ihracât:

Resm-i 'âdî		50
Kalemiyye ücret		7
Emîniyye hıdâmiyye		7
Cukadâriyye		7
Ser-muhzırıyye ve ihzâriyye		7
Kaydiyye		1

Sahhü'l-bâkî li't-taksim beyne'l-verese 1911

	Sehm	Hisse
Hisseti'z-zevce	115	238
Hisse-i el-ibn	2	304
Hisse-i el-ibn	2	304
Hisse-i el-ibn	2	304
Hisse-i el-ibn	2	304
Hisse-i el-bint	1	152
Hisse-i el-bint	1	152
Hisse-i el-bint	1	152
Kesr-i bâkî		4

Müteveffâ-yı mezbûrun sagîr ve sagîrelerinin vâlideleri Ayişe bint-i Osman nâm Hâtun vasî nasb ve ta'yîn olundu. Kayd şod. F1 12 C.sene 201

Şuhûdü'l-hâl:

İşhânzâde Ömer Efendi / Muhzır Köroğlu
Mehmed / Muhzır Mehmed / Ser-i muhzırân Kara Süleyman

Belge No:9/13

Medîne-i Kayseriyye'de Hasan Fakîh mahallesi sükkânından iken bundan akdem gıybet-i münkatı'a ile gâib ve hâlen mefkûd olan Seyyid Mikdâd bin es-Seyyid Mehmed'in mâl-ı mevrûsunı ve emvâl-ı eşyâsını zabt u hıfza kıbeli'ş-şer'den bir emîn ve müstakim kayyım nasb u ta'yîn eylemek lâzım ve mühim olmanın gâib mezbûrın kız karındaşı iş bu sâhibetü'l-kitâb Seyyide Şerife binti'l-mezbûr Seyyid Mehmed'in emânet ile ma'rûfe ve istikâmet ile mevsûfe olduğunu zeyl-i vesıkada muharrerü'l-esâmî müslimûn haber virmeleriyle hâkim i mevki' sadr ı küttâb tûbâ lehu ve hüsn-i meâb Efendi Hazretleri dahi gâib mezbûrun emvâl-i eşyâsını zabt u hıfza mezbûre Seyyide Şerife'yi kayyım nasb u ta'yîn eyledikde ol-dahi kabûl ve merâsimin kemâyenbağî edâya ta'ahhüd itmegin mâ-vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis-i 'aşer min
Cemâzi'l-âhir li-seneti ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Müftizâde Ahmed Efendi /Serdâr es-Seyyid
Mehmed Aga Kedicioglu es-Seyyid Ebubekir Efendi / Alemdâr
es-Seyyid Emîn Mehmed / Kahveci 'isâ Beşe

Belge No:9/14

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-
fehhâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izz ve'l-ihtişâm el
muhtassu bi-mezîdi 'inâyet-i meliki'l-a'lâ Kayseriyye
mutasarrıfı (.....)* Paşa dâme ikbâluhu ve akzâ kuzzâti'l
müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn
râfi'u î'lâmü'ş-şeri'a ve'd-dîn vârisu 'ulûmü'l-enbiyâ
ve'l-mürselîni'l-muhtass bi-mezîd 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in

mevlânâ Kayseriyye kadısı zidet fezâilehu tevkı'-i refi'-i humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki Haremeyn-i muhteremeyne tâbi' evkâfdan İstanbul'da Ayasofya-i Kebir câmf'i şerifi ittisâlında vâki' Hüdâvendigâr-ı esbak merhûm ve magfûrunleh Sultan Mahmûd Han Gâzi evkâfı mukâta'atından Talas ve tevâbi'i mukâta'âsının iştirâken mâlikâne mutasarrıfı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Dergâh-ı Mu'allâm Kapucubaşılardan el-Hac Sâlih dâme mecduhu Divân-ı Hümâyûnunma 'arz-ı hâl edip mukâta'â-i mezkûre re'âyâsı köprü hizmetine me'mûr olduklarına binâen bâ-hatt-ı Hümâyûn 'inâyet-makrûn cemf'i tekâlifden mu'âf ve müsellemler olduklarından gayri hâne-i 'avâızları dahi Kayseriyye kazâsında ifrâz ve Hazine-i 'âmireme teslim olunmak üzere tanzim olunmuşiken Kayseriyye ahâlisinden ba'zılarının garaz-ı nefsâniyetlerine mebnî tam' hâme teba'iyet ile Kayseriyye kazâsına vâride olan tekâlifden karye-i mezkûre re'âyâsı hisselerine iktizâ ideni edâ eylemeleriyçün bir takrib emr-i şerif ısdârıyla karye-i mezkûre re'âyâsının külliyyen perâkende ve perişânlıklarına ve mâl-ı Haremeyn'in kesr u noksânına bâdi olmalarıyla kazâ-ı mezkûre ahâlisi tarafına verilen emrin kaydı ref' u terkîn ve mu'âfiyet-i kadimelerin mü'ekked emr-i şerifim sudûrın istid'â itmekle Hazine-i 'âmirem defterlerine mürâca'at olundukda vakf-ı mezbûrun Kayseriyye kazâsına tâbi' Cebel-i 'Ali nahiyesinde Talas nâm karye derûnunda vâki' Deli Çay dimekle 'arif su üzerinde kâin cisr-i kebirin muktezâ olan ta'mîr ve termimine merbût ve mu'ayyen re'âyâ kayd olunmadığından müşrif-i harâb ve üzerinde güzâr dahi mühlike 'azîm ve murûr ve ubûr iden ulak ve ebnâ-ı sebîlin ve sâir ibâdullah'dan ba'zen telef olduklarından nâşî ehl-i 'örf tâifeleri dahi fursatyâb olub hudûd-ı karyeden garik vâki' olmuşdur deyu bahâne ve müsvedde ile hâden fuzûn tecrîme cesâret eylediklerinden ol vechile vâki' olan ta'addiflerinin men' u def' irâdesiyle mukâta'a-ı mezkûrun

hîn-i vakfiyyetinde vâkîf müşârûn ileyh hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven verdiği mu'âfiyet nâme-i Humâyûnu ibrâz eylediklerinde sizin karyenizin vakfiyeti ve mu'âfiyeti ref' ve mâlikâne olmuşdu deyu kat'an 'amel ve i'tibâr itmemeleleriyle ahvâlleri diger gûna ve perâkende ve perişânlıklarına bâdî olmalarıyla sâlifü'z-zikr cisri müceddeden kendi mallarından binâ ve beher sene muktezâ-yı ta'mîr olan bi'l-cümle mahâl ve mavâzi'i kendi mallarından ta'mîr ve termîm ve bir akça mutâlebe eylememek üzre müceddeden cesîr-i mezbûr hizmetine ta'yîn olunub mukâbelesinde mukâta'a-i mezbûrun hîn-i vakfiyyetinde hatt-i Humâyûn ile mu'anven verilen mu'âfiyet-nâme-i Humâyûna tecdid olunmak bâbında bi'l-cümle ahâli mukâta'a mahzar ve mahzarlarını musaddık sâbıkan Kayseriyye Nâibi Müftizâde Ömer Efendi i'lâm itmekle mukâta'a-ı mezbûr gayr-ı ez-kalemiyye senevî üçbin yediyüz altmış beş kuruş bedel ve onbirbin beşyüz elli kuruş mu'accele ile Dergâh-ı Mu'allâm Kapucdubaşlılarından el-Hâc Sâlih dâme mecduhu ile oğlu Seyyid Hüseyin ve Dergâh-ı Mu'allâm Gediklulerinden Mustafa zîde mecduhumâ'nın mâlikâne 'uhdelerinde olduğu ve evkâf-ı havâss va ze'âmet ve timâr karyeleri re'âyâlarından gerek kadîmden ve gerek sonradan mu'âfiyet iddi'â eden re'âyâdan derbendler muhâfazâsı ve cisriler ve hânlar ta'mîrleri ve ocaklar ve ma'denler ve mîrîlere mute'allik ba'zı hidmetler mukâbelesinde mu'âf olanların mu'âfiyet kaydları ibkâ ve ma'âdasının mu'âfiyetleri ref' terkîn olunub fimâ ba'd 'avâriz-ı divâniyye ve tekâlif-i 'örfiyye ve imdâdiyye-i hazariyye ve seferiyyeler vaktinde imdâd-ı seferiyyeyi ma'rifet i şer'le olan tevzi' defteri mûcebince bi'l-ma'iyye edâ eylemeleri bâbında yetmişiki senesinde sâdir olan hatt-ı Humâyûn-ı şevket-makrûn mûcebince mufassal ve meşrûh emr-i 'âlişân vârid olduğu ve müşârûn ileyh evkâfından sâlifü'z-zikr Kayseriye sancagında Cebel-i Ali nâhiyesinde vâki Talas nâm karyenin divân-ı 'örfiyyesi bâ-

hatt-ı Humâyûn-ı şevket-makrûn havâss-ı timâr bulunan tefkik ve ifrâz ve evkâflarının vezâif-i hademe ma'ârif malzemelerine vakf u tahsis olunmağın evkâf-ı selâtin-i 'izâm serbest olmak kânûn-ı kadîm olmakla vakf-ı mezbûrun kasaba ve kurâsının a'sâr-ı şer'iyeye ve rusûm defteri ve bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve yava ve kaçkın ve beytû'l-mâl-ı 'âmme ve hassa ve mâl-ı gâib ve mâl-ı mefkûd ve metrûkâtına 'abd-i abık ve müddet-i 'örfiyyesi tamâm olunub bey' olunan kul ve câriye ve devvâb ve mevâşiflerine sâhibi zâhir olmağa ve hukûk ve rusûmu ve bi'l-cümle tayyârât ve müteveccihâtıyla mefrûzü'l-kalem ve maktû'i'l-kidem min külli'l vucûh serbestiyyet üzre re'âyâ ve evlâd-ı re'âyâ ve cismâne ve evlâd-ı cismânesiyle vakf-ı şerif tarafından vakf olunub ümenâ ve 'ummal ve nâzır-ı nezzâr ve mîr-i mîrân ve mirlivâ ve eyâlet vâlileri ve mütesellimleri taraflarından olanları ve voyvoda ve serdârlar ve ehl-i 'örf tâifesinden efrâd-ı aferideden bir kimesne dahl u ta'arruz eylemeyip ol havâlide murûr iden Hazîne-i Pâdişâhî tahmîl ve nakliyçün bârgîr ve yanlarına kulaguz mütâlebe olunmamak ve üzerlerinde mukayyed olan 'avâriz ve 'avâriz-ı divâniyyeden mâ'ada cemî'i tekâlif-i 'örfiyye ve şâkkadan ve seferler vukû'undan imdâd-ı seferiyye ve hazariyye ve vilâyet salgın virmeyüb ve mîr-i mîrân ve mirliva ve eyâlet vâlileri ve mütesellimleri ve taraflarında ademleri konub müft u meccânen araba ve hammâl ve yiyecek ve konakçı akçası ve na'l bahâ ve kaftan bahâ 'öşr-i dem-i diyet ve sâir nesne için bir türlü rencide ve remmide olunmayub ve ulak bârgîri ve kulaguz almakdan ve kal'a ta'mîri ve bunun emsâli akçalı ve akçasız tekâlif-i 'örfiyye ve saka ve seferler vukû'unda işterâ ve nüzl ve gayra naklinden ve deve ve katır mübâya'ası ve bedel yeldârı talebinden ve suhrevâyenin küllisinden mu'af ve müsellemler ve emîn ve sâlim olmak ve bir günâh sâdir olan mücrimi âhar kazâyâ nakl olunmayub da'vâsı vakf zâbiti

ma'rifetiyle ve ma'rarifet-i şer'le kendü kazâsında görölüb kazâ-ı âhara nakl ile re'âyâ-yı vakf bir türlü rencide ve remmide olunmamak bâbında mukaddemen hatt-ı Humâyûn-ı 'adâlet-makrûn sâdır olub kazâ-ı mezbûrda hâsıl olan a'sâr-ı şer'iyye ve rusûm ı 'örfiyye ve resm-i yağ ve resm-i kantar ve resm-i gerdek ve kovân ve resm-i mukâta'ât-ı bagât ve 'adet-i agnâm ve resm-i bennâk ve mücerredât ve kasaba-i mezbûreden ceryân iden su resmi ve sâir hâsıl olan mahsûlât rusûmâtı külliyyen kasaba-ı mezbûre zâbiti ile vakf ı şerif için tahsîl olunub mukayyed olan 'avâriz-ı divâniyyeleri vakıf zâbiti yediyle cem' ve cânib-i mîriye edâ ve kasaba-i mezbûrenin mâlikânesiçün Kayseriyye'de vâki' Gıyâsiyye ve Dârü's-şifâ medreseleri müderrislerine mukâta'ât-ı bagât ve a'sâr-ı hintadan isâbet iden hisselerin vakıf zâbiti yediyle teslim olunduktan sonra âhardan kat'a kimesne müdâhele ve mu'araza eylemeyüb mu'âfiyyet ve serbestiyet üzre müstakîlen vakf-ı şerif zâbiti yediyle vakf-ı şerif için zabt u rabt ve cem' u tahsîl etdirilip iş bu serbestiyyet-nâme-i Hümayûn ber minvâl-i meşrûh Haremeyn-i Şerifeyn muhâsebesine kayd u şurûtı ilâ maşâ Allâhu Ta'âlâ dustûr ile 'amel tutulmak üzere bin yüz elli dört senesinde bâlâda hatt-ı Hümayûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven-ı sâdır emr-i 'âli-şânım dahi ibrâz eylemeleriyle mücebince 'amel ve bu sûretde cîsr mezbûrenin lüzûmu olduğu mahzar ve i'lâmdan müstefâd olmağın ancak düstûrü'l 'amel tutulan hazariyye ve seferiyye şurûtı tatarruf-ı halelden sıyânete hazariyye ve seferiyyenin ibtidâ-yı vaz'ında cümle ma'rifeti ve ma'rifet i şer'le ta'dîl ve tesfiyeye ri'âyet olunarak ne mikdâr hisse tarh u tahmîl olunmuş ise ol mikdâr hisselerin sicillâtdan ba'de'l-ihrâc ve i'tâ ve kemâkân serbesiyetleri ibkâ ve mukayyed olan hâne-i 'avârizları mukâta'a-ı mezbûrun mâlikâne mutasarrıfları ma'rifetiyle cem'ine edâ eylemek şartıyla sıyâneten li'l-'ibâd zikr olunan Deliçay

dimekle 'arif çayın üzerine kendi mallarından mucid ve aminin ve müstahkem cısr binâ edib ba'dazeyn tecdîd ve ta'mîri muktezî oldukda ta'ahhüdleri mücebince mesârif-i lâzimesin yedlerinden eyleyüb leyl u nehâr görüp gözetmek üzre müceddeden bir köprücü kayd olunmak üzre Haremeyn-i Şerifeyn muhâsebesine kayd olunub müceddeden serbestiyetlerini hâvî emr-i 'âlişânım itâ ve Defter-hâne-i 'âmireme ve mevkûfâta 'ilm u haberleri verilmek ricâsına sâbıkan nâzır-ı vakf el-Hâc Cevher Ağa 'arzı mücebince Haremeyn muhâsebesine kayd ve müceddiden serbestiyetlerini hâvî emr-i şerifim ve Defter hâne-i 'âmirem ve mevkûfât taraflarına 'ilm u haberi verilmek bâbında binyüz doksanüç senesi Şa'bân-ı Şerif'in yedinci günü târihiyle müerrah verilen emr-i 'âli-şânımın bâlâsına mücebince 'amel oluna deyu Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn keşide kılındığı Haremeyn-i Şerifeyn muhâsebesinden ve kazâ ı mezbûre nâibi mevlânâ eş-Şeyh Mehmed zide 'ilmuhu'nun 'arz ve ahâlîlerinin Divân-ı Hümâyunuma takdîm eyledikleri mahzar ve 'arz-ı hâlleri mefhûmunda kazâ-ı mezbûre ahâlîleri üzerlerine edâsı lâzım gelen 'avâriz ve nüzl vesâir evâmir-i 'aliyyem ile vâride olan tekâlfî ber-müceb i defter tevzi' egerçi kabzına me'mûrlara edâda tekâsül ve kusûrları olmayub lâkin kazâ-ı mezbûrun kurâ-ı cesimesimesinden olan Talas nâm karye üçbin evden mütecâviz ve otuz-kırk 'aded hâne-i 'avarızıyye mütehammil iken ahâlîsi bir takrîb mukayyed olan hânelerini maktû' kayd itdirmek mülâbesiyle vâride olan tekâlifden hisselerine isâbet ideni ber-vechi muharrer hâneleri maktû' olundugundan başka mu'âfiyet iddi'âsı ve bahâne-i sâire ile edâda ta'allül ve muhâlefet itdiklerine binâen karye-i mezbûrenin hisse-i tekâlfî dahi kazâ-ı mezbûrun sâir kurâları üzerlerine tarh u tahmîl olundugundan bir türlü tâb-ı âver tahammül olamadıklarından malları perîşân ve cümlesi muntehâ terk-i evtân olduklarından bahisle ba'dazeyn karye-i mezbûre

ahâlilerinin maktu'iyet kaydları ref' u terkîn ve ber-vechi muharrer mu'âfiyet iddi'âsı ve 'ilel-i sâire ile vukû'i-yâfte olan müdâhale ve muhâlefetleri men' u def' ve ber-mûceb-i defter tevzi'-i isâbet iden hisse-i tekâliflerini kazâ-ı mezbûr ahâlileriyle bi'l-ma'iyye edâ eylemeleriçün emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediklerinden Harmeyn-i Şerifeyn evkâfı mukâta'atından nefsi Kayseriye kazâsına tâbi' Sahra nâhiyesinde Talas karyesi nâm karye mukâta'asi ahâlilerinin üzerlerinde mukayyed olan onbir 'aded hâne-i 'avâriz ve nüzülleri mukaddemen kırkbeş senesinde maktu' kayd ve ba'dehu kırkaltı senesinde maktu'iyet kaydları ref' olundugundan tahsildârların zulm u taâddisi yevmen fe-yevmen mütezâyid olub halleri diğeri gün olunduğu bundan akdem ledi'l-inhâ karye-i mezbûrun mukayyed olan ol mikdâr âvâriz ve bedel-i nüzl hânesinin ma'a ma'aş ve girihde ve tefâvüt iktizâ iden yüz onaltı gurus malları üzerlerine

terâzi yüz guruş dahi zamm ve bin iki yüz bir senesinden i'tibâr ile mâ-zamm iki yüz on altı guruş malları beher sene Muharremde nakden Hazîne-i 'amireme teslim eylemeleri şartıyla hâne-i 'avâriz ve nüzlleri maktû' kayd ve iş bu sene-i mübâreke evâili Cemâzi'l-âhiresinde sûret ve emr-i şerifim virilmiş olduğu ba'de'l-ihrâc Kayseriyye kazâsında vâki' Sahra nahiyesine tâbi' karye-i mezbûr ahâlilerinin üzerlerinde mukayyed on bir 'aded hâne-i 'avâriz ve nüzlleri mukâbili ma'a zamm ol-mikdâr mâl-ı maktû'ların beher sene teslim-i Hazîne-i 'amirem eylediklerinden sonra kazâlarına evâmir-i 'aliyyem ile vâride olan hazıriyye ve seferiyye ve sâir tekâlifden dahi cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tanzîm olunan tevzi' defteri mücebince hisselerine isâbet ideni sâir kurâ ahâlileriyle bi'l-ma'iyeye edâ eylemeleri şurût-ı mer'iyeden olmagla ber-muktezâ-yı şurût emr-i şerif i'tâsı husûsu dahi derkenâr olunmagla ber-muktezâ-yı şurût-ı mer'iyeye emr-i şerif tahriri bâbında telhis ve 'arz olundukda telhis mücebince bin ikiyüz senesi Ramazânı'nın yirmi altıncı gününde sâdir olan fermân-ı 'âli-şân mevkûfâtdan başka başka derkenâr olundukda Haremeyn-i Şerifeyn derkenârında mastûr Hatt-ı Hümâyûn şevketmakrûnumla mu'anven emr-i şerifim mücebince karye-i mezbûr köprücülük ile mukayyed ve 'avâriz hâneleri dahi tefrîk ve mu'âfiyet ve serbestiyetleri el-yevm düstûrû'l-'amel olub merfû'ını ve vech-i âhar ile 'illeti olmadığına binâen Haremeyn muhâsebesinden verilen emrin ve şurût ve kuyûdun hilâfına verilen emre i'tibâr olunmamak üzere Haremeyn Muhâsebesinden mevkûfâta 'ilm u haber virilmekle imdi vechi meşrûh üzere 'amel olunmak fermânım olmuşduur. Buyurdumki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere 'amel edip dahi mukata'a-ı merkûm re'âyâları cısr-i mezkûrı ta'mîr ve termîm eylemek şartıyla köprücü ta'yîn olunub mu'âf ve müsellemler oldukları ve mu'âfiyetleri ve serbestiyetleri şurûtları dahi bâlâda 32

tafsil olundugu üzre olub şurût-ı mufassala-ı mezkûre mûcebince bâlâda Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnumla müveşşah târih-i mezkûrda emr-i şerifim verildiği Hazîne-i 'âmirem defterlerinde mukayyed olmakla mukaddem verilen emr-i 'âli-şânımın mazmûn-i münifi tenfiz ve icrâ ve emr-i mezkûrun ve şurût ve kuyûdunun hilâfına verilen emre i'tibâr eylemeyüp işbu emr-i 'âlişânım ve şurût ve kuyûdun hilâfına kazâ-ı merkûme ahâlîlerinin ber-minvâl-ı muharrer vâki' olan müdâhale ve ta'arruzların men' u def' eyleyesiz. Şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılâsız.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis Zi'l-ka'da sene mieteyn ve elf.

Kad vasele fi 12 C. sene 201

Kostantîniyye el-Mahrûsa

Belge No: 11/15

Bâ'isi'n-nemika oldur ki

İşbu bin ikiyüz bir senesinde mâh-ı Cemâziye'l-âhir gurresinde bundan akdem Hacc-ı şerifde fevt olan Ürgüblü Hacı İsmail mâlından sene-i merkûmda Mekke-i Mükerrerede mücâvir kalan Helvacızâde Seyyid Hacı Süleyman Efendi'nin Erkilet imâmı Ebü'l-Müslim Efendi'ye emânet irsâl eylediği üçyüz kuruşun yüzelli kuruşu imâm Ebü'l-Müslim Efendi yedinden cihet-i karz-ı şer'î alınıb âlâ tarîki'l-istidâne yedine temessük verilmişdir ve's-selâm târih-i mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl:

es-Seyyid Mustafa Sâdık/ Hamîdullâh bin

Hamdi Bağçeci Hasan Ağa /Gürcü Hacı Mahmûd / El-Hâc Seyyid Ağa Dirâzzâde / Hacı Mahmûd Ağa / Gorumzâde el-Hâc Salih Ağa / Es-Seyyid Mehmed Emîn Efendi Emir Ağazâde / Es-Seyyid Mehmed Ağa Bekdâşizâde.

Belge No:12/16

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Bâ-berât-ı 'âli-şân mutasarrıf olduğum serbestiyet ze'âmetim mülhakâtından Kayseriyye sancağında Sahra nâhiyesinde Muncusun ve Katır-ı Tabân karye karyesin bin ikiyüz bir senesi Martı ibtidâsından sene-i mezbûr Şubâtı gâyetine gelinceye kadar yalnız bir senelik iltizâmı sene-i sâbık üzre talib olan dârende-i temessük 'izzetlü Ali Ağa'ya der'uhde ve iltizâm ve mûma ileyh dahi iltizâmı kabûl edip bedel-i iltizâmı olan meblağı tarafımıza edâ ve teslim etmekle zabtı için işbu hurûf tastîr ve yedine i'tâ olundu. Gerektigi zikr olunan kazâlarda vâki' a'sâr-ı şer'iyeye ve rusûmât-ı 'örfiyye ve tapû-yı zemîn ve yava ve kaçkun ve resm-i çift ve resm-i gerdek vesâir cüz-f ve küllî her ne ki hâsıl olur ise sene-i sâbıkda öteden beru ne vechle olagelmîş ise yine ol vechle Ağa-yı mûma ileyh dahi zabt u rabt idüb ve ahz u kabzına tarafımızdan ve taraf-ı âhardan mudâhale olunmaya.

Kad vasala fî 15 C. sene 201.

Mutasarrıf-ı ze'âmet-i
mezbûr Çukadâr Sadr-ı Sâbık
Halil Hamîd Paşa.

Belge No:12/17

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şerf'a ve'd-dîn vârisu 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-muîn mevlânâ Kayseriyye Kadısı -zîdet fazâiluhu- ve kîdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Kayseriyye sancağı mütesellimi -zîde mecduhu- ve mefâhîrü'l-emâsil ve'l-akrân zâbitân ve ihtiyârân ve iş erleri -zîde kadrum- tevkî'-i reff'-i Hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm olaki İstanbul ve tevâbi'i Ermeniyânî Patriği Zakarya nâm Râhib Dîvân-ı Hümâyûnuma memhûr 'arz-ı hâl edip

patrikliğine dâhil mahallerde kadımden zabt ve tasarruflarında olan kilise ve manastırlarına ve karabaş ve papas ve hüddâmlarına ehl-i 'örf tâifesi taraflarından celb-i mâl sevdâsıyla rencide ve ta'addı olunmaya deyü selâtın-i maziyyeden bu ana gelince evâmır-i 'âli-şân sâdır olmuşiken bu esnada Kayseriyye'de vâki' Surb Karabet Manastırına ve fukarâsına ve murahhasına ve karabaşlarına mugâyir-i emr-i 'âli-şân celb-i mâla vesîle için ehl-i 'örf tâifesi vesâir zâbitân taraflarından ba'zı mevâd isnâdı ve kilise teftişi ve sâir bahâneler ile rencide ve ta'addıdan hâli olmadıklarından perâkende ve perîşânlıklarına bâdı oldukları patrik-i mesfûr tarafına tahrîr ve inhâ eylediklerin bildirip mukaddem bu husûsa dâir Patrik-i mesfûr yedine verilen emr-i 'âli-şânım kaydı mûcebince siz ki mevlânâ ve mütesellim ve sâirler siz size hitâben emr-i şerîfim virilmek bâbında istid'â-yı inâyet eylediği ecilden Hazîne-i 'âmiremde mahfûz Piskopos Mukâta'ası defterlerine nazar olundukda İstanbul ve tevâbi'i Ermeniyânı Patriği mukaddemen Dîvân-ı Hümâyûnuma memhûr 'arz-ı hâl edip yedine verilen berât-ı 'âlişân şurûtı mûcebince kiliselerinin emr-i şerîfimle ve izn-i şer'le vâki' olan ta'mîr ve termimlerine müdâhale olunmayıp ve mükerrer keşf bahânesiyle ve âhar vechle celb-i mâl ve ta'addı olunmaya deyü şurûtü mukayyed ve bundan akdem Dîvân ı Hümâyûnum tarafından dahi Anadolu ve Rum ili cânibine mufassal emr-i şerîf verilip re'âyâ fukarâsı zulm ve ta'addıdan halâs olub mukaddemen vukû' bulan Cûlûs-ı Hümâyûn sebebiyle ol emr-i şerîf tecdid olunmuş iken ba'zı mahallerde yine hilâfına hareket ve re'âyâ fukarâsının ve ruhbân ve papaslarına ta'addı ve celb-i mâl murâd etmeleriyle ve umûr ve husûslariyçün vâki' olan emr-i şerîfle Piskopos Mukâta'ası kaleminden tahrîr olunmak üzre bundan akdem tenbih olunub ve hâlâ şurût-ı mezbûr dahi kalem-i mezkûrda mastûr ve mukayyed ve husûs-ı mezbûr dahi

ancak def'-i mezâlim için olmağla müceblerince 'amel olunub hilâfına bir ferde hareket ve zulm ve ta'addî olunmağa rıza ve cevâz gösterilmeyip vâki' olan zulm ve ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerifim ricâ itmegin Dîvân-ı Hümâyûn kuyudâtına nazar olundukda İstanbul Ermeni Patriği Ovannes Râhib mukaddemen sūdde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl eyledikde taht-ı hükümetde ve kazânızda vâki' şehir ve kasabât ve kurâda ve hâricinde feth-i Hâkâniden beru yedlerinde terk olunmuş kadîmî kiliselerinden ba'zıları murûr-ı eyyâm ile müsrif-i harâb oldukda ta'mîr ve termîmi iktizâ eden mahalleri verilen fetvâ-yı şerife ve sâdır olan vâmir-i 'aliyye müceblerince ibtidâ taraf-ı şer'den üzerlerine varılıp mahzar-ı müsliminde vaz'-ı kadîmleri ve tûl ve 'arzlari ve kadd ve irtifâ'ları bilâ ziyade keşf ve mu'ayyene ve hüccet-i şer'iyeye olundukdan sonra mesâğ-ı şer'î ve uslûb-ı kadîmi üzre bilâ tevsî' ve lâ-terfî' bir nesne ziyâde etmeksizin binâ ve ta'mîrlere mübâşeret ve ba'de't-ta'mîr dahi ehl-i 'örf tâifesi celb-i mâla vesîle olmamak için ihtimâmen ve ihtiyâten tekrâr ma'rifet-i şer'le keşf etdirildikden sonra keşf oluna ve heyât-i sâbıkamlerine mutâbık ve ba'zı mahalleri keşf olundukda dahi birer mikdârı noksân ile ta'mîr eyledikleri zâhir olmağla ol vechile cânib-i şer'den dahi hamîyyet-i şer'iyeye ve müceblerince fîmâ ba'd hilâfına ta'addî ve celb-i mâl olunmamak üzere tekrar evâmir-i şerife i'tâ olunmuş iken ba'zı a'yân ve mahallât ahâlisinden nice şerîr ve gammâz kimesneler mücerred Ermeni fukarâsına garaz ve tecrîm ve tagrîm etdirilmemek için vülât ve hükkâm ve mîr-i mîrân ve ümerâ ve voyvodalar yanlarına varıp sizin ve eslâfınızın zamanlarında filan şehir ve kasabât ve mahallât ve kurâda ve hâricinde kilise ta'mîr olundu deyü gamz ve tecrîm ve tagrîm ve tahrîs etmeleriyle onlar dahi mücerred kilise ta'mîr etmişsiz ve eslâfımıza vermişsiz. Bize dahi bir mikdâr şeyi verin. Ve illa sizi der-zencîr kilselerinizi

her bas ve tekrar keşf bahânesiyle nice nice tahvifât ile istedikleri gibi tecrîm ve ta'akkuban ve ta'adüd-i vülât ve hükkâm ve sâir zâbitân ile her bâr bu makûle tecrîm ve tağrîm olunmaktan tâkadları kalmayıp re'âyâ fukarâsı ve ruhbânların terk-i evtân ile perâkende ve perîşân ve niceleri dahi duyûn-ı kesîreye giriftâr ve leyl-i'sâya muhtâc oldukları i'lâm fîmâ ba'd mukaddemen verilen emr-i şerife ve kuyûd-i münife ve hüccet-i şerîyye mugâyir vech-i meşrûh üzre ashâb-ı agrâzın ve ehl-i nifâkın gamzına ve müsvedde ve ilkâlarıyla celb-i mâl için kiliselerin keşf bahânesiyle ta'addî ve tecrîm olunmayıp men' u def'i bâbında bundan akdem istid'â-yı 'inâyet itmekle vechi meşrûh üzre mukaddemen bir def'a şer'le keşf ve ta'mîri fermân olunduktan sonra ba'de't-ta'mîr kemâ-fi'l evvel keşf-i evvel üzre olub hüccet-i şerîyye verildikten sonra istikâları üzre mücerred celb-i mâl için ehl-i 'örf tâifelerinden min ba'd keşf teklîfi ile akça talebi ile ta'addî etdirilmeye deyü bundan akdem emr-i şerîf sâdır ve mehâkimde bir sûreti sicilâta sebt ve 'ale'd-devâm mazmûn-ı münifi âmâde-i dikkât ve ihtimâm olunmak için taht-ı hükûmetde ve kazâlarınıza irsâl olundukda ba'zıları bunlar sûret-i fermândır aslı degildir deyü igmâz ve ba'zıları emr-i şerîf ile ta'mîr eylediginiz kiliseleri bu fermân târihinde mukaddem ve muahhardır deyu 'illet ve ba'zıları bu fermânda Galata ve İstanbul zikr olunmagla Anadolu'da ve Rum ili'de her vilâyet zikr olunmamış tekrâr sizi 'arz ve i'lâm ederiz deyü tahvif ve gadr ve zulm ve hayf etmeleriyle ol vechle olan zulm ve ta'addileri men' u def' ve mukaddemen sâdır olan emr-i şerîf mücebince 'amel ve bir sûreti muhâkemede sicilâta kayd u sebt ve icrâ-yı mazmûnuna ihtimâm ve dikkat ve bu makûle zulumden re'âyâ fukarâsını himâyet ve siyânet ve minvâl-ı meşrûh üzre olan zulm ve ta'addî ve tecrîm ve celb-i mâldan istihlâs olunmaları bâbında istirhâm etmekle mukaddimen vech-i meşrûh üzre

verilen emr-i şerif mücebince 'amel olunmak bâbında tekrar vâlid ve ceddîmerhûm ve magfûrun leh Sultan Ahmed hân tâbe serâhu zamânında emr-i şerif verilip vâki' olan culûs-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnda dahi tecdid ve müceddeden emr-i şerif verildiği derkenâr olundukda senevî bir yük kırkbin akça mâl-ı maktû'u olan istanbul ve tevâbi'i Ermeniyânı Patrikliği Ovannes Râhibin üzerinde olub yedine verilen berât-ı 'âli-şân şurûtunda izn-i şer'le fermân-ı 'âli-şân ile vâki' olan fermânlarına âhardan mudâhale itdirilmeye deyu musarrah olub âyin-i 'âlemlerine ve kiliselerine mute'allik def'-i mezâlim için evâmîr-i şerife verile geldiği derkenâr olunmagla yedine verilen berât-ı 'âli-şân şurûtı ve Divân-ı Hümâyûnum tarafından sâdır olan emr-i şerif müceblerince ve emr-i şerif ve izn-i şer'le ve uslûb-ı kadîm üzre bilâ tevsî' velâ terfi' bir nesne ziyâde etdirmeksizin termîm eyledikleri kiliselerine müdâhale olunmayub ve mücerred keşf bahânesiyle ve âhar vechle mücerred celb-i mâl sevdâsında olanların hilâf-ı şer'-i şerif ve mugâyir-i emr-i münife dahl u ta'arruzları men' olunmak için emr-i 'âli-şân sâdır olunmuş iken ba'zıları memnû' ve mütenebbih olmayub hilâfına hareket ve ta'addiden hâli olmamalarıyla mukaddemen verilen emr-i 'âlişâna mugâyir ehl-i 'örf taraflarından celb-i mâl sevdâsıyla ta'addî üzre olanların hilâf-ı şer'-i şerif ve mugâyir-i emr-i münif ta'addileri men' u def' olunmak için emr-i şerif verilmek bâbında 'inâyet ricâ ve husûsî mezbûr için mukaddimen Divân-ı Hümâyûn tarafından mufassal ve meşrûh emr-i şerif verildiği şurûtı dahi kaleminden derkenâr olunmagın derkenâr ve şurûtı mücebince kalemine kayd ve emr-i şerif verilmek üzere 'arz ve telhîs olundukda telhîs mücebince 'amel olunmak emr olunub vech-i meşrûh üzre musarrah ve hâlâ verilen evâmîr-i şerif mücebince 'amel ve işbu emr-i şerifin bir sûreti muhâkeme sicilâtına kayd u

sebt ve âharı mazmûnuna 'ale'd-devâm dikkat ve ihtimâm ve bu makûle zulmden re'âyâ fukarâsını himâyet ve siyânet olunub hilâfına kat'an rıza ve cevâz göstermiyesiz. Ve ba'de'n-nazar bu hükm-ı Hümâyûnumu yedlerinde ibkâ eyleyesiz deyu bin yüz kırk beş senesi Rebî'i'l-evveli'nin üçüncü gününde verilen emr-i 'ali-şân-ı Hudâvendigâr-ı esbak 'emmizâdem Sultan Osman Han ve karındaşı ve'l-ekrem merhûm Sultan Mustafa Han tâbe serâh zamanlarında tecdîden verilen emr-i şerif bu def'a devleti ikbâl ve sa'âdeti iclâl birle bin yüz seksen yedi senesi Zi'l-ka'desi'nin sekizinci günü vâki' olan Cülûs-ı Hümâyûn-ı meymenet makrûnum için ol emr-i şerifin kaydı mûcebince tecdîd ve müceddiden emr-i 'ali-şânım verilmek için hâlâ İstanbul ve tevâbi'i Ermeniyânı Patriği Zakarya nâm Râhib memhûr 'arz-ı hâliyle istid'â-ı 'inâyet itmekle vech-i meşrûh üzre Anadolu ve Rum ili vâlilerine ve ümerâ-i kirâm ve İstanbul ve Galata ve Anadolu ve Rum ili'de vâki' mevâli-i kirâm ve sancak beğlerine ve kuzât ve nüvvâbına ve mütesellim ve voyvodalar ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hitâben emr-i şerif verildiği mukayyed ve derkenâr olmağın derkenâr mûcebince 'amel olunmak bâbında bin yüz doksan senesi Cemâziye'l-âhiri'nin onbeşinci günü emr-i şerif verildiği derkenâr olundukda imdi derkenârı üzre 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'ali-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm i şerifim verdikda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahi husûs-ı mezbûr için tevârih-i muhtelifte ile ber-vechi muharrer mufassal meşrûh evâmir-i şerifem verildiği Hazîne-i 'âmirem defterlerine mukayyed olmakla mukaddemen vârid ve hâlâ şerfyâfte-i sudûr eden işbu emr-i 'ali-şânım mûcebince 'amel ve hareket ve bu makûle teftişi ve keşf vesâir bahâne ile re'âyâ fukarâsını zulumden himâyet ve siyânet eyleyüb mukaddem ve muahhar sâdır olan emr-i 'ali-şânıma mugâyir harekete kat'an rıza ve cevâz göstermiyesiz. Ve ba'de'n-nazar bu hükm-i Hümâyûnı

yedlerinde ibkâ edib 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis-i Zi'l-hicce
sene mieteyn ve elf.

Kostantıniyye el-Mahrûse
Kad vasale fi 18 C. sene 201.

Belge No:14/18

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-
muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u i'lâmi's
şerî'a ve'd-dîn vârisui 'ulûmi'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn
el-muhtas bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-muîn mevlânâ
Kayseriye Kadısı -zîdet fezailuhu- tevki'-i refî'-i
Hümâyûn vâsıl olicak ma'lûm ola ki istanbul ve tevâbi'î
Ermeniyânî Patriği Zakarya nâm râhib Divân-ı Hümâyûnuma
memhûr 'arz-ı hâl idüb patrikligine tâbi' yerlerde
kadîmden kendi âyinleri üzre kiliselerine müte'allik bâğ ve
bahce ve çiftlik ve çayır ve tarlalarına ve degirman ve
ayazma ve panayır ve manastırlarına buyût ve dekâkin ve
eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmirelerine ve sâir bunun emsâli
kenîsaya vakf olan eşya ve davarlarına mu'tâd-ı kadîm ve
olageldiği üzre patrik olanlar tarafından zabt u rabt
etdirilib âhardan mudâhale ve mu'âraza etdirilmeyue deyu
Hatt-ı Humâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven yedine verilen
emr-i 'ali-şânım şurûtunda musarrah iken Kayseriye
kazâsında Efkere nâm karye de vâki' Surb Karabet
Manastırına merbût olan bağ ve bahce ve tarlalarına
kadîmden bu âna gelince 'avâriz-ı tekâlîf tarh ve tahmîl
olunduğu yogiken karye-i mezbûr ahâlîlerinden ba'zı
kimesneler kendü cerr-i nef'îleriycün hilâf-ı hatt-ı
Hümâyûn mugâyir-i kadîm 'avâriz ve tekâlîf ve salyâne tarh
ve tahmîl ve bizimle ma'an edâ edin deyu patrik mesfûr
tarafından ta'yîn olunan ve hissesini rencide ve ta'addî ve
tekdîr ve ta'cizden hâlî olmayub sâir fukarânın dahi

perâkende ve perişân olmalarına bâdî oldukları tarafına inha eylediklerin bildirüb ber-mûceb şurût-ı hatt-ı Hümâyûn o makûle kiliseye kayd olunan bağ ve bahce ve tarla ve sâir her ne ise patrik mesfûr tarafından murahhasa-i mezkûra zabt u rabt etdirilib ahâli-i karyenin hilâf-ı hatt-ı Hümâyûn ve kadîme mugâyir ol vechle 'avâriz ve tekâlif tarh ve tahmîl ve bed'-i mezâlim ile vâki' olan rencide ve ta'addîler mukâbilçün şurût mûcebince emr-i şerîfim verilmek bâbında istid'â-yı 'inâyet eylediği ecilden Hazîne-i 'âmiremde mahfûz piskopos mukâta'ası defterlerine nazar olundukda İstanbul ve tevâbi'-i Ermeniyâni Patrikliği mesfûr Zakarya râhibin üzerinde olub patrikliğine tâbi' yerlerde kadîmden kendi âyinleri üzre kiliselerine mute'allik bağ ve bahce ve çiftlik ve çayır ve tarlalarına ve değirman ve ayazma ve panayır ve manastırlarına ve buyût ve dekâkin ve eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmirelerine ve sâir bunun emsâli kenîsaya vakf olan eşya ve davarlarına mu'tâd kadîme ve olageldiği üzre patrik mesfûr tarafından zabt u rabt etdirilib âhardan bi-vech müdâhale ve mu'ârıza etdirilmeye deyu hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven verilen berât-ı 'ali-şânım şurûtunda musarrah olduğu derkenâr olundukda imdi şurûtu mûcebince 'amel olunmak fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzre 'amel edip dahi patrik-i mesfûrun berâtı şurûtu vech-i meşrûh üzre Hazîne-i 'âmirem defterlerinde mukayyed olmakla berât-ı 'ali-şânım şurûti mûcebince 'amel olunub manastır mezbûra merbût bağ ve bahce ve tarlalar ve çiftlik ve çayır ve değirman ve sâir bunun emsâli kenîsaya vakf olan her ne ise mu'tâd kadîm ve olageldiği üzre patrik mesfûr tarafından zabt u rabt etdirilib hilâf-ı berât-ı 'ali-şân ve kadîme mugâyir murahhasa-i mezkûrı ol vechle rencide ve ta'addî etdirmeyesiz. Şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâdis Muharrem li-sene
ihdâ ve mieteyn ve elf.

Be-Makâm-ı Kostantiniyye-i Mahrûse
Kad vasala fî 19 C. sene 201.

Belge No:14/19

Medîne-i Kayseriyye'de Yenice mahallesi
sükkânından iken bundan akdem vefât iden es-Seyyid el Hac
Ahmed ibn Veliyyüddin'in verâseti zevce-i menkûha-i
metrûkesi Seyyide Şerife bint-i Hacı İbrahim ile sulbî
kebîr oğlu es-Seyyid Mehmed ve sagîr ogulları es-Seyyid
Mustafa ve Seyyid Ahmed ve Seyyid Mahmud ve sulbîye kebîre
kızı Şerife Hadice'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahkiki's-
şer'i tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber-vechi âtî
tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı's-şer'iyye tevzi' ve
taksîm olundu.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'işrin min
Cemâziye'l-Ulâ sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

	'Aded	Kıymet
Mülk menzil der mahalle-i mezbûre		500
Mülk bağ der nahîye-i mezbûr nısf hisse		235
Minder	4	8
Temmi yasdık	11	25
Temmi döşek	1	4
Köhne perde	1	1
Köhne kilim	3	9
Yan halı	1	2
Def'a halı	2	4
İskemli yorganı	1	4
Zeli kilim	1	7
Köhne kebe ve kilim		1,5
Köhne çarkık kürk	1	15
Köhne şâli entâri ma'a 'aba		2

Şâlî kuşak		1,5
Könne cebe kürk ma'a iç		5
Avânî nuhâsiye	51	51
Şamdan ve havân		3

Kavuk ve destâr		2
Döşek		5
Yasdık	16	48
Minder	6	18
Yorgan	4	6
Hırdavat-ı hâne		20
'Anbâr	2	6

Def'a Nuhas	50	50
Me'kûlât ve meşrûbât		14,5

Müteveffâ-yı mezbûrun dükkânında mevcûd olan mâlî beyân olunur.

Keçe	4	3
Palas destârı	5	3,5
Diyârbekir mumîsi top	5	5
Alaca top	2	4
Kolan ve kendir		1
Duhân tohumı (?) batman	224	20
Hırdavat-ı dükkân		2

Müteveffâ-yı mezbûrun mümküni'l-husûl zimemâtını beyân olunur.

Der zimmet-i Mesci Hâfız bâkî		21
Der zimmet-i Bursalı Kara Mehmed bâkî		21
Bezinhânda Mehmed Aga'da bâkî		6
Kılıç zimminin evlâdında bâkî		20
Bezinhânda Sakalı zimmide bâkî		9,5
Mâl-ı Şirketden oğlu		
Seyyid Mehmed zimmetinde		903
Der zimmet-i Kirişçi'den Kel Hasan		2
Der zimmet-i dâimde		2

Çavuşun şakirdi Hüseyin Çelebi	
zimmetinde hançer güli semeninden	97
Şeriki Ömer Ağa zimmetinde beş akçası	30
Def'a	8
Def'a mazu semeninden	3.17pr
Kirişci Mehmed Beşe zimmetinde	9
Kanter Ali'nin karındaşı	
Mehmed zimmetinde emvâl bahası	6,5
Aşıroğlu zimmetinde zarar semeninden	3
Der zimmet-i Hacı Mehmed Ağa	36.5 pr
Handın kenarında Vâil zimmetinde	11
Çopur Andon zimmetinde	27
Abaza 'nın oğlu Bodos zimmetinde	11
Çıbıkcı Eyyub ile Kantar bâricisi Hâfız	
zimmetlerinde kahve semeninden bâkî	24
Bolat zimmetinde destâr semeninden	22,5
Komşusu Araboğlu'nda	
destâr semeninden bâkî	18
Begnidar zimmetinde	21
Pulta Makdîsi zimmetinde bâkî	10
Vârer Magdîsi zimmetinde	17
Topal zimmetinde destâr semeninden bâkî	20
Komşusunda destâr semeninden bâkî	20
Hacı Musa oğlu Mustafa Beşe zimmetinde çit	
semeninden bâkî	44
Merkebcî Esîr Beşe zimmetinde	11
Hallâc oğlu Ahmed zimmetinde	25
Hallâc oğlu Ali zimmetinde bâkî	11
Mehmed Çelebi zimmetinde	
Kitre semeninden bâkî	133
Sogancı Hasan Ağa zimmetinde	30
Ali Çavuş zimmetinde	17

Zileli Kuşcu oğlu Artin zimmetinde	150	
Ahmed Efendi zimmetinde bâkî	40	
Sacci Mahmud Beg oğlu zimmetinde	29	
Altıbarmak oğlu Hacı İbrahim	22	
Def'a Hallâc oğlu Ahmed	18	
Tabak Emîr zimmetinde	6	
Çanaklılı oğlu Hacı İbrahim zimmetinde	12,5	
Çolak Zımmî zimmetinde	9	
Bostancı oğlu Mehmed zimmetinde	1	
Kaynım Hasan zimmetinde	4	
Rumdikenli Setlova oğlu Karabet	3	
Berber Muhsin zimmetinde merkeb semeninden bâkî	2	
Rumdikenli Oflatmatoz zimmetinde	14	
Zeki oğlu zimmetinde	18	
YEKUN TEREKE.....	3087	
Minhâ el-ihrâcât:		
Resm-i 'âdî	75	
Kalemiyye ve ücret	10	
Emîniyye ve hıdâmiyye	9	
Ser muhzıriyye	6,5	
ihzâriyye	3	
Kaydiyye	2,5	
Cukadâriyye	6	
Yekûn ihrâcât.....	112	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese..	2975	
	Sehm	Hisse
Hissetü'z-zevce	105	371
Hissetü'l-ibn	56	578
Hissetü'l-ibn	56	578
Hissetü'l-ibn	56	578
Hissetü'l-ibn	56	578
Hissetü'l-bint	28	289
Kesr akça		3

Belge No:16/20

Medîne-i Kayseriyye'de İslim Paşa mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem medîne-i Çorum'da hâlik olan Fırıncı oğlu Marat veled-i Emeşdal'ın verâseti zevce-i menkûha-ı metrûkesi Belina veledit Akcagül ile sulbî sağır oğlu Save ve sulbiye sağıre kızları Gevarina ve Maryam ve Gül Hâton'a münhasıra olduğu ba'de't-tahkiki's-şer'i tereke-i hâlek-i mesfûrdur ki ber-vechi âti tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızatı's-şer'iyye tevzi' ve taksîm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min Recebi'l-ferd sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

	' Aded	Kıymet
Mülk menzil		700
Sa'at	2	12
Altun yüzük	1	11
Köhne keçe ve minder		1
Döşek	1	2
Kilim	3	9
Yan kilim	2	4
Çul		1
Yasdık ve sağır minder		2
Tencere ve tava		3
Temiz döşek		4
Yasdık	7	14
Köhne minder		3
Köhne mülga döşek ve yorgan		2
Sağır yasdık		1
Yorgan mülgası	1	2
Keçe ve perde		2
Avânî nuhâsiyye Batman	1	6

Hâlik mesfûrun medîne-i Çorum'dan gelen metâ'ları beyân olunur ve zimemâtı dahi beyân olunur.

Diyârbekir mûmîsi top	6	50
Haleb alacası büyük boy	30	150
Gerz-i Haleb	15	70
Haleb alacası orta boy	30	110
Suretli Haleb alacası	10	27
Tokat mücessem top	27	175
Hacı Ali işi büyük boy peştemâl	10	25
Def'a nişân peştemâli	10	15
Trablusî taklidi kuşak	5	45
Altun yüzük ve küpe	1	15
Sarâr çift	2	1
Kilim	1	1
Pastırma kıyye	3	9
Tüfenk (1) silah (1)		6
Hurc Hegbe		2
Duhân batman		10
Çul ve kalpak	1	1
Köhne beş (1) ve cebe (1) ve entâri(1)		2
Sârî divit	1	1
Der zimmet-i Isak Termer para (9)		132,16p
Der zimmet-i Hacı Hasan Ağa		5,5
Terzi Tâkluri		2,5
YEKUN TEREKE		1602,5
Resm-i 'âdi		40
Kalemiyye ücret		5
Emîniyye hîdâmiyye		5
Çûkadâriyye		4
Sermuhzırân		5
Ihzâriyye ve kaydiyye 1 Sahhü'l-bâkî li't-taksim beyne'l-verese		1542,5
	Sehm	Hisse
Hissetü'z-zevce	97	192
Hissetü'l-ibn	85	539
Hissetü'l-bint	101	269
Hissetü'l-bint	101	269
Hissetü'l-bint	101	269

Belge No:16/21

Kürd Ali Efendi'nin menfâ emridir. Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fâzıl ve'l-kelâm Kayseriyye kazâsı nâibiyle Harput kadısı -zîde fazluhuma-tevki'-i refî'-i Hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki senki Kayseriyye nâibi mevlânâ-yı mûmâ ileyh Fevzizâde es-Seyyid Mehmed Şeref -zîde 'ilmuhasın- Der-i 'aliyyeme vârid olan bir kıt'a i'lâmında Medîne-i Kayseriyede sâkin bi'l-cümle 'ulemâ ve sulehâ ve şehir kethudâsı ve eşrâf ve vucûh ahâli meclis-i şer'a varub Harput kazâsında Kürd Ali demekle 'arif kimesne onbeş seneden beru Kayseriyede ikâmet ve ber takrîb bir kaç medresenin kendüye cihât ittihâziyle Cebel-i Kozan ve Kürd ve Afşar ve göçebe tâifesinden gurûh-i eşkiyâ ve kutta'-ı tarîk makûlelerini tebdil-i câme ile mühtefî olmak da'iiyesinde olan erâzil u eşhâs medreselere idhâl-ı istishâb ve derûnunda merkûz fesâdâtı icra ve fasıl-ı de'âvî müzevveret ile irtikâb-ı rüşvet ve tenyîz-i evâmir-i 'aliyyeme mâni' ve icrâ-yı ahkâm-ı şer'yyeye müzâhim ve ahkâm ve zâbitân cebr u kerhle mu'âmele ve gûnâ gün itâle-i lisân ve şenâ'ate ibtidâr ve ihtilâl-ı nizâm-ı memlekete cesaret itmekle merkûmun şer ve mazarratı üzerlerinden ref' u def' olunmak için vatan-ı asliyesi olan Harburuta nefy u iclâ olunmasını tahrîr ve istid'a ve ber-vechi meşrûh nefy u iclâsı bâbında emr-i şerifim sudûrunu hâlâ Şeyhü'l-islâm ve Müftiyi'l-enâm olan a'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-füdelâi'l-müteverri'în Mevlânâ Müftizâde Ahmed edâmellâhu ta'âlâ fezâilehu işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince çavuş mubâşeretiyile vech-i meşrûh üzre nefy u iclâ olunmak fermânım olmağın imdi sen ki Kayseriye Nâibi mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin mevlânâyı müşârün ileyhın işâretleri mûcebince merkûm Kürd Ali'yi ta'yîn olunan çavuş mûmâ ileyh'e terfik ve vatan-ı asliyesi olan Harburut'a nefy u iclâyâ mubâderet ve sen ki Harburut kadısı mevlânâ mûma ileyhsin vusûlunda 49

merkûmı vatan-ı asliyesinde menfiyyen meks ve ikâmet etdirüb bilâ emr-i şerif itlâk ve mahalli âhara firârına erâet ve ruhsatdan hazer ve mücânebet ve vusûlını Dersa'âdetime i'lâm ve enhâya müsâra'at eylemek bâbında fermân-ı 'âli-şânım sâdır olmuştur Buyurdum ki Divân-ı Hümâyûnum çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş zîde kadruhu hükm-i şerifimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibili'l-ittibâ' ve lâzimi'l imtisâlimin mazmûnı itâ'atmakrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız.

Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Be-Makâm-ı Kostantıniyye el-Mahrûse

Belge No:17/22

TUĞRA VE ELKAB

Medîne-i Kayseriyye'de es-Seyyid Sa'adullah Ağa binâ eylediği medresenin vazife-i mu'ayyene ile mevkûfât(?) şart-ı vâkıf müderrisi olan es-Seyyid Ali Efendi Harburutî el-asl olub Cebel Kozan ve Afşar ve Ekrâd eşkiyâsı tebdil-i câme ile medreseye idhâl ve kendüye a'vân ve'l-ensâr ittihâz eyleyip derûn-ı beldede fesâd-ı şekâvete mübâderet ve şerâze nizâm-ı beldeyi muhtel ve terk i ta'lîm ve tedsis idüb ancak kendünün müfsidetine mûmâşât içün müsellaah ve alât-ı harble leyl u nehâr derûn-ı şehrde geşt u güzâr ettirip 'ibâdu'l-laha ilkâ-i şerr u mazarr itmeğin müderrislik-i mezkûr mezbûr Seyyid Ali'nin ref'inden cümlenin üstâdı dersi'âm ve şâyeste-i râfet ve merhâmet olan erbâb-ı istihkakdan Akşehirli Hâfız el-Hâc Osman Efendi kesîrû'l-'iyâl ve medâr-ı ma'âşda bir yerden bir nesnesi olmayub bî-nevâl olmağla tevcih buyurulmağın 'ulemâ ve sulehâ ve ehl-i 'ırz ahâleden cemm-i gafîr ve

cem'-i kesir sikât-ı sahîheti'l-kelîmât müslimîn haber
virmeleriyle medrese-i mezbûr mezkûr Seyyid Ali'nin
ref'inden merkûm Hâfız el-Hâc Osman Efendi'ye tevcih ve
yedine berât-ı 'âli-şân ihsân buyurulmak ricâsına
Kayseriyye nâibi Fevzi zâde es-Seyyid Mehmed Şeref Efendi
'arz itmekle ber müceb-i 'arz tevcih buyurulmak üzre
faziletlü semâhatlü Şeyhü'l-islâm mevlânâ Müfti zâde Ahmed
Efendi hazretleri işâret itmeleriyle işâreti mücebince
tevcih olunmak .

Tahrîren ff'l-yevmi's-samin-i 'aşer min
Cemâziye'l-âhir li-sene 201

Kad vasala ff 5 B. sene 201

Belge

No:17/23

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Kayseriyye
ve Ankara kazâları nâibleri -zide 'ilmuhuma- tevkî'-i
reff'-i Humâyûn vâsıl olıcak ma'lûm qla ki sen ki
Kayseriyye nâibi mevlânâ-yı mûmâ ileyh Fevzi zâde es-Seyyid
Mehmed Şeref- zide 'ilmehusın- der 'Aliyyeme vârid olan bir
kat'a i'lâmında medîne-i Kayseriyye'de sâkin bi'l-cümle
'ulemâ ve sulehâ ve şehr kethüdâsı ve eşrâf ve vucûh-ı
ahâli meclis-i şer'e varub Ankara kazâsında Sarı Abdullah
dimekle 'arif kimesne onbeş seneden berü Kayseriyye'de
ikâmet ve ber-takrîb ber-vechi medresenin tedrisi kendüye
cihât ittihâziyle Cebel Kozan ve Kürd ve Afşar ve Göçebe
tâifesinden gürûh-ı eşkiyâ ve kutta'-i tarîk makûlelerini
tebdîl-i câme ile muhtefî olmak daiyyesinde olan erâzil ve
eşhâsı medreselere idhâl ve istishâb ve derûnunda mezkûr
fesâdâtı icrâ ve fasl-ı de'âvi müzevvereleriyle irtikâb-ı
rüşvet ve tenfiz-i evâmîr-i 'aliyyeme mâni' ve icrâ-yı
ahkâm-ı şer'iyeye müzâhim ve ahkâm ve zâbitân cebr ve
kerhle mu'amele ve günâ gün atâlete-i lisân ve şenâ'ate
ibtidâr ve ihtilâl-i nizâm-ı memlekete cesâret itmekle
merkûmun şer ve mazarratı üzerlerinden ref'-i def' olunmak

içün vatan-ı asliyesi olan Ankara'ya nefyi u iclâ olunmasın tahrir ve istid'â ve ber-vechi meşrûh nefy ve iclâsı bâbında emr-i şerifim sudûrunu bi'l-fi'il Şeyhü'l-islâm ve Müftiyü'l-enâm olan a'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhîrin efdalü'l-fudela-i ve'l-müteverri'in Mevlânâ Müftizâde Ahmed edâmellâhu ta'âlâ fezâiluhu işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mubâşeretiyile vechi meşrûh üzre nefy ve iclâ olunmak fermânım olmagın imdi senki Kayseriye nâibi mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin mevlânâ'yı müşârün ileyhin işâretleri mücebince merkûm Sarı Abdullah'ı ta'yîn olunan çavuş-ı mûmâ ileyhe terfik ve vatan-ı asliyesi olan Ankara'ya nefy ve iclâyâ mubâderet ve sen ki Ankara nâibi mevlânâyı mûmâ ileyhsin vusûlunda merkûmu vatan-ı asliyesinde menfiyen meks ve ikâmet ettirip bilâ emr-i şerif itlâk ve mahall-ı âhare tecâvüzüne erâet ve ruhsaddan hazer ve mücânebet ve vusûlunu Der-i 'aliyyeme i'lâma müsâra'at eylemek bâbında fermân-ı 'ali-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki Divân-ı Hümâyûn çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân es-Seyyid Hasan Çavuş -zîde kadruhu- emr-i şerifimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibili'l-ittibâ' ve lâzımı'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız.

Tahrîren fi'l- evâsıt-ı şehri Cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-Mahrûse

Kad vasala ileynâ 5 B. sene 201

Belge No:17/24

Medine-i Kayseriye'de Kalenderhâne Mahallesi sükkânından sâhib-i hâze'l-kitâb es-Seyyid Ahmed bin es Seyyid İsmail nâm kimesne meclis-i şer'-i şerif-i enverde

ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edib hâlâ hacr-i terbiyemde olan üvey oğlum sağır es-Seyyid Ali bin Mehmed'in nafaka ve kiske behâya eşedd ihtiyâcı olmagla hîn-i bulûğunda kendu de bi-hakki'r-rucû' rucû'a kendi üzerine küll-i yevm kadr-i ma'rûf nafaka ve kiske bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde hâl minvâl-ı muharrer üzre olduğu zeyl-i vesıkada muharrerü'l-esâmî müslimîn haber vermeleriyle hâkim-i mevki' sadr-ı küttâb tûbâ leh ve hüsn-i meâb Efendi Hazretleri her külli yevm sağır mezbûr üzerine dört para nafaka ve kiske bahâ farz ve takdîr ve meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrı istidâne ve leddi'z-zafer sağır mezbûrdan rucû'a üvey babası merkûm es-Seyyid Ahmed Efendi ber-vech-i mâvaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis 'aşer min şehri-i Ramazân-ı Şerife sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdi'l-hâl:

~Mehmed bin Ahmed / Bâlâ tahrîr-i vesıka Mustafa bin Ali / Şeyh Mehmed /Seyyid Abdurrahman bin Ömer / Molla Hamza / Ali bin Mehmed ve gayrumâ şehâdetleriyle.

Belge No:18/25

TUĞRA VE ELKAB

Medîne-i Kayseriyye'nin içkal'ası kapısı hâricinde vâki' mescid-i şerîf sağır olub ashâb-ı hayratdan Can Hasanzâde es-Seyyid el-Hâc Mahmud Efendi nâm sâhibi'l-hayr mescid-i mezkûrı terfî' ve tevsî' ve bâ-izn-i Hümâyûn müceddeden minber vaz' ve câmi'i şerîfin ismini Hediye ismiyle tesmiye etmeleriyle câmi'i şerife hatîb nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmagla erbâb-ı istihkâkdan vâkıf merkûm işbu râfi' tevkî'-i refî'-'ş-şân-ı Şehriyârî mevlânâ es-Seyyid el-Hâc Mahmûd Halife her vechle lâyıq ve mahall ve müstahak olmagın hitâbet-i mezkûra yevmî iki akça vazife ile tevcîh olunub yedine müceddeden berât-ı şerîf-i 'ali-şânım verilmek bâbında nâibî mevlânâ

Fevzizâde es-Seyyid Mehmed Şeref zide 'ilmuhu 'arz etmeğin mûcebince vâki' ise tevcih ve sadaka edib bu berât-ı Hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnı verdim. Ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mevlânâ-yı merkûm es-Seyyid Mehmed Halife varub Hediye ismiyle tesmiye olunan câmi'i şerifde hatib olub hizmet-i lâzimesin mer'i ve müeddâ kıldıkdan sonra yevmi iki akça vazife ile mutasarrif olub vâkıfın hayrâtı ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda tarâf-ı âharden bir vechle dahl u ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sânî 'aşer şehri Cemâziye'l-âhir li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye

Kad vasale fî 8 B. sene 201

Belge

No:18/26

Kıdvetü'l-nüvvâbi'l-müteşerri'in Kayseriyye kazâsında nâibi's-şer' olan mevlânâ zide 'ilmehu tevki'i refi'i Hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki kazâ-ı mezkûrun içkal'ası kapısı hâricinde vâki' mescid-i şerifin cemâ'ati kesir olub câmi'i şerif olmağa her vechle muhall ve münâsib olmağa ashâb-ı hayrâtdan işbu dârende-i fermân-ı Hümâyûn Cân Hasanzâde es-Seyyid el-Hâc Mahmud Efendi nâm sâhibi'l-hayrın kendi atyeb mâliyla mescid-i mezkûru terfi' ve tevsî' ve müceddeden minber vaz' eylemek için izn-i Hümâyûn ricâsına i'lâm eylediği ecilden izn-i Hümâyûnum inzâl kılıp buyurdum ki hükm-i şerif-i vâcibili'l-ittibâ' vardıkda göresin. Mescid-i mezkûrânda hânefiyye Rıdvânullâhi ta'âlâ 'aleyhim ecma'in'in tecviz gördükleri yerde ise kendi atyeb mâliyla mescid-i mezkûrı terfi' ve tevsî' ve müceddeden minber vaz' edib berât-ı şerifimle hatib nasb u ta'yîn olundukdan sonra ikâmet-i salât-i cum'a ve 'ideyn olunub devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstereler. ol bâbda tarâf-ı âhardan bir vechle

dahl u ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kıllalar.

Tahrîren fi evâsıt-ı min şehr-i Cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantınıyye

Kad vasale fi 8 B. sene 201.

Belge No:18/27

TUĞRA VE ELKAB

iftihârü'l-havass

ve'l-mukarrebîn

mu'temedü'l mülûk ve's-selâtin muhtârü'l 'izz ve't-temkîn bi'l-fi'il Dârü's-sa'âdetim ağası olub Haremeyn-i Şerifeyn evkâfı nâzırını olan İdris Ağa dâme 'ulûvvuhu Divân-ı Hümâyûnuma 'arz-ı hâl gönderüb taht-ı nezâretinde olan evkâfdan Kayseriyye ve gayride vâki' sâbıken cizye muhâsibe-i habîsi müteveffâ-yı el-Hac Halil Efendi evkâfı şerifi mahsûlundan almak üzere yevmi beş akça vazife ile Kayseriyye'de Câmî'i Şerif'de dersi'âm olan Seyyid Ahmed fevt olmakla mahlûlundan işbu râfi'i tevkî'i reffî'i'ş-şân ı Hakanî es-Seyyid Süleyman bin Mehmed zîde 'ilmehuya tevcîh olunub yedine berât-ı şerîfim virilmek bâbında 'arz-ı hâl birle istid'â itmekle mücebince tevcîh olunmak üzere a'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirîn efdâlü'l-fudalâi'l-müteverri'in bi'l-fi'il Şeyhü'l-islâm mevlânâ Müftizâde Ahmed Edâmullah Ta'âlâ fezâilehu işâret itmekle işâreti mücebince i'lâm itmeğin hakkında mezîd 'inâyet-i Pâdişâhânem zuhûra getirüb Ağa-yı müşârün ileyhî 'arzı mücebince tevcîh idüb bin iki yüz bir senesi Cemâziye'l-evvelinin yirmi üçüncü gününde bu berât-ı Hümâyûnı verdim ve buyurdum ki es-Seyyid Süleyman bin Mehmed zîde 'ilmuhu varıp müteveffâ-yı mezbûr yerine câmî'i mezkûrda dersi'âm olub edâ-yı hizmet eyledikten sonra ta'yîn olunan yevmi beş akça vazifesin evkâf-ı mezbûr mahsulundan mütevellisi

olanlar yedinden alıp mutasarrıf ola. Şöyle bileler 'Alâmet i şerife i'timâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l- 'işrîn min Cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantıniyye el-Mahrûse

Kad vasala fi 10 B. sene 201

Belge No:19/28

Medîne-i Kayseriyye'de Bozatlî mahallesi sâkinlerinden bundan akdem vefât eden İsmail Beşe İbn Ali'nin verâseti zevce-i menkûha-ı metrûkesi Şerife Emîne bint-i es-Seyyid Hasan ile sulbî sagîr oğulları es-Seyyid Alai ve es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid İsmail ve sulbiyye sagîre kızları Şerife Fatıma ve Şerife Hadîce ve vâlidesi Aîşe bint-i Mustafa'ya münhasıra olduğu ba'de't-tahkiki's-şer'i tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber-vech-i âti tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzi' ve taksîm olundu.

Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis-i 'aşer min Recebi'l-ferd sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

	'Aded	Kıymet
Mülk menzilden hâriciyye nısf hisse		600
Bag der nahiye-i Kanlıyurd kıt'a	1	200
Erzincân derisi	1000	1000
Def'a deri	750	750
Mazu tahmînen kantar	4	800
Çit döşek	3	12
Çit yorgan	3	8
Mâi beklik	4	12
Orta cedît	1	10
Yoz kilim	1	3
Dımmî yasdık	10	25

Kilim köhne	3	8
Kebîr ve sagîr minder	4	9
Köhne kilim	2	3
Köhne çuka entari	4	5
Köhne çuka şalvar	1	1,5
Köhne çuka beş ve cebe	2	5
Kavuk ve destâe ve kuşak(1+1+1)	3	4
Don ve gömlek (2+2)	4	5
Yağmurluk ve 'aba		8
Me'kûlât		15
'Anbâr		4
Kebîr sitil	1	4
Avânî nuhâsiyye Kıyye	18	18
Kahve Takımı		3
inek re's	1	10
Merkeb re's	1	12
Debbag hânede tavla deri	450	250
Tahta sandık	1	2
Hegbe	1	2
Yağ tahmînen batman	20	6
Palas tuzu batman	2	2
Hırdavât-ı hâne		20
Def'a Çakıntı deri		12
YEKUN-I TEREKE		3760,5
Minhâ el-ihtrâcât: Resm-i 'âdi 94 Kalemîyye ve		
ücret	12 Emfîniyye	
huddâmiyye	12 Çûkadâriyye	
9 Sermuhzırân ve ihzâriyye		12
Kaydiyye		2
YEKUN-I İHRACAT		141
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese:		3619
	Meblag	Hisse
Hissetü'z-zevce	3	452

	Meblağ	Hisse
Hissetü'l-ibn	3	641
Hissetü'l-ibn	3	641
Hissetü'l-ibn	3	641
Hissetü'l-bint	1,5	320,5
Hissetü'l-bint	1,5	320,5
Hissetü'l-bint	1,5	320,5
Hissetü'l-ümm	10	603

Belge No:19/29

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Evlâdiyet-i meşrûtiyet üzre kâymakâm-ı

mütevellisi olduğum Medîne-i Uskûdar'da medfûn ceddîm el-Hâc Ahmed Paşa nâm sâhibi'l-hayrın evkâf-ı mukâta'âtından vilâyet-i Anadolu'da Kayseriye'de vâki' Tomarza ve tevâbi'i mukâta'asının işbu bin ikiyüz birinci senesi Martı ibtidâsından sene-i mezbûr Şubatı gâyetine gelince bir sene-i kâmile zabt etmek üzre tarafımızdan iltizâmına talib ve râgıb olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân 'izzetlü Mehmed Emîn Aga -zide kadruhu'ya- sene-i sâbık üzre der'uhde ve iltizâm olunub ol dahi iltizâmı kabûl etmekle bedel-i iltizâmı olan meblağ tamâmen taraf-ı vakf-ı şerif için ahz u kabz umûr-ı vakfın sarf ve istihlâkına izin verip gerek bizden ve gerek taraf-ı vakfdan zimmetini ibrâ etmekle zabtı için yedine işbu temessük verildi. Ber-minvâl-ı muharrer medîne-i mezkûrada vâki' Kurşunlu Câmi'i şerifin hademelerinin bâ-berât-ı şerif-i 'ali-şân mutasarrıf oldukları vazifelerinin ve mesârif-i mu'ayyene ve mu'tadlarının tamamen mahallinde vakt u zamâniyle ashâblarına edâ ve teslim eylemek şartıyla mütevelli-yi mûmâ ileyh dahi kabûl etmegin tevliyetim hasebiyle yedine işbu temessük verildi. Gerektir ki ber-minvâl-ı muharrer mukata'ı mezbûr işbu bin ikiyüz birinci senesine mahsûben zabt u rabt eyleyüb hâsıl olan a'sâr-ı

şer'iyye ve rusûmât-ı 'örfiyye ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ ve yava ve kul ve câriye ve kaçkun müjdegânesi ve beytü'l-mâl-ı 'âmme ve hassa ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i yaylak ve kışlak ve otlak ve icârât-ı müsahkafât ve tapû-yı zemîn ve sâir 'âidât ve hâsılât her ne ise kadîmden olageldiği vech üzre ahz u kabz u rabt u zabt eyleyip vech-i meşrûh üzre mahallinde hademe-i vakf-ı şerîfin vezâif ve mesârif-i mu'ayyene ve mu'tâdların vakt u zamâniyle ashâblarına edâ ve teslim eyleyip mukâta'a-ı mezbûrî mefrûzu'l-kalem ve maktû'u'l-kıdem min külli'l-vucûh serbestiyyet üzre zabt u rabt eyleyüb makaddem ve muahhhar temessük zuhûrunda 'amel ve i'tibâr olunmayıp işbu temessüke 'amel ve i'tibâr olunup mûmâ ileyhin serbestiyyet üzre zabt u rabtına ve mahsûlât ve rûsûmât ve sâir vâki' olan 'âidât ve tayyârâtının kânûn-ı kadîm ve olageldiği üzre ahz-u kabz ve cem' ve tahsîline gerek bizim tarafımızdan gerek taraf-ı âhardan kimesne nâni' ve müzâhim olmayıp bir vechle dahl u ta'arruz kılmayalar.

Tahrîren fi't-târîhi'l-mezbûr.

Mehmed Necîb

Kâymakâm-ı Mütevellî-i

vakf-ı mezbûr-ı hâliyyen

Belge No:20/30

Kazâ-ı Yozgad sâkinlerinden Mahbûbe bint-i Abdullah nâm Hâtûn tarafından Husûs-ı âti'z-zikrî taleb ve da'vâ ve ahz u sulh ve ibrâya vekâleti Mehmed bin Ömer Beşe ve imâm Mehmed bin Kara Veli ve Dâim oğlu Mustafa bin Ahmed ve Esîr bin Abdullah nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit ve subût vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan zevci Selim bin Abdullah meclis-i şer'î şerif-i enverde işbu sâhibü'l-kitâb fahrü's-sâdât es-Seyyid el-Hâc Mehmed Efendi ve es-Seyyid el-Hâc Kâsım Efendi ibneyn es-Seyyid Feyzullah Efendi mahzarlarında oğlu Mehmed Arif tarafından velâyete müekkile

-i mezbûre tarafından vekâlete ve kendi tarafından asâlete bi't-tav' ve'r-rızâ lâ-bi'l-kerre ve'l-vefâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden es-Seyyid Ahmed Efendi'nin babası Feyzullah Efendi'nin terekesi eşya ve zimem-i nâsda olan defterinden ve nukûd-ı mevcûdesinden mümteni'u'l-husûl zimemi hâriç olmak üzere merkûm es-Seyyid Feyzullah Efendi'nin bu âna kadar emlâkinden müteveffâ-yı sâni Seyyid Ahmed Efendi'nin icârâtından bin beşyüz altmış beş Guruşu hâsıl olub ve cem'-i terekeden ve eşyâ ve nukûd-ı mevcûdeden ve iki menzil semeninden altı sehme bir sehm müekkilem ve zevcem Mahbûbe'ye üçbin yediyüz elli Guruş ve altı sehm de bir sehm oğlum mezbûr Mehmed Arif'e kezâliken üçbin yediyüz Guruşu ki cem'an yedibin beşyüz Guruş tamamen ve kâmilen mûmâ ileyhima es-Seyyid el-Hâc Mehmed Efendi yedinden ahz u kabz ve kabûl ve sâir emlâkdan mecmû' icârâtdan müteveffâ yı merkûm es-Seyyid Ahmed Efendi'den müekkilem mezbûre Mahbûbe ile oğlum Mehmed Arif'e doksan guruş icâr iktizâ edip emlâkin cümlesinden hissesinden hisse talep eylemek emr-i asîr olduğuna binâen emlâkin derûnundan senede doksan guruş icâr hâsıl olur dükkân ve tarla ve virin deyü talep eylediğinde Mevlevî hâne kurbunda yirmi guruş icâreli ve bir bâb kasab dükkânı ve otuz guruş icâreli Nebî Efendi Çarşısında beş 'aded mağazadan hisse-i mu'ayyene ve Eski Mahkeme kurbunda on guruş icâreli bir kıt'a demirci dükkânı ve yirmibeş Guruş icâreli Ali Efendi oğlundan işterâ olunan Pervâne nâm mahalde bir kîtâ tarlayı bana mukâbelesinde verip ve ben dahi vekâleten ve velâyeten ahz u kabz u kabul bu vechle müteveffâ-yı merkûm es-Seyyid Ahmed Efendi'ye ber-mûceb-i defter-i kassâm isâbet eden hissesinden ve mümkûni'l-husûl edâ olub tahsil olan zimemden mümteni'u'l-husûl hâriç olmak üzere gerek menzil-i mezbûrdan ve gerek dekâkin ve Tarla ve sâir emlâkdan ve

defter-i kassâm mücebince sâir cüzî ve küllî kalîl ve kesîr ve hâric ve dâhil küllîsinden velâyeten ve vekâleten ve asâleten mûmâ ileyhimâ es-Seyyid el-Hâc Mehmed Efendi 'nin ve es-Seyyid el-Hâc Kâsım Efendi'nin ve hemşireleri Şerife Fâtıma ve Şerife Zübeyde'nin zimmetlerini 'âmme-i de'âvî ve mütâlebât ve kâffe-i îmân ve muhâsamâtdan ibrâ ve tamâm kâtı' intizâ' ve râfi'ü'l-hisâm ile ibrâ ve iskât istifâya hak ve kat'i 'alâka eyladım fîmâ ba'd benden ve müekkilem mezbûreden ve oglum Mehmed 'Arif'den husûs-ı merkûmalara müte'allık da'vâ ve nizâ' zuhûr ve sudûr ider ise ledi'l-hükkâmi'l-kirâm makbûle ve mesmu'a ve mu'tebere olunmayub hukûka âhâratı halâl eyledim zimmetleri ibrâ olunmuşdur didikde ahadehum âharî bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhâsından vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdîk itmeleriyle iş bu vesika-ı enika 'alâ mâ hüve'l-hakîka bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fî'l-yevmi's-sâmin min recebi'l-ferd sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Bektaşzâde
 es-Seyyid Mehmed Ağa / Fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân
 Zennecizâde es-Seyyid Ahmed Ağa / Fahrü'l-meşâyihîn Emîn
 Efendizâde es-Seyyid Mehmed Emîn Efendi / Fahrü'l-emâsil
 ve'l-akrân es-Seyyid Derviş Ağa mütesellim-i Kayseriyye /
 Fahrü's-sâdât Kafalızâde es-Seyyid Sâdık Efendi / Fahrü's-
 Sâdât Göygünzâde es-Seyyid el-Hâc Ebubekir ağa Karındaşı
 es-Seyyid el-Hâc Mustafa Efendi / Sorukluzâde Fahrü'l-
 'ulemâ Şeyh Mehmed Efendi

Belge No:20/31

Hâlâ Medîne-i Kayseriye'de Mesnednişîn-i şerî'at-ı garrâ faziletlü semâhatlu Efendi Hazretleri ve kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân Mütesellimi 'izzetlü Ağa zide

kadrehu ve mefâhiri'l-emâsil ve'l-eşbah eşrâf-ı vilâyet ve vucûh-u memleket ve bi'l-'umûm zâbitân ve ihtiyârân ve iş erleri -zîde kadruhum- inhâ olunur ki eyâlet-i Karaman'ın vülât-ı kirâm zevî'l-ihtirâmı hazarâtına senede iki taksîd ile bâ-fermân-ı 'âlf kazâlardan ta'yîn ve tahsis buyurulan imdâd-ı hazariyyeden işbu bin ikiyüz bir senesine mahsûben tarafımıza 'âid ve râci' olan taksîd-i sânf imdâd-ı hazariyyemizin vakt-ı vucûb-ı edâsı hulûl itmekle imdi imdâd-ı hazariyye-i mezkûrdan Kayseriyye sancagına isâbet eden mâl-ı hazariyye ve harc-ı bâb ve sâir icâb eden meblag ber mûceb-i pusulalar muvakkat şer'i şerif ve ta'yîn olunan mubâşir ma'rifeti ve cümlenin ittifâk ve ittihâdı ile yerli yerinden ve icâb ve iktizâ edenlerden cem' u tahsile dikkat ve tâmü'l-vezn ve hâlisi'l- 'ayâr olmak üzere kabzına me'mûre edâ birle bir an akdem teslim-i hazîne itdirilmesine ihtimâm ve gayret eylemeniz bâbında Divân-ı Karaman'dan işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr vusûlunda bermûceb-i pusula sancagınıza musâb olan ma'lûmu'l-mikdâr imdâd-ı hazariyyemizin serf'an ve 'âcilen tahsil ve teslimi husûsuna ihtimâm ve dikkat ve mûceb buyuruldu ile 'amel ve hareket ve hilâfından begâyet ihtirâz ve mücânebet eylemiyesiz.

Ff 7 N. sene 201

Kad vasala ileyna ff 19 B. sene 201

Belge No:21/31

Medîne-i Kayseriyye'de Harput mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Karabet veled-i Hokordi nâm zımmînin verâseti ogulları isayı ve Keyrük ve kızları Maryam ve Hatın ve Susan'a munhasıra olup ba'dehu mesfûre Hatın hâlike olup verâseti zevci Yagob veled-i Hokordi ve sadri oğlu Karabet ve kızları Horsima ve Maryam ve diğer Maryam nâm nasrâniyyeler meclis-i şer'i şerif-i enverde sâhibi'r-rakîm Emirze oğlu Baryam muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mevrûsumuzun babası hâlik-i evvel mezkûrun mahalle-i mezbûrede vâki' etrâfı Gökoglan ve Karabet ve Bağdaser menzilleri ve tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir sofa ve bir top hâne ve bir aşhâne ve örtme ve ahır ve kiler bir-i mâ ve sağır bağçe ve zir zemin ve havluyu müştamil bir bâb mülk menzil olup helâk oldukda vâlidemize hisse intikâl ve ba'dehu vâlidemiz dahi hâlik oldukda hissesi bizlere intikâl itmiş iken işbu mesfûr Baryam işterâ eyledim deyu zabt ider suâl olunsun dedikde gibbe's-suâl mesfûr Baryam cevâbında târih-i kitâbdan onbeş seneyi mütecâviz hâlik-i evvel mesfûr Karabet helâk oldukda menzil-i mezkûra oğlu mesfûr Keyrük onyedî seneyi mütecâviz hâlik mesfûr Hatın'ın muvâcehesinde mutasarrîf olup târih-i kitâbdan yirmi sene mukaddem mesfûre Hatın'ın muvâcehesinde mesfûr Keyrük bana ikiyüz elli kuruşa bey' ve teslim ve ben dahi işterâ ve tesellüm ve mesfûre Hatın dahi bilâ nizâ' müdde'iyûn-ı mezkûrûn muvâcehelerinde zabt u tasarruf eyleyüb mülk-i müşterâmdır deyü def'le mukâbele idicek gibbe'l-istintâk müdde'iyûn mesfûrûn Horsima ve Maryam ve diğer Maryam'ın mesfûr Maryam'ın def'i meşrûhını ikrâr ve i'tirâf itmekle husûs-ı mezkûrî da'vâya şer'en mesâğ olmayub olmayub ve murûr-i ezman mâni' olmagla mesfûrûn Horsima ve Maryam ve diğer Maryam bi-vech-i şer'i mu'ârıza ve müdâheleden men' u def' olunub mesfûr Baryam zımmiye menzil

i mahdûd-ı mezkûrı mülk müşterâsı olmak üzere kemâ
ff'l-evvel zabt u tasarruf itmek üzere tenbih birle mâ-vaka'
bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre ff'l-yevmi's-sâdis-i 'aşer min
Recebi'l ferd sene ihdâ ve mietyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mustafa bin Hacı Ahmed Ağa / Kara Hacı Ahmed'in oğlu Mehmed
/ Tatlı Beşe'nin oğlu Mustafa / Baş Küttâb Efendi'nin
Yeğeni Seyyid Ali / Koca Veli zâde Hacı Ali Efendi /
Velîyüddin Efendi zâde Şeyh Mehmed Efendi / Köse Ahmed Ağa
Kocaagazâde / Şahzâde es-Seyyid Ahmed Ağa / Bohçacızâde
Hacı Mâhir Efendi / Koca Develioğlu Hacı Ali Efendi / Hacı
Hatîb / Çukurluzâde es-Seyyid Abdülkâdir Ağa / es-Seyyid
Hameş Efendi /

Belge No:22/33

Medîne-i Kayseriyye'de Eski Bedestan
mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-
Seyyid es-Hâc Mahmud Meclis-i şer'-i şerifi enverde sâhib-
i hâze'l-kitâb karındaşı es-Seyyid Hâfız Osman mahzarında
ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip iş bu karındaşım Seyyid
Hâfız Osman ile hâl-i suğrundan berü taht-ı 'ayâlimde ve
kâr-ı kisbimiz ve ahz u i'tâmız müşterek olup bundan akdem
birbirlerimizden mufârakat murâd olunub mevcûd olan emvâl
ve eşyâ ve tereke ve nukûd ve sâir emti'âmızın muhâsebe-i
rûyet ve birbirlerimiz ile iktisâm-ı vâhidehuma âharın
zimmetimizi ibrâ eyleyüb mevcûd olan emvâldan hâric üç bin
kuruş ber-mûceb-i defter-i müfredât Talas'da ve sâir
mahallerde zimem olup kendü taksîl ve ihtifâ ve bundan
mâ'ada mâl-ı metrûkundan bir mikdâr meblağ dahi ihtifâ
itmekle hisseye isâbet iden nisf hisse-i şayı'ını talep ve
da'vâ sadvında idim lakin beynimize müsliûn muvassıt
itmekle 'ani'l inkâr da'vâ eylediğim gerek nukûd ve gerek

esyâ ve gerek zimem-i nâsda olan alacak kalil ve kesir cüzî ve küllî ve hafî ve half hisse-i şâyi'am vardır deyü da'vâ sadedinde olduğum zimem ve nukûdun küllîsinden karındaşım mezbûr es-Seyyid Hâfız Osman'ın zimmetini ibrâ-yı 'âmm kati'i'n-nizâ' râfi'i'l-hisâm ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hakk kat'ı 'alâka ve keff-i yed eyledim husûs-ı mezkûrândan karındaşım zimmetinde bir akça ve bir habbe alacağım kalmadı ve aslâ ve kat'a da'vâm yokdur. 'âmm-e-i da'vâ ve mutâlebât ve kâffe-i eymán ve muhâsematdan zimmetini beridir. Hukûk-ı âharını dahi helâl itdim eger ba'de'l-yevm benden asâleten ve vekâleten husûs-ı mezkûra müte'allık da'vâ zuhûr ve subûr ider ise ledeş'l-hükkâmi'l-kirâm mesmu'a ve mu'tebere olmasın didikde merkûm Hâfız Osman dahi mukırr mezbûrı cemf'i kelimâtından vicâhen tahkik ve şifâhen tasdik itmekle iş bu vesîka-i enika 'alâ mâ-hüve'l hakîka bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min
Recebi'l-mürecceb li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Şerbetçioğlu Seyyid Ali Çelebi / Berber
Seyyid Mustafa Çelebi. / Kunduracı Çil Mehmed / Ekmekçi Hacı
Veli / Ahmed Beşe tâbi'i Nakîb Efendi ve gayruhum.

Belge No:22/34

Dustûr-i mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-
'alem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb
mütemmimi mehhâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâibi mümehhidü
bünyâni'd-devle ve'l-ikbâl müşeyyidi erkâni's-sa'âdeti
ve'l-iclâl el-mahfûfi bi-sınûfı'avâtıfi'l-meliki'l-a'lâ
Karaman vâlisi vezîrim (.....)* Paşa edâmallahu ta'âlâ
iclâlehu ve akzâ kuzzâti'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-
muvahhidîn ma'denü'l-fâzl ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-
şeri'a ve'd-dîn vârisu 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el
muhtassu bi-mezîd 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Konya ve

Kayseriyye Kadıları -zîdet fezâiluhuma- ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l fezâili ve'l-keâm Konya ve Kayseriyye ve Niğde ve Aksaray ve Akşehir ve Kırşehir sancaklarında vâki' kazâların kadıları ve nâibleri -zîde fazluhum -ve kîdvetü'l-emâsil-i ve'l-akrân bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan defterdâr-ı şikk-ı evvelim etbâ'ından Seyyid Mehmed -zîde kadruhum- tevkî'-i refî'-i Hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki merâsim-i teyakkuz ve basirlerine ri'âyete iş bu sâl-ı hayr encâmında İsmâ'il cânibine tehyie ve i'dât olunan ser'asker takımı ve sâir ol havâli kal'âna ta'yîn olunacak cünûd-ı muvâhhidîn ve hasbe'l-iktizâ tertîb olunacak dononma yı Hümâyûnum ve mühimmât ve levâzım ı gâzâ ve cihâd külliyetlü mesârifeye muhtâc olmağla mesârif-i mezkûrenin idâresine vesile suhûlet ve medâr ve i'ânet olmak için sâbıkları misüllü memâlik-i mahrûseti'l-mesâlik-i pâdişâhânemde vâki' mâlikâne virilen bi'l-cümle mukâta'ât ı mîriyyenin mu'accelât-- mukayyidelerinde gerek Hüdâvendigâr-ı sâbık birâder ve el-ekremim merhûm ve mağfûrun leh Sultan Mustafa Han tâbe serâhunun ve gerek zamân-ı 'adâlet-i ünvan-ı mülûkânemde tevcihâtı geçüb üç sene mürûr idenlerin beher binde iktizâ iden üçer nefer cebelü bedeliyyelerinden birer neferi 'avfı ve tenzîl birle 'ale't tesâvi ikişer nefer cebelü olmak üzere yüz kuruşdan ve Hüdâvendigâr-ı sâbık merhum müşârûn ileyhın sâl-ı culûsları olan yetmiş bir târihinden mukaddem tevcihâtı vâki' olanların mu'accelât-ı mukayyide münifelerinden ve beher binde üçer neferden yüzellişer kuruşun cebelüleri tahsiline irâde-i kâtı'a-i mülûkânem ta'alluk ile darbhâne-i 'amireme teslim olunmak bâbında hatt-ı Hümâyûn-ı mevhebet-makrûnım şeref-yâfte-i sudûr olmağın Konya ve kayseriyye ve Niğde ve Aksaray ve Akşehir ve Kırşehir sancaklarında vâki' mukâta'ât ı mîriyye ashâbından 'atik ve cedid mu'accelâtlarından olmak üzere

hazine-i 'amiremde mahfûz başmuhâsebe defterlerinde mahrec derûn-ı emr-i şerîfime mashûben irsâl olunan bir kıt'a mûmzî sûret-i defter-i mantûki üzre ıktizâ eden yedibin ikiyüz seksen dokuz kuruş on beş para cebelü bedeliyyeleri ashâb-ı mâlikânededen ve kendileri mevcûd olmayanların mültezimlerinden ve zabt iden kimesnelerden 'alâ eyyü hâl u tahsîl u teslim-i darbhâne-i 'âmirem itdirilmek için 'iceleten Der-i sa'âdetime irsâl olunmak fermânım olmağın hâsseten işbu emr-i 'âlşânım ısdâr ve (...)* ile irsâl olunmuşdur. İmdi vüsûlunda sen ki vezîr müşârün ileyhsin meblağ-ı mezbûr mesârif-i Cünûd-ı İslâmiyye'ye tahsîsen müretteb olan emvâlden ber-mu'tâd edâ ve eslîmi meşrût cebelü bedeliyyesinden ve ber-vech-i meşrûh 'afv ve tenzîl ile ta'dîl olunan mebâligden olmağla kat'an te'hîr ve tevakkufa ruhsat ve cevâz göstermeksizin mûmzî sûret-i defter-i mezkûrda muharrer ashâb-ı mâlikânededen ve kendüleri mevcûd olmayanların mültezimlerinden ve zabt iden kimesnelerden 'alâ eyyü hâl itmâm ve kâmilten tahsîl ve kabzına me'mûr mubâşir-i merkûma edâ ve teslim-i darphâne-i 'âmirem olunmak için 'acâleten Der-i sa'âdetime irsâla bezl u cidd-i himmet ve rızâ-yı Hümâyunumu istihsâla sarf-ı külli miknet eylesesiz. Siz ki mevlânâ ve kuzât ve nüvvâb mûma ileyhimsiz. sizler dahi mazmûn-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket ve hilâfından begâyet tevakkî ve mubâ'adet ve sen ki mubâşir-i merkûmsun meblağ-ı mezbûrun bir sa'at mukaddem tahsiline ve getürüb Darbhâne-i 'âmireme teslimine müsâra'at eylemen bâbında fermân-ı 'âli-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle (...)* vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli's-şân vâcibi'l-ittibâ ve lâzîmi'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münfi birle 'âmil olasız. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî selh-i Cemâziye'l-Evvel sene

ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantıniyye el-Mahrûse

Kad vasale fî 3 S. sene 201

Belge No:23/35

Düstûrûn-i mükerremûn müşîrûn-i müfahhamûn
 Nizâmü 'l-'âlem müdebbiru ve umûrû'l-cumhûr bi'l-fikri's-
 Sâkıb mütemmimu mehâm el-enâm bi'r-re'yyi's-sâib mümehhid
 ve'l-bünyân ed-devle ve'l-ikbâl müşeyyedü ve'l-erkâni's-
 sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfûn bi-sunûf-ı 'avâtıfi'l-
 meliki'l-a'lâ üsküdar'dan Anadolu'nun Orta kolu yemin ve
 yesâr ile Bağdad'a varınca yol üzerinde vâki' vüzerâ-yı
 'azâm Edâmullahu ta'âlâ iclâluhum ve a'zamü'l-ümerâi'l-
 kirâm merâci' el-küberâi'l-fihâm ulû'l-kadr ve'l-ihtirâm
 ashâbü'l-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîd inâyetü'l-
 meliki'l-a'lâ mîr-i mîrân-ı kerîm- dâme ikbâluhum- ve akzâ
 kuzzâti'l-müslimin evlâ vülâti'l-muvâhhidîn me'âdinü'l-
 fezâil ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şeri'a ve'd-dîn vârisu
 'ulumi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtassûn bi-mezîd
 'inâyetü'l-meliki'l-mu'in mevâlî-i 'izâmım -zîdet
 fezâiluhum ve mefâhiri'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adinü'l-
 fezâilu ve'l-keâm kadılar ve nâibler -zîdet fezâiluhum- ve
 mefâhiri'l-emâcid ve'l-a'yân mütesellimler ve voyvodalar
 zîdet mecduhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zâbitan ve
 âir iş erleri zîde kadrehum tevkî'i refî'i-Hümâyûn vâsıl
 olıcak ma'lûm ola ki memâlik ve sibki'l-mesâlik-i
 pâdişâhânemde vâki' menâzilin 'an asl-ı vaz'î umûr-i
 mühimme müsta'celeden olan serhadât-ı mansûre ve 'asker ve
 zahâir ve mühimmâtı seferiyye ve bumuz ? (...) 'acâleten
 i'lâmı muktazî olan husûsâtın serî'an temşiyet ve tanzimine
 me'mûr-ı hademe-i devlet-i'aliyyem e sâir ulakların
 serî'i's-seyr 'azîmet ve 'avdetleriyçün olup o makûle umûr-
 i mühimme-i müsta'celeden mâ'ada kendi mesâlihleriyle eyâb
 u zehâb iden yolcu ve mültezîm ve tüccâr makûlelerine

menzil beygiri virilmemek hasebiyle memâlik-i mahrûsem
menzilleri muntazam iken biraz müddetden berü menzil
hânelere nüzûl iden ulaklar gerek mübâşir ve gerek tatar
yeddinde olan evâmir-i 'aliyyem müceblerince beygire süvâr-
olmağa 'adem-i kanâ'at birle yedlerinde olan menzil
emirlerinde tasrîh olunanlardan ziyâde beygir mütâlebe
kendi mesâlihleriyle eyâb u zehâb iden yolcu ve mültezim ve
tüccâr makûlelerini istishâb ve mühimme ile me'murlardır
kelâmiyle menzil beygirlerine irkâb ve her ulağa bir yedek
kâff iken ikişer üçer yedek ve mu'tâddan hâriç sürücü taleb
ve cebr-i ahz ve süvâr oldukların bu keyfiyet menzillerin
ihtilâl-i nizâmına bâ'is ve umûr-ı müsta'cele-i Devblet-i
'aliyyemin te'hîrine bâdî olduğu tshîh ve tahkik olunmaktan
nâşî umûr-ı mühimme-i müsta'cele için mevzû' menzil-i
mezkûrenin 'ale'd-devâm hüsn-i nizâm üzre idâre ve ru'yeti
husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluh itmekle fîmâ b'ad
menâzil-i mezkûre menzil hânelerine umûr-ı mühimme-i
müsta'cele ile âmed-i şedd idenlerin herkim olur ise olsun
yedlerinde mevcûd olan menzil ahkâmını ibrâz u nazar ve
derûn-i ahkâm-ı menzilde kaç nefer beygir mestûr ise
mikdârına göre beygiri verildikten sonra fermândan
ziyâde beygir ve mu'tâddan hâriç sürücü ve yedek mutâlebe
idenlerin rencide ve ta'addifini men' u def'e mübâderet ve
yedlerinde olan menzil ahkâmına bakılmadıkca beygir
i'tâsından mübâ'adet olunmak fermânım olmağın hâssaten işbu
emr-i celîlü'l-kadrım ısdâr ve sadr-ı a'zamım tatarlarından
kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân Osman -zîde mecdehu- ile irsâl
olunmuşdur. İmdi vusûlunda siz ki vüzerâ-yı 'izâmım ve mîr
i mîrân-ı kirâmım ve mevâli ve kuzzât ve nüvvâb ve
mütesellim ve voyvoda ve zâbitân-ı mûmâ ileyhim ve sâirleri
siz ber-vech-i muharrer menâzil-i mezkûre menzil hânelerine
umûr-ı mühimme-i müsta'cele ile murûr-ı 'ubûr iden herkim
olusa olsun yedlerinde mevcûd olan menzil ahkâmını ibrâz
ve nazar ve derûn-ı ahkâm-ı menzilde kaç nefer beygir

mestûr ve musarrah ise nefer ve mikdârına göre tuvânâ menzil beygiri verdiidikden sonra mugâyir-i emr-i 'ali-şân yedlerinde olan fermândan ziyâde beygir ve mu'tâddan hâric sürücü ve yedek mutâlebe idenleri men' u def' ve mütenebbih olmayanları ism u resimleriyle Der-i 'aliyyeme 'arz u i'lâma müsâra'ât ve yedlerinde olan menzil ahkâmına bakılmadıkca mugâyiri emr-i şerifim bir ferde beygir verilmekten mubâ'adet ve fermânım olunduğu vechile umûr-ı menazili ihtilâlden siyânet ve gereği gibi hüsn-i nizâma rabt bend birle işbu şurût-ı nizâm müstahsne olmuştur. düstûrû'l-'amel dutulmak üzere herbir kazâ mahkemesi sicillâtına sebt ve kayd ve mûcib ve muktezâsı üzere 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'ali-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-isudûr olan işbu emr-i şerif-i celîli's-şân vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimi'l-imtisâlimin mazmûn-i münfi birle 'âmil olasız. Şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kilasız.

Tahrîren ff'l-yevmi'l-hâdf-i 'aşer
min şehr-i Cemâziye'l-âhir li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantıniyye el-Mahrûse

Kad vasale ff 8 ş. sene 201

Belge No:24/36

Medîne-i Kayseriye'de Hasan Fakih mahallesi sükkânlarından sâhib-i haze'l-kitâb Ömer bin Musa nâm kimesne meclis-i şer'i şerif-i enverde Mustafa bin Hasan mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târih-i kitâbdan birbuçuk sene mukaddem Karacaviran nahiyesinde vâki' etrâfı Kürtüncü İbrahim ve yeğeni Mehmed Beşe ve Musa ve Hacı Ahmed bağları ve tarîk-i 'âmm ile mahdûd eccâr-ı müsmire ve kürumi hâvi tahminen yirmi ırgadlık bir kıt'a bağımı iş bu merkûm Mustafa'ya yüz altmış kuruşa bey' ve

teslîm edip lakin hîn-i bey'de bağ-ı mezbûrun kadîmi yolundan mürûr eylemeyüb semt-i âharından kapu açub mürûr-ı 'ubûr itmek şartıyla bey' ve bey'-i mezbûr gayr-i sahîh olmakla yeddime i'tâ olunan fetvâ-yı şerîfe mücebince işterâ ve murâd iderim suâl olunsun didikde gibbe's-suâl merkûm Mustafa vech-i meşrûh üzre şartla işterâ eyledigini ikrâr ve i'tirâf eyleyüb ve merkûm müdde'i 'Amr'ın yeddinde olan fetvâ-yı şerîfe nazar olundukda zeyd bağını 'Amr'da bey' ider oldukda zeyd 'Amr'dan ol-bağın filân tarîk hâssında mürûr-ı 'ubûr itdirmemek şartıyla bey' ve teslim eylese bey'i mezbûr sahîh olurmu cevâb-ı bâ-sevâbında olmaz deyü buyurulmağın mücebince bey'-i mezbûrun fesâdına hükm olunub bağ-ı mahdûd-ı mezkûrı merkûm Mustaf müdâhele itmeyüb müdde'î mezbûr Ömer'in zabt u tasarrufuna tenbîh birle mâ-vaka' bi't-taleb ketb u tahrîr olundu.

Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-'işrîn min Şa'bâni'l- Mu'azzam li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Nalband Mehmed bin Mehmed Beşe / Kürtüncü Seyyid İbrahim Beğ / Nalband Hacı Hüseyin oğlu Emir Ahmed / Kürtüncü Mehmed Beşe'nin oğlu Mustafa / Yaylacıoğlu Kasım Beşe / Kalaycı Usta Mehmed / Guruşcuoğlu Kara Ali / Araboğlu Osman / es-Seyyid Molla Osman bin Ömer / Kürtüncü Osman Karındaşı Musa / Samurkaşoğlu Şeyh Ömer Beşe /

Belge No:24/37

Medîne-i Kayseriye'ye tâbi' Gesi nâm karye sükkânından es-Seyyid Mehmed Emin ibn İbrahim ve karındaşı es-Seyyid Hüseyin nâm kimesneler meclis-i şer'î şerîf i enverde yine medîne-i mezbûre kurâlarından Darsiyak nâm karye re'âyâlarından Ba'so es-Sefer Mort veled-i 'Ayân ve Efam veled-i Yâseb ve Simeon veled-i Simeon ve Haçır veled-i Andon ve Yasef veled-i Yivan ve Mort veled-i Ayan ve Balı

veled-i Sava mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden vâlidemiz Emîne 70 Hâtun ibnetihu (.....)* işbu mesfûrûn zimmetlerinde ahadehum âharın kefâletiyle bi't-temessük yediyüz kırk beş kuruş ve bir def'a yine müteveffiye-i mezbûrenin ve benim eşya semeninden iki pandül saat ve iki cerkafa kürk ve iki kılıç semeninden dokuzyüz doksan beş kuruş ki min haysü'l-mecmû' bin yediyüz kırk kuruş alacağımız olup vâlidemizden bizlere ırsen intikâl etmekle bi'l-verâse taleb ideriz suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl mesfûrûn cevâblarında vâlideleri müteveffiye-i mezbûre Emîne Hâtun tarafından vekâlete ve kendileri tarafından asâlete vâlidelerinin hayatında bizlerden ber-vech-i muharrer bin yediyüz kırk kuruşa da'vâ ve beynimize müslimûn-ı musallihûn tavassutuyla yüz doksan kuruşu mukâbele-i inşâ 'akd-ı sulh ve bedel i sulh mezbûrı kendileri edâ ve zimmetimizi husûs-ı merkûma müte'allik 'âmme-i da'vâdan ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ ve iskât ve istifâ yı hak ve kat'ı 'alâkâ eylediler deyu def'le mukâbele edicek gıbbe'l-istintâk ve 'akîbi'l-inkâr mesfûrûndan def'-i meşrûhlarını mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden es-Seyyid el-Hâc Ali Ağa ibn Mehmed ve es-Seyyid Ahmed bin Mehmed ve İsmail Beşe ibn Ömer nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-şer'e hâzırûn olup eseri'l-istihâd fi'l-hakîka meblag-ı mezbûr bin yediyüz kırk kuruşu müteveffiye-i mezbûre Emîne Hâtun tarafından hayatında vekâlete ve kendiler asâlete Darsiyak karyesi re'âyâlarından isimleri mestûr olan re'âyâ-yı mesfûrûndan taleb ve da'vâ ve da'vâ ve beyinlerine müslimûn-ı musallihûn vesâtıtıyla yüz doksan kuruşa inşâ-ı 'akd-ı sulh ve bizim huzûrumuzda bedel-i sulhî merkûm es-Seyyid Mehmed Emîn vekâlete ve asâlete ahz u kabz u kabûl ve husûs-ı merkûma müte'allika 'âmme-i da'vâdan mesfûrûnun zimmetlerini ibrâ-ı 'amm ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı

hakk eylemeleriyle bizler bu husûsa bu vech üzre şâhidiz ve şahâdet dahi ideriz deyu her biri edâ-yı şahâdet-i şer' eylediklerinde ba'de't- ta'dil ve't-tezkir şahâdetleri makbûle olmagın mücebince müdde'iyân-ı merkûmânın husûs-ı merkûma müte'allika re'âyâ-yı mesfûrünün müdâhale ve mu'ârıza etmemeleriyle mâ-vaka' bi't-taleb ketb olundu.Fi'l yevmi'l-hâmis 'aşer min Şa'bâni'l-Mu'azzam li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Kurâ Kethudası Osman / Yazıcısı Molla Halil Efendi ibn Süleyman Efendi / Kal'a'lı es-Seyyid İbrahim ibn İsmail / Talas'lı Ömer Beşe ibn Osman / Darsiyak Kethudası Halil bin Ömer

Belge No:25/38

Medîne-i Kayseriye'de Kebe İlyas Mahallesi sâkinlerinden Hadice ve 'Aliye bint-i el-Hâc Ali nâm Hâtunların tarafından zikr-i âti husûsı taleb-i da'vâya vekâletleri ve emîn mezbûresi bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye 'ârifân es-Seyyid Mustafa ibn Mehmed ve Ahmed bin İsmail nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit ve subût-i vekâletlerine hükm-i şer'î lâ-hakk olan es-Seyyid el-Hâc Mehmed ibn el-Hâc Mehmed ve Es'ad Bekir Beşe ibn Hacı İbrahim nâm kimesneler meclis-i şer'a hatır-ı lâzım olundukda sâhib-i hâz 'l-kitâb Esir Mehmed bin Abdullah mahzarında herbiri bi'l-vekâle üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu Esir Mehmed müvekkilelerimiz mezbûrânın mevrûsları ve babaları müteveffâ el-Hâc Ali ibn Abdurrahman'ın Moskovî el-asl mülk-i gayra mevrûsları ile hâlik ve adem olup fevt oldukda bizlere ırsle intikâl eyleyüb rık olmak üzre vaz'-ı yedd murâd eylediğimizde imtinâ' eder sûâl olunub vaz'-ı yedimize beyn olmak matlûbumuzdur dediklerinde gibbe's-sûâl merkûm Esir Mehmed

bin Abdullah cevâbında târîh-i kitâbdan sekiz sene mukaddem ağam müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Ali hâl-ı hayatında sülûs mâlından beni azâd u fekk rıkk-ı eşhâd etmekle mu'attak olduğuma binâen imtinâ' ederim deyü def'le mu'amele edicek gıbbe's-suâl el-inkâr merkûm Esîr Mehmed'den def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-ı ricâl-ı müsliminden Ahmed bin Osman ve Bağlamacı es Seyyid Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olup eseri'l-ıştihad fî'l-hakıka müteveffâ-yı merkûm el-Hac Ali bin Abdurrahman bin Abdullah hâl-ı hayâtında târîh-i kitâbdan sekiz sene mukaddem bizim huzurumuzda gulâm-ı Moskovî el-asl iş bu esîr Mehmed'i sülûs malından azad u fekk- rıkk bizleri işhâd itmekle bizler bu husûsa şâhidiz ve şahâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-yı şahâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve tezkıyye şahâdetleri makbûle olmağla müdde'iyân-ı mezbûrân Hadice ve 'Aliye'ninmerkûm esîr Mehmed'e vaz'-ı yed ve müdahaleleri def' u ref' olunub merkûm esîr Mehmed 'abd i mu'attak olmak üzre 'akd ı beyyine birle mâ-vaka' bi't-taleb ketb u tahrîr olundu.

Hurrîre fî'l-yevmi'l-'ısrîn min Recebi'l-Mürecceb sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Bakkal el-Hâc Ömer oğlu Muhsin / es-Seyyid Ali/ Muhzırbaşı Süleyman / Serdâr Hartırzâde Emin / Baş Tahrîr Ömer

Belge No:25/39.

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fâzıl ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's şeri'a ve'd-dîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti meliki'l-mu'in mevlânâ Kayseriyye Kadısı -zîdet fezâiluhu- ve mefâhirü'l-kuzâti ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâili ve'l-keâm Kayseriyye

sancagında vâki' kazâların kadılları -zîdet fazluhum tevkî'-refî'-i Hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm olaki Hazîne-i 'âmirem defterleri mücebince Kayseriyye sancagında vâki' kazâların üçyüz on yedi ve bir semen 'avâriz hâneleriyle senevî yirmi bir kuruş onbir akça maktû' malları olup bin ikiyüz bir senesine mahsûb olmak üzere cem' u tahsîl lâzım gelmegin(.....)* deruhde olunub yeddine mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti virmegin imdi mücebince cem' u tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkta bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edip dahi sene-i mezbûra mahsûb olmak üzere livâ-ı mezkûrda vâki' kazâların ol mikdâr 'av'arız hânelerinin beher hânesinden dörderyüz akça 'avârizlarıyla senevî ol mikdâr kuruş maktû' malları irsâl olunan mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti mücebince cem' u tahsîl ve dâhil-i Hazîne-i 'âmirem etdirilip hilâfı emr ve defter kimesneye ta'allül ve muhâlefet etdirmeyesiz. Ve bundan mâ'ada mübâşir mezbûrun cihet-i ma'aşı için herbir 'avâriz hânesinden ellişer Akça dahi aldırılıp ve 'avâriz için alınan akçanın her yüz sekiz akçasından bir esedî kuruşu tahsîl etdirilüb ve hîn-i tahsilde mîriçün alınan akçayı Hazîne-i 'âmireme alındığı vech üzere aldirtıp bundan ziyâde ve noksan Akça aldirmayasız. Kesr-i defterden ve noksan hânedan fermânımdan ziyâde mutâlebesiyle re'âyâya zulm ve ta'addî olunmaktan begâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz. Şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis-i 'aşer-i Cemâziye'l-âhir sene mieteyn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Belge No:25/40

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fâzîl ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's şerî'a ve'd-dîn vârisu 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-

muhtass bi-mezîd 'inâyeti meliki'l-mu'in mevlânâ Kayseriyye Kadısı zîdet fezâiluhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kayseriyye sancağında vâki' kazâların kadıları ve nâibleri -zîdet fazluhum-tevki'i refî'i Hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki Hazîne-i 'âmirem defterleri mûcebince Kayseriye sancağında vâki' kazâların üçyüz on yedi ve bir semen bedel i nüzl hâneleri olup bin ikiyüz bir senesine mahsûb olmak üzere cem' u tahsîl lâzım gelmeğın (... ..)* deruhde olunub yedine mühürlü ve nüşanlı mevkûfât defteri sûreti vermekle imdi mûcebince cem' u tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur. Buyurdumki hükm-i şerifimle mübâşir vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel edip dahi sene-i mezbûreye mahsûben livâ-ı mezbûrede vâki' kazâların ol mikdâr bedel-i nüzl hânesinin be her hânesinden ellişer boz Akça (... ..)* nüzül hânelerinde irsâl olunub mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti virilmekle mûcebince cem' u tahsîl ve dâhil-i Hazîne i 'âmirem itdirilüb hilâf-ı emr u defter kimesne ta'allül ve muhâlefet itdirmeyesiz ve bundan mâ'ada mübâşir merkûmun cihet-i ma'âşi için her bir bedel-i nüzül hânesinden otuz akça dahi virilüb ve hîn-i tahsîl-i bedel-i nüzl için alınan akçanın her yüz on akçasından bir esedî kuruş aldırılıb ve bedel-i nüzl için alınan akçayı Hazîne i 'âmireme alındığı vech üzere aldırılıb bundan ziyâde ve noksan alınmaya ve aldirmayasız. Kesr-i Defter hâne ve nakz-ı hânedan ve fermânımdan ziyâde mütâlebesiyle zulm ve ta'addî olmakdan gâyeti'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eyliyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılâsız.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmis-i 'aşer min Cemâziye'l-Ülâ sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantıniyye el-Mahrûse

Kad vasale fî 13 S. sene 201

Belge No:26/41

TUĞRA VE ELKAB

Medîne-i Kayseriyye mahallâtından Merkebcî mahallesinde Hisâr Önü'de vâki' Nasrullahzâde el-Hâc Mehmed nâm sâhibü'l-hayrın mektebinde yevmî dört akça vazife-i mu'ayyene ile mu'allim-i sıbyân olan Seyyid Hâfız Osman bilâ velet fevt olup yeri hâli ve hizmet-i lâzimesi mahlûl ve mu'attal olmagla yerine erbâb-ı istihkakdan iş bu râfi' tevkî'-i refî'-i's-şân-ı Hakanî eş-Şeyh Mehmed Halife her vechle lâyık ve mahal ve müstahak olmagın mu'allim-i sıbyânlık ciheti müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlundan tevcîh olunub yedine berât-ı şerîf-i 'ali-şânım virilmek bâbında istid'â-yı 'inâyet itmegin bilâ veled fevti vâki' ise tevcîh ve sadaka edip berât-ı Hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnı verdüm ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm eş-Şeyh Mehmed Halife varıp zikr olunan mektebde müteveffâ-yı mezbûrun yerine mu'allim-i sıbyân olup hizmet-i lâzimesin mer'i ve müeddâ kıldıkdan sonra yevmî dört akça vazife-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olup vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'aya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan bir vechle dahl u ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehr-i Cemâziye'l-Ülâ sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantıniyye

Kad vasale fi 17 S. sene 201

Belge No:26/42

Medîne-i Kayseriyye'de Boz Atlu mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Halil bin Ali'nin verâseti zevce i menkûhâsı Sabire bint-i Mehmed ile sulbî oğlu Mustafa ve Ali ve sulbîye kızları Ayişe ve Ümmî nâm kimesnelere münhasıra olup ba'dehu mezbûr Ali fevt olup

vâlidesi mezbûre Sâbire ile li-ebeveyn kız karındaşı mezbûre Ümmî ve li-eb er karındaşı merkûm Mustafa ve mezbûre Ayişe'ye münhasıra olup ba'dehu mezbûr Mustafa fevt olup verâseti Zevce-i menkûhası Hadîce bint-i Mustafa ile sulbî oğlu ve sulbiye kızı Ümmügülcüm nâm kimesnelere münhasıra olduktan sonra verese-i mezbûrundan mezbûre Sâbire meclis-i şer'-i şerifi enverde sâhib-i haze'l-kitâb tereke-i müteveffiyûn-ı merkûmuna vâsiyye ileyh olan merkûm Halil mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı evvel zevcem merkûm Halil'den bana ırsla intikâl eden sümn hisse hakkım ve ba'dehu fevt olan oğlum Ali'den bana mahkeme-i şer'î intikâl iden hisse-i irsiyye-i şer'iyem menzil ve hinta ve gerek eşyâ ve nukûd ve sâir ism mâl itlâk olunur terekeden bana isâbet edeni iş bu merkûm Halil külliyyen zabt eyleyip hisse-i irsiyyem zimmetinde kalmağla taleb eylerim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl merkûm Halil cevâbında târîh-i kitâbdan yirmi sene mukaddem babam müteveffâ-yı merkûm hayâtında ve benim hâl-ı sağımda zevci merkûm Halil ve gerek oğlundan intikâl iden hisse-i irsiyye-i şer'iyesini cümle terekeden mahzar-ı müsliminde ba'de'l-hesâb ifrâz ve aksâm ahadehum âhara iktizâ iden hisselerin terekelerden emlâk ve eşyâ ve nukûd bi't-terâzi ahz u kabz ve birbirlerinin zimmetlerin ibrâ-ı 'âmm ile ibrâ ve ıskât eyleyip bu minvâl üzre berü istifâ-yı hakk ve kat'ı 'alâka eyleyip sinîn-i mezbûreden berü terk-i da'vâ ve husûmet eyleyüb bu minvâl üzre birbirinden kat'ı nizâ' ve ref'-i hisâm eyledi deyü def'le mukâbele idicek gıbbe's-suâl ve 'akübü'l-inkâr merkûm Halil'in def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-ı ahrâr-ı ricâl-ı müsliminden Çilingir Mustafa ibn Mehmed ve Hacı İbrahim bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'î hâzırân olup eseri'l-ıştîhâd fi'l-hakîka târîh-i kitâbdan yirmi sene mukaddem müteveffâ-yı merkûm Mustafa hayâtında bizim huzûrumuzda müteveffâ-yı evvel

merkûm Halil ve oğlu Ali'den iş bu müdde' iye-i mezbûre Sâbire Hatun'a intikâl iden hisse-i ırsıyyelerini emlâk ve eşyâ ve nukûd ve tarla ve sâ-relerini beynlerinde hesâb ve hisselerine isâbet iden haklarını emlâk ve eşyâ ve nukûddan bi't-terâzi iktisâm ve ahz u kabz kabûl ve bi't-terâzi birbirlerinin zimmetlerini ibrâ-i 'amm ile ibrâ ve ıskât ve istifâ-yı hakk ve kat'ı 'alâka ve keff-i yed eyleyüb husûsı mezkûrelere müte'allık cem'-i mutâlebâtdan beri olup târîh-i mezkûrdan berü birbirlerindeb terk-i da'vâ ve ref'-i hisâm itmeleriyle bizler bu husûsa bu vech üzre şâhidiz ve şehâdet ideriz deyü her biri edâ ı şehâdet i şer' iyye eylediklerinde gibbe't-ta'dil ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağla mucebince mezbûre Sâbire merkûm Halile bi-vech-i şer' i mu'arazadan men' birle mâ-vaka' bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu.

Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-'iştirîn min Şa'bâni'l-muazzam sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Demirci Hasan ibn Hüseyin / Demirci Osman ibn Hüseyin /
Çilingir Halil bin Ali / Çilingir Osman bin Halil /
Muhzırbaşı Kara Süleyman

Belge No:26/43

Medîne-i Kayseriyye'de Şeyh Tâceddîn mahallesi sâkinlerinden sâhib-i haze'l kitâb es-Seyyid Mustafa ibn el-Hâc Ali nâm kimesne meclis-i şer' i şerif-i enverde Hacadır veled-i Elceci zımmı muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem pederim vefât eyleyib ben sağır olduğum tereke itdikde târîh-i kitâbdan onbir sene mukaddem babalığım Mollâ Hasan nâm kimesne pederim emlâkindan Karacavirân nahiyesinde vâki' etrâfı Emir Ahmed ve Hacılar'lı emir Hasan ve Asılmış'ın oğlu Hasan Çelebi bağları ve tarîk-i 'amm ile mahdûd eşcâr ve

kirumi hâvî tahmien otuz ırgadlık bir kıt'a bağımı vâlidem Seyyide Şerife ve babalığım Mollâ Hasan vasım değil iken fuzûlî bu ki noksân fahişi ile yüz seksen kuruşa bey' etmekle el-hâlet-i hinde bâliğ olup taleb-i da'vâya iktidârım olmağla taleb iderim suâl olunub yeddime i'tâ olunan fetvâ-yı şerifeye nazar olunub bağ-ı mahdûd-ı mezkûrî bana mülk mevrûsum olmak üzere devr u teslim olunmak matlubumdur didikde gıbbe's-suâl mesfûr Hacadır zımmî merkûm es-Seyyid Mustafa'nın sağır olup babalığının kendüye bey' eyledğin ikrâr ve i'tirâf etmekle müdde'î merkûmun yeddine i'tâ olunan fetvâ-yı erife nazar olundukda Zeyd vasfisi olduğu 'Amr ve sağırım biri arz-ı mîri kirumi mülk olan bağın semen-i mislinden noksan fahişi Bekr'e bey' ve teslim eylese hâlâ Amr olup bey'-i mezbûr (.....)* bağını tekrâr almağa hâd olurmu cevâb-ı bâ-sevâbında olur deyu buyurulmağın mûcebince 'udûl-ı ahrâr-ı ricâl-ı müsliminden şifâhen sahîhü'l-kellîm kimesnelerden noksân 'fe ahsen iştihâd olundukdan edâ Ahmed oğlu es-Seyyid Mustafa ve karındaşı es-Seyyid Ömer ve Hacı Bekir ve Hacı Süleyman nâm kimesneler meclis-i şer'de bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrî târih i kitâbdan onbir sene mukaddem işbu zımmî mesfûra bey' olundığı esnada semen-i meblağ-ı mezkûrdan yüz kuruşa ziyâdeye tahammül ve edâ-ı yedi ve iktizâ iştera bizler dahi yüz kuruş ziyâde iştera iderdik deyü herbiri 'alâ tarîk-ı şahâde haber vermeleriyle noksân fahişi ile bey' olundığı dahi sâbit ve zâhir olup (.....)* etmekle mûcebince bağ-ı mahdûd-ı mezkûrî müdde'î mezbûr es-Seyyid Mustafa mülk-i mevrûsı olmak üzere zabt u tasarruf eyleyüb mesfûr Hacadır bâğ-ı mahdûd-ı mezkûra bi'vechi's-şer'î muârıza ve müdâhaleden men' birle mâ-vaka' bi't-taleb keth ve tahrir olundu.

Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Ramazâni'l mümârek sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Cıngıllı oğlu es-Seyyid Mehmed Hilmi

/ Karındaşı es-Seyyid Ahmed / Hacı Süleyman /

Belge No:27/44

Medfne-i Kayseriye'de Hasan Beg Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Şerife Fâtıma bint-i Seyyid Ali nâm Hâtunun verâseti sadr oğlu müteveffâ Mahmud'un oğulları es-Seyyid İsmail ve es-Seyyid Mehmed ve kızları Şerife Fâtıma ve Şerife Ayişe'ye münhasıra olduğu lede'ş-şer'i'l-enver mutehakkik olduğundan sonra tereke-i müteveffâ-yı mezbûredir ki ber-vech-i âtî tahrir ve tarkim ve beyyine'l-verese bi'l-farızatı'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksim olunur.

Hurrire ff'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Ramazâni'l Mübârek sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

	'Aded	Kıymet
Kilim seccâde	1	2
Döşek	2	6
Yorgan	3	3
Yasdık	3	5
Mûmf çit	1	2
Musul çiti ve havlu (2+2)	4	1,5
Gömlek enli		2
Bez çarşaf	4	1,5
iç entârisi ve don (2+1)	3	1
Bez kürk ve ferâce		2
Makad	3	5
Sımat peşkiri ve yaşmak ve		
Bürüncek (1+1 +1)	3	1
Bohca ve peştemal (2+1)	3	1,5
Entâri ve cebe (1+1)	2	3
Penbe		0,5
Erâni-i Nuhasiyye	6	6

Müteveffiye-i mezbûrun zevci Mustafa'dan		
ber-mûceb-i defter-i kassâma intikâl iden hisse		387
Abdurrahman zimmetinde		37
Ahmed Beşe zimmetinde		55
Kara Hüseyin zimmetinde		20
Boğazliyan'lı Deli Ali		16
Kebîr altun		50
Çizmecî Ağagilde		10
Zevci müteveffâ zimmetinde mukarrer mihr-i müeccel		50
CEM'AN YEKUN		668
Minhâ el-ihracât :		
iki yüz kırk yedi guruş resmî ve resm-i kısmet ve harc-ı hüccet ve sâbit cem'an		154
Kalemiyye defter ve hüccet ve ücret ve kalemiyye mürasele ve kaydiyye		20
Muhzırbaşıyye		25
Çûkadâriyye muhzırriyye		12
Nakîb Efendiye resm ve çavuşlara hizmet		35
YEKUN- İHRACAT		246
Sahhü'l-bâki' li't-taksîm beyyine'l-verese		422
	Meblag	Hisse
Hisse-i ibnü'l-ibn	80	140
Hisse-i ibnü'l-ibn	80	140
Hisse-i bintü'l-ibn	40	70
Hisse-i bintü'l-ibn	40	70

Belge No:28/ Kayıt tamamlanmadığı için tarafımızdan numara verilmemiştir.

Şeri'at-ı şî'âr Karahisar kadısı Efendi zîde fazlehu ve fahrü'l-akrân voyvodası ağa ve sâir iş erleri -zîde kadruhum- inhâ olunur ki iş bu bin iki yüz bir senesine mahsûben tarafımıza ta'yîn ve tahsis olunan ber-mûceb-i emr-i celîli's-şân imdâd-ı hazariyyesinin Nigde mahkemesinde

Belge Mo:28/45

Vech-i Tahrîr-i hurûf budur ki

Bâ-temessük iltizâmen 'uhdemize ihâle olunan 'âdet-i agnâm mukâta'ası eyâlet-i Karaman'da nefsi Kayseriyye kazâsının 'âdet-i agnâmına iş bu bin iki yüz bir senesi Martı ibtidâsundan Şubatı gâyetine gelinceye değin bir sene kâmilen zabt u rabtı için iltizâmına tâlib ve râgıb olan iş bu darende-i temessük kıdvetü'l-emâsil Bedelcizâde 'izzetlü Seyyid Ömer Ağa -zîde kadruhuya- nefsi Kayseriyye kazâsı der'uhde ve iltizâm olunup ve ol-dahi kabûl ve iltizâm itmekle bedel-i iltizâmı olan meblag tarafımıza edâ ve tesellüm eyleyüb iş bu zabt temessükü tahrîr ve i'tâ olundu. İnşâallhu ta'âlâ mukâta'a-i mezbûr sene-i merkûma Martı ibtidâsından Şubatı gâyetine değin zabt u rabt eyleyüb gerekdir ki fukârâyı mezâlimden himâyet ve sıyânet eyleye. Ol-vechile zabta tarafımızdan ve taraf-ı âhardan kimesne ta'arruz ve müdâhale olunmaya.

Tahrîren fi 5 N. sene 1201

El-Hâc Mustafa

Hasbeyi Bi-mikdâr-ı

agnâm-ı Eyâlet-i Karaman

Belge No:28/46

Medfne-i Kayseriyye'de Oduncu mahallesi mütemekkinlerinden Marat veled-i Karabet nâm zımmî meclis-i

şer'-i şerif-i enverde zıkr-i âti bağa bişirâi's-şer'î mâlik ve mutasarrıf olan râfi'i heze es-Sefer Karagöz oğlu Magdisi Arzıman muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan âkdem helâk olan Kayınatam Hızarcı Arakil nâm zımmînin silk-i mülkkünde münselik olduğu Kızılköşk kurbünde Büyük Kedris nâhiyesinde vâki' etrâfı Hacı halil Alemdar ve Magdisi Artun ve Sekban oğlu Mehmed bağları ve tarîk-i hâss ile mahdûd eşcâr-ı müsmire ve kirumi hâvî tahmînen onaltı ırgatlık bir kıt'a bağ ve nisf kapu ve bir örtmeyi hâvî olarak târîh-i kitâbdan yirmi sene mukaddem bana yüz yirmi Guruşa bey' ve ben dahi iştirâ eyleyüb mülk-i müşterâm iken ben diyâr-ı âharda bulunub Kayınatam helâk oldukda Saber oğlu Magdisi Barşih ve hemşireleri Maryam ve Gülvat nâm nasrâniler dokuz sene mukaddem iş bu mesfûr Arzıman yüz altmış altı Guruşa bey ve tesellüm ve kabz-ı semen ve mesfûrdan da'vâ-yı Arzıman dahi iştirâ ve tesellüm ve kabûl edip benim bey'im mukaddem olmagla taleb iderim suâl olunsun didikde gibbe's-suâl mesfûr Arzıman bey'-i mukaddemi külliyyen inkâr idicek müdde'î mesdfûrdan da'vâ-yı meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l-işmihâl ve'l-imhâl ebnân-ı beyyineden izhâr-ı 'aciz eyleyüb tahlife dahi taleb olunmayub da'vâsı lafzî ve tezvîr olduğu zâhir olub müdde'î mesfûr Marat veled-i Karabet bağ-ı mahdûd-ı mezkûra bî-vech-i şer'î ve bilâ beyyine mu'ârıza ve müdâhaleden men' u ref' olunub mesfûr Arzıman millet-i kemâ fi's-sâbık mülk-i müşterâsı olmak üzre zabt u tasarrufuna tenbih birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu.

Hurrîre fî evâsıt-ı şehri-i Ramazani'l-Mübârek li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdi'l-hâl:

Muhzırbaşı Süleyman Ağa / Güvegisi İbrâhim Çelebi / Kûlahçı Emir Hüseyin oğlu Ahmed / Seyyid Halil / Berber Ali Köroğlu /

Belge No:29/47

TUĞRA VE ELKAB

Medîne-i Kayseriyye'de ashâb-ı hayrâtdan

Kemâle'd-dîn Murâd Hân tâbe serâh Hazretlerinin vakf-ı şerifinin gâllesi evlâd-ı ünâsına meşrûta olmağla ber vech-i hasbî mütevellî nasb olan Seyyid Mehmed Mevlevî zâde fevt olup yeri hâli ve hizmet-i lâzimesi mahlûl ve muattal olmağla yerine erbâb-ı istihkâkdan sulbî oğulları işbu râfi'ân tevki'-i refî'-i'ş-şân-ı şehriyârî es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Mahmud -zîde şerefuhu- seyâdetuha her vechle layı ve mahal ve müstahak olmalarıyla müteveffâ babaları mahlulundan ber vechi iştirâk tevcih olunup yedlerine berât-ı şerif-i 'âli-şânım verilmek bâbında yedlerinde olan müteveffâ babaları berâtı mücebince 'inâyet talep etmeleriyle vâki' ise ber vech-i muharrer merkûmâna sadaka edip bu berât-ı hümâyûn sa'âdet-makrunu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûmân varıp zikr olunan vakf-ı şerifin müteveffâ babaları yerine ber- vech-i hasbî mütevellîsi olup hizmet-i lâzimelerini mer'î ve müeddi kıldıkdan sonra ber-vech-i hasbî mutasarrıflar olup, vakfın ruha ve devâm-ı ömr ve devletimçün du'aya müdâvemet göstereler. Ol bâbda taraf-ı âhardan bir vechle dahl u ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. Alâmet-i şerife i'timâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-'işrîn-i şehri-
Şa'bâni'l- mu'azzam. li-seneti ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasale fi 18 N. 1201

Kostantıniyye el-Mahrûse

Belge No:29/48

Medîne-i Kayseriyye'de Kalenderhâne

mahallesi sâkinelerinden Şerife Hadîce bint-i es-Seyyid Ahmed tarafından zikr-i âtî husûmeti ikrâr ve 'itâ sıhhate veklâleti zât-ı mezbûresi ma'rifet-i şer'iyye ile fârikân es-Seyyid Mustafa ibn İbrâhim ve Mehmed ibn

Memiş nâm kimesnelerin şahâdetleri ile sâbit ve subût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan zevci es-Seyyid Mustafa ibn Mustafa meclis-i şer'-i hatır lâzimi't-tevkîrde müekkile mezbûrenin li-ebeveyn karındaşları işbu sâhibânî'l kitâb es Seyyid Mustafa ve es-Seyyid Ömer ebnâ-i merkûm es-Seyyid Ahmed mahzarlarında vekâleten bi't-tav'i's sâf ikrâr ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müekkilem mezbûrenin babası merkûm es-Seyyid Ahmed ve vâlidesi Şerife hatun fevt olduklarında cemî'i terekelerinden emlâk ve 'akârât ve eşyâ ve nukûd ve sâir ism-i mâl ıtlâk olunan terekeden müekkilem mezbûrun hisse-i irsiyyesi mukâbelesinde bâ-defter bir mikdâr tereke bundan akdem ahz ve ibrâ rû'yet olunub lâkin mevrûsumuzun terekeleri ve vâfir olub müekkilemin hissesine dahi tereke isâbet eyleyüb me'hur-i mezâkil kalîl ve sulhumuz sulh-i fâside olmağla tekrâr hisse-i irsiyyesini taleb-i da'vâ ve bunlar dahi ibrâ olduk deyu def'le mukâbele ve bu vechile beynimizde nizâ' vukû' bulmağla beynimize müslimûn-ı musallihûn tavassut etmekle mukaddem ahz olunan eşyadan mâ'ada bu def'a dahi 'an nakd altmış Gurus ahz u kabz eyleyüb mevrûsumuz müyeveffâ-yı mezbûrânın emlâk ve eşya ve menzîl ve nukûd ve sâir ism-i mâl ıtlâk olunan tezekiyesi kalîl ve kesîr ve hafî ve celî ve cüzî ve küllî cümlenin mukâbelesinde ahz u kabûl ve 'alâ tarîki't-ticârî karındaşları merkûmân es-Seyyid Mustafa ve es-Seyyid Ömer'in zimmetlerini husûsi müberrât-ı mezkûreye müte'allik 'âmme-i de'âvî ve mutâlebât ve kâffe-i 'imân ve muhâsemâtdan zimmetlerini ibrâ-yı 'âmm ile ibrâ ve ıskât ve kâtı'ı'n-nizâ' ve râfî'i'l-hisâm ile kat'i 'alâka ve keff-i yedd eyleyüb gerek pederi mezbûr es-Seyyid Ahmed'in ve gerek vâlidesi mezbûre Şerife Hâtun'un terekelerinden mezbûrân zimmetlerinde bir akça ve bir habbe alacağı kalmayub cemî'i mütâlebâtdan zimmetleri bizden aslâ ve kat'an da'vâmız yokdur. Eger ba'de'l-yevm bizim tarafumuzdan vekâleten ve asâleten da'vâ ve mutâlebe zuhûr

ve sudûr ider ise led'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve mu'tebere olmayub ve bedî didikde ahadehum âharı cemf'i 85 kelimâtlarında vicâhen tahkik ve şifâhen tasdik itmeleriyle işbu vesika-i esbaka 'alâ mâ-huve'l-hakika bi't-taleb ketb ve tahrir olundu.

Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-'ısrın min şehr-i Ramazâni'l-Mübârek sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Es-seyyid Hamza Aga Hacı Abdullahzâde /
Nevbetci Balızâde / es-Seyyid Mehmed Emin / Küçük Beşe
Himmet /Tartarzâde es-Seyyid Mehmed Emin Aga /

Belge No:29/49

'Umdeti'l-emâcid ve'l-a'yân halâ livâ-i Kayseriyye mütesellimi es-Seyyid Derviş Aga gıbbe's-selâmânın olunur ki, Ca'fer Beg mahallesinde Hırsız İsmail kimesnenin hakkında mahallesi ve civâr mahallâtı ahâlisinden kırk elli nefer kimesneler ehl-i 'ırzın menzilini açub vakt-ı vâfir mallarını sırka ve etlâf eylediği mukaddimlerde muvâcehesinde ısbât ve emniyet ve râhatları meslûb ve beldeden ihrâcını iltimâs itmeleriyle merâsla tahrir olundu. Gerekdir ki mezbûr Hırsız İsmail kazâ-i âhara nakl ve 'ibâdullahı şerr u mazarratından sâlim eylesiniz.

Bâ-selâm fi 8 N. sene 201

Belge No:30/50

Medîne-i Kayseriye'de Ca'fer Beg mahallesi sâkinlerinden İsmail bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'i şerif-i enverde işbu râfi'i'l-kitâb Molla Yakub Efendi ve Ömer Beşe ve Ali Efendi mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i mezbûrede vâki' ledi'l-ahâli ma'lûmu'l-hudûd ve'l-cirân bir bâb menzili fuzûlî zabt itmeleriyle taleb iderim sûâl olunsun didikde gıbbe's-suâl

merkûmün cevâblarında menzil-i mezkûrda asla 'alâkası olmayub babası işbu merkûm Ali'nin kendi mülki olmakla târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem kendi hüsn-i rızâsıyla işbu Ömer Beşe'ye kırk beş Guruşa bey' ve teslîm ve ahz-ı semen ve oğlu işbu mezbûr İsmail dahi meclis-i bey'de hazır ve mucîz ve râzî olub lâkin da'vâsı tezvîrât ve keyfiyatı suâl ve tahkîke muhtâcdır deyu def'le mukâbele edicek gıbbe'l-istintâk ve 'akîbi'l-inkâr merkûmündan def'-i meşrûhalarına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-ı ahrâr ı ricâl-i müsliminden es-Seyyid Ali Beşe ibn es-Seyyid Hüseyin ve İbrahim bin Ali ve Mehmed bin Mehmed ve Melik Gâzî oğlu es-Seyyid Mehmed Çelebi ve Hacı Mehmed bin Bektaş ve Mehmed bin İbrahim ve es-Seyyid Mûsa bin Mûsa, ve Ahmed bin İbrahim ve İbrahim bin Ali ve İmâm Hâfız Mehmed Efendi ve Bekir bin Osman ve Ömer Beşe ve Ali bin İbrahim ve Mehmed bin Abdullah nâm kimesneler huzûr-ı şer'a li-ecli's-şahâde hâzırûn olub istintâk olundukda ve fi'l-hakîka işbu müdde'î mezbûrun menzil-i mezkûrda 'alâkası olmayub babası Ali'nin mülki olmağla bir sene mukaddem işbu Ömer Beşe'ye kırk beş Guruşa bey' ve ahz u semen ve işbu mezbûr müdde'î İsmail dahi meclis-i bey'de hâzır ve mucîz ve râzî olub lâkin merkûm İsmail hayız makûlesinden ve sârik tâifesinden olub tarz-ı tavrından bir kimesne râzî olmayub leylek ve nehâren dâimâ ehl-i 'ırzin kapılarını ve menzilleri küşâd ve kat'î vâfir emvâllerini sırkat ve itlâf ve hatta niceleri bizim muvâcehelerimizde emvâl-ı meşrûhaların zâhire ihrâc ve yeddinde ahz eyleyüb külliyyen emniyet meslûb ve beldemizden ihrâc ve tarâf-ı bey'de muhtâc olduğu 'indimizde zâhir ve ma'lûmumuz olmağla bizler bu husûsa bi-vech üzre şâhidiz ve şahâdet dahi ideriz. Deyu edâ-yı şahâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dil ve't-tezkiyye şahâdetleri makbûle olmağın mücebince menzil-i mezkûr için merkûmuna mu'ârizadan men' u def' olunub ve

fimâ ba'd beldede durmayub zâbiti ma'rifetiyle beldeden ihrâc ve kazâ-ı âhara nakl olunmak üzere tenbîh birle mâ vaka' bi't-taleb ketb u tahrîr olundu.

Hurrire ff'l-yevmi'l-'âşir min Şevvâli'l-Mükerrem sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

incesu'lu Topal Hacı Osman / Oturakcı Osman bin Hacı Mehmed / Lökoglu Hacı Mehmed bin İsmail / El-Hâc Süleyman'ın şeriki es-Seyyid Şeyh İbrahim / Berber Hacı İbrahim / Serdâr Bekir Ağa / Odabaşı Hacı Mükrimîn /

Belge No:30/51

Kıdvetü'l-kuzâti'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Mevlânâ Bozok Kadısı zîde fazluhum ve iftihârü'l emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîdi 'inâyetü'l-meliki'd-dâim Dergâh-i mu'allâm kapıcubaşılardan Bozok sancagı mutasarrıfı Cebbârzâde Mîr Süleyman -dâme mecduhu -tevkî'-i refî'-i Hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki Erzurum ve Diyarbekir ve Sivas ve Kayseriyye taraflarına me'mûr olan ulaklar doğru mahall-ı me'mûrelerine gitmeyüb tarîk-i caddeyi terk ve Bozok Sancagı karyelerine uğrayub fukarâ-yı ra'ıyyeti tekdîr ve ez'âc iderek bârgîrlere suvâr ve ekser hayvânât telef olub livâ-ı mezbûre dâhilinde menzîl hâne ve menzîl beygîrleri olmadıgına binâen fukarânın halleri diğer gün olmağla fimâ ba'd ol havâliye me'mûriyeti gerekmeyen ulaklar cadde-i tarîk ile doğru gitmeleri bâbında bir kat'a emr-i 'ali-şânım ısdâr ve fukarânın ed'ıye-i mahsûsalarına ragbet olunması niyâzında oldukları sen ki kapıcubaşı mûmâ ileyhsin bu def'a Der-i sa'âdetime tahrîr ve inhâ ve Bozok kadısının i'lâmını irsâl eylemişsin Hazîne i 'âmirem defterlerine mürâca'at olundukda umûr-ı mühimme-i müsta'cele ile Rum ili ve Anadolu câniblerine me'mûr mübâşirîn ve ulaklar cadde-i tarîk ile menzilden menzîl

beygire suvâr ve savb-ı me'mûrlarına 'azimet da'vât eyleyüb bir menzilin beygiri âhar menzile tecâvuz ve emrâr itdirilmemek ve câdde-i tarıkden hâric kasaba kurâlara nüzûl ve beygir mütâlebesiyle fukarâ-yı ahâliyi ta'addi ve rencide olunmamak şurûtundan idügi mevkûfâtdan derkenâr ve fi'l-hakika Bozok tarafından cânib-i mîreden mu'ayyen menzil olmadığı tahkik olunmagla şurûtu mûcebince emr-i şerif sudûrunu iftihârü'l-ümerâyi'l-ekâbir müstecmi' cemî'ü'l-me'âlî ve mefâhir el-muhtass bi-mezîd 'inâyetü'l-meliki'l-kâdir bi'l-fi'il Başdefterdârım Ahmed Nazif -dâme 'uluvvuhu telhis etmekle telhisi mûcebince 'amel olunmak fermânım olmagın işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. imdi vusûlunda ber-mûceb-i şurût 'amel ve hareket birle fukarâ-yı ahâli ve ra'iiyeti bu makûle mezâlim ve ta'addiyâddan vikâye ve siyânet eyliyesiz. Ve sen ki kadı mûmâ ileyhsin sen dahi mûceb-i emr-i şerif ile 'amel ve hareket eylemek bâbında fermân-ı 'ali-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerifimle (.....)* vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîli's-şân vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimi'l-ımtisâlin mazmûn-ı münifi üzre 'âmil olasız. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılasız.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdi-i 'aşer min Ramazân sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantıniyye el-Mahrûse

Kad vasale ileynâ fi 11 L. sene 201

Belge No:31/52

Medîne-i Kayseriye'de Karakeçi mahallesi mütemekkinlerinden Marnus veledet Abraham zımmî tarafından zikr-i âti husûsî taleb-i da'vâya vekîl-i sâbiti'l-vekâlesi zevci 'Angel veled-i Karabet nâm zımmî meclis-i şer'i şerif-i enverde kayınları Ba'isyan es-Sefer Tavit ve

Karabet veled-i mesfûr Abraham muvâcehelerinde üzerlerine bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müvekkilim mesfûr Avraham'ın medîne-i mezbûrada Köyyakan mahallesinde vâki' ma'lûmu'l hudûd ve'l-cifrân bir bâb buyût ı 'adideyi müştemîl mülk menzili olub helâk oldukda müvekkilem mesfûre Marnos'a isâbet eden hisse i irsiyye-i şer'iyeye ve derûnunda mevcûd eşyâdan kezâlik hisse-i irsiyye-i şer'iyyesini vermeyib fuzûlf zabt etmeleriyle bi'l-vekâle taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mesfûrân Tavet ve Karabet zımmîler cevâblarında menzîl-i mahdûd-ı mezkûru ikrâr ve eşyâyı merkûmeyi dahi kezâlik ikrâr lâkin babam hâlik mesfûr Abraham'ın Ugurluoğlu Karabet Keşiş'e üçyüz otuz Guruşa bâ-temessük deyni olmağla târih-i kitâbdan ve helâkından sekiz sene mukaddem üçyüz Guruşa ve derûnunda mevcûd malûmu'l-mikdâr işyâyı otuz Guruşa semen-i bedel üçyüz otuz Guruşa bey' ve teslim ve ol dahi iştirâ ve tesellüm b'ade bizlere menzîl-i mezkûr ve eşyâyı mersûme müdâhaleden men' u def' olunub mesfûrân Tavet ve Karabet'in mülk-i müşterâları olmak üzre zabt u tasarruflarına tenbih birle mâ-vaka' bi't taleb ketb olundu.

Hurrîre fi'l-yevmi's-sâmin min Şevvâli'l-Mükerrem li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hâc Yakub Efendi / Ve oğlu Hâfız es-Seyyid Mehmed Efendi / Sarı Veli Beşe / Çoban Bektaş / Tûtf dilli Agob / Babacı Agob / Filik oğlu Daniel / Pabuçcı Artin Zımmî /

Belge No:31/53

Medîne-i Kayseriye'de Bahcıvan mahallesi sâkinlerinde işbu sâhibi'l-kitâb Molla Osman bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Mehmed bin Mehmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip

bundan akdem vefât eden karındaşım Karaoğlan demekle 'arif Mehmed ibn el-merkûm Mustafa târih-i kitâbdan on üç gün mukaddem hâl-ı hayâtında ve kemâl-ı 'akl-ı sıhhatinde yediyüz Guruş 'ale'l-'ayn vasiyyet edip nakdine ve evlâd-ı sugârının tesviye-i umûr ve emvâl-i mevrusların zabt u hıfza biz vası nasb u ihtiyâr ve zevcesi Şerife Fatıma bint -i es-Seyyid Osman'ı nâzır nasb u ta'yîn ve musırren 'ale'l -siyâne fevt olmağla bi'l-vesâye işbu merkûm Mehmed zimmetinde cihet-i karzdan iki guruş alacağı olmağla bi'l vesâye taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl meblağ-ı mezkûr iki Guruş deyni olduğunu ikrâr lakin vech i muharrer üzre vası muhtâr olduğu ma'lûmum değil-dir deyü inkâr etmekle müdde'î mezbûruna da'vâ-yı meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-ı ahrâr-ı ricâl-ı müsliminden Köşker es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Mustafa ve es-Seyyid Halil Çelebi ibn İbrâhim Beşe nâm kimesneler meclis-i şer' li-ecli's-şahade hâzırân olub eseri'l-istişhâd fi'l-hakıka müteveffâ-yı merkûm Mehmed hâl-ı hayâtında târih-i kitâbdan yirmibeş gün mukaddem zevcesi Şerife Fâtıma'yı vasiyye nasb u ihtiyâr ve karındaşı işbu Mollâ Osman'ı nâzır nasb eyleyüb ba'dehu bu vasiyyetden rucû' oniki gün sonra Ramazan-ı şerifin leyle-i kadrinde hâl-i hayâtından ve kemâl-ı 'akl u sıhhatinde işbu karındaşı merkûm Osman'ı vası ihtiyâr eyleyüb sülûs mâlından yediyüz Guruş ikrâr ve beşyüz Guruş bedel-i sahh ve yüz Guruşunu kendi mezâristanı divârını bağçe olunmak ve altmış Guruşunu tecviz ve tekvin vecibe-i aliyye ve kırk Guruşunu dört câmi'î şerife ta'yîn eyleyüb tenfizine evlâd-ı sugârının tesviye-i umûr ve emvâl i mevrûsını zabt u hıfza merkûm Molla Osmanı vası ve zevcesi mezbûre Fâtıma'yı nasb u ihtiyâr ve musırren kemâli'l-isâle fevt olmağla bizlerin ma'lûmumuz olub bizler bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şahâdet dahi

ideriz deyü her biri edâ-yı şahâdet-i şer'iyeye
eylediklerinde gıbbe't-ta'dil ve't-tezkiyye şahâdetleri
makbûle olunmanın mücebince merkûm Mollâ Osman vasî muhtâr
ve zevcesi mezbûre Şerife Fâtıma'nın nezâretleri ba'del bi-
hükm meblağ-ı mezkûr iki Gurus vasî mezbûre teslim merkûm
Mehmed'e tenbih birle mâ-vaka' bi't-taleb ketb u tahrir
olundu.

Hurrire ff'l-yevmi'l-'âşir min Şevvâli'l-
Mükerrem sene ihdâ ve ömieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mercimekoğlu el-Hâc İbrâhim / Dokumacı el
Hâc Abdurrahman / İmâm Seyyid Mehmed Efendi
/ Ali İhsan oğlu / Muhzırbaşı Kara Süleyman

Belge No:32/54

Medine-i Kayseriyye'de Bağçevan mahallesi
sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Karaoğlan
dimekle 'arif Mehmed bin Mustafa nâm kimesne verâseti zevce
i menkûhâ-i metrûkesi Şerife Fâtıma bint-i Seyyid Osman ile
sulbî sağır oğlu es-Seyyid Mehmed ve sulbiye kefire kızı
Fâtıma'ya münhasıra olduğu ledi's-şer'i'l-enver mütehakkık
oldukdan sonra tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-
i âti tahrir ve terkîn ve beyne'l-verese bi'l-farızâti's-
şer'iyeye tevzi' ve taksim olunur.

Hurrire ff'l-yevmi'l-'âşir min Şevvâli'l-
mükerrem li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

'Aded Kıymet

Nısf menzil der mahalle-i mezbûr	200
Diger bir ahur ve bir oda	150
Nısf bağ der Çukurkuyu	100
Zimem-i nâsda alacak ve sâir mâl-i şirket bâ- defter-i müfredât ve bâ-temessük	8500

Beledî çit yasdık	6	9
Dımı yasdık	2	4
Yorgan	3	9
İskemli Yorganı	1	4
Yan minderi	2	8
Döşek	1	3,5
Çit minder	3	3
Çıbık		1
Kilim müsta'mel	9	36
Halı seccâde	1	4
Halı yan	2	12
Kilim yan	1	2
Harâr	4	1
Kebîr ve sagîr hegbe	2	1
Hurcî Keçe	3	2
Trablus kuşağı	1	15
Köhne beş	1	10
Köhne çuka cübbe	1	3
Bez entâri	1	3
Köhne Şalvar	1	1
Köhne Harbe	1	1
Köhne dastar	3	4
Koyun kürkü kavak		1,5
Babuc		1
Nuhâs mangal	1	6
'ilmiye aba	1	1,5
Köhne entâri	1	1
Kahve ibrikları	11	5
Tas ve maşraba	5	2
Pilav lengârisi	1	3
Sitil	2	11
kapı kilidi	2	1
Sım akdî	1	40

Çarşaf	1	5
Hamam kilimi	1	2
Sofra beşkiri	1	8
Penbe feteçesi	15	11
Şâl-ı Tosya nısf top		1,5
Harâr çift	3	3
Me'kûlât		35
Evâni-i nuhâsiyye batman	14	84
Kıymet Pirinc batman	2	3
Hırdavât-ı hâne		10
YEKUN-I TEREKE		9322
Minhâ el-ihrâcât: Mâ-vecebe aleyhi ve sâire		
'ale't-tenfiz-i vasiyyet		700
Resm-i 'âdî		232
Eminiyye sıdakaa		3,5
Kalemiyye ücret		24
Çukadâriyye		34
ihzâriyye		24
Sahhü'l bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		8274
Hissetü'z-zevce		1034,5
Hissetü'l-ibn		4826,5
Hissetü'l-bint		2413,5

Belge No: 32/55

Talas mütemekkinlerinden hâlik olan Kökaser veled-i Ohan'ın verâseti zevcesi Turfenze veldet Karabet ve sulbî kebîr kızları Marya ve Teyek ve Haton ve Menâk ve Mazana ve li-ebeveyn er karındaşı Dede ve kız karındaşları Maryâm ve ve Zerrine'ye inhisâr olan tereke-i hâlik-i mesfûr ber-vech-âti tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l farizâti's-şer' iyye tevzî' ve taksîm ve mesfûr Dede hissesi olan eşyâyı tahrîr olduğu vech üzre ahz u kabz etmeleriyle bi-vech-i meşrûh olundu.

Fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer Şevvâl sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

	'Aded	Kıymet
Kemer mahallesinde mülk tarla bağ		500
Der mahle-i Şaşkınlık		450
Bagçe der kurb-i tarla		100
Sağır yoncalık		100
Turâbi oğlu Molla imam zimmetinde tarla		1060
Karındaşı Efendi zimmetinde		900
dört hisseden eder		300
Der furust-ı kalamar		180
Telli beledi yasdık	12	20
Seccâde		
Halı		6
Def'a yan kilim	1	4
Yan halı	4	12
Yan şilte	1	4
Nehr hasır	1	3
Orta halı		15
Kilim	2	12
Çit yorgan	2	9
Sağır minder	5	4
Döşek şiltesi		3
Ayna		4,5
Yorgan şiltesi		5
Avânf nuhâsiyye kıyye	60	60
Anbâr		25
Sergi		10
Küp ve hırdâvât		50
YEKUN-I TEREKE		4040,5.
Deyn li'z-zevceti'l-mesfûre		550
Mukaddem-i hâlike sâir mahallere verilen deyn		444
Resm-i 'âdi		100
Sâir mesârif		100

YEKUN (İHRACAT).....		1194
Sahhü'l-bâki li't-taksîm beyne'l-verese		2746
	Meblag	Hisse
Hisseti'z-zevceti'l-mezbûre	90	355
Hisseti'l-bint	45	379
Hisseti'l-bint	45	379
Hisseti'l-bint	45	379
Hisseti'l-bint	45	379
Hisseti'l-bint	45	379
Hisseti'l-ümm	60	296
Hisseti'l-uht	30	148
Hisseti'l-uht	30	148

Belge No:33/56

Husûs-ı âti'z-zikr mahallinde ketb u tahrîr ve fi'il-i hasmî bâbında savb-ı şer'-i şerîfi enverde me'zûnen ırsâl olanlar mevlânâ Şerifüddin Ahmed Efendi medîne-i Kayseriyye'ye tâbi' Talas nâm karyeye varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn mahzarlarında 'akd-ı meclîs-i şer'-i kavîm eyledikde karye-i mezbûr mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kökaser veled-i Ohan'ın verâseti zevcesi Turfenze veledit Karabet ile sulbiye kebîre kızları Maryam ve Teyek ve Hatın ve Menak ve Mazana ve li-ebeveyn er karındaşı Dede ve kız karındaşları Marya ve Zerrine'ye inhisârı ba'de't-tahkîki's şer'î verese-i mesfûrundan zevce-i mesfûre Turfenze meclîs-i ma'kûd-ı mezkûrda mesfûrân Dede ve Maryam muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip zevcim hâlik mesfûr zimmetinde pederim mesfûr Karabet'den bana intikâl eden ikibin yüzelli Gurus hisse-i ırsiyye-işer'iyemi cebren ahz u kabz edip hâlik olmazdan iki sene mukaddem bana deyni olan deyn-i mezbûr ikibin yüzelli Gurusdan bin altıyüz Gurus mukâbelesinde karye-i mezbûrede olan ile'l-helâk

derûnunda mütemekkin olduğumuz etrâf-ı erba'adan bir taraf-ı mesfûr Dede ve bir tarafı Heci Serkiz menzilleri ve iki tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd iki bâb fevkâni ve iki bâb tahtani menzili muhtevî mahalleti't-tevâbi' ve'l-livâhık ve havluyu müstemil bir bâb menzil bir ahur icâb-ı kavî-i 'âli şurût-ı mu'ayyeneden hâne ma'a bâb zimem-i şer'î ile bin altıyüz Guruşa bana bey' ve teslim ve ben dahi iştirâ ve kabûl ve deyn-i mezkûrdan binaltıyüz Gurus naks ve mahsûb ve ben dahi naks u kabûl ve bâkiye beşyüzelli Gurus bana deyni olduğunu mukirr ve mu'terif olarak hâlik olunca işbu mesfûrân Dede ve Maryam defter-i kassâma idhâl iderüz deyü müdâhaleden hâli olmalarına TAM OLARAK OKUNAMADI.....

Belge No:34/57

TUĞRA VE ELKAB

Medîne-i Kayseriyye'de Kebe İlyâs

mahallesinde vâki' Topal el-Hâc Ali nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği mescid-i şerîfde müezzin ve mu'allim hânesinde mu'allim-i sıbyân olan erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi' tevki'i refî'i's-şân-ı Hakânî Hâfız İbrahim Halife her vechile lâıyk ve muhall-ı müstahak ve müddet-i vâfireden berü vazife-i mu'ayyene ile mu'allim hânesinde mu'allim-i sıbyân ve mü'ezzin olub edâ-yı hizmetinde bî-kusûr ve cümlelerin muhtârı olub lakin yedinde berât olmayub bî-berât olmakla vazife-i mezbûresiyle tevcîh olunub yedine müceddeden berât-ı şerîf-i 'ali-şânım virilmek ricâsına Kayseriyye nâibi Mevlâna es-Seyyid Fevzizâde Mehmed Şerîf zide 'ilmehu 'arz etmegin vâki' ise tevcîh ve sadaka edip bu berât-ı Hümâyunı verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm Hafız İbrahim Halife varıp zikr olunan mu'allim hânedeki mu'allim-i sıbyân ve mescid-i şerîfde mü'ezzin olub hizmet-i lâzimelerin mer'î ve müeddâ kıldıkdan sonra vazife-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olub

vâkîfın hayrâtı ve devâm-ı 'ömr ve devletiçün du'âya müdâvemet göstere . Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılalar.

Tahrîren ff'l-yevmi'l-hâdf ve'l-'işrfn min şehri Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantıniyye

Kad vasale ileyne ff 20 Şevvâl sene 201

Belge No:34/58

Medîne-i Kayseriyye'de Hisarönü mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlike olan Horsa veledet Bogos'un sadr-ı sağır oğlu Karabet'in tesviye-i umûruna kibelî'ş-şer'den emîn ve mustakim vâsî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sağır mesfûrun li-Ümm ceddesi sahibetü haze's-sefer Kerdehi veledi't-Manas nâm zımmiyenin beynlerinde istikâmeti zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi kimesneler haber virmeleriyle hâkim-i mevki' sadr-ı kitâb tûbâ leh ve hüsn-i meâb Efendi hazretleri dahi sağır mesfûr Karabet'in tesviye-i umûruna ve mâl-ı mevrûsunu zabt-ı hıfza mesfûre Kerdehi'yi vâsî nasb u ta'yîn eyledikde ol dahi ber-minvâl-ı muharrer kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren ff'l-yevmi's-sâni 'aşer min Şevvâli'l-Mükerrem li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Kâtib es-Seyyid Kâsım Efendi / Ahmed Efendi
Muhzırbaşı Kara Süleyman / Emir Ağa'nın kaynı Mustafa Ağa /
Kazaz Kethuda'nın oğlu Agob / Babuccu'nun oğlu Terzu Barsıh
/ Göncioğlu Yaseb / Yaylaoğlu Keykorik / David'in oğlu
Barsıh/

Belge No: 35/59

Medîne-i Kayseriye'de İslim Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden es-Seyyid Mehmed ibn es-Seyyid el-Hâc İbrahim'in sulbî sağır oğlu es-Seyyid Mehmed'in tesviye-i umûr ve emvâl-ı mevrûsunu zabt u hıfza bir emîn ve müstakîm vasfı nasbı lâzım ve mühim olmağla sağır mezbûrun vâlidese sâhibete hâze'l-kitâb 'Ayşe bint-i Mehmed emânet ile ma'rûfe ve istikâmet ile mevsûfa ve vesâyet-i mezkûre 'uhdesinden gelmeğe kemâl-ı kudreti zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn haber vermeleriyle hâkim-i mevki' sadr-ı kitâb tûbâ leh ve hüsn-i meâb Efendi Hazretleri sağır mezbûr es-Seyyid Mehmed'in tesviye-i umûr ve emvâl-ı mevrûsunu zabt u hıfza mezbûre 'Ayşe'yi vasiyye ve mezbûre 'Ayşe'nin karındaşı Mahmud Çelebi'yi nâzır nasb u ta'yîn buyurduklarında anlar dahi ber-minvâl-ı muharrer kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeleriyle mâ-vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren ff'l-yevmi's-sânî ve'l-'ısrîn min Şevvâl li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Yâvizâde es-Seyyid el-Hâc Ali Ağa / Güççük el-Hâc Ömer Ağa / Emir Ağa'nın Kaynı es-Seyyid Mustafa Ağa / Mekteb Hocası Mustafa Efendi / Hacı Mustafa bin Ahmed

Belge No: 35/60

Mesnednişîn-i şerî'at-ı garrâ Kayseriye kadısı fazîletlü Efendi -zîde fazluhu- ve me'zûnen bi'l-iftâ semâhatlu diyânetlü efendi -zîde 'ilmuhu- ve a'yân-ı vilâyet ve zâbitân ve vucûh-i belde iş erleri ve söz sâhibleri enhâ olunur ki işbu an hoceste-i âsarda 'avâtîf-ı 'aliyye-i husrevâne ve 'avârif-i behiyye-i hazrat-i cihândârândan 'uhde-i 'âcizâne Kayseriye sancağı ber-vech-i arpalık tevcih-i 'inâyet ve ihsân buyurulub mi-meşiyetillâhi ta'âlâ olduğumuz mahalde işbu mâh-ı Şevvâl-i

Şerifin yirmi birinci yevm 'ahd-ı hareket ve nusrat olunub inşaallahu ta'âlâ kendimiz ol tarafa vusûla karîn oluncayadek hıfz-ı harâset-i memleket ve zabt-ı rabt sekene i vilâyet olur tarafımızdan bir mütesellim nasb u ta'yîn olmak lâzım ve lâbud olmağla medfne-i mezkûr sükkânından kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân es-Seyyid Derviş Ağa -zîde mecduhu-tarafımızdan livâ-ı mezkûra mütesellim nasb u ta'yîn olunmağla ağa-yı mûmâ ileyhi üzerlerinize mütesellim ve zâbit bilüb umûr-ı mütesellimliği tarafından rü'yet ve tarafımıza ta'yîn ve tahsis olunan irâd-ı mu'ayyene ve tayyârât cüzî ve küllî herne ki vâki' ve zâhir olunmuş ve olur ise mûmâ ileyh zabt ider olub ve sen ki mütesellim mûmâ ileyhsin me'mûr olduğun minvâl üzre kendimiz vusûla karîn oluncayadek umûr-ı mütesellimliğe ber-vech-i gayurâne ta'yîn ve zabt u rabt u memleket ve hıfz u hırâset-ı sekene i ra'iiyyet husûsa ve tarafımıza 'âid ve tahsis olan irâd-ı mu'ayyene ve sâirleri zabt u rabt olunması bâbında tarafımızdan işbu buyuruldu tahrîr ve Başçukadârımız Hacı Mustafa Ağa ile irsâl olunmuşdur ki mennihi ta'âlâ vusûlunda ber minvâl-ı meşrûh 'amel ve mûceb buyuruldu ile hareket eyleyesiz deyü.

İMZA

Fî 21 L. sene 201

Kad vasale fî 23 L. 201

Belge No: 35/61

İşbu bin ikiyüz bir senesi Şevvâl-ı Şerif evâhîrinde livâ-ı Kayseriyye'ye ber-vechi arpalık sâye-i endâz-ı iclâl buyurulan el-Hâc Ali Paşa Hazretleri'nin dâire-i devletlerine üç nefer temellük ta'yînât defteridir ki ber-vechi âti beyân olunur.

Hurrire fî târîhi'l-mezbûr.

Nân-ı 'azîz kıyye	600
Lahm-ı ganem kıyye	180
Pirinc kıyye	180
Rugan-ı sâde kıyye	60
Gasel kıyye	30
Şem'i ragan kıyye	18
Dakik hâsıl	30
Tuz kıyye	30
Baharât mikdâr-ı kifâye biber Kifâyet mikdâri sebzevât Şa'ar keyl	90
Saman yük	90
Yük-i merkeb hatab kifâyet-i mikdâr	
Kahve kıyye	9

Belge No:36/62

Hâlâ Kayseriye'de mesnednişin-i şerî'at-ı garrâ fazîletlü semâhatlu efendi -zîde fazluhu- ve kıdveti'l emâsil ve'l-akrân mütesellimi 'izzetlü ağa ve zâbitân ve sâir iş erleri zîde kadrehum inhâ olunurki muktezâyı temşiyet-i ezeliye ve müteâl-ı irâde-i lem yezeliyye ile iş bu sâl-ı meymenet iştîmâl Şevvâl-ı mükerremîn dördüncü gününde 'avâtıf-ı 'aliyye-i mülûkâne ve 'avârıf-ı behiyye-i cih+andâriden Eyâlet-i Erzurum ser 'askerliği ile 'uhde-i vezirânemize ihâle ve inâyet ve ihsân buyurulmakdan nâşi..... tevfiik-i sâhib-i hayrât-ı Rabbi'l-izzet ile mâh-ı mezbûrun onyedinci yevmî hâmisinde medîne-i Konya'dan nahdât ve hareketimiz muhakkak olup râh-ı rastımız livâ-ı mezkûru iktifâ etmekle dairemiz halkına rûz-merre iktizâ eden ma'rifet-i şerr' ve cümle ittifâkıyla hâzır ve âmâde ettirilmesi husûsuyla mezîd-i cidd ve musara'at eylemeniz bâbında tarafımızdan işbu tahrirat tahrîr olundu. ve..... irsâl vech-i

meşrûh üzre amel ve hareket edesiñ deyü.

Fi 17 Şevvâl sene 1201.

Kad vasale selh-i Şevvâl sene 1201.

Belge No:37/63

Akzâ kuzati'l-müslimin evlâ vülâti'l-muvahhidin ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u 'alami's-şeri'a ve'd-din vârisu 'ulûmi'l-enbiya ve'l-mürselin el-muhtass bimezîd 'inayetü'l-meliki'l-mu'in mevlana Kayseriyye kadısı zidet fezâiluhu tevki'i reffi'i Humâyûn vâsil olucak ma'lum ola ki Seyyid Mehmed zide kadrehu Divan-ı Humâyûnuma 'arz-ı hâl edip Kayseriyye'de vâki' Hüseyin Beg vakfının yevmî sekiz akça vazife ile mütevellisi olan Arslan Mustafa 'Ali ve yevmî üç akça ile zaviye şeyhi Yahyâ ve Bilâl bilâ veled fevt olmalarıyla ciheteyn-i mezkûreteyn yüz seneden mütecâviz mahlûl olmağın mahlûllerinden kendüye tevcih olunmak ricasına bundan akdem istid'â-yı 'inâyet eyledikde aklâm-ı Humâyûnuma havale ve ciheteyn-i mezbûreteyn 'atik ve 'atik defterlerde bilâ tarih merkûmların üzerlerinde kaldığı Anadolu muhasebesinden derkenar olunup bilâ sahib ve ahara berat virilmediği Harameyn muhasebesinden ve aklâm-ı saireden cevabları tahrir ve mücebince bilâ sahib mahlûlden kendüye tevcih olunup maliyeden yedine verilen berat-ı 'alışânım mücebince mahallinde zabt-ı murâd eyledikte Kayseriyye'de Kılıç Mahallseinde vâki' Hüseyin Beg câmi'i şerifi vakfı mütevellisi Arslan oğlu 'Osman zuhur ve şerrine sülûk ve Kayseriyye'de Yozgat nâm karyeden olan hisse-i malikâne-i vakf-ı mezbûru zabta kana'at etmeyüb Gesi karyesi olan diger Hüseyin Beg zaviyesi vakfı karyesinin malikânesine tasallut ve gadr-ı küllî sevdasında olduğunu bildirip ba'd-ez-in defter hâne-i 'amirem kuyûdatı mücebince kendü tarafından zabt itdirilüp merkûm Arslan oğlu 'Osman'ın ol-vechle vâki' olan müdahalesinin men'i babında emr-i şerîfim sudûrını istid'â-yı 'inânyet eylediği ecilden Hazine-i 'amire defterlerine müraca'at olundukda Kayseriyye'de vâki' Hüseyin Beg vakfının yevmî sekiz akça vazife ile mütevellisi olan Arslan Mustafa 'Ali ve üç akça ile zaviye şeyhi olan mevlânâ Yahyâ ve Bilâl bilâ veldet

fevt olmalarıyla ciheteyn-i mezkûreteyn yüz seneden mütecaviz mahlûl olmağın mahlûllerinden kendüye tevcih olunmasını mukaddimen istid'â eyledikde ciheteyn-i mezkûretteyn 'atik ve 'atik defterlerde bilâ tarih merkûmunun üzerlerinde kalmağla bilâ sahib kaldığı vâki' ise şartıyla binikiyüz senesi zi'l-ka'desinin beşinci günü tarihinden merkûm Seyyid Mehmed'e tevcih olunduğu Anadolu muhasebesinden ve Kuramaz nahiyesine tâbi' neferat ve mahallât ve zemin ile karye-i Gesi malikâne-i mülk ve vakfdar defter-i 'atik mülk-i Zeyne'l-'Abidîn ol Hisse-i Hüseyin Beg satun alup Kayseriyye'de zaviyesine vakf itmiş bakînin nisf sehmi mülk-i 'Abdü'l-vâhid ve nisf sehmi mülk i Veled ibn Hoca Beg ve 'Abdü'l-vâhid haliya mezkûr Abdülvâhid fevt olup hissesi 'Abdürrahim ve Emir ve 'Abdü'l'aziz ve Koca Beg oğulları ile Hâtun ve Şehriban ve Fatıma nâm kızlarına müntakil olup ve veledi fevt olup hissesi Cihan ve Ummî ve Emine ve Selime ve Mustafa ve Hatun ve Şehzade kızlarına müntakil olup mutasarrıflardır hasıl Divanî tahtında hams gallât ve nisf 'öşr-ı kovan ve nisf 'öşr-ı emrûd yekûn ma' gayre oniki bin akça ve tahtında malikâne ve öşr-i gallât ve nisf 'öşr-ı kovan ve nisf 'öşr-ı emrûd yekûn ma' gayre sekizbin dörtyüz doksan yazular ile Divan timarı olmak üzre defter-i mufassalda muharrerdir ve Sahra nahiyesine tâbi' bilâ re'aya karye-i Yorgat malikânenin sülûsi vakf müderrise 'inayet ve darü'ş-şifa ve sülûsi vakf-ı terbiye-i nesl-i Hatun ve sülûs vakf-ı câmi'i Kılıç der Kayseriyye Hüseyin Beg vakf itmiştir. Divanî ve 'örfiyye tımar hâsıl-ı Divanî kendi ve resm-i çift nisf 'öşr-i bostan ve sebzevât yekûn ma' gayre ikibin beşyüz ve tahtında malikâne ve belende kendim ve nisf 'öşr-i bostan ve sebzevât yekûn ma' gayre ikibin sekizyüz altmışiki ve hisse-i vakf-ı medrese dokuzyüz elli dört akça ve hisse-i vakf-ı terbiye dahi ol mikdar ve hisse-i vakf-ı

câmi'i Kılıç dahi ol mikdar akça yazular ile defter-i mufassalda ol dahi başka tahrir olunmuşdur. Bu takdirce ber muktezâ-yı defter-i mufassal-i Sultanî karye-i Gesi'nin malikânesine tahrir ve tahsis kılınan a'şârdan Zeyne'l-'Abidîn mülk olan hisse-i evvel 'öşri Kayseriyye'de Hüseyin Beg zaviyesi vakfıçün ve sâninin nisf sehmine isabet iden 'öşri mülk-i 'Abdülvâhid evladlarıçün ve nisf sehmine isabet iden 'öşr dahi mülk-i Veled ibn Hoca evladlarıçün ve divanisine tahrir ve tahsis kılınan 'öşrü ile tamamen rusûmatı dahi tımar mu tasarrıfları içün ve karye-i Yorgat'ın malikânesine tahrir ve tahsis kılınan a'şârdan sülûsi vakf müderrisine 'inâyet ve Dârü's-şifâ için ve sülûs vakf-ı terbiye-i nesl-i Hatun için ve sülûs vakf-ı câmi'i Kılıç der Kayseriyye için ve Divanisine tahrir ve tahsis kılınan 'öşri ile tamamen rusûmatı dahi tımar mutasarrıflarıçün başka başka zabt-ı tasarruf olunmak muvâfık-ı defter-i mufassal-ı Sultanî idüğini iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il defter emini Süleyman Raşid-dâme mecduhu- 'arz etmekle , imdi 'arz mücebince 'amel olunmak bâbında ferman-ı 'alışânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzre 'amel edip dahi ber muktezâ-yı defter i mufassal-ı Sultanî karye-i Gesinin malikânesine tahrir ve tahsis kılınan a'şârdan Zeyn'l-'Abidîn mülk olan hisse-i evvel 'öşri Kayseriyye' de Hüseyin Beg zaviyesi vakfıçün ve sâninin nisf sehmine isabet iden 'öşri mülk-i 'Abdülvâhid evladlarıçün ve nisf sehmine isabet iden 'öşri dahi Veled ibn-Hoca evladlarıçün ve Divanisine tahrir ve tahsis kılınan 'öşri ile tamamen rusûmatı dahi tımar mutasarrıflarıçün ve karye-i Yorgat malikânesine tahrir ve tahsis kılınan a'şârdan sülûsi vakıf müderrisine 'inâyet ve dârü's-şifa için ve sülûs vakf-ı terbiye-i nesl-i Hatun için ve sülûs vakf-ı câmi'i Kılıç der Kayseriyye için ve Divanisine tahrir ve tahsis kılınan 'öşri ve tamamen rusûmatı dahi

mutasarrıflarıçün ve başka başka zabt ve tasarruf olunmak muvafık ve defter-i mufassal-ı Sultani idüğini Emin mûmâileyh i'lâm etmekle mûmâileyhin i'lâmına binâ ve şerfyafte-i sudûr olan iş bu emr-i 'â-lişânımın mazmûn-ı münifi üzre 'amel ve hareket olunup hilaf-ı defter-i Hakani ve mugâyir-i emr-i 'âlişân bir birlerinin hisselerine 'aid olan a'sâr ve rusûmatına müdahale ve ta'arruz itdirmeyesin.Şöyle bilesin.'Alâmet-i şerife i'timad kılasız.

Tahriren fi'l-yevmi'r-rabi' - 'aşer min şa'ban li-seneti ihdâ ve mieteyn ve elf.

Be-Makâm-ı Kostantaniyye
el-Mahrûse

Kad vasele fi 3 N. sene 201

Belge No: 38/64

Medine-i Kayseriyye'ye tâbi' Germür karyesi sükkânından iken bundan akdem vefat iden el-Hac 'Osman Ağa ibn ()* nin veraseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bint-i Mustafa ile sulbî kebir ogulları 'Ali Ağa ve Hızır Ağa ve İsmâ'il Ağa ve İbrâhim ve Mustafa Ağa ve 'Osman Ağa ve sagir oğlu Mehmed,kebire kızları A'îşe ve Fatma ve Nefise ve sagire kızı Halime'ye münhasire olduğu ba'de't-tahkiki's-şer'i tereke-i müteveffa-yı merkûmdur ki ber vech-i âti tahrir ve bey-ne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzi' ve taksim olundu.Tahriren Fi'l-yevmi'r-rabi' zî'l-ka'de sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

'Aded Kıymet

Mülk menzil der karye-i mezbûr	2500
Def'a mülk menzil	1000

Def'a menzil karye		1000
Def'a menzil		800
Def'a menzil		1200
Def'a menzil semeni		1000
Def'a oda ve ahur		500
Berberhâne ve fırın ve iki 'aded dükkân ve mağaza		1000
Kebir yoncalık		500
Viran bağçelar der karye	3	150
Cedid anbar	1	50
Def'a anbar	1	20
Def'a nısf menzil der meşe		150
Zegerek dibek	100	600
Buğday mud	25	250
Mercimek mud	3	30
Nohud mud	10	100
Manda gönü	20	150
Elecehri (batman)	36	50
Bakla mud	2	20
Inek gönü	20	45
Demir (batman)	30	30
Nuhas (batman)	40	200
Kilim	30	150
Halı	3	35
Zeli	2	15
Binde havlu		100
Köhne yasdık	40	80
Sedir minderi	9	50
Minder	20	50
Döşek	10	55
Yorgan	20	100
inek (re's)	2	25
At (re's)	2	100
Kılıç	2	20

Tüfenk	7	50
Raht	1	25
Piştov	1	3
Eyer	2	6
Sandık	2	4
Haleb esbabı Bor esbabı		1000
Hırdavat-ı hâne		500
Mümkünü'l- husûl ve mümteni'ü'l-husûl zimem		14112
YEKON -I TEREKE		28035
Vasiyyet		2000
Nikâh-ı zevceti-l mezbûre		300
Resm-i âdf		700
Harc-ı hüccet		300
Eminiyye hidâmiyye ve sair mesârif		150
Sahhü'l-bâki li't-taksim beyne'l-verese ...		26385
	Meblag	Kıymet
Hissetü'z-zevce	29	3298
Hissetü'l-ibn	24	2565
Hissetü'l-ibn	24	2565
Hissetü'l-ibnn	24	2565
Hissetü'l-ibn	24	2565
Hissetü'l-ibn	24	2565
Hissetü'l-ibn	24	2565
Hissetü'l-bint	12	1282,5
Hissetü'l-bint	12	1282,5
Hissetü'l-bint	12	1282,5
Hissetü'l-bint	12	1282,5
Kesr Akça		9

Belge No:39/65

Akzâ kuzati'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u a'lami's şeri'a ve'd-din vârisu 'ulûmi'l-enbiya ve'l-mürselîn

el-muhtass bimezîd 'inayeti'l-meliki'l-mu'in mevlana
 Kayseriyye Kadısı zîdet fezâilehu ve kıdveti'l-kuzati ve'l-
 hükkâm ma'deni'l-fâzî ve'l-keîâm kadıları zîde fazlehum
 tevkî'i refî'i Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, Mehmed
 Sadık nâm kimesnenin Divân-ı Humâyûnıma takdim eylediği 'arz
 ı hâl ı mefhûmunda Kayseriyye Sancagında vâki' iştirâk-i
 malikâne 'uhdesinde olan zaviye-i Melik Eretna nâm diger
 Köşk ve eşkûn ve tevâbi'-i mukâta'ası mefrûzi'l-kalem ve
 maktû'i'l-kadem min külli'l-vucûh serbest olup serbesiyyet
 üzre zabt ve rabtına vâki' olan mahsûlat ve rusûmatının ve
 neferât kadîm ve olageldiği üzre ahz u kabzına taraf-ı
 ahardan müdâhele olunmak icâb etmez iken ba'zı kisân
 mugâyir-i şurût mukâta'â-ı mezbûrun zabtına mûmâna'at bir
 le vâridâtının kesr-i noksân tertibine bâ'is ve bâdî
 olmalarıyla o makûlelerin ber vech-i muharrer vâki' olan
 müdâheleleri ma'rifet-i şer'le men' ü def' itdirilmek üzre
 emr-i şerîfim sudûrını istidâ'ıy 'inâyet eylediği ecilden
 hazine-i 'amiremde mahfûz Baş Muhâsebe defterlerine nazar
 olundukda mukâta'a-i mezbûrı senevî dört yük kırk bin
 dörtyüz elli akça mal ile mûmâileyhin iştirâk-i malikâne
 'uhdelerinde olduğu ve vâki' olan mahsûlat ve rusûmatın ve
 neferat-ı kadîm ve olageldiği üzre ahz ve kabz eylemek
 verilen beratları şurûtından idüğü ve malikâneye verilen
 mukâta'at ve maktû'ât ve kurâ ve mezâri' ve vüzera ve mîr-i
 mîrân ve mîr-i liva ve mütesellimler ve sair ehl-i 'örf
 ta'ifesi taraflarından bilâ ferman bir akça ve bir habbe
 talebiyle rencide ve remmide itdirilmeyüb ve ta'addileri
 men' ve def' ve mefrûzi'l-kalem ve maktû'i'l-kadem min
 külli'l-vucûh serbestiyyet üzre hayatda olduklarıncâ
 te'yiden bir berat ile malikâneye mutasarrıf olmaları
 düstûri'l-'amel tutulan malikâne şurûtından olmağla ber
 müceb şurût altmışaltı senesi evâsıt-ı şa'bânında emr-i
 şerîfim verilmiş olduğu der kenar olunmağla der kenarı ve
 şurûtı mücebince emr-i şerîfim virilmek bâbıda iftihari'l-

ümerâ ve'l-ekâbir müstecmi' ve cemi'i'l-me'âli ve'l mefâhir bi'l-fi'il Baş Defterdârım Ahmed Nazif -dâme 'ulûvvuhu- talhis etmekle , imdi talhis ve der kenarı ve şurûtı mücebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı â'lişanım sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu babda sâdır olan emrim üzre 'amel edip dahi mukâta'a-i mezbûr senevî ol mikdar mal ile mûmâileyhin malikâne 'uhdesinde olduğu ve serbestiyyet şurûtı dahi vech-i meşrûh üzre olup ber müceb şurût tarih-i mezbûrda emr-i şerifim verildiği hazine-i a'mirem defteride mukayyed olmağla mukaddem verilen emr-i şerifim ve şurût muharreren mezkûre mücebince 'amel ve hareket olunub hilâf-ı şurut ve mugâyir-i emr-i â'lişân bir ferde vaz'-ı hareket itdirmeyüb ol vechle vâki' olan müdahalelerin men' ve def' eylesesiz. Şöyle bilersiz.' Alâmet i şerife i'timad kılasız. Tahriren fi'l-yevmi'l-hâdi 'aşer ramazan sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

be-Makâm-ı Kostantiniyye
el-Mahrûse

Belge No:39/66

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'rre'ye's-sâib mümehhid-i bünyanü'd-devlet müşeyyid-i erkânî's-sa'adeti ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi-sunûf-ı 'avatıfı'l-melikü'l-'alâ Karaman valisi vezirim,(.....)* Paşa edâm Allahu te'alâ iclâluhu ve Akzâ kuzati'l-müslimin evlâ vülâti'l-muvahhidin ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u a'lami's-şeri'a ve'd-din vâris-i 'ulûmü'l-enbiya ve'l-mürselîn el-muhtass bimezîd 'inayetü'l-meliki'l-mu'in mevlana Konya kadısı -zîdet fezâiluhu- ve kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkâm ma'denü'l-fâzl ve'l-keâm mevlanâ (.....)* kadısı -zîdet fezâiluhu- tevki'-i refi'-i Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola

ki Seyyid 'Ali ve Seyyid Mehmed nâm kimesnelerin divan-ı Humâyûnuma takdim eyledikleri arzıhalleri mefhûmunda Kayseriye sancagında Vâki' ber vech-i iştirâk malikâne 'uhdelerinde olan zaviye-i Melik Eretna nâm diger köşk ve eşkün mukâta'ası mülhakatında olan eyalet-i Karaman'ın mabeyn mahsûlüne taraf-ı ahardan vechen mine'l-vucûh müdahale olunmak icâb etmez iken eyalet-i merkûme dahilinde vâki' elviyede ba'zan erbâb-ı tımar tama' hamplarından naşi ba'zan 'âyân-ı müteghallibeye istinadları hasebiyle hilâf-ı şurût-ı mukâta'a-i mezbûrun mahsûl mezbûrını fuzûli zabt edip hasılât-ı mukâta'anın kesr ve noksan tertibine ba'is olmalarıyla ba'd-ez-in o makûle erbâb-ı tımarın hilâf ı şurût-ı mukâta'a-i merkûmların hâsılât-ı kadîmesine vâki' olan müdâhelelerin men' ve def' ve rusûm-ı mezkûre her ne ise ber müceb-i şurût taraflarından zabt u rabt ve ahz u kabz itdirilmek üzere emr i şerîfim sudûrını istidâ'-yı 'inâyet eyledikleri ecilden hazine-i 'âmiremde mahfûz Baş Muhasebe defterlerine nazar olundukda mukâta'a-i mezkûm senevi dört yük kırkbin dört yüz elli akça mal ile merkûman ile şerik-i sairelerinin ber vech malikâne 'uhdelerinde olduğu ve rusûm-ı mezkûreye mîriyye mukâta'ası emfni tarafından müdahale olduğu mukaddemen lede'l-inhâ Konya sancağı ve elviye-i sairenin beytü'l-mal-i 'âmme ve hâssa ve yava ve kaçkun ve kul ve cariyeye mezdekânesi fi'l-asl-ı Bor mukâta'ası mülhakatıdan iken ba'de yüzyirmi dört tarihinde eşkün mukâta'asına ilhak olunmakla mîriyye mukâta'asının 'alâkası olmadığı ve bu misillü mukâta'at tevâbi'inden olan maktu' taraf-ı ahardan müdahale olunmayub malikâne ishâli tarafından zabt u rabt ve kanun-ı kadîm ve ve olageldiği üzere vâki' olan mahsûlât ve rusumâtı ahz u kabz itdirilmek şurûtında idüğü ol vakitde der kenar olundukda şurûtı mücebince şer'le görülmek üzere yetmiş tarihinde başka ve ba'de doksanüç senesinde başka virilen

evâmir-i şerifeden gayri emr-i ahar viridiginin kaydı bulunmadığı der kenar olmağın der kenar mücebince emr-i şerifim virilmek bâbında iftiharü'l-ümera i ve'l-ekâbir müstecmi'-i cemi'i'l-me'âli ve'l-mefâhir bi'l-fi'il baş defterdârim Ahmed Nazif dâme 'uluvvuhu telhis etmekle imdi telhis ve der kenarı mücebince 'amel olunmak bâbında fermân ı 'âlişânım sadır olmuştur . Buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sadır olan emrim üzre 'amel edip dahi husûs-ı mezbûr için mukaddema tarih-i mezbûrıda vech-i muharrer ber müceb-i şurût emr-i şerifim virildiği hazine-i 'âmirem defterlerinde mukayyed olmakla mukaddem verilen emr i 'âlişânıma inkiyaden bu def'a şerefyafte-i sudûr olan emr i şerif-i 'âlişânımın mazmum-ı münifi üzre 'amel ve hareket olunub hilâf-ı şurût ve mugâyir-i emr-i 'âlişân bir ferde vaz' ve hareket itdirmeyesiz.şöyle bilesiz 'lâmet-i şerife f'timad kılasız.

Tahriren fi'l-yevmi's-sâmin Ramazan sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele fi 10 RA sene 201

Kostantıniyye
el-Mahrûse

Belge No:40/67

Akzâ kuzati'l-müslimin evlâ vülâti'l-muvahhidin ma'deni'l-fazl ve'l-yakin râfi'-i 'ilami's şeri'ate ve'd-din vâris-i 'ulûmi'l-enbiya ve'l-mürselni'l-muhtass bimezîd 'inayeti'l-meliki'l-mu'in mevlana Konya kadısı faziletlü zîdet fezailehu ve mefahiri'l-kuzat ve'l hükkâm me'adini'l fezail-i ve'l-keâm eyalet-i Karaman'da vâki' sair kazaların kuzat ve nüvvâbı zîdet fazilehum tevkî'i refî'i Humâyûn vâsıl olucak ma'lum ola ki, Karaman eyaleti 'avatıf-ı 'aliyye-i şahânemden sâbıka Selânik sancığı mutasarrıfı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-â'lem vezirim Mustafa Paşa edam Allahu Te'alâ

iclâlehu iş bu sene-i mübâreke şevvali'l-mükerreminin dördüncü gününden tevcih ve ihsan-ı padişahânem olup müşârünileyhin vüsûluna dek eyalet-i mezkûreye zabt u rabta kâdir bir mütesellim nasbı lâbud ve muktezi ve mîr-i mîrân ı kirâmımdan emiri'l-ümerai'l-kirâm Seyyid 'Ömer dâme ikbalehu re'aya mürur ve müstakîmi'l-etvâr idügi bedihi olmakdan nâşi müşârün ileyhın vusûluna dek mîr-i mîrân-ı mûmâileyh nasb olunmak bâbında emr-i 'âlişânım sudûrını müşârün ileyhın kapu kethüdası dergâh-ı mu'allâm kapucı başılarından iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa dâme mecdehu ba-arzihâl istid'â etmekle vech-i meşrûh üzre mütesellim nasb olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mevlanâ mûmâileyhimsiz mütesellimlik mezkûrı tarih-i merkûmdan müşârün ileyhın vusûluna dek mîr-i mîrân mûmâileyh zabt ve vâki' olan tayyarat ve a'idatı kadîmden ve olageldigi üzre ahz ve kabz itdirilüb mütesellimlik umûrını aharı dahl ve ta'arruz itdirilmemek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyafte-i sudûr iden fermân vâcibi'l-ittiba' ve lâzımı'l-ımtisâlimin mazmun-ı itâ'atmakruniyle 'âmil olup hilâfından gayeti'l gaye hazer ve mücanebet eylesesiz. Şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timad kılasız.

Tahriren fi evâil-i şevvâli'l-mükerrem. Sene ihdâ ve mieteyn ve elf. Kad vasele 11 R.A. 201

be- Makam-ı Kostantaniyye
el-Mahrûse

Mücebince vezir müşârün ileyh tarafından mütesellim nasb olunan 'Ömer Paşa hazretlerinden dahi buyuruldı sâdır olmuşdur.

Belge No:41/68

Medine-i Kayseriyye 'ye tâbi' Gesi karyesi ahalisinden sahib-i haze'l-kitâb es-Seyyid Mehmed bin nâm

kimesne meclis-i şer'-i şerif-i enverde Arslanoglu demekle 'ârif Mollâ 'Osman bin nâm kimesne mahsarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edip "Kayseriyye'de Hüseyin Beg vakfının yevmî sekiz akça vazife ile tevliyeti Arslan Mustafa oglu mahlûllarından ve yevmî üç akça vazife ile zaviye şeyhi Yahyâ ve Bilâl bilâ veldet mahlûlundan bana tevcih ve maliyeden yedime berât-ı şerif-i 'âlişân ihsan olunmagla işbu Mollâ 'Osman müddet-i medideden berü bilâ berât ve bilâ sened vakfı dahilinden olan Gesi karyesi olan benim mütevellî ve zaviyedarı olduğum karyeyi dahi fuzûli zabt üder sual olunub müdahaleden men' ve def' olunmak bi't-tevliye matlûbumdur" deyü bir kıt'a berât-ı 'âlişân ve bir kıt'a ferman ı celili's-şân ibraz ve da'vâ idicek eseri'l-istintak merkûm 'Osman Kayseriyye'de Hacı Kılıç Hüseyin Beg câmi'i şerifi vakfı mütevellisi olduğunı ve vakf-ı şerif câmi'i merkûm dahilindendir deyü zabt eyledigini ikrâr etmekle müdde-i mezbûrın yedinde olan kuyûdat-ı 'atik ve aklâm-ı der kenar olunmuş fermân-ı 'âli-şâna nazar olundukda müdde-i mezbûrın mütevellî olduğu diger Hüseyin Beg vakfı ve zaviyesi mülhakatıdan Gesi karyesi olduğu tasrîh ve Yorgat Hacı Kılıç Hüseyin Beg vakfı dahilinden olduğu tastir ve tahrir olmagla fîmâ ba'd Gesi karyesine müdahale eylememek üzere merkûm Mollâ 'Osman'a tenbih olunup olan berât-ı 'âli-şân ve emr-i celili's-şân mücebince Gesi karyesini müdde-i merkûm es-Seyyid Mehmed zabt eylemek üzere ba'de'l-tenbih mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.Fî evâil-i zi'l-ka'de.Li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-'ayân Bektaş zade es-Seyyid Mehmed Ağa / Fahrü'l-'ayân Zenneci zâde es-Seyyid Ahmed Ağa / Fahrü'l-'ayân Emir Ağa zâde es-Seyyid Mehmed Emin Efendi / Fahrü'l-'ayân Biraderi Bekir Ağa / Odabaşı Hacı Mükrimin/

Ser-muhzırân Kara Süleyman / Ahmed bin Mustafa

Belge No:41/69

iftiharü'l havass ve'l-mukarribîn

mu'temidü'l-mülük ve's-selâtin muhtarü'l-'azz ve'l-temekkin
 bi'l fi'il Dârü's-sa'adetim Ağası olup hala Haremeyn-i
 Şerifeyn evkâfı nâzırı olan Uveys Aga- dâme mecduhu-
 'uluvvuhu Divân-ı Humâyûnuma 'arz-ı hâl gönderüb taht-ı
 nezaretinde olan evkafdan Kayseriyye'de Hacı Kılıç
 mahallesinde vâki' müteveffâ Hüseyin Beg evkâf-ı şerifi
 mahsûludan almak üzere yevmî yedi buçuk akça vazife ile vakf
 ı şerif zaviyesinde nisf dersi'âm olan 'ulemâdan seyyid
 Mustafa veled-i Mehmed fevt olmağla mahlûlundan iş bu râfi'
 i tevki'-i refi'i's-şân-ı Hakani es-Seyyid 'Abdürrâhim zîde
 sulahaya tevcih olunub yedine berât-ı şerif-i 'ali-şânım
 virilmek ricasına vakf-ı mezbûr mütevellileri inhasile
 â'limi'l 'ulemâi'l-mütebahreyn efazli'l-füzelâi'l-
 müteverre'în bi'l-fi'il şeyhü'l-islâm Müfti zâde Mevlânâ
 Ahmed dâme Allahu Te'alâ fezaile işaret etmekle işaretleri
 mücebince f'lâm eylemeğın hakkında mezid-i 'inâyet-i
 pâdişahânem zuhûra getirip ağa-yı müşârün ileyhın arzı
 mücebince tevcih edip bin ikiyüz bir senesi şa'bânının
 yirmidördüncü gününden bu berât-ı Humâyûnı virdüm ve
 buyurdum ki mezbûr es-Seyyid 'Abdürrâhim zîde salahe varub
 müteveffâ-yı merkûm yerine nisf dersi'âm olup edâ-yı hizmet
 eyledikten sonra ta'yin olunan yevmî yedibuçuk akça
 vazifesin evkâf-ı mezbûr mahsûlundan mütevellisi olanlar
 yedinden alıp mutasarrıf ola.Şöyle bileler. 'alâmet-i
 şerife i'timad kılalar.

Tahriren fi'l-yevmi's-sâdis 'ışrın şa'bân
 li-sens ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantaniyye
 el-Mahrûse

Belge No:42/70

Akzâ kuzati'l-müslimin evlâ

vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u
a'lami's-şeri'a ve'd-din vârisu 'ulûmi'l-enbiya ve'l-
mürselin el-muhtass bimezîd 'inayetü'l-meliki'l-mu'in
mevlana Konya ve Kayseriyye kadıları faziletlü zîdet
'ulema ve ve mefahirü'l-kuzat ve'l hükkâm ma'denü'l-
fezailehu ve'l-keâm mevlânâ Nigde ve Bor ve Karabekâr ve
Eylüre ve Akşehir ve..... ve Konya'nın güherçile hasılı
olan kazaların kadıları -zîde fazluhum- ve güherçile
mübâya'acısı zîdet kadruhum bin ikiyüz bir senesine
mahsûben nezâret 'uhdesinde olan İstanbul baruthânesinde
hocagân-ı Divan-ı Humâyûn Süleyman zîde mecdehu
..... ve ferman olan barut-ı siyahî
güherçilesi ekser olmağla eyâlet-i Karaman'da vâki' Nigde
ve Kayseriyye ve Konya ve Kırşehir ve Akşehri veve
Kepehisar ve Eylüre (?) ve Karabekar ve Elvan ve Bor'un
kesre kasba ve kurralarında hâsıl ve mübâya'a olunub
gelmekden nâşi sene-i mezbûr güzîye(?) mahsûben
.....iktiza iden ve ikiyüz bin ve kaba kal ve hâlis
güherçileyi tamamen ve kâmilen Asitane ve Sa'adetime irsal
ve baruthâne-i '||mireye nakl ve teslim olunmak şartıyla
senki mübâya'acı mûmâileyhsin 'uhdene ihale ve tegviz(?)
olmağla bey' olunanve kabakal hâlis
güherçileyi bir an akdem ve bir sa'at mukaddem Asitane-i
Sa'adete baruthânesine nakl ve isâl olunmak için hassaten
işbu ferman-ı celili'l-kadr ısdâr ve irsâl ile irsâl
olmuşdur.İmdi vusûlunda zikr olunan güherçile maddesinin
Devlet-i 'Aliyye'nin 'azim-i umûrında umûr-ı mübâya'a-i
kemmine karışdırılıub ancak i'mâlve sen ki
kuzat ve nüvvâb mûmâileyhima sizler dahi emr-i şerîfim ile
'amel ve hareket ve umûr-ı mühimme güherçilenin bir ferde
mûmana'at ve ibtal-i şerde gâyeti'l-gâye hazer ve

..... taifelerine kat'an ruhsat virilüb hâsıl olan güherçile mübâya'acı ma'rifetiyle mübâya'a olunmak üzere eyleyesiz.Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerife f'timad kılasız.

Tahriren fi evâil-i Recebi'l-mübârek.Li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantıniyye el-Mahrûse

Belge No:42/71

Ba'is-i hurûf,

ikiyüzbir senesi Kayseriyye'de matlûb buyurulan güherçilenin vakt ve zamanile mübâya'a ve cânib-i mîri için ahz ve vakt ve zamaniyle tarafımıza isal ma'rifetimizle Asitâne-i Sa'adet baruthânesine irsâl etmek için tarafımızdan es-Seyyid Süleyman Ağa nasb ve ta'yin olunmuşdur gerekdir ki bâ emr-i 'âli vilâyet ve kifayet mikdârı oniki 'aded ve bin o maktu' iş bu ma'ada hâsıl olan güherçile fiyat mîri üzere mübâya'a ahz u kabz bir kimsne dahl ve müdshale eylemeyesiz.Ve's-selam.

Fî Gurre-i R.A. sene 1201

imza

Süleyman

Emîn-i Güherçile b.

Belge No:42/72

Medine-i Kayseriyye'de Musâ Gâzi mahallesi sükkânlarından sahibtan-ı haze'l-kitâb Şerife Fatıma ve Şerife Ummügülsüm bintâ es-Seyyid Ahmed Ağa taraflarından zikr-i âti husûsını taleb ve da'vâya vekâletleri ve ibneteyn mezbûre beyner(?) bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye 'ârifân 'Ömer bin Ahmed ve es-Seyyid İbrâhim bin 'ali Beşe nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve buyût ve dükkânına hükm-i şer'-i lâhıkk olan mezbûre Şerife Fatıma Hatunun zevci es-Seyyid 'Ömer Efendi ibn-i el-Hac Ahmed Efendi

meclis-i şer'î şerîf-i enverde es-Seyyid 'Ömer bin Mahmud Beşe mahsarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edip "medine-i mezbûreye tâbî 'Araklan nâm karye arazisinde Kuru Yeri ve Saz Yeri ve Başverdikbeg ve Çal İni ve Münifelik ve Akkaş Yeri ve Yaka Yeri nâm mevzi'lerde etrafı lede'l-ahali ma'lûm ve ta'rifden mütebenni(?) sekiz kıt'a tarla ve beş sehm 'anbar ile iki sehm müekkilelerim ve üç sehm iş bu merkûm es-Seyyid el-Hac 'Ömer'in deyübbeşimğizde müsterek mutasarrıf iken altı sene mukaddem iktisâm murâd eyleyüb Akkaş Yeri nâm tarla ile Yaka Yeri nâm tarlayı işbu Hacı 'Ömer'e iktisâm ve ifrâz ve ma'ada altı kıt'a tarla müekkilelerimin olmak üzere bi't-terâzi kabul ve seneyn-i mezbûreden berü zira'at ve haraset ider iken Kuru Yeri nâm mevzi'ide olan bir kıt'a tarla ile Baş Yeri mevzi'inde olan bir kıt'a tarlamızı fuzûli bu sene zira'at eyleyüb ve bunlardan başka karye-i 'Araklan arazisinde ve civarında vâki' Kumarlu nâm karye arazisinde onsekiz kıt'a ma'lûmü'l-hudûd ve'l-cirân ve ma'lûmü'l-keyl tahm-ı isti'âb ider tarlamız dahi müekkilelerim mezbûretanın babaları babalarının babaları kırk beş sene zabt ve tasarruf ba'de vefatı müstahak tapu olup müekkilelerim mezbûretan hakk-ı tapusuyla ba temessük li-en sahib-i arzla işbu merkûm es-Seyyid el-hac 'Ömer'in muvâcehesinde on yedi seneden berü zabt ve zira'at-ı iktiza iden â'sâr-ı şer'iyyesini sâhib-i arza eda iderler iken mezbûrın on sekiz kıt'a tarlamıza dahimüfdâhele ider sual olunup müdâheleden men' matlûbumdur" didikde gıbbe's-sual merkûm es-Seyyid el-Hac 'Ömer cevabında "hâl-i minvâl-i muharrer üzere olup sekiz kıt'a tarlayı bi't-terazi iktisâm ve ba'de iki kıt'a tarlayı fuzûli zira'at eylediğini ve sekiz kıt'a müstakil tarlalara bi'l-muvâcehe müekkilenan-ı mez-bûrân ba temessük mutasarrıf olduklarını ikrar ve i'tiraf eyleyüb müddei mezbûrın yedine 'itâ olunan fetvâ-i şerife nazar olundukda zide bir arz-ı mir-i tarlaya müstakil benimdir deyü

'Ömer'in muvacehesinde onyedî seneden mütecaviz tasarruf-ı melâk -i kebe mutasarrıf olup 'ömrü bilâ 'azer sükût itdikden sonra 'Ömer ol tarlada seneyn-i mezbûreden mukaddem şemkadar (şu kadar) hissem vardır deyü da'vâ eylese mesmû'a olur mu cevab ba-cevabında olmaz buyurulmaün mücebince ol sekiz kıt'a tarla ve mezbûr altı kıt'a tarlalara bî-vech-i şer'i mu'arızadan mazbûr es-Seyyid el-Hac 'Ömer men' ve def' olunub mezbûrân Şerife Fatıma ve Şerife Ümmügülsüm kemâ fi's-sâbık zabt ve tasarruflarına tenbih ve fuzûli zira'at eylediği iki kıt'a tarlanın acr-i mislini mezbûrâna teslim mezbûr Hacı 'Ömer'e tenbih bir le ma-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fî evâsıt-ı zi'l-ka'dei's-şerife.

Sene ihdâ ve mieteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hacı 'Abdullah oğlu es-Seyyid Mehmed Halil Halid oğlu isma'il ve Karındaşı İbrâhim

Belge No:43/73

Kıdvetü'l-kuzati'l-müteşerr'in Kayseriyye naibi mevlânâ (.....)* zîdet 'ulema tevkî'-i refî'-i Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki Kayseriyye sancığı Kuşak muhafızı olup Rum İli Beglerbegliği pâyesi olan emîri'l-Ümerai'l-kirâm Kekü(Güllü) 'Ali Paşa zâde isma'il Paşa dâmet mu'aliyeye bin ikiyüz senesi cemâzi'l-evvelinin üçüncü gününden tevcih ve ba'de yine sene-i mezbûrın Şevvâlinde kemâkân ibka ve ba'de liva-i mezbûr Bendercanı başbuğı ve düstûr-ı mükerrem müşir-i mufahham nizâmü'l-'alem vezirim İbrâhim Paşa edâm Allahu Te'alâ iclâleye bin iki yüz bir senesi Şevvalinin beşinci gününden tevcih ve Delvine (*) sancığı dahi mûmâ isma'il Paşa'ya bin ikiyüzbir senesi Şevvalnin dördüncü gününden şurût-ı kadimesi ber vech-i arpalık tevcih olunub lakin liva-i Kayseriyye hass-ı miriyyelerinin bin ikiyüz bir senesinden

tereke-i hassadan mûmâileyh Kekü 'Ali Paşa zâde isma'il Paşa'nın tevcihi tarihine düşmekle kapu kethüdası olan Hocagân-ı Divan-ı Humâyûnumdan Silahdar kâtibi kıdveti'l-emâcid ve'l-'ayân Hasan zide mecdehunin tarafından muta'ayyin-i ademisi zabt u ahz u kabz murâd eyledikde müşârün ileyh İbrâhim Paşa tarafından müdâhele ve 'azer sevdasında oldukları bildirüb sene-i mezbûre mahsûli mûmâileyh isma'il Paşa'nın tarafından ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı kanun İbrâhim Paşa tarafından dahl ve ta'aruz itdirilmeyüb men' ve def' itdidrilmek için Kapu kethüdası mûmâileyh inha Divan-ı Humâyûnımdan mahfûz tevcihat defterleri lede'l-tetebu'vech-i muharrer üzre olduğu mukayyed ve defterhâne-i 'âmirende mahfuz defter-i icmâle mürâca'at olundukda Kayseriyye sancağında Sahra nahiyesine tâbi' Gice karyesinin bin beş yüz akça Divanisi ve yine Kayseriyye nahiyesine tâbi' seksen sekiz bin ikiyüz seksen sekiz akça yazar nefsi Kayseriyye ve Malnihaye tâbi ince il karyesinin dokuzbin beşyüz akça Divanisi ve Karataş nahiyesine tâbi Çukur Kışla karyesinin dörtbin akça Divanisi bir görölüb Mîr Liva-i Kayseriyye hası olduğu mestûr ve kanunı sual olundukda mîr liva-i hassı karyelerinin tereke-i mahsûlundan mahsebi'l-kanun ı i'tibar vakt-i hasada olup hasad bir yerde tereke irişüb kemâlin bulub biçilmek caiz olan vakitdir biçilmek kanundan olmak lazım degildir ol vakittetevcihi tarihine düşmüş ise cümle 'öşr mahsûlü anın tarafından ahz u kabz itdirilmek kanun idüğü olmağla kanun üzre 'amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki ferman-ı ser'imle(?) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel dahi husûsı mezbûre tamam-ı mukayyed olup göresin. Mîr liva-i Kayseriyye hası ve karyelerinin bin ikiyüz bir senesi sened i vâki' olan tereke-i hasadı müşârün ileyh İbrâhim Paşa'nın tevcihi tarihine düşmüş olmayub fi'l-vâki' Kekü 'Ali Paşa

zâde isma'il Paşa dâmet mu'aliyyein tevcihi tarihine düşmüş
ise cümle tereke mahsûlünü mûmâileyh isma'il Paşa'nın
tarafından ahz u kabz ettirip hilâf-ı kanun ibrâhim Paşa
tarafından müdâhele ve niza' ettirip men' ve def'
eyleyesin ba'de kanun ve emr-i 'ali-şânım muhâlif-i
kimesneye iş itdirmeyüb husûs-ı mezbûr için bir dahi emrim
ve eylemeyesin. Şöyle bilesin 'alâmet-i şerife
f'timad kılasın.

Tahriren fi evâsıt-ı şehr-i şevval. Li-sene
ihdâ ve mieteyn ve elf. Kad vaselefi 20 R.A. 201

Kostantıniyye el-Mahrûse

Belge No:44/74

Mefâhiri'l-kuzat ve'l-hükkâm ma'deni'l-
fezâile ve'l-keâm Kayseriyye sancagında vâki' kazaların
kuzat ve nüvvâb zide fazluhum tevkı'-i refi'-i Humâyûn
vâsıl olucak ma'lûm ola ki Kayseriyye sancagı kuşak
muhafızı olup Rum îli Beglerbegliği pâyesi olan emîri'l-
ümerâi'l-kirâm Kekü 'Ali Paşa zâde isma'il Paşa dâmet-i
mu'aliyyeye bin iki yüz senesi cemâzi'l-evvelinin üçüncü
gününde ber vech-i arpalık tevcih ve ba'de yine sene-i
mezbûr Şevvalinin dördüncü gününden kemâkân ibka ve ba'de
liva-ı mezbûr bendercanı başbuğı Düstûrı mûkerrem müşîr-i
mufahham nizâmü'l-â'lem ibrâhim Paşa edâm Allahu Te'alâ
iclâlehuya binikiyüzbir senesi şevvalinin beşinci gününden
tevcih ve Delvine sancagı dahi mûmâileyh isma'il Paşa'ya
bin ikiyüz bir senesi dördüncü gününden şurûtı kadimesi
üzre ber vech-i arpalık tevcih olunub ve Kayseriyye
sancagından mutasarrıf için senede üç taksit ile
ikibinyediyüzelli Guruş imdad-ı hazariyye tertib ve ta'yin
kılınub ve hazariyyeden re's sene gurre-i muharrem f'tibar
olmağla sâbıka Kayseriyye sancagı mutasarrıf-ı mîr-i mîrân-
ı mûmâileyh isma'il Paşa'nın tevcihi tarihinden gurre-i

tarihine gelince ikiyüz ve iki yüz bir senelerine mahsûben kastü'l-yevm hesabı üzre hissesine isâbet eden hazariyyeden gayr-i ez-tahsil kusûr kılana henüz mîr-i mîrân-ı mûmâileyh tarafından ahz u kabz olunmayıp ahâlisi zimmetlerinde kaldığı vâka' mutâbık ise bu bahâne ile ahâliden mükerrer hazariyye ve ziyâde bir akça tahsilinden hazer olunarak icâb ve iktiza edenlerden ma'rifet-i şerr'le tahsil ve tarafından kabzına me'mûre edâ ve teslim itdirilmek şurût-ı hazariyyeden olup şimdi mûmâileyh İsmâ'il Paşa'nın Kapu kethüdası olan Hocagân-ı Divan-ı Humâyûnumdan halâ Silahdar kâtibi Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Hasan -zîde mecduhunun- bu def'a erbar-ı 'atufet karar ve takdim eylediği bir kıt'a 'arz ı hâlinde Mûmâileyh İsmâ'il Paşa'nın tevcihi tarihinden guresi gününe gelince iki yüz ve ikiyüz senelerine mahsûben kastü'l-yevm hesabı üzre hissesine isâbet iden hazariyyeden gayr-i ez-tahsil-i ma'lûmü'l- mikdar hazariyye akçası ahâlisi zimmetlerinde kalıp taleb olundukda virmekde ta'allil ve muhalefet eylediklerin inha ve şurûtı hazariyye mücebince icâb ve iktiza idenlerden tahsili bâbında 'inâyet-i istidâ ve Divan ı Humâyûnımda mahfûz Tevcihat ve Hazariyye defterlerine müraca'at olundukda vech-i meşrûh üzre olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın şurûtı mücebince 'amel olunmak fermanım olmağın imdi hazariyyeden re's sene gurre-i muharrem i'tibar olunmağla sâbıka Kayseriyye sancığı mutasarrıfı mîr-i mîrân ı mûmâileyh İsmâ'il Paşa'nın tevcihi tarihinde guresi gününe gelince ikiyüz ve ikiyüzbir senelerine mahsûben kastü'l-yevm hesabı üzre hissesine isâbet iden hazariyyeden gayr-i ez-tahsil kusûr kılana henüz mîr-i mîrân-ı mûmâileyh tarafından ahz u kabz olunmayub ahâli zimmetlerinde kaldığı vâkâ' mutâbık ise bu bahâne ile ahâliden mükerrer hazariyye ve ziyâde bir akça tahsilinden hazer iderek icâb ve iktizâ idenlerden ma'rifet i şer'le tahsil ve tarafından kabzına

me'mûre tamamen ve kâmilten edâ ve teslim eylemek bâbında ferman-ı 'ali-şânım sâdır olmuştur buyurdum ki ferman-ı şerif ile vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafte-i sudûr olan ferman vâcibü'l-ittiba' ve lazımlı'ntisâlimin mazmûn-ı ita'at-makruniyle 'amel olunup hilâfından hazer eylesiniz. Şöyle bilesiniz. 'Alâmet-i şerife i'timad kılasız.

Tahriren fî evâsıt-ı şehr-i Şevval .Sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasale ileynâ Fî 20 R.A. sene 201

Kostantıniyye
el-Mahrûse

Belge No:45/75

Medîne-i Kayseriyye'de Tavas mahallesi

sükkânların-dan iken bundan akdem vefat iden Kücecin Ahmed bin 'Ömer'in vâlidesi sahibete haze'l-kitâb Havvâ bint-i Ahmed nâm hatun meclis-i şerr'-i şerif-i enverde Mehmed bin Ahmed mahsarında üzerine da'vâ ve takrir i kelâm edip "mûrisim oglum müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında ve kemâl i 'akıl ve sıhhatinde techiz ve tekfin ve ma-vacib(?) 'aleyhine kırk gurus vasiyyet ve tenfizine ve sair iktiza iden husûsatını rûyete bi'l-vasiyye nasb ve ihtiyâr ve musarra'il fevt olmagla iş bu Mehmed zimmetinde cihet-i karzdan iki gurus alacağı olamagın bi'l-vesâye taleb iderim sûal olunub teslime tenbih olunmak matlûbumdur" didikde gıbbe's-sûal merkûm Mehmed "iki gurus deyn-i ikrar lakin müteveffâ-yı mezbûre vasiyye-i muhtare olduğu ma'lûmum degildir deyü külliyyen inkâr etmekle müdde'f mezbûreden da'vâsına mutâbık beyne taleb olundukda 'udûl-i ikrâr ricâl i tesliminden Mehmed Efendi ibn-i Mustafa Efendi ve Mehmed Efendi ibn-i 'Ali Efendi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hazıran olup esri'l-istişaha(?) ve fi'l-

hakika müteveffâ-yı merkûm Kücecin Ahmed bin 'Ömer hâl-i hayatında ve kemâl-i 'akl ve sıhhatinde bizim huzûrımızda kırk gurusu techiz ve tekfin ve ma-vacib 'aleyhine vasiyyet edip tenfiz ve husûsat-ı sairesini rûyete Validesi işbu mezbûre Havvâ'yı vasiyye nasb ve ihtiyar ve musarra'il inza'ına fevt olmağla bizlerin ma'lûmumuz olup bizler bu husûsa bu vech üzre şâhidiz ve şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-yı şehâdet i şer'iyeye eylediklerinde gibbe'l-ta'dil ve tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince vasiyye mezbûre Havvâ'nın vasiyye-i muhtarlığına ba'de'l-hükm-i meblağ-ı mezbûr iki gurusı vasiyye mezbûre teslim merkûm Mehmed'e tenbih olunduktan sonra mezbûre Havvâ meclis-i şer'de ikrar ı tam ve takrir-i kelâm eyleyüb mûrisim müteveffâ-yı mezbûrın taht-ı nikahında zevcesi olan Ümmügülsüm Hatun hâlâ gaibe ve mefkûde olup hisse-i irsiyesini zabt ve hıfza bır emîn kassam nasb ve ta'yin mühim olmağın kayyumluk ile terekedem hissesini zabta tenbih olunmak matlûbumdur didikde hâl-i minvâl-i muharrer üzre olduğunu ve merkûm Havvâ'nın emânet ile ma'rife ve istikâmet ile mevsûfe ve kayyumluk 'uhdesinden gelmeğe kâdire olduğunu zeyl-i vesikada muharreri'l-esâmi müslimîn haber virmeleriyle hakim mevki' sadr-ı kitâb tavbilehu ve Hasan Mab Efendi Hazretleri gaibine mezbûrenin zabt ve hıfza mezbûre Havvâ'yı kayyum nasb buyurdularında ol dahi ber minvâl-i muharrer kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd ve iltizam etmegin ma-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrirre fi'l-yevmi'l-hâdi ve'l-ısrîn fi zi'l-ka'de-i şerife sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Taggaf(?) es-Seyyid Mehmed Efendi/Dede zâde
es-Seyyid İbrâhim Baş Çavuş Hacı Mehmed/İmam zâde Mehmed
Sa'id Efendi

Belge No:45/76

Kıdvatü'l-nüvvâbi'l-müteşerri'ın Kayseriyye kazası naibi mevlânâ (.....)* -zıde 'ulema- tevkf'-i refî'-i Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki Kayseriyye kazası kazakatından Sahra nahiyesine tâbi' Tunsun nâm karye ahalisinden Sa'adetime 'arz-ı hâl edip karye -i mezbûrenin malikânesi vakf-ı zaviye-i 'alimi'd-din i Kayseriyye Hoca Ağa Divan ve 'örfiyesi timar ve karye-i Tunsun el-mezbûre ve gayriden kırk yedibin ikiyüz doksan dokuz akça ze'amete Divân-ı Humâyûnım kaleminin bâ hatt-ı Humâyûn mürettib şerhlülerinden olmak üzere kayd-ı meşrûh 'Abdürrezzak Tulû'ı'nın kaydına dahil olmağla karye-i mezbûre re'ayâları topraklarında zira'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden Malikâne tarafına a'id mahsûlü taraf-ı vakfa ve Divân cânibine râci' ve mahsûl ve rusûmı dahi mûmaileyhin tarafından subaşı-larına edâda kusûrları olmayub ziyâde talebiyle ta'addi olunmaları icab etmez iken hilâf-ı kanun ziyade talebi ve kuvvat olanların dahi terekelerinden resm-i kısmet mütâlebesi ve sair güne bed' ve mezalim ile ta'addiden hâli olmadıkları mukaddema inha-i karyeleri topraklarında zira'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden Malikâne taraflarına â'id ve mahsûlü taraf-ı vakfa ve Divan cânibine râci' mahsûl ve rusûmı dahi mûmâileyhin tarafından subaşılılarına tamamen eda eylediklerinden sonra ziyâde talebi ve kuvvet olanların terekelerinden resm-i kısmet mütâlebe ve sair güne bed' ve mezâlîm ile ta'addi itdirilmemek bâbında hükm-i Humâyûnım rica ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz rûznâmçe-i Humâyûn ve defter-i icmal ve mufassala mürâca'at olundukda Kayseriyye sancığı ve kazası ve kaza katında Sahra nahiyesine tâbi' dört nefer-i müslimanan ve ve doksan beş nefer-i kebiran re'ayâ ve onkuz zemin ile karye-i Tunsun Malikâne-i vakf-ı zaviye-i 'alimi'd-din-i Kayseriyye Hoca Ağa ve Divanı timar hasıl-ı Divanı gayr-i ez-cizye-i hams gallât-ı kendim ve

şa'ir ve resm-i çift ve bennâk ve cebe ve nısf 'öşr-i
 kovan ve nısf 'öşr-i bağ ve resm-i tapu ve deştabi ve nısf
 bad-ı hava ve resm-i 'arûs ve yekûn ma'a gayre sekizbin
 beşyüz akça Malikâne-i gallât-ı kendim ve şa'ir ve gayre ve
 nısf 'öşi kovan ve nısf 'öşi bağ ve nısf 'öşr-i ceviz yekûn
 ma'a gayre altı bin beşyüz doksan akça yazu ile defter-i
 mufassalda muharrer kalemiyle tahrir ve defter-i icmalde
 Divanî yazısıyle ma'a gayre bir görûlûb onüçbinbeşyüz akça
 ber icmal tamamen mûmâileyhin kaydında olduğunu mestûr ve
 mukayyed ve kanunı sual olundıkda karye-i mezbûre
 re'ayâları karyeleri topraklarında zira'at ile hâsıl
 eyledikleri terekelerinden malikâne tarafına aid mahsûlû
 taraf-ı vakfa ve Divani canibine râci' mahsûl ve rusûmı
 dahi ze'ametmutasarrıfı mûmâileyh tarafından subaşılarına
 tamamen edâ eylediklerinden sonra ziyâde mutalebe ve kuvvet
 olanların terekelerinden resm-i kısmet mûtâlebesi ve sair
 güne bed' ve mezâlimleri ta'addi ve mugâyir-i kanun idüği
 tahrir olmağla ve defter-i Hakanî mücebince kanun üzre
 'amel olunmak binikiyüz senesi evâili ramazanında emr-i
 şerifim sâdır olmuşiken ze'amet mutasarrıfı tarafından
 ta'yin olunan Bekir nâm kimesne karye-i mezbûreden Divanî
 tarafına 'aid mahsul ve rusûmı kanun ve defter mücebince
 ahz u kabza kana'at eylemeyûb ziyâde talebi ve konak
 kirasıve tekâliflerinden akça mûtalebesiyle ta'addiden halâ
 olmadığından bahs ile tazallum-ı hal ve ol vechle zahir
 olan ta'addisi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerifim
 sudûrını istidâ ve Divan-ı Humâyûnında mahfûz kapı ahkâm-ı
 lede'ı-ittiba' vech-i meşrûh üzre tarih-i mezkûrede emr-i
 şerifim virildiği mestûr ve mukayyed ve husûs-ı mezkûr için
 muktezâ-yı defter-i Hakanî ve kanun üzre karye-i mezbûrenin
 ahâli ve re'ayâlarına ber vech-i muharrer emr-i şerifim
 virilmiş olmağla bu sûretde mukaddema sâdır olan emr-i
 şerifim mücebince te'kidi hâvi müceddiden emr-i şerifim

sudurı bâbında bi'l-fi'il Re'isü'l-küttâbım olan iftiharü'l emâcid ve'l-ekâbir mîr-i 'itâ Allahu -dâme 'uluvvuhu- f'lâmi'l-temekkîn f'lâmı mûcebince mukaddemen sâdır olan emr i şerîfim mantukî üzre 'amel olunmak bâbında ferman-ı 'ali-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki ferman-ı şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel dahi husûs-ı mezbûre tamamen mukayyed olup göresin. f'lâm olundugu üzre eyyâm-ı sa'adet-i encâmda bunlara ve sair bir ferde ber vechle zulm ve ta'addi olunduguna kat'a rıza-yı şerîfim yokdur. Bunlar karyeleri topraklarında zira'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden malikâne tarafına 'aid mahsûlü taraf-ı vakfa ve Divani canibine 'aid mahsûlü rusûmı dahi mûmâileyhin tarafındansubaşısına virdiklerinden sonra ziyâde ve talebi ve kuvvet olanların terekelerinden resm-i kısmet mutâlebesi ve konak kirası ve sair güne bed' ve mezâlim ile ta'addi ve rencide itdirmeyüb men' ve def' eyleyesin. Min ba'de defter-i Hakanî'ye ve kanun-ı emr-i 'ali-şânıma muhâlif kimesneye iş itdirmeyüb husûs-ı mezkûre için bir dahi emr-i şerîfim ısdâr ve irsâline muhtâc eylemeyesin. Şöyle bilesin 'alâmet-i şerife i'timad kılasın.

Tahriren fi evâhir-i muharremi'l-haram. Li sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele fi tahrir 6 R.A. 201

Kostantıniyye el-Mahrûse

Belge No:47/77

Akzâ kuzati'l-müslimin evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u a'lami's-şeri'a ve'd-din vârisu 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bimezîd 'inayetü'l-meliki'l-mu'in Anadolu'nun orta kolunda vâki' mevlânâ-i mehamm -zîdet fezâiluhum- ve

mefâhirü'l-kuzat ve'l-kirâm ma'denü'l-fez'ail ve'l-keâm
 sair kuzat ve nüvvâb zîdet fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil
 ve'l-akrân bi'l-cümle zâbitân zîdet kadrehum tevkî'-i refî'
 i Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki Moskulu'nun taraf
 taraf neşr olunan evâmîr-i şerîfesine tafsil ve beyân
 olunan harekâtı ve din ve devlet-i 'Aliyye 'ye hıyaneti
 sebebiyle vezir-i â'zamım ve 'ulemâ-i â'llâm ve ricâl-i
 devletve ocaklarım agvat ve zabitanıyla
 mukaddem ve muahhar 'akd-i mecâlis-i şûra olundukda
 Moskulu'nun üzerine sefer olunmak meşru' olunguna eş-
 Şeyhü'l-islâm ve müfti'l-enâm tarafından fetvâyü'l- şerife
 ve 'ulemâi'l-â'llâm caniblerinde bi'l-ittifak cevap
 verilip ilm-i nusret-i nevvâm-ı hasret celil-i hazâ-i
 'aliyye ve 'ali'l-ala ashâba ezeli iltihabatın zir isaye-i
 Humâyûna müretteb ve ve düstürü'l-mükerrrem müşîr-i efham
 nizâmü'l-âlem nâzımü'l-üm ümem halâ sadr-i â'zam
ve vekil-i mutlak-ı sadakat 'alimim Yusuf
 Paşa edâm Allahu Te'alâ iclâluhu
 iktidara ve ikbâle bi'l-cümle ocaklarım ve agvât ve neferat
 ve dergâh-ı mu'allâm gediklülere ve sair 'umûmen tava'if-i
 'askeriyye kullarım ile bi-tevfike Te'alâ der 'Aliyyemden
 hareket ve Moskulu'nun kahr u termirlerine 'azimet eylemek
 üzre bi'l-ittifak niyet-i hâlise ile ma'iyet-i mansûriyet
 ve 'asâkir-i müslimîn ve makhûriyet-i f'lâm ı müşrikeyn-i
 da'vâtı ibtâl-i dergâh-ı icâbet ve Fatiha-i şerife kıra'at
 olunub ba'une Te'alâ esbâb-ı hareket ve 'azimete teşebbüs
 ve mübâdet-i nedarekât-ı kuvviye â'dadınaolunub
 vezir-i 'azam müşâr ileyh sancag-ı Şerif ve bi'l-cümle
 Ocaklu ve sair tavâif-i 'askeriyye kullarım ile müsta'inen
 bi'llahi Te'alâ Asitane-i Sa'adetim'den hareket ve Davud
 Paşa Sahrasına nasb-ı hayyâm-ı nusrat ve andan dahi savb-ı
 mukasside 'azimet-i musamm(?) ve mahrûm olmagla siz ki
 mevlâna ve zabitan mûmâileyhsiz taht-ı hükûmet ve

kazalarınızda Dergâh-ı mu'allâm Çavuş ve Gediklülere ve Divan-ı Humâyûn ve defter-i Hakanî kâtib ve sair gediklü ve şerhlularında mevcûd bulunanlar yerlerinden ve yurdlarından tahrik ve Edirne Sahrasında nevrûz-ı firûzda ordu-yı Humâyûnıma mülhak ve mülâkı olmaları husûsına edâ-yı bâ Şahânem ta'alluk işbu emr-i şerifim ısdâr ve ırsâl olunmuşdur. İmdi Moskulu'nun makdemce neşr olunan evâmîr-i münifeme olunan harekâtı ve hamiyet i İslâmiyyenin bir derlü tahammül etmeyeceği evsa'ı ve hıyâneti güneş gibi aşikâr olduğundan sadakadkâre ve din ü devlet ve hamiyet güşân-ı millet ve şeri'at olan 'ayâl-i mü'minin üzerlerine ikâme i farzına cihâd ü gâzâ ve f'lâ-yı kelimetehu Allah bi'l-'aliyye ikdam ve vakt-i vâcibe-i zimmet ve gayret ve tenbih olunduğu ma'lûnunuz olduda ber minvâl-i muharrer hükûmet ve kazalarınızda sâkin Dergâh-ı mu'allâm münferika ve Çavuş ve Gediklü Divan-ı Humâyûn ve defter-i Hakanî kâtib ve şâkird Gediklü ve şerhlularından mevcûd olanları yerlerinden tahrik ve yerine kendüye kalmak vechile ma'niya(?) akd-i Te'alâ nevrûz-ı firuzda Edirne sahrasında ordu-yı Humâyûnıma mülhak ve mülâki olmağla müşa'at eylemelerini tenbih ve gûş-i hûşlarına ittikâya mübâderet va'd ve 'aliyyalarına semî'u i'tibar olunmayarak cümlmesini vakt ve zamaniyle birbirlerinden tahrik ve vakt i mezbûrde orduya mülhak olmaları ve sıât-ı 'aliyyeme kıyamları husûsuna ihmal ve vakt olunmak bâbında fermân-ı 'ali-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyafte-i sudûr olan ferman ı vâcibi'l-ittipâ' ve lâzimi'l-ımtisâlimin mazmûn-ı ita'atmakrûniyle 'amel ve hareket ve hilafıdan hazer ve mübâ'adet eyleyesiz. öyle bilesiz. 'Alâmet i şerife i'timad kılasız.

Tahriren fi evâil-i şehri zi'l-ka'de-i şerife sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-Mahrûse

Belge No:48/78

Bais-i tastir-i hurûf budur ki,

Sadr-ı 'ızzam esbak merhûm ve mahfûrleh 'Ali Paşa 'aliyye'l-medine-i Nevşehir'de hasene-i Allahu Te'alâ ihyâsına muvaffak olduğu câmi'i şerif ve medrese-i latif ve 'imâret-i ma'mûre ve hayrat-ı sair safkatından medine-i Kayseriyye'de kâin Han-ı Kebir ve mülhakatı olan safkat.ve dekâkin müte'addide ve a'idat-ı saire öteden berü ne vechle zabt olunagelmış ise işbu bin ikiyüz i ki senesi muharremi'l-haram ibtidasından zi'l-hicce gayetine degin zabt eylemek üzre bundan akdem Kasım Ağa zâde 'Ömer Ağa'ya iltizam olunmuşdur Ağa yı mûmâileyhin 'azmi iktiza eylemeğin tahrir olunub der 'uhde-i iltizâmına Tâlib ve ragbet olan kıdveti'l-emâsil ve'l-akran el-Hac Mustafa Ağa ve Bekir 'Ali Ağa zîde kadriyye der 'uhde ve iltizâm olunub mûmâileyh dahi Han-ı mezkûrede ihtidam-ı vezâifde vakt-i zamaniyle edâ ve teslim eyleyüb mal-ı safkatı kesre noksan tertib itdirmeyüb taraf-ı vakf-ı şerife tamamen edâ ve teslim eylemek şartıyla kul kapular etmeğin zabtıçün yedine işbu temessük virildi.Gerekdir ki zikr olunan safkat ı mezkûre bâ-hatt-ı humayûn-ı şevketmakrûn ma'zuri'l 'alem maktu'l-kadem min külli'l-vücûhe olmağın mûmâileyh dahi sene-i sebt üzre zabt edip mal-ı safkatı taraf-ı vakf-ı şerife tamamen ve kâmilten teslim edip vezâif-i dahi mahallinde edâ eyledikçe zabt ve rabtına ve rusûm-ı serbeste vüceha mine'l-vücûhe taraf-ı ahardan kimesne mâni' ve müzâhim olmayalar.

Fi't-tarih-i mezbûr . Kad vasele es-Sâmin-i 'aşer muharremi'l-haram sene 201

Mütevelli Kaimakam Mehmed
vakf-ı el-Mezbûr

Belge No:48/79

Akzâ kuzati'l-müslimin evlâ vülâti'l-muvahhidin ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u a'lamî's şeri'a ve'd-din vârisu 'ulûmi'l-enbiya ve'l-mürselin el-muhtass bimezîd 'inayetü'l-meliki'l-mu'in mevlana Konya kadısı -zîdet fezailuhu- ve mefahirü'l-kuzat ve'l hükkâm ma'denü'l-fezailuhu ve'l-kelâm Bilecik ve iznik ve Söğüd ve Torbalı ve Lefke ve Gölpazarı ve Eskişehir ve Isaklu ve Akşehir ve Karahisar ve Ilgın Kır ılı ve Seydişehir ve Begşehir ve Bozkır ve Karaman ve Ereğli-i Karaman ve Bor ma'a Niğde ve Karahisar ve Develü ve Kayseriyye ve Ürgüb ve Nevşehir ve Kırşehir ve Ankara ve Ayaş ve BegPazarı ve ve Kuru Pazarı ve Mihaliç ve Karahisarlıklu ve Karahisar ve Göynük ve Günyüzlü ve Taraklı ve Geyve Çerkes ve Ma'den ve Karacalar ve Karaca Ören ve Koç Hisar ve Kengiri ve Seferi Hisar ve Zeytun ve Lögüz ve Kargı ve Zile ve ve Oşmancık kazalarının kuzat ve nüvvâbı zîdet fezâilehum ve kıdveti'l emacid ve'l-'ayân bu def'a ocakdan salifi'z-zikr kazalardan zamm ve tertibi irâde olunan 'asâkirin ihracına me'mûr Turnacı başı 'Abdullah zîde mecdehu ve mefâhiri'l-emasil ve'l-akran vucûhe belde ve ihtiyaran ocak ve söz sahibleri ve iş erleri zîde kadrehum tevkî'i refî'i Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki Rusyalu'nın özi ve ol-havali karşularında vâki' hudûdlarına külliyetlü asâkir tertib ve Ceneral ve Feld Mareşal ta'yin ve Kırالیçesi dahi ol baharda kendü memleketlerini temaşa bahânesiyle kadîm ve Giresun taraflarına gelecağı ve Rusyalu'nun bu güne Ceneral ve Feld Mareşal ve külliyetlü 'asâkirleriyle hudûdlarımıza ve serhadlerimize mukabelesine kıyamı bu hudûs ve beher hal bu güne fikr-i faside ve seviye-i kasdları müceb olmakdan nâşi hazm ve ihtiyat-ı mehabet li-ebed-i serhadan ve hudûdlarımıza tertib-i 'asâkir ve tehiyye-i meram-ı seferiyye lazım olmagla lede'l-hâce murafa'a düşman akdem

ve haramat-ı din ve devlet-i 'Aliyyemde sece'ate ve merdâne kıyam eylemeleri ve evrâm eylemeleri irâde-i kat'a-i şahânem ta'alluk ve salifi'z-zikr kazalarının yeniçeri dilâverleri bayraklarıyla 'atik-i ağvât ve 'alemdarân tevâbi' ve livahıklarıyla Özü kal'asına tertib ve ta'yin ve heman ihrâc ve ırsallerine ikdam olunmak bâbında sâdır olan ferman-ı 'ali-şânım ocakdan me'mûr Turnacı Başı kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Keleş Ahmed -zide mecduhu- mübâşeretıyla ırsâl olunmuşdur. emr-i ulu'l-emre ita'at ve kazalarının dilâverlerini memhûr defter ve tahrir ve tahrik ve berren ve bahren me'mûr oldukları Özi tarafına ırsâl i gayret olmakda idügi egerçi vazih olup lakin Rusyalu'nun bender ve huseyn serhadleri ve hududlarımıza 'asâkir febre(?) tertib ve tedârik-i küllide olmakdan nâşî böyle külliyetlü 'asâkir ve tedârikât ile hengâm-ı hudûd ve serhadlerimize tecâvüz ve hasar-ı fikri melhûz ve etvâr-ı bedreftarından ma'lûm ve beher hal-i def'a müfâra'at için İsmâ'il cânibi ordusuna mukaddema tertib olunan yeniçeri neferatından başka balâda zikr olunan kazalardan ve diğerinden ve yeniçeri neferatından tertib ve tahrir ve berren ve bahren sevk ve tesiri hususuna irâde-i kat'a-i cihandarâne ta'alluk ve Özi'ye mürettib tahrir ve tensibi olmakda olan yeniçerilere ve 'atik-i 'agvât ve 'alemdârâna bir türlü celb verilmeyerek heman mukaddema virilen memhûr defter mücebince beher kazadan tahrir olunan neferâtı 'atik ve 'agvât ve 'alemdarânı tevâbi' ve liva haklarıyla Özi cânibine ve bu def'a gönderilen defter mücebince Bilecik ve İznik ve Söğüd ve Torbalı ve Eskişehir ve Akşehir kazalarından ellişer, ve Lefke ve Göl Pazarı ve Karahisar'dan yüzer ve İsaklu'dan otuz ve İlgin ve Kır ili kazalarından kırkar, ve Seydişehir ve Begşehir ve Bozkır ve Karaman ve Erikli Karaman ve Karahisar ve Develü kazalarından ellişer, ve Konya'dan ikiyüz, ve Bor ma'a Niğde'den yüz, ve Kayseriyye ve İncesu'dan ikiyüzelli ve

Nigde'den yüz, ve Kayseriyye ve Incesu'dan ikiyüzelli ve Ürgüb ve Nevşehirden yüzelli ve Kırşehir seksen ve Ankara ve tevâbi' -i Tevâzi kazalarından dörtyüz ve Ayaş yüz ve Beg Pazarı'ından yüzelli ve Kuru Pazar ve Mihaliç ve Karahisarlıklu ve Karahisar ve Günyüzlü ve Taraklı ve Ma'den ve Karacalar ve Seferihisar ve Zeytunlu ve Löküz ve 'Osmancık kazalarından ellişer ve Göynük ve Zile'den yüzer ve Akhisar ve Geyve'den ve Kengiri kazalarından seksen ve Çerkes ve Kargı kazalarından ve Karaören'de otuz ve

....

şöyle bileler, alâmet-i şerife i'timâd kılalar.

Tahrîren evâil-i şehr-i Cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasale ileynâ fî şehr-i Zi'l-hicce 13 sene 1201.

Kostantiniyye el-Mahrûse

Mücebince ağa mektûbu dahi olup bu mahalle kayd olunmuştur.

Belge No:49/80

Akzâ kuzzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şeri'a ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd 'inâyetü'l-meliki'l-mu'in mevlânâ Kayseriyye kadısı zîdet fezâiluhu tevkı'-i refi'-i humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki 'Osman ve 'ali veledân-ı Mehmed nâm kimesneler Divan-ı Humâyûnuma 'arzihâl edip Dârü's-sa'adeti's-şerifem ağası nezaretinde olan evkâfdan Kayseriyye'de Hacı Kılıç Mahallesinde vâki' müteveffâ Hüseyin Beg câmi-i şerifi vakfının yevmi sekiz akça vazife ile ber vech-i meşrût tevliyetine kadımdan berü mutasarrıflar olup bir derlü hâl-i icâb etmeyüb ve vakf-ı mezbûrın mahal-i kaydı Haremeyn-i Şerifeyn muhasebesinde mukayyed iken icâbından Yüzbaşı dimekle ma'rûf Seyyid Hüseyin nâm kimesne tevliyet-i mezkûrenin Anadolu muhâsebesinde metrûk kalan kaydından ber takrib babası Seyyid Mehmed ismine berât etdirip zabtına tasaddi ve 'azer etmekle mezbûrun berâtı kaydı ref' ve terkîn ve müdâhelesini men' için yedlerine emr-i 'ali-şânım virilmek bâbında istidâ'a-yı 'inâyet ve vakf-ı mezbûr ve Dârü's-sa'adetim ağası nezâretinde tevliyeti dahi bin yetmiş sekiz tarihinden berü meşrûtiyet üzre tedâvül-i âbâdi ile tevcih olunarak el-yevm merkûmân 'Osman ve 'Ali'nin ber vech-i meşrût iştirâk üzerlerinde olduğu Haremeyn-i Şerifeyn muhasebesinde ve vakf-ı merkûmun tevliyeti Arslan Mustafa 'Ali ve üç akça ile şeyhi Yahyâ Bilâl'in 'atik-i 'atik defterlerde bilâ tarih üzerlerinde ve yüz seneden mütecâviz mahlûldur deyü bin ikiyüz senesi zi'l-ka'desinin beşinci günü tarihinde bilâ sahib kaldığı vâki'ise ba-'arzihâl Seyyid Mehmed'e tevcih olunub el-yevm üzerinde olduğu Anadolu muhâsebesinden başka başkader kenar olmagla bu sûretde mezbûr Seyyid Mehmed'e ciheteyn-i mezbûreteyn için Anadolu muhâsebesinde metrûk kalan kayıddan bilâ sahib

kaldığı vâki' ise ba-'arzihal tevcih ve berât verilmiş olup ancak vakf-ı mezbûr Dârü's-sa'adetim ağası müşârileyhin nezâretinde ve 'arzıyla bu ana değin tevcih olunarak tevliyeti halâ merkûmânın ber vech-i meşrût iştirâken üzerlerinde olduğuna binaen mezbûr Seyyid Mehmed'in şart-ı tevcihine nazaran ber hal-i terakkiyeti iktiza etmekle muhâsebe-i merkûma da metrûk kayıddan mezbûr Seyyid Mehmed'e verilen berât kaydı ref' ve terakkiyeti için 'alim ve haberi ve müdâhelesini men' için emr-i şerif-i 'ali-şânım 'itâ olunmak bâbında iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il Re'isü'l-küttâbım Süleyman Feyzı dâme mecide f'lâm etmekle f'lâmı mücebince berât-ı mezbûre kaydı terkin olunub Anadolu muhâsebesine 'alim-i haberi verilmekle imdi merkûmun müdâhelesi men' ettirilmek bâbında ferman-ı 'ali-şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel edip dahi vakf-ı mezbûrun tevliyeti ber vech-i meşrût merkûmânın berât-ı 'ali-şânım üzerlerinde olup mezbûr Seyyid Mehmed'in berât kaydı muhasebe-i merkûmadan ref' ve terkin olunmağla merkûmanın yedlerinde olan berât-ı 'ali-şânım mücebince tevliyet-i mezkûreyi meşrûtiyet üzre zabt ve rabt ettirilüb mugâyir-i berât-ı 'aliden merkûmun ve aharın bi-vech ve bilâ sened vâki' olan müdâhelesini men' ve def' eylesin. Şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timad kılasız.

Tahriren fi'l-yevmi's-sâlis zi'l-hicce
li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.Kad vasele fi Gurre-i M.
sene 202

Kosta~~st~~iniyye el-Mahrûse

Belge No:50/81

İfthârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi' el-
 mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd 'inâyetü'l-
 meliki'd-dâim halâ Divân-ı Humâyûnumda çavuşbaşı olan Mîr
 Nu'man -dâme mecdehu- ve kıdveti'l-nüvvâbü'l-müteşerri'in
 Kayseriyye naibi mevlânâ -zîde 'ilmuha- tevkı'-i refi'-i
 Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki Saray-ı Humâyûn'da
 zülüflü teberdârlarından Seyyid Abdullah nâm şahıs
 zâbitândan izn almaksızın mugâyir-i ka'ide-i mer'iyye
 hizmet-i lâzimesini terk ile taşra hurûc ve celb-i münâfi'
 fikriyle ba'zı güna nâ-hevâ bir hareket ve de'avî
 müzevvereye tasaddî birle ihzar-ı 'ibâdi mûcib rüyete ve
 ihzâriyle sâmi'-i vdevlet-i 'aliyyeyi ve
 hükkâmı tahaddiş ve ta'cizden hâli olmadığına binâen sair
 'ibreten vech-i ahar ile te'dibi lâzım gelmişiken bu def'a
 vatan-ı asliyesine nefy ve iclâ ile te'dibine irâde
 i 'aliyyem ta'alluk eylediğine binâen saire 'ibreten ve
 kendüye te'diben ta'yn olunan çavuş mübâşeretiyile mezbûr
 Seyyid Abdullah'ın vatan-ı asliyesi olan Kayseriyye
 kazasına nefy ve iclâ olunmak fermânım olmagın imdi sen ki
 Çavuşbaşı-ı mûma ileyhsin mezbûrı Divân-ı Humâyûnum
 çavuşlarından kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân es-Seyyid Ahmed
 Çavuş -zîde kadruhu- mübâşeretiyile vatan-ı asliyesi olan
 Kayseriyye kazasına nefy ve iclâ ve sen ki mevlâna-yı
 mûmâsın vusûlunda mezbûrı ol-tarafda menfiyan meks ve
 ikâmet ittirip bilâ-emr-i şerif itlâk ve mahal-ı ahara
 hareketine irâde-i ruhsatdan itk ve mûcânebet ve vusûlunu
 der-i 'aliyyeme 'ilâm ve inhâya müsâra'at eylemen bâbında
 fermân-ı 'âli-şânım sâdır olmuşdur.ve buyurdum ki hükm-i
 şerifimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-
 yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimu'l-
 imtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûniyle amel ve hareket ve
 hilâfında itk ve mûcânebet eyleyesiz.

Şöyle bilesiz. 'alâmet-i şerife 'itimad kılasız.

Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i zi'l-hicce. Sene
ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kostantıniyye el-Mahrûse

Kad vasale fî gur-re-i M. sene 201

Belge No:51/82

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'deni'l-
fezaile ve'l-keâm Kayseriyye Naibiyle Kayseriyye
sancagında vâki' sair kuzât ve nüvvâb -zîde fazilehum-
tevkı'-i refi'-i humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki halâ
Kayseriyye sancagı mutasarrıfı düstûr-i mükerrem müşîr-i
mufahham nizâmü'l-'alem vezirim ibrâhim Paşa -edâm Allahu
Te'alâ iclâluhu- tarafından bundan akdem emr-i şerifimle
liva-i mezbûra mütesellim nasb olunan Derviş Mehmed'in
idare-i umûr-ı mütesellimliğe 'adem-i liyakatine binaen
merkûm 'azl ve yerine kâr-i güzâr ve mücerreb-i etvâr olan
Kayseriyye sâkinlerinden kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed
zîde kadrehu mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i 'ali-
şânım sudûrını vezir müşârileyhin kapu kethüdası ve halâ
Divan-ı Humâyûnında çavuş başı olan iftihâri'l-emâcid ve'l-
ekârim Mîr Nu'man dâme mecide bâ-takrib istida'a etmekle
vech-i meşrûh üzre merkûm 'azl ve yerine mûmâileyh Ahmed
mütesellim nasb olunmak fermanım olmağın imdi siz ki
mevlânâ mûmâileyhimasız mütesellimlik mezbûrî ikiyüziki
senesi muharremi gurrresinden i'tibâr ile mûmâileyh Ahmed'e
zabt ve müşârileth tarafına râci' olan tayyârât ve a'idât-ı
kadîmden ola geldiği üzre ahz u kabz ettirip mütesellimliği
umûruna ma'zûl mezkûrî ve ahârı ddahl ve ta'arruz
ettirilmemek bâbında ferman-ı 'ali-şânım sâdır olmuşdur.
Buyurdum ki hükm-i şerifimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i
meşrûh üzre şerefyafte-i sudûr olan ferman-ı vâcibili'l-
ittiba' ve lâzımı'l-intisâlimin mazmûn-ı itâ'atmakrûnıyla
'amel olup hilâfından atf ve müba'adet eyleyesiz. Şöyle
bilesiz. 'alâmet-i şerife i'timad kılasız.

Tahriren fi evâsıt-ı şehri-
zi'l-hiccei'sş-şerife li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele fi Gurre-i M. sene 202

Makam-ı Kostantıniyye el-Mahrûse

Belge No:51/83

Mefâhiri'l-kuzât ve'l-hükkâm

mea'dfñü'l-fezâil-i ve'l-keâm Kayseriyye naibiyle liva-i mezbûrda vâki'sair kuzât ve nüvvab zide fazluhum ve mef'irü'l-emâsil ve'l-akrân şehir kethüdaları zide kadruhum tevkı'-i refi'-i Humâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki taraf taraf neşr olunan evâmir-i 'aliyyemde tafsil ve beyan olunduğu üzre düşman-ı din-i mübin olan Moskov keferesinin Devlet-i 'Aliyyeme ve bi'l-cümle ümmet-i Muhammed'e vâki' olan cinayet ve müfsidetine binaen verilen fetvâ-yı şerife ve ittifak-ı arâ-yı 'ulemâ 'ilâm ve ricâl-i devlet ebed-i kıyam ile üzerlerine sefer-i Humâyûnım muhakkak olduğuna binaen Anadolu'da ve Rum İli'de kâin bi'l-cümle vüzeâ-yı 'azâm Mîr-i Mîrân-ı kirâmım teknil kapuları halkıyla me'mûr ve ta'yin kılınub bu makule sefer-i humâyûnıma me'mûr kılınub vüzerâ-yı 'azâmım idare-i daire ve mesariflerine medar için mansıblarından müretteb ve mu'ayyen olan seferiyeleri tahsil ve muktezi ve halâ Kayseriyye sancağı mutasarrıfı düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'alem vezirim Darendeli İbrâhim Paşa edâm Allahu Te'alâ iclâlehu Hotin cânibine me'mûr 'asâkire başbuğ nasb ve ta'yin kılınmakla mesarif-i seferiyesine 'avn ve medar-ı zımında Kayseriyye sancağında vâki' kazalardan mutasarrıf için seferler vuku'unda tertib ve ta'yin kılınan on altı buçuk kese akça imdad-ı seferiyye için ikiyüz iki senesine mahsûben liva-i mezkûre dahilinde vâki' kazalar ahâlilerine şurût-ı seferiyye mücebince def'aaten tevzi' ve tahsil ve halâ liva-i mezbûr mutasarrıf ve Hotin başbuğı müşârileyh tarafından kabzına me'mûre eda ve teslim olunmak fermanım

olmanın işbu emr-i şerifim ısdâr ve (.....)* ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve sair mûmâileyhimasız müşârileyh ber minvâl-i muharrer sefer-i Humâyûnuma me'mûr olmak mülâsebesiyle mesârif-i seferiyyesine 'avn ve medâr-ı zımnında liva-i mezbûrdan mu'ayyen olan seferiyyesinin tahsiline irâde-i 'aliyyem ta'alluk eylediği ma'lûmunuz oldukda ikiyüz iki senesine mahsûben re's sene gurre-i muharrem i'tibâr olunarak liva-i mezbûrdan mutasarrıflarına mu'ayyen olan onaltıbuçuk kese akça imdâd-ı seferiyyeyi şurût-ı seferiyye üzre def'aten liva-i mezbûr dahilinde ka'in kazalar ahaliilerine tevzi' ve taksim ve yerlüyerinden cem' ve tahsil ve müşârileyh tarafından kabzına me'mûre edâ ve teslim ettirip 'afv ve te'hirden ve mîkdâr-ı mu'ayyenden ziyâde ve mükerrer seferiyye tahsilinden ve kesret üzre kazalara mübâşirler irsâliyle ahali ve ra'iyye ta'addi ve kavgı tecvizden ve hizmet-i mübâşiriyye mutâlebesinden gâyeti'l gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında ferman-ı 'ali-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyafte-i sudûr olan ferman-ı vâcibîlî'ittiba' ve lâzîmî'i-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'atmakrûniyla 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerife i'timad kılasız.

Tahriren fî evâsıt-ı şehri zi'l-hicce
li-sene ihdâ ve mieteyn ve elf. Kad vasele fî 5 M. sene 202
Kostantıniyye el-Mahrûse

Belge No:52/84

Kıdvetü'l-nüvvâbi'l-müteşerri'in Kayseriyye kazası naibi mevlânâ (.....)* zide 'ilmuhu tevkî'-i refî'-i Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, sen ki mevlânâ-yı mûmâileyh Fevzi zâde es-Seyyid Mehmed Şeref zide 'ilmuhusun südde-i Sa'adetime mektûb gönderüb Kayseriyye'de medfûn kutbû'l-'ârifîn eş-Şeyh İbrâhim et-Tennûri kaddese

sırruhu'l-'azizin ahfâdından evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre câmi'-i şerîfinin imam ve evkâfın bâ-berât-ı şerîf mütevellisi olan Emir Ağazâde eş-Şeyh Mehmed Emin Efendi ve Bayram Beg Câmi'-i şerîfinin bâ-berât-ı şerîf imam ve evkâfının mütevellisi olan es-Seyyid İbrâhim Efendi demekle ma'rûf kimesneler meclis-i şerr'e varıp Zenneci zade es-Seyyid Ahmed Ağa demekle meşhur kimesne muvacehesinde takrir-i kelim edip mûmâileyh Ahmed'in konağına muttasıl ma'lûmü'l-hudûd Şeyh mûmâileyhin evkâfı mülhakatından bir kıt'a bağçe ve câmi'-i mezbûrın evkâfı mülhakatından bir kıt'a bağçeler olup bağçenin mezbûrla beyninden Şeyh mûmâileyhin bağçesinden 'arzen onbir ve tûlen kırk ikibuçuk be bi-hisâb terbi' dörtyüz altmış yedi buçuk zıra' binâ 'arzinin kıymeti altmış gurus ve senevi îrâdı dört gurus cedîd ve mahallî ücret bir bâb dükkânıyla bize mübâdele ve es-Seyyid İbrâhim Efendi'nin imam ve mütevellisi olduğu câmi'-i şerîfin evkâfından olan bağçeden 'arzen onbir ve tûlen yirmiikibuçuk ve bi-hisâb terbi' iki yüz kırk yedi buçuk zıra' binâ arsa kıymeti altmış gurus ve senevi îrâdı üç gurus arsa olmakla mûmâ ileyh Ahmed'in emlakından Bağçevan mahallesinde Çukur Bağçe demekle 'arîf tavsifden müstefiz bir kıt'a bağçeden dört sehm i'tibârıyla bir sehm mülk hissesi olup kıymetinden yüz gurus ve senevi îrâddan dört gurus arsada vakf arsadan ekser ve evfer ve mahall-i mu'teber olup istibdâlî cânib-i vakfiyye evlâ ve enfa' ve aharı olmağla tevliyeti hasebiyle 'arz-ı hâl-ı merkûmeyn dükkân-ı mezbûr ve bağçe mezbûreden hisse-i mu'ayyene-i mezbûrlarıyla istibdâl etmek murâdımız olduğundan izn-i hâvi yedimizde emr-i 'alî i'tâsı bâbında rikkâtmedara veidiyor deyü ilhâh etmeleriyle ol bâbda vâki' hâl hükm-i Humâyûnım virilmek ricâsına bâlâhâsız(?) 'arz ve Divan-ı Humâyûndan şurûtı sual olundukda bâlâda mezkûr mülk dükkân ve mülk bağçe hissesi vakf olan bağçelerin kıymete ve ragbete ve ücrete ve mahallen ezid ve evfer ve

istibdâlları vakıflara evlâ ve enfa' olup şurût-ı istibdâl mevcûde olduğu sûretde istibdâl tecviz eyleyen fukahâ-yı Divan-ı enhânın kavilleri üzre mülk dükkân ve mülk bağçe-i mezkûre hissesi vakf ve vakf-ı ûlâsına bağçe-i mezkûrlar mülk olup ve vakf-ı evvellerin şurûtı vakf-ı sânilerde icrâ olunmak üzre istibdâl olunub tarafeyne hüccet-i şer'iyeleri virilmek tecviz-i ferman-ı 'alî sudûrında Divan-ı Humâyûn tarafından emr-i şerîf virile mahallerine tahrir olunan şurût mücebince şer'le görülmek emrim olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle usûl-ı müvellidun(?) bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel dahi bâlâda mezkûr mülk dükkân ve mülk bağçe hissesi vakf olan bağçelerden kıymet ve ragbet ve ücret ve mahallen ezid ve evfer ve istibdâlları vakıfları evlâ ve enfa' olup şurût-ı istibdâllar mevcûde olduğu sûretde istibdâlî tecviz eyleyen fukahâ..... enhânın kavilleri üzre mülk dükkân ve mülk bağçe mezkûr hissesi vakf vakf olan bağçe mezkûrlar mülk olmak ve vakf-ı evvellerin şurûtı vakf-ı sânilerde icrâ olunmak üzre istibdâl olunub tarafeyne hüccet-i şer'iyeler viresiz. Şöyle bilesiz . 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî evâil-i şehri-zi'l-hicce sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele ileyna fî 17 M. sene 1202

be-Makâm-ı Kostatıniyye el Mahrûse

Belge No:52/85

Akzâ kuzzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i î'lâmi's seri'ate ve'd-din vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîni'l-muhtassûn bi-mezîd 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Anadolu'nun orta kolunda vâki' mevâil-i fehhâm zidet fezâiluhum ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'adini'l-fezâil-i ve'l- kelâm ve nüvvâb zide fazlehum ve kıdveti'l-emâcid ve'l-a'yân ocakdan bu def'a 'asâkir sürmege me'mûr Seyyid Mehmed

Ağa zîde mecdehu ve mefâhirü'l-emâsil-i ve'l-akrân şehir kethüdaları ve serdârân ve ocak ihtiyârları ve zabitân-ı şâkire zîde kadruhum tevkî'i refî'i Humâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki Moskovlu'nun taraf taraf neşr olunan evâmîr-i şerîfemde tafsîl ve beyân olunan harekâtı ve dîn ü devlet-i 'Aliyye'me hıyâneti sebebiyle vezîr-i a'zam ve 'ulema-yı a'lâm ve ricâl-ı devlet ehd-i kıyâm ve ocakların aġvât ve zabitânıyla mukaddem ve mevâhir 'akd-i mecâlis şûrâ olundukda Moskovlu'nun üzerlerine sefer olunmak meşru' olunduġuna Şeyhü'l-islâm ve Müftiyü'l-enâm tarafından fetvâ yı şerîfe ve 'ulemâ-yı a'lâm câniblerinden bi'l-ittifâk cevab virilüb 'alem nusrat kavvâm Hazret-i Habîb-i Hûdâ 'aleyhi ve 'alâ âlihi ve eshâbihi ez ki iltihâbânın zir-i saye-i hûmâ payelerin ve düstûr-ı ekrem ve müşîr-i efham nizamü'l-'âlem lazîm menâ zulmî'l-ümem halâ sadr-ı a'zam satvede şeym(?) ve vekîl-i mutlak sadakat ı 'ilm Yusuf Paşa edâme'l-lahu ta'alâ iclâlehu veza'if-i bi't te'yîd iktidârahu ve ikbâlehu bi'l-cümle ocaklarım aġvât ve neferâtı ve Dergâh-ı Mu'allâm gediklülere ve sair 'umûmen tevâif-i 'askeriyye kullarım ile bi't-tevfîk-i Ta'alâ der-i 'aliyyemden hareket ve Moskulu'nun kahr u tedmîrlere 'azimet eylemek üzere bi'l-ittifak niyyet-i hâliseyle niyyet ve mensûriyyet-i 'asâkir-i müslimîn ve makhûriyyet-i a'dâ-yı müşrikîn da'vâti isâl Dergâh-ı icâbet ve Fatiha-i şerîfe kıra'et olunub bi-'avnihi ta'alâ esbâb-ı hareket ve 'azimete teşebbüs ve mübâderet ve tedârikât koya a'dâ-yı dîne mübâşeret olunub vezîr-i a'zam müşârün ileyh Sancag-ı Şerîf ve bi'l-cümle ocaklu ve sair tavâyif-i 'askeriyye kullarım ile müsta'fînen bi'l-lahi ta'alâ Asitane-i Sa'adetimden hareket ve Davud Paşa sahrâsına nasb-ı hıyâm nusrat ve andan dahi savb-ı maksûda 'azimet-i musammem ve meczûm olup Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ocaġının neferâtı Devlet-i 'Aliyyemin 'asâkir-i gayret-i müessirinden olmalarıyla ocak-ı 'âmîrem ka'idesi üzere cümle

Sancag-ı Şerif sayesinde hıdmat-ı dîn ve Devlet-i 'Aliyyemi sâdıkyâne ifâ idegeldikleri beyândan müstagni olmakla siz ki mevlânâ ve sair kavm-i ileyhimsiz. Bu def'a ocak tarafından hasseten mübâşir ta'yin olunan mûmâ ileyhin savfet ve mübâşeretiyle keyfiyeti taht-ı hükûmet ve 140 kazamızda kâin bi'l-cümle yeniçeri neferâtına ifâde ve tefhîm ve cümlesine müsta'fînen bi'l-lahi ta'alâ nevrûz-i fîrûzda Edirne sahrâsında ordu-yı Humâyûnıma mülhak ve mülâkî olmaları husûsuna irâde-i Pâdişâhânem ta'alluk etmegin iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir mûmâ ileyh ile ırsâl olunmuşdur. İmdi Moskovlu'nun mukaddimce neşr olunan evâmîr-i münîfemde sıbt u tafsîl olunan harekâtı ve hamîyyet-i islâmîyye'nin bir dürlü tahammül idemeyeceği evza' ve hıyâneti güneş gibi aşîkâr olduğundan sadâkatkârân ı dîn ü devlet ve hamîyyet-keşân-ı millet u şerî'at olan 'iyâd-ı mü'mînîn üzerlerine ikâme-i farîza cihâd ve gazâ ve a'dâ-ı Kelîmetu'l-lahi'l-'ülyâyâ akdem u dikkât ve ecnebe zimmet-i gayret ve diyânet olduğu ma'lûmunuz oldukda ber minvâl-ı muharrer taht-ı kazânızda sâkin ve mutavattın olan sâhib esâmî ve esâmîyesin çalık Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ve kul oğulları ve gılmânân-ı 'acemî ve cebeci ve topcı neferâtından darb u harbe kâdir olanlardan birisi gerüye kalmamak vechiyle cümlesini yerlerinden ve yurdlarından ihrâc ve serdârları bayraklarıyla vakt u zamanıyla tahrîk ve bi-'inâyeti'l-lahi ta'alâ nevrûz-ı fîrûzda Edirne sahrâsında ordu-yı Humâyûnuma mülhak ve mülâkî olmalarıyla müsâra'atve birinin 'özü ve 'illetlerine havâle sem' 'itibâr eyleyiniz ve kalmalarını mûcib tecvîzden ittikâ ve mücânebet eyleyesiz. ve sen ki mübâşir mûmâ ileyhîsen sen akrânın beynlerinden intihâb ve zikr olunan Anadolu'nun orta kolunun neferâtını bi'l-cümle sürüb ordu-yı Humâyûnuma isâl eylemeye me'mûr ve ta'yîn kılınmanla zikr olunan orta kolunda sahib-i esâmî ve esâmîsi çalık yeniçeri ve darb u harbe kâdir kuloğulları ve

gılmânân-ı 'Acemî vî cebeci ve topcı neferâtının cümlesin vakt u zamanıyla diğerklerinden tahrîk ve nevrûz-ı fîrûzda Edirne sahrâsında Sancâğ-ı Şerîf nusrat-ı dîn sayesinde mevcûd olunub ve ordu-yı Humâyûnunda ısbât-ı vucûd eylemeleri emrine ihtimâm ı dikkât ve neferâtın zabt u rabtlarına mübâderet ve fukarâ-yı ra'iiyyetin her halde himâyet ve sıyânetlerine dikkât ile isticlâb da'vât-ı hayriyyelerine nisâr-ı nakdiyye-i liyâkat eyleyesiz şöyle ki ibrâz-ı gayret ve hamiiyet ile dîn ve Devlet-i 'Aliyyeme hulûs üzre hizmet idecek böyle vakitde ma'aza'l-lahu ta'alâ betâet ve kusûr ve hilâf-ı ferman mîkdâr-ı zerre tekâsul ve futûrlenmek ihtimâlin olur ise mu'akıb olacağın muhakkakdur ana göre emr-i şerîfim mücebince 'amel ve hareket eyleyesiz deyu bvi'l-fi'il Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan iftihârü'l-emrâr ve'l-ekâbir Hasan Ağa dâme 'ulûvvehu tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre 'amel ve hareket olunmak bâbında ferman-ı 'ali-şânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyafte-i sudûr olan ferman ı celîlü'l-kadrım ve ağa-yı mûmâileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mücebince 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız.

Tahrîren fî evâil-i şehri-zi'l-ka'da sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele fî 25 M. sene 202

be-Makâm-ı Kostantîniyye el-Mahrûse

Belge No: 54/85

TUĞRA VE ELK||B

Kayseriyye'de vâki' Hoca Vatan zaviyesi

vakfının beş sehm galle ile rub' hisse mütevellisi olan es-Seyyid Şu'ayb fevt olup yeri hâlf ve hizmet-i lâzimesi mu'attal kalmagla sulbî ogulları erbâb-ı istihkakdan iş bu

râfi'ân tevki' -i reff' -i Humâyûn-ı Hakânî kîdvetü's-
sâdâti'l kirâm es-Seyyid Ahmed Halife ve es-Seyyid Mustafa
Halife zîde şerefuhu seyâdetuhumâ her vechile lâyük ve
mahall ve müstahak olmalarıyla rub' hisse tevliyet-i
mezkûre babaları müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlundan oğulları
merkûmân 'ale'l-iştirâkı's-seviy tevcih ve yedlerine berât-
ı 'ali-şânım virilmek ricâsına Kayseriyye kadısı mevlânâ
Fevzizâde Mehmed Şeref zîdet fezâilehu 'arz etmekle tevcih
olunmak üzere a'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-
fudalâi'l-müteverri'in bi'l-fi'il Şeyhü'l-islâm mevlânâ
Müftizâde Ahmed edâma'l-lahu ta'alâ fezâilehu işaret
etmekle mevlânâ müşârünileyhin işareti mücebince tevcih
olunmak fermanım olmağın hakkında mezîd 'inâyet-i
Pâdişâhânem zuhûra getürüb binikiyüzbir senesi Cemâziye'l-
evvelinin yirmialtıncı günü tarihiyle müerrah virilen ruûs-
i Humâyûnum mücebince bu berât-ı humâyûnı virdim. Ve
buyurdum ki mezbûrân es-Seyyid Ahmed Halife ve ve es-Seyyid
Mustafa Halife zîde seyâdethuma varıp müteveffâ-yı merkûm
pederleri yerine zâviye-i mezkûre vakfının rub' hisse
tevliyetine 'ale'l-iştirâk mutasarrıflar olup edâ-yı hizmet
eyledikten sonra ta'yin olunan beş sehm galleleriyle evkâf-
ı mezbûr mahsûlundan ber vech-i iştirâk alub mutasarrıflar
olalar şöyle bileler 'alâmet-i Şşerife i'timâd kılalar.

Tahrîren sulhî Cemâziye'l-ûlâ sene ihdâ ve
mieteyn ve elf.

be-Makâm-ı Kostantıniyye el-Mahrûse

Belge No:54/87

TUĞRA VE ELKAB

Kayseriyye'de vâki' Hoca Vatan zaviyesi vakfının beş sehm galle ile rub' hisse mütevellisi olan es-Seyyid Şu'ayb fevt olub yeri hâli ve hizmet-i lâzimesi mu'attal kalmagla sulbî ogulları erbâb-ı istihkakdan iş bu râfi'ân tevki'i refî'i Humâyûn-ı Hakani kıdveti's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid Ahmed Halife ve es-Seyyid Mustafa Halife zide şeref seyâdethumâ her vechile lâyük ve mahall ve müstahak olmalarıyla rub' hisse tevliyet-i mezkûre babaları müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlundan ogulları merkûmân 'ale'l-iştirâkı's-seviy tevcih ve yedlerine berât-ı 'âlişânım virilmek ricâsına Kayseriyye kadısı mevlânâ Fevzizâde Mehmed Şeref zidet fezâilehu 'arz itmekle tevcih olunmak üzre a'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirin efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in bi'l-fi'il Şeyhü'l-islâm mevlânâ Müftizâde Ahmed edâma'l-lahu ta'alâ fezâilehu işaret itmekle mevlânâ müşârünileyhin işareti mücebince tevcih olunmak fermanım olmagın hakkında mezid 'inâyet-i Pâdişâhânem zuhûra getürüb binikiyüzbir senesi Cemâziye'l-evvelinin yirmialtıncı günü tarihiyle müverrah virilen ruûs-i Humâyûnum mücebince bu berât-ı humâyûnı virdim. Ve buyurdum ki mezbûrân es-Seyyid Ahmed Halife ve ve es-Seyyid Mustafa Halife zide seyâdethuma varub müteveffâ-yı merkûm pederleri yerine zâviye-i mezkûre vakfının rub' hisse tevliyetine 'ale'l-iştirâk mutasarrıflar olub edâ-yı hizmet eyledikden sonra ta'yin olunan beş sehm galleleriyle evkâf-ı mezbûr mahsûlundan ber vech-i iştirâk alub mutasarrıflar olalar söyle bileler 'alâmet-i Şerife i'timâd kılalar.

Tahriren sulhî Cemâziye'l-Ülâ sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

be-Makâm-ı Kostantaniyye el-Mahrûse

Belge No:54/88

Medine-i Kayseriyye'de Bünyân mahallesinde Kurşunlu câmi'i şerifinde el-Hâc İsmâ'il Efendi vakfından almak üzere yevmi iki akça vazifa ile bir 'add ve cüz-i şerif tâlîsi olan es-Seyyid Şu'ayb fevt olub ve yeri hâlif ve hizmet-i lâzimesi mahlûl olmağla yerine erbâb-ı istihkakdan sulbî oğulları iş bu râfi'ân tevki'i reff'i'i'ş-şân-ı Hakanî es-Seyyid Ahmed ve es-Seyyid Mustafa nâm karındaşlar her vechile lâyük ve muhal ve müstahak olmalarıyla cihet-i mezkûre müteveffâ babaları mahlûlundan ber vech-i iştirâk tevcih olunub yeddlerine berât-ı şerif-i 'âli-şânım virilmek bâbında naibî Fevzizâde es-Seyyid Mehmed Şeref zîde 'ilmihu 'arz itmegin tevcih buyurulmak ricâsına a'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirin efdalü'l-fudalâi'l müteverri'in bi'l-fi'il Şeyhü'l-islâm mevlânâ Müftizâde Ahmed edâma'l-lahu ta'alâ fezâilehu işaret itmeleriyle işaretleri mücebince tevcih olunmak deyü binikiyüzbir senesi cemâziye'l-evvelinin yirmialtıncı günü tarihiyle müverrah ve musahhah ferman-ı 'âli-şânım sâdir olmakla sâdir olan ferman-ı 'alide maliye tarafından cihet-i saire olduğuna binâen ruûs-ı Humâyûn tarafından hıfz olunmağla ruûs-ı humâyûn tarafından virilen ilm u haberi kâimesi mücebince cüz havânlık mezkûre merkûmâna tevcih ve sadaka idüb bu berât-ı humâyûn-ı sa'adet-makrûni virdim ve buyurdum ki ha'de'l-yevm merkûmân es-Seyyid Ahgmed ve es-Seyyid Mustafa nâm karındaşlar varub zikr olunan câmi'i şerifde müteveffâ babaları yerine ber vech-i iştirâk bir 'add ve cüz-i şerif tâlîsi olub hizmet-i lâzimelerin mer'f ve mevâdi kıldıkdan sonra Hacı İsmâ'il Efendi vakfından almak üzere yevmi iki akça vazife ile ber vech-i iştirâk mutasarrıflar olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'aya müdâvemet göstereler ol bâbda taraf-ı ahardan bir vechile dahl u ta'arruz kılmayalar. Söyle

bileler. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i
Cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele fî 28 M. sene 202

be-Makam-ı Kostantaniyye

Belge No:54/89

TUĞRA VE ELKAB

Medîne-i Kayseriyye'de vâki' ebâ 'an cedd-i
taht-ı revâncıbaşı olan işbu râfî'i tevkî'i refî'i's-şân-ı
Hakanî el-Hâc Mehmed zîde kadrehu bi'l-hassa mutasarrıf
olub lakin yeddinde berâtı olmagla Dersa'adetime taht-ı
revâncıbaşı mezkûra ta'rifiye olub yeddine hüccet ve berât
ı şerîf-i 'âli-şanım virilmek bâbında nâib-i mevlânâ
Fevzizâde es-Seyyid Mehmed Şeref zîde 'ilmehu 'arz itmegin
mûcebince vâki' ise ta'rîf ve sarf idüb bu berât-ı
humâyûn-ı sa'adet-makrunı virdim ve buyurdum ki ba'de'l-
yevm el-Hâc Mehmed zîde varub kaza-ı mezbûrede taht-ı
revâncı başı olub hizmet-i lâzimesini mer'î ve mevâdî
kılındıktan sonra sairleri ne vechile mutasarrıf
olagelmişler ise merkûm dahi ol vechile mutasarrıf olub
devâm-ı 'ömr ü devletimçün du'aya müdâvemet göstere ol
bâbda tarâf-ı âhardan bir vechile dahl u ta'arruz
kılmayalar. Şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd
kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'işrin
Zi'l-ka'dai's-şerife sene ihdâ mieteyn ve elf.

Belge No:55/90

TUĞRA VE ELKAB

Medîne-i Kayseriyye'de vâki' çeşmelerin
vazife-i mu'ayyene ile mîr-i âbî olan Mehmed bilâ veled
fevt olub yeri hâlf ve mutasarrıf olduğu hissesi mahlûl

olmagla yerine erbâb-ı istihkakdan iş bu râfi'i tevki'i refi'i'î-ş-şân-ı Hakanî es-Seyyid Ahmed zîde kadrehu her vechile lâyük ve muhall ve müstahak olmagın mîr-i âblığa mezkûra hissedârlığı müteveffâ-yı mezbûrın mahlûlundan tevcîh olunub yeddine berât-ı şerif-i 'âlişân virilmek bâbında istid'â-yı 'inâyet itmegın vâki' ise merkûma sadaka idüb bu berât-ı Humâyûn-ı sa'adet-makrûnu virdim ve buyurdumki ba'de'l-yevm merkûm es-Seyyid Ahmed zîde kadrehu varub zikr olunan çeşmelerin müteveffâ-yı mezbûrun yerine mîr-i âbı olub hizmet-i lâzimesin mer'i ve mevâdi kıldıkdan sonra vazife-i mu'ayyeneden hissesine mutasarrıf olub devâm ı 'ömr ü devletimçün du'aya müdâvemet göstere ol bâbda tarâf-ı âhardan ferd mâni' ve müzâhim ve mu'arız olub aslâ dahl u ta'arruz kılmayalar.Şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-'âşir min şehr-i muharremi'l-harâm sene isnâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele ileynâ fi 29 Muharrem sene 1202

Kostantaniyye

Belge No:55/91

Medîne-i Kayseriyye'de Mükrimîn mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Hacı Mehmed'in sulbiye sagire kızı '||yişe'nin tasviye-i umûruna ve babasından intikâl iden mâl-ı mevrûsları zabt ve hıfza kıbeli'ş-şer'den bir emîn ve müstakim vasi nasb u ta'yin olunmak lâzım ve mühim olmagın sagire mezbûrenin eniştesi iş bu sâhibi'l-küttâb Mehmed bin Hasan Efendi'nin emânet ile ma'rûf ve istikamet ile mevsûf ve vasflik 'uhdesinde gereği necl-i kudretini zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmî müslimûn haber virmeleriyle hâkim mevki' sadr ı küttab tûbâ leh ve hüsn-i meâb hazretleri dahi sagire mezbûreye merkûm Mehmed'i vasi nasb ve ta'yin eyledikde ol dahi ber-minvâl-ı muharrer kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd ve iltizâm

etdikden sonra i'ade-i kelâm idüb işbu vâsî olduğum sağıre merkûme '||yşe'nin nafaka ve kisve-i bahâ farz ve takdîm olunmak bi'l-vesâye matlubumdur. didikde hâl minvâl-ı muharrer üzre olduğunu zeyl-i vesikada mestûru'l-ism haber vermeleriyle mûmâ ileyh Efendi Hazretleri dahi sağıre mezbûrenin mâl-ı mevrûsundan beher yevmi'l-'aşer para nafaka ve kisve-i bahâ farz ve takdir-i meblağ mefrûz-ı mezkûrî senedâta ledî'z-zafer mâl-ı mevrûsundan rucû'a vasî merkûm Mehmed bin Hasan'a izn-i birlede vaz' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren ff'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'ışrîn min şehri Rebî'u'l-âhir sene ihdâ ve mieteyn ve elf.

Şuhûdi'l-hâl:

Haffâf es-Seyyid Hüseyin Efendi / Karındaşı
Molla Ali / Mesci İbrahim Çelebi.

Belge No:55/92

Akzâ kuzzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fezâili ve'l-yakîn râfi' i f'lâmi's şeri'ate ve'd-din vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîni'l-muhtass bi-mezîd 'inâyeti'l-mülki'l-mu'in mevlânâ Kayseriyye kadısı zidet fezâilehu Mefâhiri'l-kuzzât ve'l-hükkâm me'adîni'l-fezâil-i ve'l-keâm Kayseriyye sancağında vâki' kazaların kadıları ve nâibleri mezîde fazlehum ve kîdveti'l-emâcid ve'l-a'yân bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan Hocagân-ı Divân-ı Humâyûnumdan ve sadr-ı a'zam mektûbcusu hulafâsından Mahmûd zîde mecdehum ve mefâhiri'l-emâsil-i ve'l-akrân kethudâ pîrleri ve yeniçeri serdârları ve zâbitân ve sâir iş erleri zîde kadrehum tevkî'i refî'i Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki iktizâ-yı hikm-i şeri'at i garrâ ve ittifâk-ı ehl-i basîret ve söz ile izhâr-ı şî'âr ı dîn ve a'lâ kelimetu'l-lahi'l-mübîn zımnında Moskov keferesi üzerine sefer-i Humâyûnum vukû'u şer'an ve mülken

icâb ve tahakkuk idüb cânib-i Şeyhü'l-islâmiden fetvâ-yı şerife vermekden nâşi be-minhu ta'alâ ordu-yu Humâyûnum ihrâcında mevcut olunub zahâir ve mühimmât nakli

Belge No:56/94

Kayseriye deyu muharrer olan mahallin tahtında mukayyed nisf mâlikâne karye-i Gömeçhisar ve icâr-ı hamam dahi yekû ma'a gayresiyle mâra'z zikr vakf-ı zâviye-i Ali ibn Ca'fer tarafından ve evkâf-ı Cami'i Kılıç tahtında mukayyed Karye-i Sarmısaklu'dan olan hissesi ve 'an vakf-ı Hüseyin Beg tahtında hamam-ı recûl ve nisâi'l meşhûr muhammam hamâmın ve hamâm-ı recûl ve nisâi'l meşhûr be-hamâm-ı sulâhasında ve hamâm-ı recûl ve mevâd-ı sâire Kılıç evkâfı tarafından başka başka zabt olunmak muvaffak defter-i hâkânî olduğun emîn mûmâ ileyh 'arz itmekle mûmâ ileyhın 'arzi mûcebince 'amel ve hareket olunub hilâf-ı defter-i hakani merkûmların ol vechile vâkı olan mudâhalelerin men' ve def' eylesesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd idesiz.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' Muharrem sene isnâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasale ileyna fi 15 S. sene 202

Kostantıniyye-i Mahrûse.

Belge No:58/95

Akzâ kuzzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn râfî'i i'lâmi's şerifü'd din vâris i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l mürselini'l-muhtass bi-mezîd 'inâyeti'l-mülki'l-mu'in mevlânâ Kayseriyye kadısı zîdet fezâilehu ve mefâhiri'l-emâsil ve'l-akrân Magosa kal'ası dizdârı ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan Dersa'adet ağası çukadarlarından Süleyman ve z'abıt-ı vakf zide kadrehum tevkî'i refî'i Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki iftihârü'l-havâss ve'l-mukarribîn

mu'temedi'l-mülûki ve's-serâtin muhtârü'l-'izz ve'l-mekkin bi'l fi'il Dârü's-sa'adet-i şerifem agası olu Haremeyn-i Şerifeyn evkâfı nâzırı olan Beşir Aga dâma 'uluvvehu Divân-ı Humâyûnuma 'arz gönderüb taht-ı nezâretinde olan evkâfdan İstanbul'da vâki' Ayasofya-i Kebîr câmi'i şerifi civârı ittisâlinda kâin merhûm ve mağfûr nişân gâzi Sultan Mahmud Han tâbe serâhın evkâfı mukata'atından Kayseriyye kazasına vâki' Talas ve tevâbi'i karyesinin bi'l-cümle ehl-i islâm ve ehl-i zimmi re'ayâları huzûr-ı şer'a varub şöyle kelâm ve tanzim-i hâl idüb karye-i mezbûrenin zulm ve eşedd Egrûnas'dan Kôr Abraham ve Kiyoris ve Gergi nâm müfsidîn kişiler re'yi kendü hallerinde olmayub yerleri ehl-i 'ırz ta'ifesine 'aciz ve tecrîm ile fukarâ ve re'ayâyı perîşân ve perâkende ve ekserini hayye-i vahideye muhtâc idüb tarz u tavırlarından ve kendülerinden emniyetde ve rahât külliyyen meslûbdur. Yevmen ve yevmen zulm ve tavırları hadden efzûde olmakla rahmen li'l-fukarâ-i mesfûrân Kôr Abraham ve Kiyoris ve Gergi nâm müfsidlerini ıslâh-ı nefis oluncaya kadar Magosa Kal'asına kal'abend ve şerr ve mazarratlarından fukarâ emîn ve sâlim olmalarını mahzarlarıyla eşeddi'an eylediklerinde medîne-i Kayseriyye nâibi mevlânâ es-Seyyid Mehmed Şerif zîde 'ilmuhu i'lâm itmekle ber mûceb-i mahzar ve i'lâm mesfûrân Kôr Abraham ve Kiyoris ve Gergi nâm müfsid berişeler ıslâh-ı nefis için Magosa kal'asına kal'abend olunub aga-yı müşârün ileyhinin 'arzıyla emr i 'âli-şânım sâdır olmadıkça itlâk olunmamak bâbında ferman-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm i şerifim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahi siz ki meylânâ ve zâbıt-ı vakf mûmâ ileyhimasız. Mesfûrân Kôr Abraham ve Gergi ve Kiyoris nâm müfsidlerini buldukları mahalde ahz ve ıslâh-ı nefis için Magosa kal'asına kal'abend olmak üzre kal'a-ı mezbûra ırsâl ve isâl eylesiniz. Ve sen ki Dizdâr-ı merkûmsun mesfûrân kal'a ı mezbûra vusûllarında kal'a bend idüb itlâkları ancak aga-yı müşârün ileyhin

'arziyla ferman-ı 'âlişânım sâdir olmadıkça itlâklarından hazer ve mücânebet eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılasız.

Tahrîren fî'l-yevmi't-tâsi'-i 'aşer fî
Muharrem sene isnâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele fî 15 S. sene 202

Kostantiniyye-i Mahrûse

Belge No:58/96

Akzâ kuzzâti'l-müslimîn evlâ

vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn râff'u
a'lâmi's-şeri'a ve'd-din vârisu 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l
mürselîn el-muhtass bi-mezîd 'inâyetü'l-meliki'l-mu'in
Kayseriyye ve Konya kadıları -zidet fezâiluhuma- ve
kıdvetü'l emâcid ve'l-â'yân Konya mütesellimi zîde mecduhu
ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zâbit-i vakf ve Konya
kal'ası Dizdârı ve mübâşir ta'yîn olunan -zîde kadruhum-
tevkî'i refî'i Humâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki
iftihârü'l-havass ve'l-mukarribîn mu'temedü'l-mülûk ve's-
selâtin muhtârü'l-'izzu ve'l mekîn bi'l-fi'il Dârü's-sa'âde
şerîfem ağası olub Haremeyn-i Şerîfeyn evkâfı nâzırî olan
İdris Ağa dâme 'ulûvvehu Divân-ı Humâyûnumöa 'arz gönderüb
taht-ı nezâretinde olan evkâfda İstanbul'da Ayasofya-i
Kebîr kurbünde vâki' kütübhâne-i celîliyyesi merhûm ve
magfûrleh Sultan Mahmud Han Gâzi tâbe serâhın evkâfı
mukâta'âtından Talas nâm karye ahâlilerinden 'ulemâ ve
sulahâ ve eimme ve hutabâ ve cümle ehl-i 'ırz-ı müslimîn
ile ehl-i zimmet ihtiyârlarından cem'-i kesîr meclîs-i
şer'a varub halâ karyeli beş on seneden berü ba'zı müfsidet
beşeler günâ gün ifsâd ve şekâvet iden beşelerin
şekâvetleri sebebiyle ehl-i 'ırzın emn u rahatları meslûb
oldugundan bundan akdem ref'-ı def'a iştikâ bir le müfsidet
beşelerin zâbitları ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le
haklarından gelinmek için emr-i 'ali-şânım isdâr olmuşken

mûmâileyhsiz. Mesfûrûn K r Abraham ve Kız Abraham ve Karbet ve ŐekeŐ n m zummileri buldukları mahalde m b Őir merk m ma'rifetiyle ahz ve ısl h-ı nefis oluncaya değin Konya kal'asına nefy ve icl  eylesesiz. ve sen ki m b Őir-i merk msun mesf r n m ekkid-i istish b(?) ve Konya kal'asına ısal eyleyüb esmenleri rahda fir r ve gayb itdirmekden hazer eylesesiz. ve siz ki Konya kadısı ve mütesellim ve Konya kal'ası dizd rı m m ileyhimasız mesf r n kal'a-i mezb ra vus llarında m Ő r n ileyhin 'arzıyla ferman-ı ' liŐ nım s dır olmadıkça ahar mahalle bir hut r hareketlerine ruhsat ve cev z g stermeyesiz. Şöyle bilesiz. 'Al met-i Şerife i'timad kılasız.

Tahriren fi'l-yevmi's-s dis 'aşer Zi'l-hicce sene ihd  ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-Mahr se

Belge No:59/97

Akz  kuz ti'l-müslimin evl 

v l ti'l-muvahhidin ma'den 'l-fez ili ve'l-yak n r fi'u a'l mi'Ő-Şeri'a ve'd-din v risu 'ul m 'l-enbiy  ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezid 'in yet 'l-meliki'l-mu'in mevl n  Konya kadısı -zidet fez iluhu- Mef hiri'l-kuz t ve'l-h kk m me'adfn 'l-fez il ve'l-ke m Ey let-i Karaman'da v ki' Niğde ve Kayseriyye ve sair kaz ların kuz t ve n vv bı zide fazlehum tevk 'i reff'i Hum y n v s lolucak ma'l m ola ki Karaman Ey leti bu def'a 'av t f-ı 'aliyye-i Ő h nem ve 'av rif-i behiyye-i t cd r nemden h l  Ho in BaŐbuęu d st r-ı m kerrem müşir i mufahham niz m 'l-'alem Cevrez de vezirim Ahmed Paşa ed m Allahu ta'al  icl lehu iş bu binikiy ziki senesi Muharremin dördüncü gününde tevcih ve ihs n-ı p diŐ h nem olub vezir m Ő r n ileyhin c nib-i mezb r baŐbuęluęa me'm riyeti takribiyle tarafından ey let-i mezk reyi zabt u rabt-ı

memleket dilini(?) ve himâyet fukarâya ragbet zımnında bir mütesellim nasbı lâbud ve muktezi olmakdan nâşî sâbık Kocail sancağı mütesellimi kıdvetü'l-emâcid ve'l a'yân Mehmed Ağa zîde mecdehu mütesellim nasb olunmak bâbında emr i celîli'l kadrîm sudûrunu vez'ir müşârünileyhin kapu kethudası kıdveti'l-emâcid ve'l-a'yân silahşor-ı hassa Ahmed zîde mecdehu ba-'arz-ı hâl istid'â itmekle vech i meşrûh üzre nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yı mûma ileyhimasız eyâlet-i mezkûe mûma ileyh mütesellim nasb olunduğu ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mütesellimlik mezbûrî tarih-i merkûmdan mûma ileyhe zabt ve vezîr müşârün ileyhe tarafına râci' olan a'idât ve tayyârâti kadîmden olageldiği üzre ahz u kabz ve tarafından kabzına me'mura edâ ve teslîm itdirüb mütesellimlik umûruna bir ferdi bir dürlü dahl u ta'arruz itdirilmekten ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki hükm-ı şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerefyafte-i sudûr olan vâcibîli'l ittîbâ' ve lâzîmi'l-imtîsâlimin mazmûn-ı itâ'at makrûnile 'âmil olub hilâfından ittîkâ ve mübâ'adet eyleyesiz. Şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî evâsıt-ı şehri-i Muharremi'l-harâm li-sene isnâ ve mieteyn ve elf.

Kad vasele fî 23 S. 202

Be-makâm-ı Kostantîniyye el-Mahrûse

MUHUR

BİBLİYOGRAFYA:

I. ARŞİVLER

Ankara Etnografya Müzesi Arşivi

H.1201-1202 tarihli 165 Numaralı Kayseri Şer'iyeye Sicili

II. MAKALE VE KİTAPLAR

AKDAĞ, Mustafa; Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası
Celâli İsyanları, Ankara 1975.

AKGUNDUZ, Ahmet; Şer'iyeye Sicilleri, İstanbul 1988.

_____, _____, CİN, Halil; Türk-İslam Hukuk Tarihi Cilt 2
İstanbul 1990.

ATALAR, Münir; "Şer'iyeye Mahkemelerine Dâir Kısa Bir Tarihçe"
İslâmi İlimler Enstitüsü Dergisi, CIV. Ankara
1976

BAYINDIR, Abdülaziz; İslam Muhâkeme Hukuku Osmanlı devri
Uygulaması, İstanbul 1986.

CEZAR, Yavuz; Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim
Dönemi, İstanbul 1986.

DANIŞMEND, İsmail Hami; İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi,
Cilt IV. İstanbul 1972

DARKOT, Besim; "Kayseri" İslam Ansiklopedisi, Cilt VI.

DEMİREL, Ömer; II. Mahmud Döneminde Sivas'da Esnaf Teşkilâtı
ve Üretim Tüketim İlişkileri, Ankara 1989.

HALAÇOĞLU, Yusuf; Osmanlı Devleti Teşkilâtı, Doğuştan
Günümüze İslam Tarihi, Cilt XII. İstanbul 1987.
Köylerimiz 1981, Ankara 1982.

ONGAN, Halil; Ankara'nın 1 Numaralı Şer'iyeye Sicili, Ankara
1958

ÖZDEĞER, Hüseyin; 1463-1643 Bursa Tereke Defterleri, İstanbul
1988

ÖZDEMİR, Rifat; XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara, Ankara 1986

ÖZKAYA, Yücel; XVIII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları ve Toplum Yaşantısı, Ankara 1985.

_____, ____; "Sofya Millî Kütüphanesi National Biblioteque deki Şer'iyeye Sicilleri". Tarih Araştırmaları Dergisi, 1979-1980. sahife. 21-30. Cilt XIII. Sayı 24.

UNAT, Faik Reşit; Hicri Tarihleri Milâdi tarihlere Çevirme Kılavuzu, Ankara 1988

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı; Osmanlı Devleti'nin İlmîye Teşkilâtı, Ankara 1984

سرمد و کلبه و احوال و کتب و اعلام

در وقت قیام به ناسخ قلمی قبوی خارجینده واقع شد سرمد صغیر اولو با صاحب خیر اندر
 جان حسن زاده البید کاج محمد و اخذ لایحه صاحب الخیر فسی مذکوران ترخیص و توسیع و ادان
 ایامه مجذوبه و امین و وضع و جامع متر بیکر اسمن بدیه اسمیر نسیمه ایدر یا جامع شریفه خلیف بسبب
 تعیین ادرین لازم و هم از مندرار با با سختی فاقدن واقف و حقو کهور ای تو قیام ترخیص
 الان نیز بار بار قولان البید کاج محمد و خلیفه هر دو ایدر لایحه و مستحق اولین خطاب
 مذکوره بدون یکی آنچه وظیفه ایدر توجیه اولنوب یه بینه مجد و ابرات شریفه عالیین کورینک
 باینده نامی مولانا فوزن زاده البید محمد شرف زید علی عرض ایکنن موجب و افع ای
 توجیه و هدیه ایدر ب بودرات ایامه و دستخوردن و ایر حوم و ایر حوم و ایر حوم که بید
 مولانا حرموم البید محمد و خلیفه واروب هدیه اسمیر نسیمه اولناده جامع ترخیص
 خطیب اولو ب خدمت لازمه کن عرض و نمودن فلقه قدن صکر بود ایکنن ایکنن
 فقره اولوب واقفک خیران و کواکم عمر و کواکم نسیمه و عایه مدارت کورینک
 اولبابه طرف احوال بر و جهاد و صل و لغرض فقیه رسو بدیل ایدر ایدر شریفه
 اعش و قیدر بحیره فی البوم الذی بحیره شریفه حوازن الا حوازنه اصدن و ما بین
 سرمد و کلبه

25

18

مقدرة

مقدرة النواب المتشرعين فيقر به قضاة من ذم السراج اولاد مولانا زبير علم توفيق
 رقيب بين يدي واصل اليقين معلوم اولاد قضاء مذکور ان ايج فلكه توفيق خا جبه
 واقفوسی شريفك جی عتق تیرا اوتوب جامع شريف و قهر و برهه محمد و صاحب اوتوب
 انسیب خا تندن استوار اربعه فرمان هما یون جان حسن زا اوالیه اواج محمد اقدان نام
 صاحب الخیر کندی اطلب مالیک حسبی مذکور ان شرفیع و توبسبع و محمد و قسیر و صاحب
 اینک ایچون اذن هما یون ریخته عکا ایدیکلی بیلد اوان هما یون از انزل تیرا بیلد
 خدیو و اصحاب الاتباع و اردقن کورک من حسبه مذکور ان حقیقه عنوان
 قضاة علیهم اجمعینک تجوز کوراکلر مرده الیه کندی اطلب مالیک حسبی
 شرفیع و توبسبع و محمد و قسیر و توبسبع ایدوب برات شرفی خطیب لقب و نقیبن
 اولند قنده منکر اقامت تسویه جمع و عتدین اوتوب کور و عمر و محمد و صاحب
 کورسته و اوتوب جین طراف اوزان بر و جید و خا و توبسبع ایدوب از سنو تیرا اوتوب
 شرفی اعتق و قید اوتوب اوتوب اوتوب اوتوب اوتوب اوتوب اوتوب اوتوب اوتوب
 مد و صدق ان شرفیع

علا

ع - ع

سید صاحب غفر الله عنه

افتخار الحرام و التفریح معتمد للملک و السعید تحت العز و التمدین بالفضل و السعاد انما
 اولوب حرمین الشریفین اوقافی ناظر اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
 کونند و رب تحت نظر اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
 حبیب مستوفی الحاج قبل افند اوقاف شریفی تحصیلدن امن اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
 و وظیفه لای قیصریه در جامع شریفه در سعالم اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
 راقیه مستوفی رفیع انان حاقان السویدی بن محمد زید علمیه توجیه اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
 شریع و برنگر با بنده عرض حال بر استغنا الحکامه موصی توجیه اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
 العلم المتبوع افضل الفضل المستوعب بالفضل شیخ الاسلام مولانا مفتی زکریا
 احمد اوام الله تعالی فضائله استرات التکلیفات در توجیه اعظم التکلیف حستنه
 مزید عنایت است انما المومنه کتور رب اعانت راللمک عرض توجیه توجیه
 ایدوب بیلک امین و کتور رب اعانت راللمک عرض توجیه توجیه توجیه توجیه
 بما بولط و بر دم و سوردک السید سلیمان محمد زید علمیه واروب مستوفی توجیه توجیه
 جامع مذکور در سعالم اولوب اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
 یون لیس الحجه وظیفه است اوقاف مزبور تحصیلدن منولسه اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
 مستوفی اولان مستوفی اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
 من جملة الاول المستوفی و ما کنه

23

مدینه القیمه ...
 ان علینا و انما نرؤه ...
 المدین و المدینه ...
 عاشت ...
 ان ...

الحکم ...
 مدینه ...
 ۱۰۰۰
 ۷۵۰
 ۱۰۰

28

مدینه ...
 ۱۰۰
 ۱۰
 ۱۰

مدینه ...
 ۱۰
 ۱۰
 ۱۰

مدینه ...
 ۱۰
 ۱۰
 ۱۰

مدینه ...
 ۱۰
 ۱۰
 ۱۰

مدینه ...
 ۱۰
 ۱۰
 ۱۰

مدینه ...
 ۱۰
 ۱۰
 ۱۰

مدینه ...
 ۱۰
 ۱۰
 ۱۰

مدینه ...
 ۱۰
 ۱۰
 ۱۰